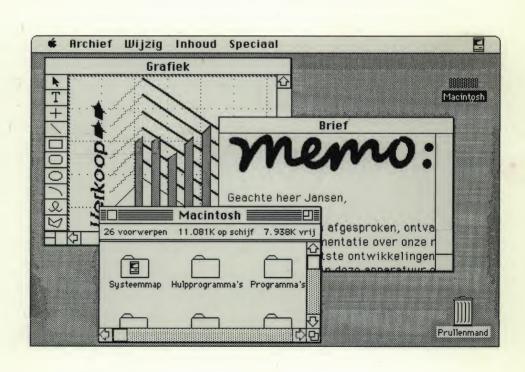

Macintosh_®
Gebruikershandleiding
Systeemprogrammatuur
Versie 6.0

GARANTIEBEPALINGEN

Apple Computer B.V. te Zeist ("Apple") garandeert haar hardware produkten tegen fabricage en/of materiaalfouten gedurende een periode van één jaar vanaf de datum van levering door een officiële Apple dealer aan de koper.

Een beroep op deze garantie kan uitsluitend door de koper worden gedaan, indien hij binnen de garantieperiode van één jaar het hardware produkt bij zijn officiële Apple dealer of bij een Apple POS Service Center heeft afgeleverd, dan wel de garantie heeft geclaimd bij een goedgekeurde on-site service-organisatie.

Deze garantie is slechts van toepassing op een apparaat voor zover de onderdelen ervan als Apple produkten kunnen worden geïdentificeerd, zo met behulp van het woord of beeldmerk van Apple, zoals dat door Apple daarop is aangebracht. Apple zal naar eigen keuze het defecte apparaat of defecte onderdelen daarvan kosteloos repareren of vervangen. Deze garantie is niet van toepassing, indien naar de mening van Apple het hardware-produkt niet meer in goede staat is tengevolge van onoordeelkundig gebruik, misbruik, verkeerd gebruik, verkeerde toepassing, van buiten komend onheil, of als gevolg van verleende service, reparatie of modificatie door anderen dan een Apple POS Service Center c.q. niet door Apple goedgekeurde on-site organisatie.

Deze garantie geldt evenmin, indien enig Apple serienummer is verwijderd of veranderd. Software-media (schijven e.d.) en documentatie vallen binnen deze garantieperiode van één jaar, met uitsluiting van normale slijtage door gebruik.

Mocht het programma defecten vertonen na aankoop, dan zijn alle kosten voor noodzakelijke service, reparatie en correctie voor rekening en risico van de koper, en niet voor Apple, of haar dealers.

Appie geeft geen enkele garantie m.b.t. de software (Systeem- en applicatie-software, ook indien deze in zgn. firmware is opgeslagen) en de kwaliteit, uitvoering, verkoopbaarheid en geschiktheid voor een bepaald doel van die software. Apple software wordt verkocht zonder enige aansprakelijkheid voor enige schade, directe of indirecte, zoals bijvoorbeeld immateriële schade, bedrijfs- of stagnatieschade, voortvloeiende uit of samenhangende met de Apple software te aanvaarden, en de koper vrijwaart Apple terzake alle aanspraken van derden wegens zodanige schade, op welke grond dan ook ontstaan.

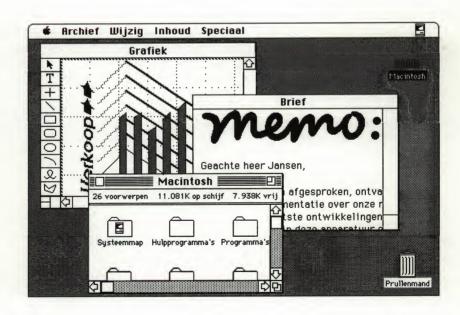
In alle gevallen zal de aansprakelijkheid van Apple tegenover de koper **beperkt zijn tot de** hoogte van de door de koper voor het produkt betaalde prijs.

De bovenomschreven garantie is de enige door Apple gegeven garantie tegen fabricage- en materiaalfouten, ledere andere aansprakelijkheid of verdergaande aansprakelijkheid wordt uitgesloten. Meer in het bijzonder sluit Apple nadrukkelijk iedere aansprakelijkheid uit voor gevolgschade en schade aan goederen van de koper of derden alsmede schade aan personen.

Terzake van garantie kan de koper slechts een beroep doen op de hierboven genoemde bepalingen; andere garanties dan de hierboven vermelde (zoals mondeling of schriftelijk gegeven aanvullende garanties door agenten, personeelsleden of dealers) zijn van geen waarde.

Macintosh_® Gebruikershandleiding Systeemprogrammatuur

APPLE COMPUTER, INC.

© Copyright 1988, Apple Computer, Inc., voor al het niet-textuele materiaal, alle tekeningen, afbeeldingen, foto's en programma-code in welke vorm dan ook, met inbegrip van object- en broncode. Alle rechten voorbehouden.

© Apple Computer, Inc., 1988 20525 Mariani Avenue Cupertino, CA 95014 (408) 996-1010

Apple, het Apple logo, AppleShare, AppleTalk, A/UX, ImageWriter, LaserWriter, Macintosh en MacTerminal zijn geregistreerde handelsmerken van Apple Computer, Inc.

CloseView, Schijf-EHBO, Finder, HyperCard, MacroMaker en MultiFinder zijn handelsmerken van Apple Computer, Inc.

ITC Zapf Dingbats is een geregistreerd handelsmerk van International Typeface Corporation.

Linotronic is een geregistreerd handelsmerk of Linotype Co.

MacDraw en MacPaint zijn geregistreerde handelsmerken van CLARIS Corporation. Microsoft en MS-DOS zijn geregistreerde handelsmerken van Microsoft Corporation.

PostScript is een geregistreerd handelsmerk en Illustrator een handelsmerk van Adobe Systems Incorporated.

UNIX is een geregistreerd handelsmerk van AT&T Information Systems.

Varityper is een geregistreerd handelsmerk en VT600 een handelsmerk van AM International, Inc.

Originele uitgave in het Engels. Nederlandse bewerking door Rob Buiskool en Informaat.

Inhoud

Voorwoord xvii

Over deze handleiding xviii

Het doornemen van de hoofdstukken in deze handleiding xix
De overige handleidingen xx

Het gebruik van de handleidingen xxi

Voor beginners xxi

Voor ervaren gebruikers xxi

1 Leren werken met de Macintosh 1

Voor u begint 2

Macintosh Plus 2

Macintosh SE 2

Macintosh II 2

Met de oefeningen beginnen 3

Het gebruik van de oefenstof 5

Wat u gaat leren 6

Basistechnieken met de muis 6

De aanwijzer verplaatsen door de muis te verplaatsen 7

Een symbool selecteren door erop te klikken 8

Een symbool verslepen 9

Wat u hebt geleerd over het werken met de muis 10

Een commando uit een menu kiezen 11

Datgene waarmee u wilt werken, selecteren 11

Een menu bekijken 11

Een commando uit een menu kiezen 13

Wat u hebt geleerd over het kiezen van commando's 13

Werken met vensters 14

De afmetingen van een venster veranderen 15

Het zoom-vak 16

Een venster verplaatsen 17

Een ander symbool openen zodat een ander venster zichtbaar wordt 18

Vensters die elkaar overlappen 18

Een venster actief maken 20

Andere symbolen openen 21

Vensters sluiten 23

Meer zien met behulp van de schuifbalken 25

Wat u hebt geleerd over het werken met vensters 26

Het gebruik van programma's 27

Een programma starten 27

Een document aanmaken 29

Uw werk een naam geven en het op schijf bewaren 30

Tekst bewerken 33

Een document opslaan onder een andere naam 36

Wat u hebt geleerd over het gebruik van programma's 38

Documentbeheer 39

Het gebruik van mappen 39

Mappen nesten 42

Het hiërarchische bestandssysteem doorlopen vanuit een programma 45

Een document openen in een programma 49

Een document opslaan in het hiërarchische bestandssysteem 49

Documenten en mappen verwijderen 52

Zelf aan de slag 53

2 Elementaire Macintosh technieken 55

De inhoud van dit hoofdstuk 56

Het gebruik van de muis 56

Selecteren 56

Klikken 57
Dubbel klikken 58

Shift-klikken 59

De muisknop ingedrukt houden 60

Slepen 61

Slepen annuleren 61

Symbolen selecteren door te slepen 62

Het werken met vensters 64 Een venster actief maken 65 Een venster verplaatsen 65 De grootte van een venster aanpassen 66 Het zoom-vak gebruiken 67 Een venster sluiten 69 De inhoud van een venster verschuiven 70 Regel voor regel schuiven 71 Venster voor venster schuiven 72 Snel naar een gedeelte van een index of document schuiven 73 Het bewerken van tekst 74 Tekst toevoegen 74 Tekst selecteren 75 Tekst verplaatsen 76 Knippen en plakken 76 Kopiëren en plakken 77 Tekst vervangen 78

3 Het bureaublad van de Finder 81

LeerTekst en Leesmij-documenten 78

Tekst verwijderen 78

De inhoud van dit hoofdstuk 82 Het bureaublad en de Finder 82 Wat u in de Finder kunt doen 83 Wie bestuurt de Finder? 84 Werken met symbolen 84

Een symbool een nieuwe naam geven 84 Een andere manier om documenten een andere naam te geven 86

Documenten, mappen en programma's dupliceren 87

Een document, map of programma verplaatsen op dezelfde schijf 88

Een document, map of programma naar een andere schijf kopiëren 88

Informatie over symbolen opvragen 90

Het gebruik van het commando 'Extra info' 91

Een document of programma beveiligen 92

Beveiligingen ongedaan maken 93

Mappen, indexen en het hiërarchische bestandssysteem 93

Mappen 93 Indexen 94

Het hiërarchische bestandssysteem 95

Een nieuwe map aanmaken 96

Een document, map of programma van de ene map naar de andere verplaatsen 97

Werken met documenten en programma's 98

Een document aanmaken door een programma te openen 98

Een document aanmaken met het commando 'Nieuw' 99

Een bestaand document openen vanuit de Finder 100

Dialoogvensters met een indexvak 101

Een bestaand document vanuit een programma openen 102

Het gebruik van het commando 'Bewaar' 105

Het gebruik van het commando 'Bewaar als' 106

Waar de informatie heen gaat 108

Afdrukken 109

Een printer kiezen 110

Pagina-instelling bij LaserWriters 110

Een document vauit de Finder afdrukken 113

Een groep documenten vauit de Finder afdrukken 114

Een document afdrukken binnen een programma 114

De index van een schijf of map afdrukken 115

Het gebruik van de prullenmand 117

Een document, map of programma verwijderen 118

Een voorwerp terughalen uit de prullenmand 119

4 De menu's van de Finder 121

De inhoud van dit hoofdstuk 122

Het Apple-menu 122

Over de Finder 122

Bureau-accessoires 123

Het Archief-menu 123

Het Wijzig-menu 127

Het Inhoud-menu 128

Het Speciaal-menu 129

Het Kleur-menu 131

5 Bureau-accessoires 133

De inhoud van dit hoofdstuk 134

Waar komen de bureau-accessoires vandaan? 134

De Calculator 135

De Kiezer 136

Het gebruik van de Kiezer met een direct op de computer aangesloten Apple printer 137

Het gebruik van de Kiezer met apparaten in een AppleTalk netwerk 139

AppleTalk Actief/Inactief 141

Apparaten in andere AppleTalk netwerken kiezen 142

Het Regelpaneel 143

Het gebruik van 'Algemeen' in het Regelpaneel 143

Het patroon van het bureaublad veranderen (monochroom beeldscherm) 144

Het patroon van het bureaublad veranderen (kleurenbeeldscherm) 145

Het knippertempo van het invoegpunt instellen 147

Het knippertempo van de menu's instellen 147

De tijd instellen 147

De datum instellen 148

Het gebruik van de RAM Cache 148

De geluidssterkte instellen 149

Het gebruik van 'Kleur' in het Regelpaneel 149

De markeringskleur wijzigen 149

Het gebruik van 'Toetsenbord' in het Regelpaneel 152

Het repeteertempo instellen 152

De repeteervertraging instellen 153

Het gebruik van 'Monitoren' in het Regelpaneel 153

Instellingen voor een enkel beeldscherm 153

Instellingen voor meerdere beeldschermen 154

Het gebruik van 'Muis' in het Regelpaneel 158

De muisbesturing instellen 159

De dubbelklik-interval instellen 159

Het gebruik van 'Geluid' in het Regelpaneel 160

Het gebruik van 'Opstartapparaat' in het Regelpaneel 161

Schetsboek 162

Knipsels naar het Schetsboek overbrengen 162

Knipsels uit het Schetsboek verwijderen 163

Knipsels uit het Schetsboek naar een document verplaatsen 163

Het Schetsboek dupliceren 164

Toetsenbord 165

Het gebruik van Toetsenbord 165

De Wekker 167

6 Toetsenborden 169

De inhoud van dit hoofdstuk 171

Het toetsenbord van de Macintosh Plus 172

Het Apple Keyboard (Apple toetsenbord) 174

Het Apple Extended Keyboard (uitgebreid toetsenbord) 176

Alternatieve tekens 178

Accenttekens typen 179

Enkeltoets-bediening 180

De grendeltoetsen gebruiken 180

De muistoetsen gebruiken 182

Toetsenbord-equivalenten van menucommando's 183 Functietips in de Finder 184

7 3.5-inch schijven 185

De inhoud van dit hoofdstuk 186

Opslagcapaciteit en initialiseren 186

3.5-inch schijven gereedmaken voor gebruik 187

Een 800K schijf dubbelzijdig initialiseren 188

Een schijf enkelzijdig initialiseren 191

3.5-inch schijven verwijderen 194

Schijven opnieuw initialiseren 193

Het commando 'Schijf eruit' in de Finder gebruiken 194 Een 3.5-inch schijf naar de prullenmand slepen 197 Andere manieren om 3.5-inch schijven te verwijderen 198

3.5-inch schijven kopiëren 199

Een 3.5-inch schijf naar een vaste schijf kopiëren 199
Een 3.5-inch schijf naar een 3.5-inch schijf kopiëren 200
Kopiëren via een vaste schijf 201
Twee 3.5-inch schijven rechtstreeks kopiëren 203
Als u één 3.5-inch schijfeenheid hebt 205

3.5-inch schijven beveiligen 205 Een 3.5-inch schijf beveiligen 206

8 Vaste schijven 207

De inhoud van dit hoofdstuk 208

Een SCSI-vaste schijf gereedmaken voor gebruik 208

Een SCSI-vaste schijf initialiseren 209

Een SCSI-vaste schijf opnieuw initialiseren 213

Andere functies van Apple HD SC Installatie 213

Bijwerken 213

Partities 214

Test 214

Andere schijf 215

De vaste schijf optimaal benutten 216

9 Opstartschijven 219

De inhoud van dit hoofdstuk 220 Wat is een opstartschijf? 220 De inhoud van de Systeemmap 221 De overige functies van de opstartschijf 222 Zijn twee Systeemmappen beter dan één? 222

Vaste opstartschijven en 3.5-inch opstartschijven 223

Kleine System-bestanden 224

Voordat u een bestaande opstartschijf bijwerkt 224

Opstartschijven aanmaken en bijwerken 224

Voor gebruikers van een vaste schijf 225

Het gebruik van de Installer 226

De Systeemschijf installeren 226

De Macintosh Printerschijf installeren 229

Voor gebruikers zonder vaste schijf 231

De zoekvolgorde tijdens het opstarten 232

Opstartschijven verwisselen 233

Opstartschijven aanpassen 234

Van een opstartschijf een gewone schijf maken 234

Ruimte vrijmaken op een 800K opstartschijf 235

10 De MultiFinder 237

Kennismaking met de MultiFinder 238 Wat u al moet weten 238 Benodigde apparatuur 239 Nagaan hoeveel geheugen uw computer heeft 239 De inhoud van dit hoofdstuk 240 Hoe u dit hoofdstuk gebruikt 241 De MultiFinder inschakelen 241 De MultiFinder uitschakelen 243 De MultiFinder in de praktijk 243 Waarmee u gaat werken 244 Wat u hier zult leren 244 Het bureaublad van de Finder 244 Programma's starten 245 De eerste methode: het Apple-menu 245 De tweede methode: vensters 246 Programma's die het gehele bureaublad vullen 247 De derde methode: grijze programmasymbolen 248 De vierde manier: klein symbool in de menubalk 249 Bureau-accessoires 249 Afdrukken in de achtergrond 250 De werking van 'Afdrukken in achtergrond' 251 Controleren of 'Afdrukken in achtergrond' is ingeschakeld 251 PrintMonitor 252 Het PrintMonitor-venster 253 Het Voorkeuren-venster 256

Stop afdrukken/Hervat afdrukken 257

Technische informatie over het geheugen 258

De geheugenindicator van de Finder 259

Gefragmenteerd geheugen 259

Een ongefragmenteerd geheugenblok aanmaken 260

De geheugenruimte van een programma veranderen 261

Het commando 'Wijzig opstart' 263

Opstartprogramma's opgeven 264

Tips voor het gebruik van de MultiFinder 265

Bijlage A

Overzicht van Macintosh systeemprogrammatuur 267

Systeemprogrammatuur voor de Macintosh 512K 270
Systeemprogrammatuur voor de Macintosh 512K/800 271
Systeemprogrammatuur voor de Macintosh Plus 273
Systeemprogrammatuur voor de Macintosh SE en Macintosh II 275

Bijlage B

Wat te doen bij problemen 278

De inhoud van deze bijlage 279 Algemene problemen met de Macintosh 279 Problemen met de MultiFinder 286

Index 291

Afbeeldingen en tabellen

Voorwoord

Afbeelding V-1 De opbouw van elk hoofdstuk

Hoofdstuk 1 Leren werken met de Macintosh

Loren wernen	net de muchitoon
Afbeelding 1-1	De aan/uit-schakelaar op het achterpaneel van de Macintosh Plus
Afbeelding 1-2 Afbeelding 1-3	De aan/uit-schakelaar op het achterpaneel van de Macintosh SE De uit-schakelaar op het achterpaneel van de Macintosh II
Afbeelding 1-4	Een 3.5-inch schijf in een schijfeenheid plaatsen
Afbeelding 1-5	Het eerste scherm
Afbeelding 1-6	Een gedeelte uit dit hoofdstuk
Afbeelding 1-7	De aanwijzer verplaatsen
Afbeelding 1-8	Een symbool selecteren
Afbeelding 1-9	Een symbool verslepen
Afbeelding 1-10	De menubalk
Afbeelding 1-11	Het Archief-menu openen
Afbeelding 1-12	Een commando kiezen
Afbeelding 1-13	Indexvenster van de Systeemschijf
Afbeelding 1-14	Het maatvak gebruiken
Afbeelding 1-15	Het zoom-vak
Afbeelding 1-16	Een venster verplaatsen
Afbeelding 1-17	Vensters die elkaar overlappen
Afbeelding 1-18	Een venster actief maken
Afbeelding 1-19	Een symbool openen
Afbeelding 1-20	Het venster van de Installatie-map
Afbeelding 1-21	Een venster sluiten met het commando 'Sluit'
Afbeelding 1-22	Het sluitvak gebruiken om een venster te sluiten
Afbeelding 1-23	Door een document schuiven

Afbeelding 1-24	Het gebruik van de schuifpijlen
Afbeelding 1-25	Het gebruik van de lift
Afbeelding 1-26	Het scherm van LeerTekst
Afbeelding 1-27	Een dialoogvenster met een index
Afbeelding 1-28	Het symbool van een document
Afbeelding 1-29	Symbolen van programma's en de bijbehorende documenten
Afbeelding 1-30	Een programma openen door het symbool van een document te
	openen
Afbeelding 1-31	Het invoegpunt verplaatsen
Afbeelding 1-32	Tekst selecteren
Afbeelding 1-33	Het invoegpunt verplaatsen
Afbeelding 1-34	Tekst plakken
Afbeelding 1-35	Het dialoogvenster van het commando 'Bewaar als'
Afbeelding 1-36	De naam van een document veranderen
Afbeelding 1-37	Het document heeft een nieuwe naam
Afbeelding 1-38	Een nieuwe map
Afbeelding 1-39	Een document naar een map slepen
Afbeelding 1-40	De geopende map 'Memo's'
Afbeelding 1-41	De geopende LeerTekst-map
Afbeelding 1-42	De geopende map 'Memo's'
Afbeelding 1-43	Tweede niveau in de hiërarchie
Afbeelding 1-44	Derde niveau in de hiërarchie
Afbeelding 1-45	Dialoogvenster van het commando 'Open'
Afbeelding 1-46	Het volgende niveau in de hiërarchie
Afbeelding 1-47	Een overzicht van de hiërarchie
Afbeelding 1-48	Een ander niveau in de hiërarchie kiezen
Afbeelding 1-49	Het dialoogvenster van het commando 'Bewaar als'
Afbeelding 1-50	De LeerTekst-map kiezen
Afbeelding 1-51	De naam van een document veranderen

Hoofdstuk 2 Elementaire Macintosh technieken

Afbeelding 2-1	Klikken
Afbeelding 2-2	Dubbel klikken
Afbeelding 2-3	Shift-klikken om verspreide symbolen als groep te selecteren
Afbeelding 2-4	Indrukken
Afbeelding 2-5	Slepen
Afbeelding 2-6	Diagonaal slepen om symbolen als groep te selecteren
Afbeelding 2-7	Als groep geselecteerde symbolen
Afbeelding 2-8	Vensters
Afbeelding 2-9	Een venster verslepen
Afbeelding 2-10	Het maatvak gebruiken
Afbeelding 2-11	Het zoom-vak gebruiken om een venster te vergroten
Afbeelding 2-12	Het zoom-vak gebruiken om een venster te verkleinen
Afbeelding 2-13	Een venster sluiten
Afbeelding 2-14	Hoe schuifbalken werken

Afbeelding 2-15	Regel voor regel schuiven
Afbeelding 2-16	Venster voor venster schuiven
Afbeelding 2-17	Snel schuiven
Afbeelding 2-18	Het invoegpunt op een andere plaats zetten
Afbeelding 2-19	Tekst selecteren
Afbeelding 2-20	Tekst knippen en plakken
Afbeelding 2-21	Tekst plakken

Hoofdstuk 3 Het bureaublad van de Finder

Afbeelding 3-1	Het bureaublad
Afbeelding 3-2	Het symbool van een document selecteren
Afbeelding 3-3	Het symbool van een document een andere naam geven
Afbeelding 3-4	Een symbool kopiëren
Afbeelding 3-5	Naar een andere schijf kopiëren
Afbeelding 3-6	Het venster 'Extra info'
Afbeelding 3-7	Een document beveiligen
Afbeelding 3-8	Macintosh mappen
Afbeelding 3-9	Open map met indexvenster
Afbeelding 3-10	Hiërarchische bestandsstructuur
Afbeelding 3-11	Een document van de ene naar de andere map verplaatsen
Afbeelding 3-12	Een nieuw document aanmaken
Afbeelding 3-13	Een document openen vanuit de Finder
Afbeelding 3-14	Een indexvak in een dialoogvenster
Afbeelding 3-15	Dialoogvenster voor het openen van een document
Afbeelding 3-16	Een map openen in een indexvak
Afbeelding 3-17	Dialoogvenster van het commando 'Bewaar'
Afbeelding 3-18	Het dialoogvenster van 'Bewaar als'
Afbeelding 3-19	Waar de informatie heen gaat
Afbeelding 3-20	Het venster 'Pagina-instelling'
Afbeelding 3-21	Het Opties-venster
Afbeelding 3-22	Het Print-venster
Afbeelding 3-23	Geselecteerde documenten afdrukken
Afbeelding 3-24	Twee afdrukken van dezelfde index
Afbeelding 3-25	Naar de prullenmand slepen
Afbeelding 3-26	Een voorwerp terughalen uit de prullenmand

Hoofdstuk 4 De menu's van de Finder

Afbeelding 4-1	Apple-menu
Afbeelding 4-2	Over de Finder
Afbeelding 4-3	Archief-menu
Afbeelding 4-4	Wijzig-menu
Afbeelding 4-5	Inhoud-menu
Afbeelding 4-6	Speciaal-menu
Afbeelding 4-7	Kleur-menu

Hoofdstuk 5	Bureau-accessoires			
	Afbeelding 5-1	Bureau-accessoires die automatisch in het System-bestand zijn geïnstalleerd		
	Afbeelding 5-2	De Calculator		
	Afbeelding 5-3	Het symbool van de ImageWriter in het venster van de Kiezer		
	Afbeelding 5-4	Poortsymbolen in het venster van de Kiezer		
	Afbeelding 5-5	Het venster van de Kiezer met symbolen van verschillende apparaten		
	Afbeelding 5-6	De naam van een apparaat selecteren		
	Afbeelding 5-7	Het venster van de Kiezer		
	Afbeelding 5-8	Het algemene Regelpaneel		
	Afbeelding 5-9	Het patroon van het bureaublad in het algemene Regelpaneel		
	Afbeelding 5-10	Het patroon van het bureaublad met de kleurbalk		
	Afbeelding 5-11	Het Regelpaneel 'Kleur'		
	Afbeelding 5-12	Het Kleurcirkel-venster		
	Afbeelding 5-13	De instellingen voor het toetsenbord in het Regelpaneel		
	Afbeelding 5-14	Het Regelpaneel 'Monitoren' voor een enkel beeldscherm		
	Afbeelding 5-15	De beeldscherminstellingen bij het gebruik van meerdere		
	A (h1 d) 5 1 (beeldschermen		
	Afbeelding 5-16	De opstelling van uw beeldschermen aanpassen aan de werkelijkheid		
	Afbeelding 5-17	Het hoofdbeeldscherm opgeven		
	Afbeelding 5-18	De muis instellen in het Regelpaneel		
	Afbeelding 5-19	Het geluid instellen in het Regelpaneel		
	Afbeelding 5-20	'Opstartapparaat' in het Regelpaneel		
	Afbeelding 5-21	Schetsboek-venster		
	Afbeelding 5-22	Toetsenbord		
	Afbeelding 5-23	Toetsenbord-menu		
	Afbeelding 5-24	De beknopte Wekker		
	Afbeelding 5-25	De uitgebreide Wekker		
	Afbeelding 5-26	Instellingen van de Wekker		
Hoofdstuk 6	Toetsenborden			
	Afbeelding 6-1	De verschillende toetsenborden van de Macintosh		
	Afbeelding 6-2	Het toetsenbord van de Macintosh Plus		
	Afbeelding 6-3	Het Apple Keyboard (Apple toetsenbord)		
	Afbeelding 6-4	Het Apple Extended Keyboard (uitgebreid toetsenbord)		
	Afbeelding 6-5	Alternatieve tekens op het Apple toetsenbord		
	Afbeelding 6-6	Speciale toetsen		
	Afbeelding 6-7	De muistoetsen inschakelen		
	Afbeelding 6-8	Het numerieke toetsenblok gebruiken met ingeschakelde muistoetsen		
	Afbeelding 6-9	Toetsenbord-equivalenten van menucommando's		

3.5-inch schijven Hoofdstuk 7 Afbeelding 7-1 Een dubbelzijdige en een enkelzijdige schijf Afbeelding 7-2 Dialoogvenster voor het initialiseren van een schijf Afbeelding 7-3 Dialoogvenster om te bevestigen dat u het initialiseren wilt voortzetten Afbeelding 7-4 De schijf na het initialiseren een naam geven Afbeelding 7-5 Een schijf enkelzijdig initialiseren Afbeelding 7-6 Dialoogvenster om te bevestigen dat u het initialiseren wilt voortzetten Afbeelding 7-7 De schijf een naam geven tijdens het initialiseren Afbeelding 7-8 Dialoogvenster voor het wissen van een schijf Afbeelding 7-9 Het commando 'Schijf eruit' kiezen Afbeelding 7-10 Het scherm nadat u het commando 'Schiif eruit' hebt gekozen Afbeelding 7-11 Bericht waarin u wordt gevraagd een verwijderde schijf opnieuw in een schijfeenheid te plaatsen Afbeelding 7-12 Een schijf naar de prullenmand slepen Afbeelding 7-13 Het scherm nadat u een schijf naar de prullenmand hebt gesleept Afbeelding 7-14 Dialoogvenster om te bevestigen dat u naar een vaste schijf wilt kopiëren Afbeelding 7-15 Dialoogvenster voor het kopiëren van een 3.5-inch schijf naar een vaste schijf Afbeelding 7-16 Een 3.5-inch schijf kopiëren naar een vaste schijf Afbeelding 7-17 Van een vaste schijf naar een 3.5-inch doelschijf kopiëren Afbeelding 7-18 Dialoogvenster om te bevestigen dat u de schijf wilt kopiëren Afbeelding 7-19 De beveiliging van een schijf aanbrengen en verwijderen Tabel 7-1 Schijven en schijfeenheden Hoofdstuk 8 Vaste schijven Afbeelding 8-1 Indexvenster van de Systeemschijf Afbeelding 8-2 Indexvenster van de Installatie-map Afbeelding 8-3 Dialoogvenster van Apple HD SC Installatie Afbeelding 8-4 Het initialiseren is voltooid Hoofdstuk 9 **Opstartschijven** Afbeelding 9-1 Symbolen die aangeven dat er geen opstartschijf is Afbeelding 9-2 De huidige opstartschijf Afbeelding 9-3 De bestanden die aanwezig zijn in elke Systeemmap Afbeelding 9-4 Een Systeemmap op de opstartschijf van een Macintosh II Afbeelding 9-5 Systeemmap van de opstartschijf Afbeelding 9-6 Het Installer-venster voor de Macintosh Systeemschijf Afbeelding 9-7 De inhoud van de Macintosh Printerschijf Afbeelding 9-8 Het printersymbool naar de Systeemmap slepen

Hoofdstuk 10 De MultiFinder

Afbeelding 10-1 De MultiFinder in actie Afbeelding 10-2 'Totaal geheugen' in het venster 'Over de Finder' Het dialoogvenster 'Wijzig opstart' Afbeelding 10-3 Afbeelding 10-4 Het symbool van de Finder Het LeerTekst-symbool Afbeelding 10-5 Afbeelding 10-6 Het Apple-menu Afbeelding 10-7 Een actief en een inactief venster Afbeelding 10-8 'Afdrukken in achtergrond' in het Kiezer-venster Afbeelding 10-9 Het Archief-menu van PrintMonitor Afbeelding 10-10 Het PrintMonitor-venster Afbeelding 10-11 Het Tijdstip-venster Afbeelding 10-12 Het Voorkeuren-venster Afbeelding 10-13 De verdeling van het geheugen in de Macintosh Afbeelding 10-14 Het venster 'Over de Finder' Afbeelding 10-15 Gefragmenteerd geheugen Afbeelding 10-16 Het venster 'Extra info' Afbeelding 10-17 Het dialoogvenster 'Wijzig opstart'

Bijlage A Overzicht van Macintosh systeemprogrammatuur

Afbeelding A-1 Aanbevolen systeemprogrammatuur voor verschillende Macintosh computers

Afbeelding A-2 Het venster 'Extra info' voor een systeembestand

Bijlage B Wat te doen bij problemen

Afbeelding B-1 Het vraagteken
Afbeelding B-2 De 'X'
Afbeelding B-3 De "droevige Macintosh"
Afbeelding B-4 De "lachende Macintosh"

Voorwoord

N DEZE HANDLEIDING LEEST U ALLES OVER HET GEBRUIK VAN DE systeemprogrammatuur bij de Apple[®] Macintosh[®] computer.

De systeemprogrammatuur maakt het mogelijk om met de Macintosh te communiceren.

Voordat u de systeemprogrammatuur kunt gaan gebruiken, dient u de computer te installeren. Dit houdt in dat u het toetsenbord, de muis en eventuele randapparaten (zoals een printer) op de computer aansluit en de computer aansluit op het lichtnet. Als u dit nog niet hebt gedaan, kunt u dat het beste nu doen. Raadpleeg voor nadere instructies de gebruikershandleiding bij de Macintosh.

Over deze handleiding

Het eerste hoofdstuk bestaat uit oefenmateriaal dat u in uw eigen tempo kunt doornemen. De overige hoofdstukken—die elk een apart onderwerp behandelen—bevatten naslagmateriaal. Zo kunt u direct naar het gewenste onderwerp gaan en hoeft u niet alles door te lezen.

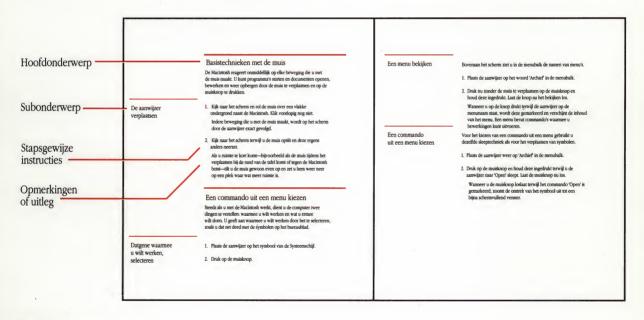
In deze handleiding wordt het volgende beschreven:

- In hoofdstuk 1, "Leren werken met de Macintosh", vindt u oefenstof aan de hand waarvan u de vaardigheden leert die u nodig hebt bij het gebruiken van de Macintosh systeemprogrammatuur.
- In hoofdstuk 2, "Elementaire Macintosh technieken", vindt u stapsgewijze instructies voor het uitvoeren van bewerkingen met de Macintosh. Dit hoofdstuk is het begin van het naslaggedeelte van de handleiding.
- In hoofdstuk 3, "Het bureaublad van de Finder", worden in het kort de bewerkingen beschreven die u uitvoert op het bureaublad van de Finder™ (een omschrijving voor het gebied waarin u in de Finder werkt). Ook worden in dit hoofdstuk een aantal belangrijke begrippen behandeld.
- In hoofdstuk 4, "De menu's van de Finder", wordt de werking uitgelegd van de commando's die in de menu's boven het bureaublad staan.
- In hoofdstuk 5, "Bureau-accessoires", wordt beschreven hoe u tevoren geïnstalleerde bureau-accessoires gebruikt. (Bureau-accessoires zijn miniprogramma's die u tijdens het werken op het bureaublad en in de meeste programma's kunt gebruiken.)
- In hoofdstuk 6, "Toetsenborden", vindt u een overzicht van de verschillende typen Macintosh toetsenborden. Ook staat hierin vermeld hoe u met het toetsenbord speciale bewerkingen kunt uitvoeren.
- In hoofdstuk 7, "3.5-inch schijven", wordt uitgelegd hoe u omgaat met de kleine, losse schijven die u gebruikt met de Macintosh.
- In hoofdstuk 8, "Vaste schijven", wordt stap voor stap beschreven hoe u een SCSI-vaste schijf van Apple initialiseert. Ook vindt u in dit hoofdstuk tips voor het optimaal gebruik van uw vaste schijf.
- In hoofdstuk 9, "Opstartschijven", leest u wat een opstartschijf is en vindt u stapsgewijze instructies voor het aanmaken en bijwerken van opstartschijven (zowel 3.5-inch schijven als vaste schijven).
- In hoofdstuk 10, "De MultiFinder", wordt het nieuwe "multitasking"-besturingssysteem voor de Macintosh, de MultiFinder™, beschreven. Ook vindt u hier een korte oefening om u op gang te helpen.

- In bijlage A, "Overzicht van Macintosh systeemprogrammatuur", vindt u een tabel waarin staat welke versie van de systeemprogrammatuur het beste werkt op de verschillende typen Macintosh computers, plus een serie tabellen die een overzicht geven van de veranderingen in de programmatuur die tot nu toe zijn aangebracht.
- In bijlage B, "Wat te doen bij problemen", treft u een overzicht aan van een aantal kleine problemen die zich kunnen voordoen en van mogelijke oplossingen.

Het doornemen van de hoofdstukken in deze handleiding

U hoeft de inhoud van een hoofdstuk niet in een bepaalde volgorde te lezen. De verschillende onderwerpen en bijbehorende bewerkingen worden onafhankelijk van elkaar beschreven. Hieronder ziet u hoe elk hoofdstuk is opgebouwd.

Afbeelding V-1De opbouw van elk hoofdstuk

De handelingen die u voor elke bewerking dient uit te voeren, zijn **vetgedrukt** en worden voorafgegaan door een nummer. Volg deze handelingen als u een bewerking wilt uitvoeren waarmee u niet echt bekend bent.

Sommige bewerkingen zijn zo elementair dat u alleen maar hoeft te weten wat u moet doen. Bij andere bewerkingen wordt een stap gevolgd door commentaar of uitleg in een normale letterstijl. U beslist zelf of u deze informatie wel of niet leest.

De overige handleidingen

Bij uw computer hebt u nog een aantal handleidingen gekregen. *U hoeft niet alle handleidingen door te nemen om uw computer te kunnen gebruiken*. De handleidingen zijn bedoeld als naslagwerk. U zult al snel met de Macintosh kunnen werken zonder dat u daar veel voor hoeft te lezen. Hieronder treft u een beschrijving van de andere handleidingen aan:

- Macintosh Gebruikershandleiding. De handleiding die u nodig hebt als de Macintosh nog niet is geïnstalleerd. Hierin staan volledige instructies voor het installeren van de computer. Ook bevat de handleiding een elementaire beschrijving van de verschillende onderdelen van de Macintosh en de manier waarop deze samenwerken met de programmatuur. De gebruikershandleiding bevat verder wat technische informatie, een kort overzicht van technische documentatie over de Macintosh en een woordenlijst. De woorden die in de gebruikershandleiding en in dit boek vetgedrukt zijn, kunt u in die woordenlijst vinden.
- Macintosh Handleiding Hulpprogrammatuur. In deze handleiding wordt uitgelegd hoe u de twee Hulpprogrammatuurschijven kunt gebruiken die u bij aankoop van de computer hebt gekregen. Deze schijven bevatten speciale programma's die u van tijd tot tijd kunt gebruiken om uw systeem bij te werken en aan uw eigen behoeften aan te passen.

Het gebruik van de handleidingen

U kunt de handleidingen op een aantal manieren gebruiken, afhankelijk van uw ervaring in het werken met een computer.

Voor beginners

U kunt het beste het volgende doen:

- Als u de Macintosh nog niet hebt geïnstalleerd, leest u de stapsgewijze instructies in hoofdstuk 1 van de gebruikershandleiding. Wanneer u de computer hebt geïnstalleerd, kunt u desgewenst de oefenschijf gebruiken.
- 2. In hoofdstuk 1 van deze handleiding vindt u oefenmateriaal dat u in uw eigen tempo kunt doornemen.
- 3. Hebt u een computer met ingebouwde vaste schijf (of een externe SCSIvaste schijf van Apple), dan leest u in hoofdstuk 8 hoe u de schijf gereedmaakt voor gebruik.
- 4. Nog niet eerder gebruikte 3.5-inch schijven moeten eerst worden geïnitialiseerd. Lees in hoofdstuk 7 het gedeelte "3.5-inch schijven gereedmaken voor gebruik".
- 5. Maak reservekopieën van de systeemprogrammatuur en de *Hulpprogrammatuurschijven*. Lees voor instructies het gedeelte "Een 3.5-inch schijf naar een andere 3.5-inch schijf kopiëren" in hoofdstuk 7.
- 6. Maak een opstartschijf aan. U kunt hiervoor een vaste schijf of een 3.5-inch schijf gebruiken. De benodigde instructies staan in het gedeelte "Een opstartschijf aanmaken of bijwerken" in hoofdstuk 9.

Wilt u andere apparaten aansluiten op de computer, lees dan in de handleidingen bij de desbetreffende apparaten hoe u dat op de juiste wijze doet. Ook is het verstandig de handleidingen bij de programma's waarmee u gaat werken, door te nemen.

Voor ervaren gebruikers

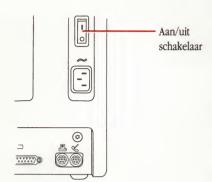
Ook als u de meeste technieken in deze handleiding al kent of de gebruikershandleiding al hebt doorgenomen, kan het volgende voor u van belang zijn:

- Lees hoofdstuk 1 in de gebruikershandleiding bij de Macintosh voor informatie over het installeren van de computer. Deze handleiding bevat ook nuttige informatie over de functies en de interne werking van de Macintosh.
- 2. Hebt u een computer met ingebouwde vaste schijf (of een externe SCSI-vaste schijf van Apple), lees dan in hoofdstuk 8 hoe u de schijf gereedmaakt voor gebruik.
- 3. Maak reservekopieën van de systeemprogrammatuur en de *Hulpprogrammatuurschijven*. Lees in hoofdstuk 7 het gedeelte "Een 3.5-inch schijf naar een andere 3.5-inch schijf kopiëren".
- 4. Gebruik de Installer om een opstartschijf aan te maken. Lees voor informatie het gedeelte "Een opstartschijf aanmaken of bijwerken" in hoofdstuk 9 van deze handleiding.
- 5. Lees hoofdstuk 10 voor informatie over de MultiFinder.
- 6. Lees de *Macintosh Handleiding Hulpprogrammatuur* voor informatie over hulpprogramma's die nieuw voor u zijn.

Leren werken met de Macintosh

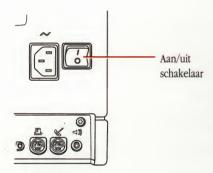
OOR WIE IS DIT HOOFDSTUK BESTEMD?

In dit hoofdstuk leert u een aantal basisvaardigheden voor het gebruik van de Apple[®] Macintosh[®]. Ook als u al ervaring hebt met andere computers, zult u zich waarschijnlijk een aantal nieuwe vaardigheden eigen moeten maken. Het grote voordeel van de Macintosh is dat u deze vaardigheden kunt gebruiken bij elk programma waarmee u werkt. Dat komt doordat bijna alle Macintosh programma's zijn gebaseerd op de **Macintosh gebruikersinterface**, die ervoor zorgt dat u en de computer met elkaar kunnen communiceren. Omdat deze interface in alle programma's gelijk is, hoeft u niet telkens voor ieder programma opnieuw te leren hoe u de computer gebruikt.

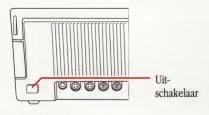
Afbeelding 1-1

De aan/uit-schakelaar op het achterpaneel van de Macintosh Plus

Afbeelding 1-2

De aan/uit-schakelaar op het achterpaneel van de Macintosh SE

Afbeelding 1-3

De uit-schakelaar op het achterpaneel van de Macintosh II

Voor u begint

Overtuig u ervan dat de computer op het lichtnet is aangesloten en bedrijfsklaar is. Is dat niet het geval, raadpleeg dan hoofdstuk 1 van de gebruikershandleiding voor meer informatie over het installeren van de Macintosh

Voordat u begint met de oefeningen, zet u eerst de Macintosh uit.

- Staat het apparaat al uit, ga dan door naar het gedeelte "Met de oefeningen beginnen".
- Staat het apparaat nog aan, zet het dan uit. Als u niet precies weet hoe u dit doet, leest u de aanwijzingen in een van de volgende gedeelten ("Macintosh Plus", "Macintosh SE" of "Macintosh II").

Is het apparaat eenmaal uitgeschakeld, ga dan door naar het gedeelte "Met de oefeningen beginnen".

Macintosh Plus

De aan/uit-schakelaar bevindt zich op het achterpaneel van de Macintosh Plus. Zie afbeelding 1-1 voor de exacte plaats. Druk de schakelaar in om het apparaat uit te zetten.

Macintosh SE

De aan/uit-schakelaar bevindt zich op het achterpaneel van de Macintosh SE. Zie afbeelding 1-2 voor de exacte plaats. Druk de schakelaar in om het apparaat uit te zetten.

Macintosh II

U zet de Macintosh II op de juiste manier uit door het commando 'Zet uit' te kiezen uit het Speciaal-menu. Als u niet weet hoe u met de muis een commando uit een menu kiest (en als niemand het voor u kan doen), gebruikt u de uit-schakelaar, die zich op het achterpaneel van de hoofdeenheid bevindt (zie afbeelding 1-3). Druk eenmaal op de schakelaar om de computer uit te zetten (het kan een seconde of twee duren voordat het apparaat wordt uitgeschakeld).

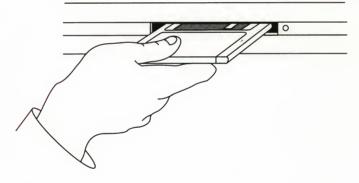
∆ Belangrijk

De uit-schakelaar is *niet* bedoeld voor dagelijks gebruik. Hebt u al eens eerder met een Macintosh gewerkt, zet dan de computer uit door het commando 'Zet uit' te kiezen uit het Speciaal-menu. (Als u niet zeker weet hoe dat moet, gebruikt u alleen deze keer de uit-schakelaar.) Δ

Met de oefeningen beginnen

Om de Macintosh aan te zetten en met de oefeningen te beginnen, doet u het volgende:

1. Plaats de *Macintosh Systeemschijf* in een 3.5-inch schijfeenheid, met het metalen gedeelte naar voren en het etiket naar boven.

Afbeelding 1-4Een 3.5-inch schijf in een schijfeenheid plaatsen

Als de schijf grotendeels in de schijfeenheid is geschoven, trekt de Macintosh hem automatisch verder naar binnen.

2. Zet de computer aan.

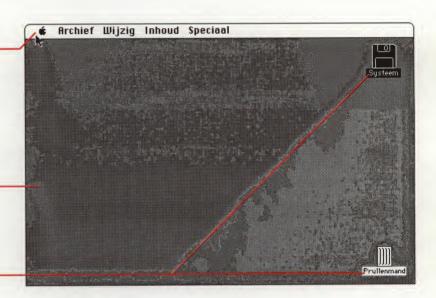
U hoort een pieptoon ten teken dat de Macintosh is gestart. Het zachte gezoem dat u hoort, betekent dat de Macintosh informatie van de schijf leest. Er verschijnt een **symbool** (een tekening) op het scherm, gevolgd door een boodschap waarin de Macintosh u welkom heet.

Na een paar seconden ziet uw scherm er als volgt uit:

De menubalk (met de namen van de menu's die u kunt openen) —

Het **bureaublad**—het beginpunt van al uw bewerkingen en de plaats waar u uw programma's en documenten beheert

Symbolen (één van de *Systeemschijf*, die u in een schijfeenheid hebt geplaatst, en één van de prullenmand, die altijd op het bureaublad aanwezig is)

Afbeelding 1-5

Het eerste scherm

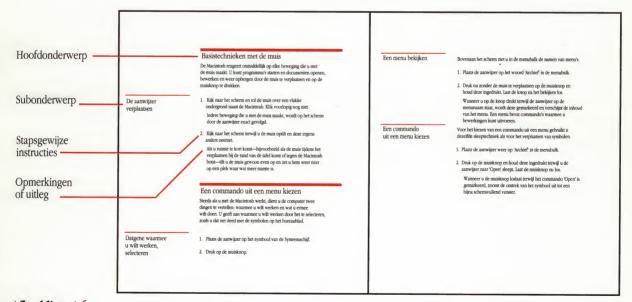
Ander scherm? Als uw scherm er anders uitziet, heeft vermoedelijk iemand anders voor u deze les al gevolgd en het bureaublad op een andere manier ingedeeld.

Als u een computer met een ingebouwde vaste schijfeenheid hebt, die al door iemand anders is geïnstalleerd, ziet u een extra symbool dat de vaste schijf voorstelt. Bij het doorwerken van de oefeningen kunt u dit symbool voorlopig negeren.

Het gebruik van de oefenstof

Aan de hand van dit hoofdstuk kunt u de vaardigheden oefenen die u nodig hebt bij het werken met de Macintosh. Het materiaal is zo gerangschikt dat u begint met de meest elementaire vaardigheden. Op basis hiervan voert u steeds complexere procedures uit. U kunt dus het beste de volgorde in dit hoofdstuk aanhouden.

De handelingen die u uitvoert bij het oefenen van de nieuwe vaardigheden, zijn **vetgedrukt** en worden voorafgegaan door een nummer. Sommige handelingen worden gevolgd door commentaar of uitleg in een normale letterstijl. U kunt de oefeningen in uw eigen tempo doornemen. Voer in elk geval de handelingen uit die worden voorafgegaan door een nummer, en beslis zelf of u het commentaar tussen de handelingen leest.

Afbeelding 1-6Een gedeelte uit dit hoofdstuk

❖ Als u wilt pauzeren. U kunt de oefeningen in één keer afmaken, maar als u wilt, kunt u ook tussendoor pauzeren. Het beste moment om te pauzeren is als u een onderwerp hebt afgerond. Als u gaat pauzeren, kunt u de computer het beste aan laten staan (aangezien u anders alle handelingen weer opnieuw zult moeten uitvoeren).

Wat u gaat leren

In de oefenstof zijn de vaardigheden die u gaat leren als volgt gerangschikt:

- Het gebruik van de muis—hoe u de aanwijzer en voorwerpen verplaatst
- Het kiezen van commando's uit menu's—hoe u bewerkingen uitvoert
- Het werken met vensters—hoe u vensters groter en kleiner maakt, hoe u ze verplaatst en hoe u ze sluit
- Het werken met een programma—hoe u **documenten** aanmaakt, bewerkt en opslaat
- Het onderbrengen van uw werk in mappen—hoe u het hiërarchische bestandssysteem gebruikt

Het lijkt misschien veel, maar er is ongeveer een uur nodig om deze vaardigheden te leren. U kunt op elk gewenst moment pauzeren. Werk in uw eigen tempo, dat werkt het prettigst.

Basistechnieken met de muis

In dit gedeelte leert u hoe u

- De aanwijzer verplaatst
- Symbolen selecteert
- Symbolen versleept

De Macintosh reageert onmiddellijk op elke beweging die u met de muis maakt. U kunt programma's starten en documenten openen, bewerken en weer opbergen door de muis te verplaatsen en op de muisknop te drukken.

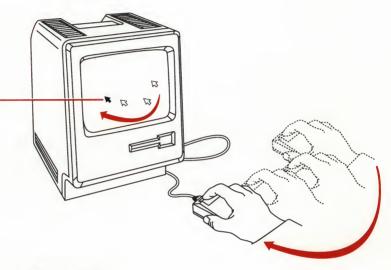
Een document is datgene wat u aanmaakt met een Macintosh progamma, zoals een brief, een spreadsheet of een afbeelding

De aanwijzer verplaatsen door de muis te verplaatsen

Aanwijzer

1. Kijk naar het scherm en rol de muis over een vlakke ondergrond naast de Macintosh. Druk voorlopig nog niet op de muisknop.

Iedere beweging die u met de muis maakt, wordt op het scherm door de **aanwijzer** exact gevolgd.

Afbeelding 1-7De aanwijzer verplaatsen

U kunt de muis het beste zo vasthouden dat het snoer van de muis recht van u af wijst. Uw wijsvinger houdt u op of vlakbij de muisknop.

2. Kijk naar het scherm terwijl u de muis optilt en deze ergens anders neerzet.

De aanwijzer op het scherm wordt niet verplaatst wanneer u de muis optilt.

Als u ruimte te kort komt—bijvoorbeeld als de muis tijdens het verplaatsen bij de rand van de tafel komt of tegen de Macintosh botst—tilt u de muis gewoon even op en zet u hem weer neer op een plek waar wat meer ruimte is.

Misschien moet u in het begin even wennen aan het werken met de muis, maar voor u het weet, wilt u niet meer anders.

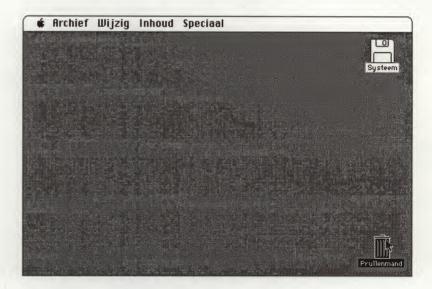
Een symbool selecteren door erop te klikken

Door gebruik te maken van de muis kunt u het bureaublad van de Macintosh op elke gewenste manier inrichten. Dit zal vooral van pas komen wanneer er steeds meer symbolen op uw bureaublad verschijnen. Om een symbool te verplaatsen, **selecteert** u het eerst, zodat de Macintosh weet dat u met dit symbool wilt gaan werken. Voor het selecteren maakt u gebruik van een techniek die **klikken** wordt genoemd.

1. Plaats de aanwijzer op de prullenmand.

Zorg ervoor dat de punt van de aanwijzer zich op het symbool bevindt.

2. Druk even kort op de muisknop en laat hem vervolgens weer los.

Afbeelding 1-8Een symbool selecteren

Zodra u op het symbool klikt, wordt dit **gemarkeerd**, zodat wat eerst zwart was, nu wit is en omgekeerd. De markering geeft aan dat het symbool is geselecteerd. Zoals u ziet, is het symbool van de *Systeemschijf* niet langer geselecteerd. *Selecteren* heeft een speciale betekenis bij het werken met de Macintosh. U selecteert altijd de informatie waarmee u verder wilt werken.

3. Klik op het symbool van de Systeemschijf.

Het symbool van de *Systeemschijf* is nu geselecteerd. De prullenmand is niet langer geselecteerd.

Probeert u bij het klikken de muis niet te bewegen als u de muisknop loslaat. Ga verder met oefenen door op elk symbool op het scherm te klikken totdat u dit kunt zonder de muis te bewegen.

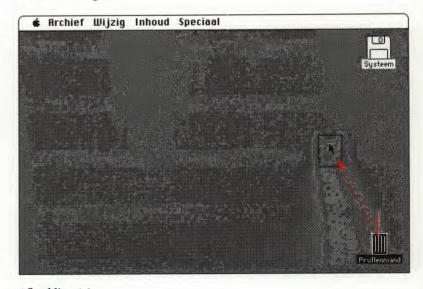
Een symbool verslepen

Zodra u een symbool hebt geselecteerd, kunt u dit met behulp van de muis verplaatsen. U gebruikt hiervoor een techniek die *slepen* wordt genoemd.

1. Plaats de aanwijzer op de prullenmand.

2. Houd de muisknop ingedrukt en verplaats de muis.

Wanneer u op de muisknop drukt, wordt het symbool geselecteerd. Wanneer u vervolgens de muis verplaatst, bewegen de omtreklijnen van het symbool mee met de aanwijzer. Zo weet u altijd waar u bent en waar u naartoe gaat.

Afbeelding 1-9Een symbool verslepen

3. Laat de muisknop los.

Het symbool springt naar de nieuwe positie.

4. Versleep nu het symbool van de Systeemschijf.

Verplaats het symbool helemaal naar links. Het symbool gaat niet verder dan de rand van het scherm, zodat u niet bang hoeft te zijn dat u het kwijtraakt. (Zoals u weet, kunt u de muis gerust optillen. Als u de muisknop loslaat, wordt het slepen echter beëindigd.)

5. Selecteer de prullenmand en sleep deze naar de bovenkant van het scherm totdat de aanwijzer in de menubalk staat. Laat vervolgens de muisknop los.

De prullenmand blijft nu staan op de plaats waar hij was toen u hem selecteerde. Door de aanwijzer naar de menubalk te verplaatsen en de muisknop los te laten, hebt u het slepen geannuleerd. Wanneer u zich bedenkt, kunt u het slepen dus op de bovenstaande wijze annuleren.

Oefen verder met het slepen totdat u de symbolen met gemak naar elke gewenste plek kunt verplaatsen.

Wat u hebt geleerd over het werken met de muis

U hebt geleerd hoe u met de muis symbolen aanwijst en selecteert. Bovendien weet u nu hoe u uw bureaublad kunt inrichten door symbolen te verslepen. In het volgende gedeelte wordt uitgelegd wat u kunt gaan doen met datgene wat u hebt geselecteerd.

Een commando uit een menu kiezen

In dit gedeelte leert u hoe u

- Een menu opent
- Een commando kiest

Steeds als u met de Macintosh werkt, dient u de computer twee dingen te vertellen: waarmee u wilt werken en wat u ermee wilt doen. U geeft aan waarmee u wilt werken door het betreffende symbool te selecteren, zoals u dat zojuist met de symbolen op het bureaublad hebt gedaan. Vervolgens geeft u aan wat u met de geselecteerde informatie wilt doen. U kunt dit bijvoorbeeld doen door een commando uit een menu te **kiezen**.

Datgene waarmee u wilt werken, selecteren

- 1. Plaats de aanwijzer op het symbool van de Systeemschijf.
- 2. Druk op de muisknop.

Dit hebt u al eerder gedaan. Nu het symbool van de *Systeemschijf* is geselecteerd, kunt u het gewenste commando kiezen.

Een menu bekijken

Bovenaan het scherm ziet u in de **menubalk** de namen van de menu's waaruit u kunt kiezen.

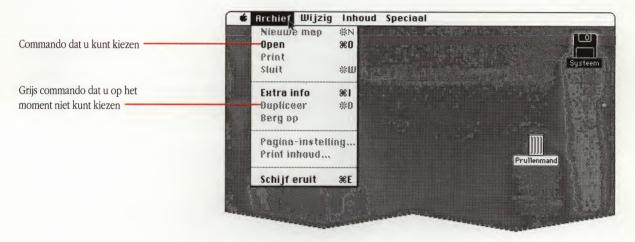
Naam van een menu

★ Archief Wijzig Inhoud Speciaal

Afbeelding 1-10De menubalk

- 1. Plaats de aanwijzer op het woord 'Archief' in de menubalk.
- 2. Druk nu zonder de muis te verplaatsen op de muisknop en houd deze ingedrukt. Laat de knop los als u het menu hebt bekeken.

Wanneer u op de knop drukt terwijl de aanwijzer op de menunaam staat, wordt de naam gemarkeerd en verschijnt de inhoud van het menu.

Afbeelding 1-11 Het Archief-menu openen

Een menu bevat commando's waarmee u bewerkingen kunt uitvoeren op de geselecteerde informatie. Met behulp van de commando's in het Archief-menu kunt u onder andere symbolen openen. (Zoals u ziet, komt het woord 'Open' voor in het menu.)

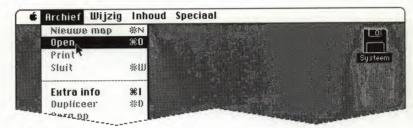
Soms worden commando's in een menu grijs weergegeven (een voorbeeld is het commando 'Print inhoud' in afbeelding 1-11). De commando's die grijs worden weergegeven, kunt u op dat moment niet gebruiken— meestal omdat ze niet relevant zijn voor wat u aan het doen bent.

Wanneer u de muisknop loslaat, verdwijnt het menu.

Een commando uit een menu kiezen

Voor het kiezen van een commando uit een menu gebruikt u dezelfde sleeptechniek als voor het verplaatsen van symbolen.

- 1. Plaats de aanwijzer weer op het woord 'Archief' in de menubalk.
- 2. Druk op de muisknop en houd deze ingedrukt terwijl u de aanwijzer naar het woord 'Open' sleept. Laat vervolgens de muisknop los.

Afbeelding 1-12 Een commando kiezen

Elk commando dat u kunt kiezen, wordt gemarkeerd als u er met de muis overheen sleept. (Commando's die grijs zijn, worden dus niet gemarkeerd.)

Wanneer u de muisknop loslaat terwijl het commando 'Open' is gemarkeerd, zoomt de omtrek van het symbool uit tot een bijna schermvullend **venster**. Het symbool van de *Systeemschijf* is nu grijs, wat aangeeft dat het symbool is geopend in de vorm van een venster.

Als u bij nader inzien toch geen commando wilt kiezen, sleept u de aanwijzer door het menu naar het bureaublad en laat u de muisknop los. U kiest alleen iets door de muisknop los te laten wanneer een van de commando's is gemarkeerd.

Wat u hebt geleerd over het kiezen van commando's

U hebt zojuist het volgende gedaan: eerst hebt u iets geselecteerd (het symbool van de *Systeemschijf*) en vervolgens hebt u een commando gekozen ('Open'). Bij het werken met de Macintosh *selecteert* u altijd eerst informatie, waarna u een bijpassende handeling *kiest*.

Even pauzeren? U kunt op elk gewenst moment in deze les pauzeren. U kunt de Macintosh aan laten staan en na de pauze verder gaan waar u gebleven was. Een **indexvenster** is een venster waarin u de inhoud van een schijf of map ziet

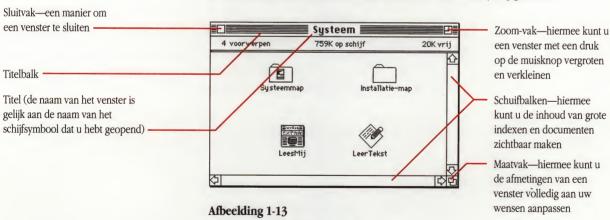
Werken met vensters

In dit gedeelte leert u hoe u

- De afmetingen van een venster verandert
- Een venster verplaatst
- Elkaar overlappende vensters verplaatst
- Een venster actief maakt
- Een venster sluit
- De schuifbalken in een venster gebruikt

Tijdens het werken met de Macintosh zult u veel vensters zien. In het venster dat nu op uw scherm staat, ziet u een index met symbolen die de inhoud van de *Systeemschijf* weergeven.

Er zijn verschillende vensters voor verschillende doeleinden (in sommige vensters kunt u werken, anderen geven informatie, enzovoort). In afbeelding 1-13 ziet u de onderdelen waaruit de meeste vensters zijn opgebouwd.

Indexvenster van de Systeemschijf

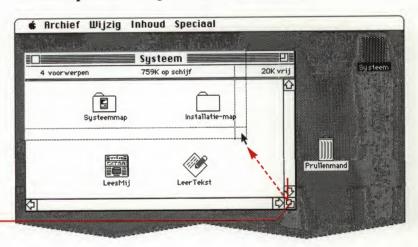
In dit gedeelte wordt uitgelegd hoe u met behulp van het sluitvak, de titelbalk en de andere onderdelen met vensters kunt werken.

De afmetingen van een venster veranderen

Als u met een document op uw bureaublad werkt, is het natuurlijk prettig om een groot venster te hebben, zodat u het venster goed kunt overzien. Maar ook kleine vensters hebben voordelen. Ze nemen niet zoveel ruimte in op uw bureaublad en u kunt ze naast elkaar zetten, zodat u er een aantal tegelijk kunt bekijken.

De afmetingen van een venster kunnen onder meer worden veranderd met behulp van het **maatvak** in de rechter benedenhoek van het venster.

1. Plaats de aanwijzer in het maatvak, houd de muisknop ingedrukt en sleep in de richting van de linker bovenhoek.

Maatvak

Afbeelding 1-14Het maatvak gebruiken

2. Laat de muisknop los.

Tijdens het slepen wordt de aanwijzer gevolgd door de gestippelde omtreklijnen van het venster. Hoe verder u naar links sleept, des te smaller wordt de omtrek. Hoe verder u naar boven sleept, des te korter wordt de omtrek. Op een gegeven moment is het niet mogelijk de omtrek nog kleiner te maken. Zodra u de muisknop loslaat, worden de afmetingen van het venster gewijzigd.

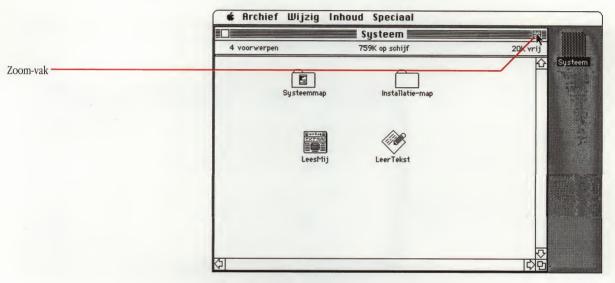
Wanneer u de afmetingen van het venster wijzigt, blijft de inhoud van het venster gelijk. Het enige dat verandert, is de hoeveelheid informatie die u op uw scherm ziet.

Het zoom-vak

U kunt de afmetingen van een venster ook veranderen met behulp van het **zoom-vak**. Het zoom-vak is eenvoudiger te gebruiken, omdat u niet sleept maar klikt. Met het zoom-vak is het echter niet mogelijk de afmetingen van een venster met kleine stappen te wijzigen.

1. Plaats de aanwijzer in het zoom-vak en klik.

Het venster zoomt uit en vult het hele scherm.

Afbeelding 1-15

Het zoom-vak

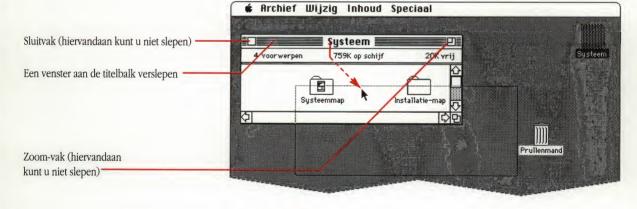
2. Klik nogmaals in het zoom-vak.

Het venster krijgt weer de afmetingen die het tevoren had. Met behulp van het zoom-vak kunt u iedere vierkante centimeter van het scherm benutten voor het werk waarmee u bezig bent. Als u hierna opnieuw klikt, krijgt het venster weer zijn oorspronkelijke afmetingen. Experimenteert u nu zelf eens met het wijzigen van de afmetingen van dit venster. Sleep het maatvak omlaag en naar rechts om het venster weer groter te maken. Probeer vervolgens allerlei verschillende lengten en breedten. Gebruik het zoom-vak en merk op hoe de Macintosh het venster altijd weer terugbrengt tot de afmetingen die het had voordat u het venster uitzoomde.

Een venster verplaatsen

Vensters kunt u op dezelfde wijze verschuiven als symbolen. Om een venster te verplaatsen, sleept u het aan zijn titelbalk mee. Versleep een venster echter nooit aan het zoom-vak of het **sluitvak** (het kleine vak links in de titelbalk). Het sluitvak gebruikt u alleen om het venster te sluiten.

1. Plaats de aanwijzer ergens op de titelbalk van het venster (maar niet in het zoom- of sluitvak).

Afbeelding 1-16Een venster verplaatsen

- 2. Versleep het venster door de muisknop ingedrukt te houden en de muis te verplaatsen.
- 3. Laat de muisknop los.

Net als bij het verslepen van symbolen wordt de beweging van de muis gevolgd door de gestippelde omtreklijnen van het venster. Als u de muisknop loslaat, wordt het venster naar de nieuwe positie verplaatst. Laat u de muisknop per ongeluk los voordat u de juiste plaats hebt bereikt, dan kunt u het venster gewoon weer "oppakken".

Als u van gedachten verandert, kunt u het slepen annuleren door de aanwijzer naar de menubalk te verslepen en de muisknop los te laten. Vensters blijven, net als symbolen, binnen de rand van het bureaublad. U kunt ze dus niet kwijtraken door ze te ver te slepen.

Oefen nu verder met uw nieuwe vaardigheden. Zodra u de afmetingen kunt veranderen en het venster snel op de gewenste plek op het bureaublad (of gedeeltelijk daarbuiten) kunt zetten, gaat u door naar het volgende gedeelte.

Een ander symbool openen zodat een ander venster zichtbaar wordt

Maak het Systeemschijf-venster indien nodig kleiner en verplaats het totdat u de prullenmand weer kunt zien.

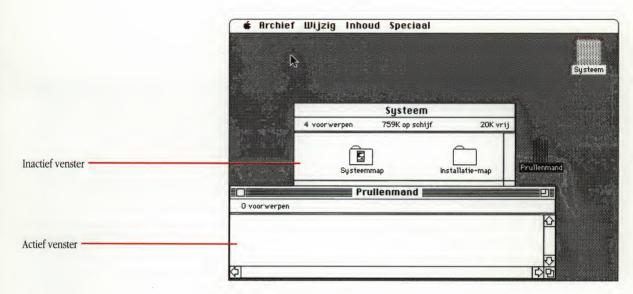
- 1. Selecteer de prullenmand.
- 2. Kies 'Open' uit het Archief-menu.

Plaats de aanwijzer op de naam van het Archief-menu, zoals u al eerder hebt gedaan, houd de muisknop ingedrukt terwijl u naar het commando 'Open' sleept, en laat de muisknop los.

Er verschijnt een nieuw venster op het bureaublad, dat waarschijnlijk het eerste venster zal overlappen (afhankelijk van de afmetingen en de positie van het eerste venster).

Vensters die elkaar overlappen

Op het bureaublad kunnen zich gelijktijdig verschillende vensters bevinden. In dat geval dient de Macintosh te weten in welk venster u op een bepaald moment aan het werk bent, zodat de commando's die u kiest en de tekst die u typt op de juiste plaats terechtkomen. Het venster waarin u aan het werk bent, is altijd het **actieve venster** (wanneer er meerdere vensters open zijn, ligt het actieve venster waarschijnlijk vóór de andere vensters). In het actieve venster ziet u aan weerszijden van de titel smalle horizontale strepen.

Afbeelding 1-17

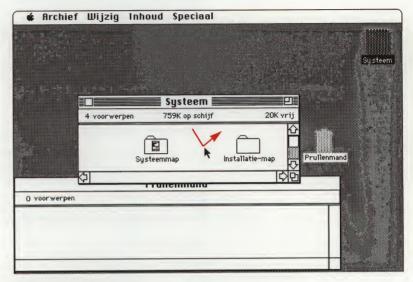
Vensters die elkaar overlappen

Toen u het symbool van de prullenmand opende, werd dit automatisch het actieve, voorste venster—het venster waarin u werkt. Het Systeemschijf-venster staat ook nog op het bureaublad, maar is nu niet meer actief. Om weer met dit venster te kunnen werken, maakt u het eerst actief door op een willekeurige plaats in het venster te klikken.

Als het Systeemschijf-venster klein was op het moment dat u het prullenmand venster opende, gaat het nu misschien helemaal achter dat venster schuil. U kunt nu echter het venster van de prullenmand net zo lang aanpassen en verplaatsen totdat het Systeemschijf-venster weer te zien is. U hoeft een venster niet helemaal te kunnen zien om het actief te maken; dat kan ook als er maar een deel van het venster zichtbaar is.

Een venster actief maken

1. Klik in het Systeemschijf-venster.

Afbeelding 1-18

Een venster actief maken

Het venster wordt nu naar voren gehaald. Aan de titelbalk, de schuifbalken en het maatvak kunt u zien dat het venster actief is. Telkens wanneer u in een venster wilt gaan werken dat nog niet actief is, dient u het eerst actief te maken door erin te klikken.

Het kan zijn dat de plaats en de afmetingen van de vensters afwijken van de voorbeelden in deze handleiding. Dit komt doordat de Macintosh precies doet wat u zegt— u bepaalt zelf hoe uw bureaublad eruit ziet.

2. Klik in het venster van de prullenmand.

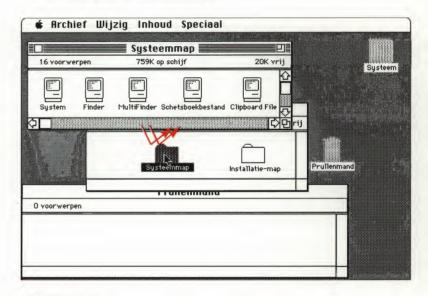
Het venster wordt nu actief en komt weer vóór het Systeemschijf-venster te staan.

Probeert u nu eens het bureaublad op verschillende manieren in te delen, door achtereenvolgens elk venster actief te maken, de afmetingen ervan te veranderen en het venster te verplaatsen.

Andere symbolen openen

Symbolen in een venster worden op dezelfde manier geopend als de symbolen op het bureaublad. Tot nu toe hebt u symbolen geopend door ze te selecteren en daarna 'Open' uit het Archief-menu te kiezen. U kunt symbolen echter ook openen met een snellere techniek, die **dubbel klikken** wordt genoemd. U gaat nu door dubbel te klikken het symbool van de Systeemmap in het Systeemschijf-venster openen. (Maak indien nodig eerst het venster van de prullenmand kleiner en maak daarna het Systeemschijf-venster actief en zo groot dat de Systeemmap zichtbaar is.)

1. Plaats de aanwijzer op de Systeemmap en druk tweemaal snel achter elkaar op de muisknop.

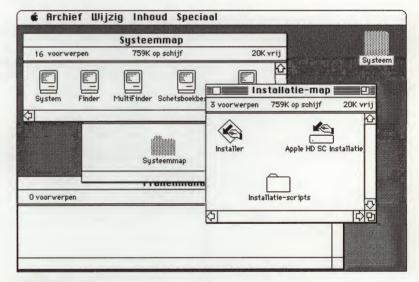
Afbeelding 1-19 Een symbool openen

Verschijnt het venster van de Systeemmap niet als u dubbel klikt, probeer dan sneller te klikken, zodat de Macintosh uw handeling kan interpreteren als een dubbele klik in plaats van twee afzonderlijke klikken. U kent nu twee manieren om symbolen te openen.

De Systeemmap bevat de symbolen van de systeembestanden, waarin informatie is opgeslagen die de Macintosh nodig heeft om te kunnen functioneren.

2. Open het symbool van de Installatie-map door dubbel te klikken op het symbool of door het symbool te selecteren en 'Open' te kiezen uit het Archief-menu.

Verplaats zonodig eerst het venster van de Systeemmap of wijzig de afmetingen van dat venster.

Afbeelding 1-20

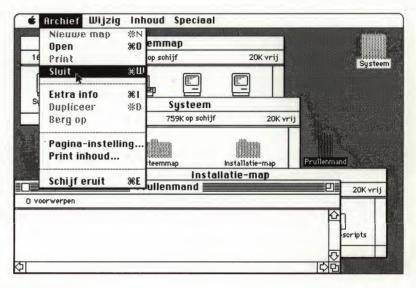
Het venster van de Installatie-map

De Installatie-map bevat symbolen van **hulpprogramma's**. De programmatuur in de Systeemmap wordt gebruikt wanneer u de Macintosh aanzet. De programma's in de Installatie-map gebruikt u echter alleen zo nu en dan, bijvoorbeeld om een vaste schijf te installeren en om de systeemprogrammatuur van de Macintosh te installeren op andere schijven. (Bij de Macintosh worden twee schijven met hulpprogrammatuur geleverd. De inhoud van deze schijven wordt beschreven in de *Macintosh Handleiding Hulpprogrammatuur*.)

Vensters sluiten

Er kunnen op het bureaublad veel vensters tegelijk geopend zijn. Om een en ander overzichtelijk te houden, is het echter beter een venster waarmee u klaar bent, te sluiten en het pas weer te openen als u het opnieuw nodig hebt.

- 1. Maak het venster van de prullenmand actief door erin te klikken.
- 2. Kies 'Sluit' uit het Archief-menu.

Afbeelding 1-21

Een venster sluiten met het commando 'Sluit'

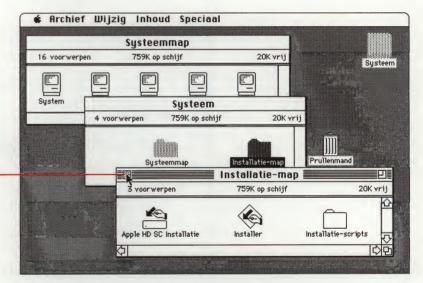
Het venster verdwijnt in het symbool. Telkens wanneer u uit het Archiefmenu het commando 'Sluit' kiest, wordt het voorste, actieve venster gesloten en wordt het venster dat er direct achter ligt, actief.

Ook voor het sluiten van een venster is er een snellere manier. Door eenmaal in het sluitvak in de titelbalk te klikken, kunt u een actief venster sluiten.

3. Maak het venster van de Installatie-map actief, als het dat nog niet is.

Of een venster actief is, ziet u aan de smalle horizontale strepen in de titelbalk.

4. Klik in het sluitvak.

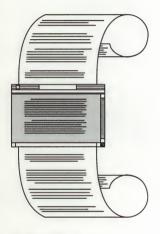
Afbeelding 1-22

Het sluitvak gebruiken om een venster te sluiten

Dit heeft hetzelfde effect als het kiezen van het commando 'Sluit' uit het Archief-menu.

Sluitvak

Meer zien met behulp van de schuifbalken

Afbeelding 1-23

Door een document schuiven

Soms is het niet mogelijk om in één keer de volledige index of inhoud van een document in een venster op het bureaublad te bekijken, zelfs niet als u het venster zo groot mogelijk hebt gemaakt. Vaak is er meer informatie beschikbaar dan op één scherm past. Met behulp van de schuifbalken kunt u de inhoud van een venster verschuiven, zodat u meer informatie kunt zien.

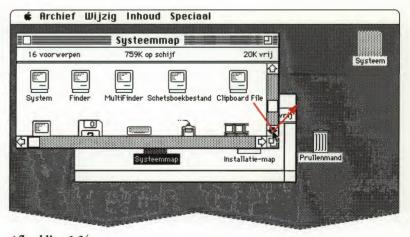
- 1. Klik in het venster van de Systeemmap om het actief te maken.
- 2. Maak het venster van de Systeemmap zo klein dat een aantal symbolen niet meer te zien is.

Plaats de aanwijzer in het maatvak, houd de muisknop ingedrukt en sleep in de richting van de linkerbovenhoek. Als het venster klein genoeg is, laat u de muisknop los.

Als u de muisknop loslaat terwijl een aantal symbolen niet meer zichtbaar is, wordt één van de schuifbalken (of beide) actief (grijs).

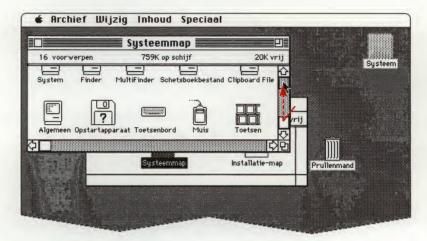
3. Klik op de schuifpijl die naar beneden wijst.

Er komen meer symbolen in beeld. U kunt naar beneden, naar boven, naar rechts of naar links schuiven door op de schuifpijl in de desbetreffende richting te klikken. U kunt ook schuiven door de "lift" in de schuifbalk te verslepen.

Afbeelding 1-24 Het gebruik van de schuifpijlen

4. Sleep de lift in de verticale schuifbalk naar de bovenkant van de schuifbalk. Laat vervolgens de muisknop los.

Afbeelding 1-25 Het gebruik van de lift

De inhoud van het venster verandert pas als u de muisknop loslaat.

Wat u hebt geleerd over het werken met vensters

U weet nu alles wat u nodig hebt om met vensters te werken. U hebt de afmetingen van vensters veranderd, vensters verplaatst, niet-actieve vensters actief gemaakt, de schuifbalken gebruikt om meer informatie te kunnen zien en vensters gesloten om ze van het bureaublad te verwijderen.

U vraagt zich misschien af wat al het voorafgaande te maken heeft met uw werk—de documenten die u met de programma's voor de Macintosh gaat maken. Welnu, u gebruikt deze vaardigheden telkens wanneer u met de Macintosh werkt. Dat betekent dat u steeds op de genoemde wijze informatie selecteert en commando's kiest. Bovendien kunt u de vensters in alle Macintosh programma's openen, sluiten, vergroten, verkleinen, verplaatsen of actief maken met behulp van de zojuist geleerde vaardigheden.

Het gebruik van programma's

In dit gedeelte leert u hoe u

- Een programma start
- Een document aanmaakt
- Uw werk op schijf bewaart
- Tekst in een document wijzigt
- Verschillende versies van een document onder een verschillende naam opslaat

De meeste programma's die u op de Macintosh gebruikt, staan op aparte schijven. LeerTekst—het voorbeeldprogramma waarmee u gaat werken in de volgende gedeelten—staat al op *Macintosh Systeemschijf*, de schijf die u in de computer hebt geplaatst toen u begon met de oefeningen.

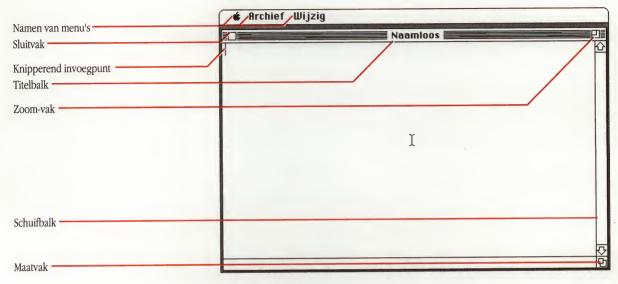
Een programma starten

- 1. Sluit zonodig het venster van de Systeemmap.
- 2. Vergroot indien nodig het Systeemschijf-venster, zodat u het LeerTekst-symbool kunt zien.

Eerder in dit hoofdstuk hebt u geleerd hoe u de afmetingen van een venster kunt wijzigen.

3. Open het LeerTekst-symbool door er dubbel op te klikken of door het te selecteren en 'Open' te kiezen uit het Archief-menu.

Er verschijnt nu een leeg venster waarin u tekst kunt gaan typen.

Afbeelding 1-26

Het scherm van LeerTekst

Net als de meeste programma's heeft LeerTekst eigen menu's, en hebben de vensters van LeerTekst een titelbalk, een sluitvak, een maatvak, een zoom-vak en schuifbalken. Bovendien verschijnt er altijd een naamloos venster wanneer u LeerTekst opent. U kunt iedere tekst aanmaken die u wilt en het document een naam geven wanneer u het opslaat.

U gebruikt LeerTekst in deze oefening als voorbeeldprogramma—om te leren hoe u in het algemeen met Macintosh programma's omgaat.

Een document aanmaken

U hebt LeerTekst gestart en gaat nu met behulp van het toetsenbord een document aanmaken.

Verschillende aanwijzers. De aanwijzer heeft meestal de vorm van een pijl, maar de vorm kan variëren afhankelijk van wat u aan het doen bent. Op dit moment heeft de aanwijzer de vorm van een I. De aanwijzer krijgt deze vorm wanneer u hem op een punt plaatst waar u tekst kunt typen of waar tekst kan worden bewerkt. (Als de Macintosh even tijd nodig heeft om een handeling uit te voeren, ziet de aanwijzer er uit als een horloge.)

Een knipperend verticaal streepje op het scherm geeft het **invoegpunt** aan—de plaats waar de getypte tekst verschijnt. Bij vergissingen kunt u met de Backspace-toets (of de Delete-toets) steeds de tekens vóór de aanwijzer wissen, waarna u weer verder kunt typen.

1. Typ met behulp van het toetsenbord deze voorbeeld-alinea:

Hieronder ziet u het door mij berekende produktieschema. Dit schema kan tijdens de produktie bijgesteld worden. Laat het me weten als iemand meer tijd nodig denkt te hebben of als er meer rekening moet worden gehouden met onvoorziene omstandigheden.

U gebruikt het toetsenbord van de Macintosh hoofdzakelijk om tekst en getallen te typen. Het grootste gedeelte van het toetsenbord werkt op precies dezelfde manier als het toetsenbord van een schrijfmachine. Hoofdletters typt u met behulp van de Shift-toets.

2. Bij het typen hoeft u niet telkens aan het einde van de regel op de Return-toets te drukken.

Bij de meeste programma's waarin u tekst kunt typen en bewerken—zoals tekstverwerkingsprogramma's—hoeft u zelf geen nieuwe regel te beginnen. De **automatische terugloop** zorgt ervoor dat een woord waarvoor niet genoeg ruimte is aan het einde van een regel, automatisch aan het begin van de volgende regel komt te staan.

Later krijgt u nog de gelegenheid om verder te oefenen met het toevoegen en bewerken van tekst. U geeft het document nu eerst een naam, waarna u het *opslaat*.

Uw werk een naam geven en het op schijf bewaren

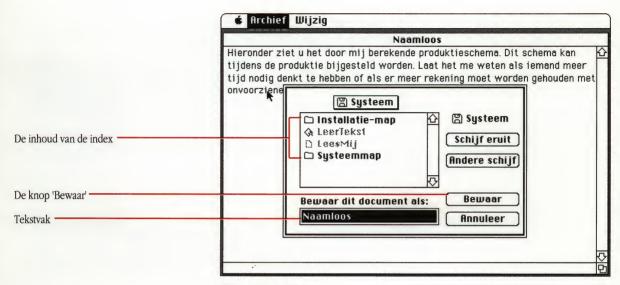
In dit gedeelte leest u hoe u een document een naam geeft en hoe u een kopie van het document (onder die naam) op schijf opslaat. Het document blijft onveranderd op de schijf staan totdat u het een andere naam geeft, wijzigt of verwijdert.

1. Kies 'Bewaar als' uit het Archief-menu.

Er verschijnt een **dialoogvenster**. Telkens wanneer de Macintosh meer informatie nodig heeft, verschijnt er een dialoogvenster. In zo'n venster staan knoppen waarop u kunt klikken, bijvoorbeeld 'OK' of 'Annuleer', en soms ook vakken waarin u extra informatie kunt typen.

Het dialoogvenster dat u nu ziet, bevat een *index*. Hierin ziet u dezelfde onderdelen als in een indexvenster op het bureaublad, maar dan in een andere vorm. U beschikt in dit venster over verschillende opties—waaronder de mogelijkheid om uw document op elke willekeurige schijf op te slaan. Voorlopig zet u het document op de *Macintosh Systeemschijf*. (De andere opties in het venster komen later aan bod.)

Onder in het venster ziet u een tekstvak waarin u de naam van uw document kunt typen. (Direct boven het tekstvak staat: 'Bewaar dit document als:'.) Omdat het tekstvak is geselecteerd, wordt 'Naamloos' automatisch vervangen door de naam die u typt. U hoeft de aanwijzer dus niet met behulp van de muis in het tekstvak te plaatsen.

Afbeelding 1-27

Een dialoogvenster met een index

2. Typ Eerste memo in het tekstvak.

3. Klik op de knop 'Bewaar'.

Uw document wordt nu opgeslagen op de schijf. Nadat de Macintosh het document heeft opgeslagen, verschijnt de naam die u zojuist hebt getypt in de titelbalk.

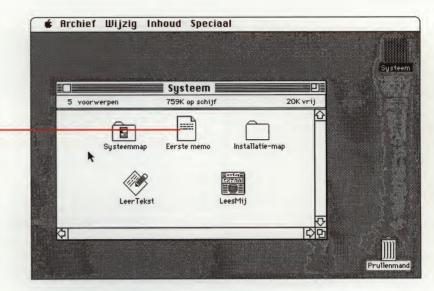
Sla regelmatig op. Nadat u uw document een naam hebt gegeven, kunt u er het beste een gewoonte van maken om tijdens het werken elk kwartier 'Bewaar' uit het Archief-menu te kiezen. (Bijvoorbeeld wanneer u even over iets moet nadenken.) Zo verliest u nooit meer dan een kwartier werk wanneer de stroom uitvalt of als de Macintosh per ongeluk wordt uitgeschakeld.

Als u uw werk hebt opgeslagen op de schijf, kunt u het programma verlaten en terugkeren naar het bureaublad.

4. Kies 'Stop' uit het Archief-menu.

Het bureaublad verschijnt weer. Bovendien staat nu ook het symbool van uw document in het Systeemschijf-venster.

Het symbool van uw nieuwe document

Afbeelding 1-28

Het symbool van een document

Het nieuwe symbool stelt het door u aangemaakte document voor. Onder het symbool staat de naam die u eraan hebt gegeven. Als u weer met dit document wilt gaan werken, selecteert u het symbool en opent u het zoals u alle symbolen opent.

Afbeelding 1-29

Symbolen van programma's en de bijbehorende documenten

OEFENINGEN

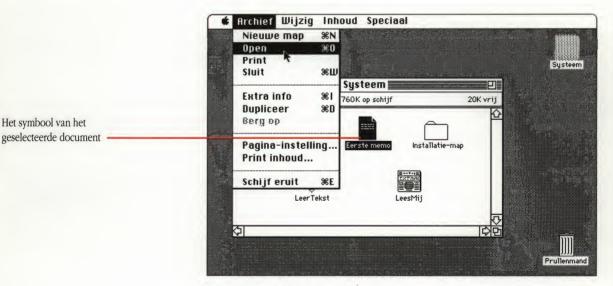
De meeste documenten hebben een symbool dat uniek is voor het programma waarin ze zijn aangemaakt, zodat u direct kunt zien welk programma u nodig hebt.

Tekst bewerken

U weet nu hoe u een document aanmaakt en opslaat. In dit gedeelte van de oefenstof leert u hoe u een eerder aangemaakt document bewerkt door er wijzigingen in aan te brengen.

Open het symbool van 'Eerste memo'.

Bij het openen van een document wordt automatisch het betreffende programma gestart. U hoeft dus niet eerst het programma te openen en vervolgens het document.

Afbeelding 1-30

Een programma openen door het symbool van een document te openen

Het programma LeerTekst wordt gestart en het eerder opgeslagen document verschijnt zoals u het had opgeslagen.

2. Verplaats het invoegpunt door te klikken vóór de "b" van "bijgesteld".

Afbeelding 1-31

Het invoegpunt verplaatsen

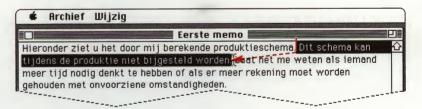
U verplaatst het invoegpunt naar het punt waar u tekst wilt toevoegen.

3. Typ niet.

De getypte tekst verschijnt op de positie van het invoegpunt. (Vergeet niet om een spatie te typen achter *niet*.) Het is u wellicht opgevallen dat de woorden op de volgende regels opnieuw werden gerangschikt om ruimte te maken voor het toegevoegde woord.

U gaat nu een stuk tekst selecteren en het naar een ander gedeelte van het document verplaatsen.

4. Selecteer de gehele tweede zin door de aanwijzer achter de punt na het woord "produktieschema" te plaatsen en naar het einde van de zin te slepen.

Afbeelding 1-32

Tekst selecteren

Sleep naar beneden en vervolgens naar rechts. (Let erop dat u ook de punt aan het einde van de zin selecteert.) Wanneer u te ver sleept, kan het zijn dat u meer selecteert dan alleen de zin. Begin in zo'n geval gewoon opnieuw met slepen. Bij het selecteren van tekst kan er niets fout gaan.

Door te slepen selecteert u de tekst waarmee u wilt gaan werken. Een symbool selecteert u door erop te klikken; tekst selecteert u door over het betreffende tekstgedeelte te slepen of door naar beneden te slepen.

5. Kies 'Knip' uit het Wijzig-menu.

De zin verdwijnt nu. Telkens wanneer u 'Knip' of 'Kopieer' kiest, wordt datgene wat u knipt of kopieert, opgeslagen in het **klembord**. Van daaruit kunt u het op een andere plaats in de tekst plakken. (U kiest 'Kopieer' als u de geselecteerde tekst wilt laten staan en een kopie van de tekst ergens anders wilt plaatsen. 'Kopieer' werkt op dezelfde manier als 'Knip', alleen wordt de geselecteerde tekst nu niet verwijderd.)

6. Zet het invoegpunt door te klikken na de punt achter "omstandigheden".

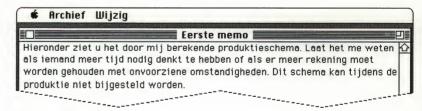

Afbeelding 1-33

Het invoegpunt verplaatsen

7. Kies 'Plak' uit het Wijzig-menu.

De inhoud van het klembord—in dit geval de zojuist uit de tekst geknipte zin—wordt op de geselecteerde plaats in de tekst geplakt.

Afbeelding 1-34

Tekst plakken

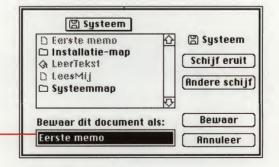
De inhoud van het klembord blijft bewaard tot u opnieuw 'Knip' of 'Kopieer' kiest (of de computer uitzet). U kunt de inhoud dus steeds opnieuw plakken; in hetzelfde document, in een ander document dat is aangemaakt met hetzelfde programma of in een document dat is aangemaakt met een ander programma. Zo kunt u een met een tekenprogramma gemaakte afbeelding gebruiken in een verslag dat u hebt aangemaakt met een tekstverwerkingsprogramma.

Een document opslaan onder een andere naam

Als u klaar bent met het bewerken van uw memo, kunt u de wijzigingen opslaan. U beschikt hierbij over twee mogelijkheden. Wanneer u 'Bewaar' kiest uit het Archief-menu, wordt de gewijzigde tekst opgeslagen onder dezelfde naam als het origineel. Dit doet u als u geen aparte kopie van het originele document wilt bewaren. Maar misschien wilt u zowel de wijzigingen opslaan als het origineel bewaren. (Stel dat u een voorbeeldbrief hebt die u bewaart als origineel. U kunt dan de inhoud iedere keer aanpassen en verschillende versies onder aparte namen bewaren.) In dat geval gebruikt u het commando 'Bewaar als' uit het Archief-menu.

1. Kies 'Bewaar als' uit het Archief-menu.

Er verschijnt een dialoogvenster met een index. (Dit venster hebt u ook gezien toen u uw eerste memo een naam gaf.) De naam van het originele document verschijnt gemarkeerd in het tekstvak.

De naam van het oorspronkelijke document is gemarkeerd in het tekstvak

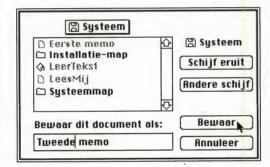
Afbeelding 1-35

Het dialoogvenster van het commando 'Bewaar als'

U wijzigt de naam van een document net zoals u andere stukken tekst wijzigt. (U kunt desgewenst ook een nieuwe naam voor het document typen in plaats van de oude naam te bewerken.)

- 2. Plaats de aanwijzer aan het begin van het woord "Eerste" en sleep naar het einde van het woord om het te selecteren.
- 3. Typ Tweede.

Wanneer u over de geselecteerde tekst heen typt, wordt de oude tekst automatisch vervangen.

Afbeelding 1-36

De naam van een document veranderen

4. Klik op de knop 'Bewaar'.

U hebt het gewijzigde document onder een nieuwe naam opgeslagen. In de titelbalk ziet u de naam die u zojuist aan het gewijzigde memo hebt gegeven. Het originele document staat nu nog steeds onder zijn eigen naam op de schijf. De nieuwe naam in de titelbalk

🛊 Archief Wijzig

Tweede memo

Hieronder ziet u het door mij berekende produktieschema. Laat het me weten als iemand meer tijd nodig denkt te hebben of als er meer rekening moet worden gehouden met onvoorziene omstandigheden. Dit schema kan tijdens de produktie niet bijgesteld worden.

Afbeelding 1-37

Het document heeft een nieuwe naam

5. Kies 'Stop' uit het Archief-menu.

Het bureaublad verschijnt op het scherm met daarop zowel het symbool van het originele document als het symbool van het gewijzigde memo met de naam die u het zojuist hebt gegeven.

Wat u hebt geleerd over het gebruik van programma's

U hebt aan de hand van LeerTekst geleerd hoe u een programma opstart. U weet nu hoe u met een programma documenten aanmaakt, bewaart en wijzigt. U hebt nieuwe vaardigheden geleerd en de eerder geleerde vaardigheden verdiept. Aan het einde van het volgende (en laatste) gedeelte van dit hoofdstuk bent u een volleerd Macintosh gebruiker.

Documentbeheer

In dit gedeelte leert u hoe u

- Mappen aanmaakt en een naam geeft
- Een map in een andere map onderbrengt
- Het hiërarchische bestandssysteem doorloopt
- Documenten binnen het hiërarchische bestandssysteem opent en opslaat
- Documenten en mappen die u niet meer nodig hebt, verwijdert

U hebt gezien hoe u een programma start, hoe u een document opent en opslaat en hoe u een programma verlaat en terugkeert naar het bureaublad. In dit gedeelte leest u op welke manieren u documenten kunt beheren—hoe u ze onderbrengt bij gelijksoortige documenten, ze dupliceert, een andere naam geeft of weggooit.

Het gebruik van mappen

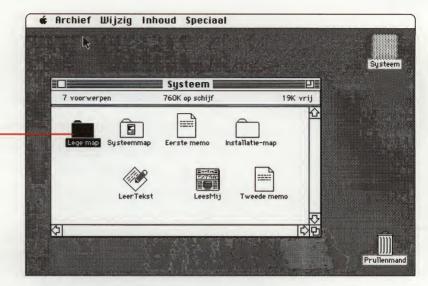
De mappen die u op de Macintosh gebruikt, zijn te vergelijken met normale dossiermappen waarin u papieren documenten rangschikt. U kunt bijvoorbeeld al uw maandoverzichten in één map bewaren, al uw afbeeldingen bij elkaar bewaren, of elke afbeelding bij het betreffende maandoverzicht bewaren. Met de Macintosh kunt u uw documenten op elke gewenste manier opslaan.

Op de *Macintosh Systeemschijf* staat al een aantal mappen. Voor het beheer van uw eigen werk staat een oneindige voorraad lege mappen tot uw beschikking.

1. Maak een nieuwe map aan door 'Nieuwe map' te kiezen uit het Archief-menu.

Een map met de naam "Lege map" verschijnt in het Systeemschijf-venster.

De nieuwe map die u hebt aangemaakt

Afbeelding 1-38 Een nieuwe map

verplaatsen.)

De lege map wordt automatisch geselecteerd. Om de map een andere naam te geven, kunt u dus direct de nieuwe naam typen. (Als het symbool niet geheel zichtbaar is, kunt u het venster vergroten of het symbool

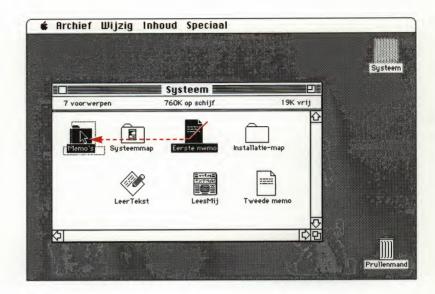
2. Typ Memo's en druk op Return.

Door op Return te drukken, bevestigt u de nieuwe naam van de map. De lege map heet nu "Memo's".

Doorgaans moet u eerst op een symbool klikken voordat u een andere naam kunt typen. Om een zojuist aangemaakte map een nieuwe naam te geven, hoeft u dat echter niet te doen (de map is al voor u geselecteerd).

3. Versleep de memo's één voor één naar de map 'Memo's' en laat de muisknop los wanneer het mapsymbool is geselecteerd.

naar de map 'Memo's' -

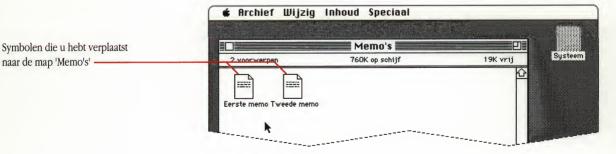
Afbeelding 1-39

Een document naar een map slepen

Zodra het symbool van de map wordt bedekt door de omtreklijnen van het symbool van één van beide documenten, wordt het symbool van de map gemarkeerd. U kunt het symbool van het document dan in de map laten "vallen" door de muisknop los te laten. De map is nu niet meer gemarkeerd en het symbool van het document is in de map verdwenen.

Open het symbool van de map 'Memo's'.

De symbolen van beide documenten staan in het venster.

Afbeelding 1-40

De geopende map 'Memo's'

Als u een symbool van een document naar een map sleept, wordt het daar opgeslagen. U kunt het symbool ook naar het venster van een geopende map sleepen. Dit geeft hetzelfde resultaat.

Mappen nesten

Schijven met een grote opslagcapaciteit—in het bijzonder vaste schijven—kunnen honderden documenten en mappen bevatten. Wanneer u veel documenten en mappen hebt, kan het handig zijn om mappen in andere mappen op te bergen.

1. Sluit het venster van de map 'Memo's', als u dat nog niet hebt gedaan.

Klik in het sluitvak.

2. Kies 'Nieuwe map' uit het Archief-menu.

Er verschijnt een lege map in het venster van de Systeemschijf.

- 3. Typ LeerTekst-map als nieuwe naam voor de map. Druk vervolgens op Return.
- 4. Plaats het symbool van 'Memo's' en het symbool van het programma Leertekst in de LeerTekst-map.

U hebt zojuist geleerd hoe u documenten in mappen plaatst.

5. Open de LeerTekst-map.

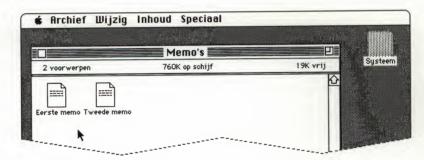
Het symbool van het programma LeerTekst en het symbool van 'Memo's' verschijnen in het indexvenster van de LeerTekst-map.

Afbeelding 1-41

De geopende LeerTekst-map

6. Open de map 'Memo's'.

Afbeelding 1-42

De geopende map 'Memo's'

Elke map heeft een eigen indexvenster. Het actieve venster is dat van de map die u zojuist hebt geopend. (U kunt een ander venster actief maken door in dat venster te klikken.)

7. Sluit de map 'Memo's' en de LeerTekst-map.

Wanneer u het venster van de map 'Memo's' sluit, verdwijnt het in het symbool van de LeerTekst-map. Als u beide mappen hebt gesloten, bent u weer terug in het venster van de *Systeemschijf*.

Het opbergen van mappen in andere mappen wordt **nesten** genoemd. U kunt mappen tot ongeveer 12 niveaus diep nesten. De meeste mensen vinden het echter vervelend een document of programma op te halen dat meer dan vier niveaus diep ligt.

Wanneer u mappen nest, ontstaat er een hiërarchie. Als alle mappen op een schijf zijn gesloten en het indexvenster van de schijf is geopend, bevindt u zich op het hoogste niveau in de hiërarchie. Als u op dit niveau een map opent, vormt het indexvenster van deze map het tweede niveau in de hiërarchie.

8. Open de LeerTekst-map.

U ziet nu het tweede niveau in de hiërarchie.

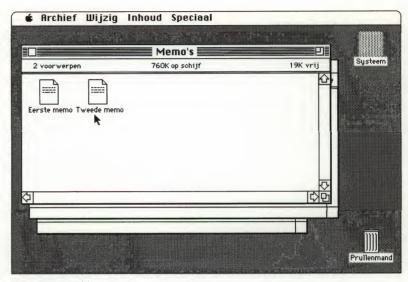
Afbeelding 1-43

Tweede niveau in de hiërarchie

Opent u een map die zich op het tweede niveau bevindt—in dit geval de map 'Memo's'—, dan komt u op het derde niveau, enzovoort.

9. Open de map 'Memo's'.

U ziet nu het derde niveau in de hiërarchie—de twee memo's.

Afbeelding 1-44Derde niveau in de hiërarchie

Het nesten van bestanden wordt mogelijk gemaakt door het zogenaamde hiërarchische bestandssysteem van de Macintosh.

Het hiërarchische bestandssysteem doorlopen vanuit een programma Wanneer u binnen een programma een nieuw document wilt openen, hoeft u het programma niet te verlaten om naar de juiste map te gaan. U kunt het hiërarchische bestandssysteem namelijk ook binnen het programma doorlopen. In dit gedeelte wordt uitgelegd hoe u dit doet.

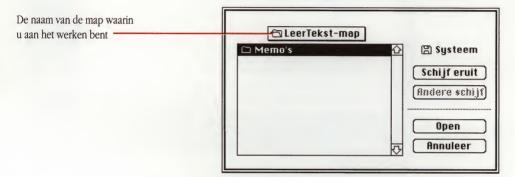
De eerste drie stappen zijn nodig om te zorgen dat u het hiërarchische bestandssysteem tijdens het werken met het programma LeerTekst kunt gebruiken.

- 1. Sluit de map 'Memo's'.
- 2. Start het programma LeerTekst door het symbool te openen.
- Sluit het venster 'Naamloos'.
 Klik in het sluitvak of kies 'Sluit' uit het Archief-menu.

U maakt nu nog geen nieuw document aan. Wanneer 'Naamloos' is gesloten, kunt u met het hiërarchische bestandssysteem een van de documenten openen die u eerder hebt aangemaakt.

4. Kies 'Open' uit het Archief-menu.

Het onderstaande dialoogvenster verschijnt:

Afbeelding 1-45

Dialoogvenster van het commando 'Open'

Bovenin het venster ziet u in een balk de naam van de huidige map—in dit geval de LeerTekst-map. In het vak onder de naam ziet u alle mappen en bestanden in de LeerTekst-map die u met dit programma kunt openen—in dit geval alleen de map 'Memo's'.

Dit dialoogvenster hebt u op uw scherm gebracht door het commando 'Open' te kiezen. Wat u in dit dialoogvenster te zien krijgt, is een overzicht van datgene wat u kunt *openen* vanuit het programma LeerTekst. Hoewel de LeerTekst-map ook het programma LeerTekst bevat, komt de naam van het programma niet in dit overzicht voor, aangezien het niet vanuit dit dialoogvenster kan worden geopend.

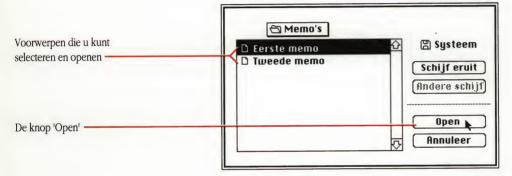
Mappen kunnen in een dergelijk dialoogvenster wel altijd worden geopend.

5. Open de map 'Memo's' door op de knop 'Open' te klikken.

'Memo's' is al gemarkeerd, ten teken dat de map is geselecteerd. U kunt dus op 'Open' klikken zonder eerst 'Memo's' te selecteren. (U kunt 'Memo's' ook openen door dubbel te klikken op de naam van de map.)

O E F E N I N G E N

Wanneer u de map 'Memo's' opent, daalt u een niveau af in de hiërarchie. De naam boven het indexvak verandert, zodat u kunt zien waar u zich bevindt in de hiërarchie. In het indexvak ziet u de inhoud van het huidige niveau—in dit geval zijn dat de twee documenten in de map 'Memo's'. Het geselecteerde document wordt geopend als u op de knop 'Open' klikt. Om een ander document te openen, selecteert u het eerst door op de naam te klikken en klikt u vervolgens op de knop 'Open'.

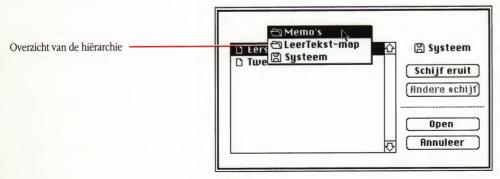
Afbeelding 1-46

Het volgende niveau in de hiërarchie

Om een document te openen dat zich ergens anders in de hiërarchie bevindt, gaat u als volgt te werk:

6. Plaats de aanwijzer op de naam van de huidige map en houd de muisknop ingedrukt.

Laat de muisknop weer los.

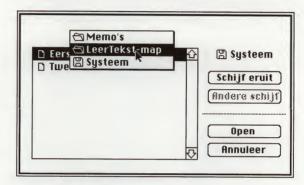

Afbeelding 1-47

Een overzicht van de hiërarchie

Dit overzicht werkt op dezelfde manier als de menu's die u eerder hebt gebruikt, alleen bevat deze lijst geen commando's. U ziet hier het pad dat loopt van het huidige naar het hoogste niveau in de hiërarchie (het hoogste niveau staat altijd onderaan de lijst). U kiest het gewenste niveau door er naartoe te slepen en de muisknop los te laten.

7. Druk nu weer op de muisknop en kies 'LeerTekst-map' uit de lijst.

Afbeelding 1-48

Een ander niveau in de hiërarchie kiezen

De naam van de huidige map verandert opnieuw. In het vak onder de naam verschijnt nu de inhoud van de LeerTekst-map, namelijk de map 'Memo's'.

8. Plaats de aanwijzer opnieuw op de naam van de huidige map, houd de muisknop ingedrukt en kies 'Systeem'.

U ziet nu welke mappen zich op het hoogste niveau in de hiërarchie bevinden—in dit geval de Systeemmap, de LeerTekst-map, de map 'Hulpprogrammatuur' en de Bijwerkmap.

Tot nu toe hebt u in het dialoogvenster alleen mappen en documenten gezien die u kunt openen met LeerTekst. Wanneer u een document vanuit een programma opent, ziet u in het dialoogvenster alleen de mappen en documenten die u met dat programma kunt openen. Als u een map opent en er verschijnen geen namen in het dialoogvenster, betekent dit dat die map geen documenten bevat die met het betreffende programma kunnen worden geopend.

Een document openen in een programma

U gaat nu één van de memo's openen.

- 1. Open de LeerTekst-map.
- 2. Open de map 'Memo's'.
- 3. Open één van beide documenten.

Het eerste document in de index, in dit geval 'Eerste memo', wordt automatisch gemarkeerd. Om 'Tweede memo' te openen, klikt u op de naam en vervolgens op 'Open'.

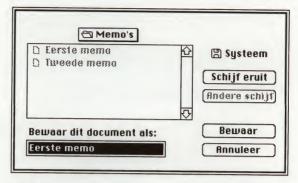
❖ Wat u tot nu toe hebt geleerd. U hebt gezien hoe u met het dialoogvenster van het commando 'Open' de verschillende niveaus van de hiërarchie op de Systeemschijf kunt doorlopen. Aan de naam van de huidige map kunt u zien waar u zich bevindt in de hiërarchie. Ook weet u nu hoe u naar een ander niveau kunt gaan. In het vak onder de naam van de huidige map vindt u de mappen en documenten die u kunt openen in het programma waarmee u werkt. Wanneer u een document wilt opslaan, doorloopt u de hiërarchie op ongeveer dezelfde manier.

Een document opslaan in het hiërarchische bestandssysteem

1. Kies 'Bewaar als' uit het Archief-menu.

U brengt nu geen veranderingen aan in het document, maar slaat een versie van het document onder een andere naam op.

U ziet het al bekende dialoogvenster van het commando 'Bewaar als'.

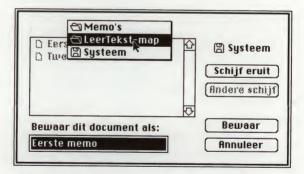

Afbeelding 1-49

Het dialoogvenster van het commando 'Bewaar als'

U slaat het document nu op een ander niveau in de hiërarchie op.

2. Klik op de naam van de huidige map en kies 'Leer'Tekst-map' uit de lijst die verschijnt.

Afbeelding 1-50

De LeerTekst-map kiezen

De inhoud van de LeerTekst-map verschijnt—het programma LeerTekst en de map 'Memo's'. De naam van de huidige map verandert, zodat u kunt zien waar u zich in de hiërarchie bevindt.

O E F E N I N G E N

Wanneer u een document *opslaat*, worden *alle* programma's, mappen en documenten op het betreffende niveau in het dialoogvenster weergegeven. Zo kunt u controleren of u niet toevallig een naam hebt gekozen waaronder al een ander document op hetzelfde niveau is opgeslagen. Als u dezelfde naam zou gebruiken, zou het oude document worden vervangen door het nieuwe document, waardoor de inhoud van het oude document verloren zou gaan. (Overigens, wanneer u 'Bewaar als' kiest en een document probeert te bewaren onder dezelfde naam als een ander voorwerp in de index, verschijnt er een bericht waarin u wordt gevraagd te bevestigen dat u het bestaande document wilt vervangen.)

- 3. Typ Derde memo in het tekstvak.
- 4. Klik op de knop 'Bewaar'.

U hebt het nieuwe document nu opgeslagen in de LeerTekst-map.

5. Kies 'Bewaar als' uit het Archief-menu.

Er is op dit niveau in de hiërarchie al een document onder dezelfde naam opgeslagen

Afbeelding 1-51

De naam van een document veranderen

Het dialoogvenster verschijnt weer. De naam van het zojuist opgeslagen document wordt samen met de rest van de inhoud van de LeerTekst-map weergegeven. Uw memo's bevinden zich nu op twee verschillende niveaus—één op het tweede niveau, in de LeerTekst-map, en twee op het derde niveau, in de map 'Memo's'.

- 6. Typ Vierde memo in het tekstvak.
- 7. Klik op de knop 'Bewaar'.

8. Kies 'Stop' uit het Archief-menu.

Op het scherm verschijnt het indexvenster van de LeerTekst-map, met daarin de symbolen voor de nieuwe memo's.

Documenten en mappen verwijderen

U bent nu bijna klaar met de oefeningen. Laat, voordat u stopt, alles achter zoals u het hebt aangetroffen. U doet er degene die na u van deze oefeningen gebruik maakt een plezier mee.

1. Sleep het symbool van het programma LeerTekst van de LeerTekst-map die u eerder hebt aangemaakt naar het indexvenster van de *Systeemschijf*.

Hier hebt u het programma oorspronkelijk vandaan gehaald.

2. Sleep de map 'Memo's' naar de prullenmand.

Zo verwijdert u de map met de twee memo's.

- 3. Sluit het venster van de LeerTekst-map en sleep de map naar de prullenmand.
- 4. Kies 'Leeg prullenmand' uit het Speciaal-menu.

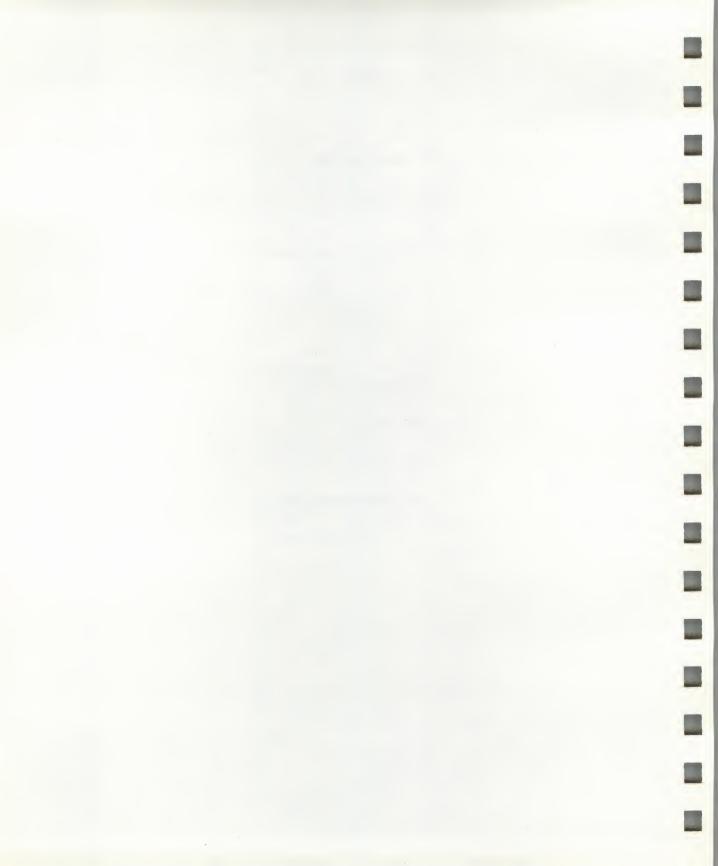
De voorwerpen in de prullenmand zijn nu definitief verwijderd.

U bent nu klaar met de oefeningen.

Zelf aan de slag

U hebt bijna alle vaardigheden geleerd die u nodig hebt om met de Macintosh te kunnen werken. Bepaal zelf wat u nu gaat doen. De volgende suggesties kunnen u hierbij op weg helpen.

- Hebt u een Macintosh met een nieuwe vaste schijf? Als u een nieuwe vaste schijf hebt, gaat u naar hoofdstuk 8, "Vaste schijven", om uw vaste schijf te installeren en gereed te maken voor gebruik.
- **Hebt u programma's?** U kunt nu beginnen te werken met programma's die geschreven zijn voor de Macintosh. Vergeet niet de bijbehorende handleiding te lezen en geniet van het werken met de Macintosh.
- Bent u van plan programmaschijven te gebruiken als opstartschijven? Het kan van belang zijn programmaschijven die u als opstartschijf wilt gebruiken, bij te werken. Zo kunt u profiteren van de laatste verbeteringen in de systeemprogrammatuur op de *Macintosh Systeemschijf*. Voor het bijwerken van programmaschijven gebruikt u het hulpprogramma Installer. Raadpleeg hoofdstuk 9, "Opstartschijven", voor meer informatie over het gebruik van de Installer.
- Wilt u meer te weten komen over de Macintosh? Als u meer wilt weten over de werking van de Macintosh, leest u de gebruikershandleiding die u bij uw computer hebt ontvangen.

Elementaire Macintosh technieken

OOR WIE IS DIT HOOFDSTUK BESTEMD?

In dit hoofdstuk worden de elementaire technieken besproken die u voortdurend gebruikt wanneer u met de Macintosh werkt, zoals klikken en slepen en de basisprincipes van het bewerken van tekst. Als u de oefeningen in hoofdstuk 1 hebt doorgewerkt of al bekend bent met de werking van de muis, het werken met vensters en het verplaatsen van symbolen, kunt u dit hoofdstuk voorlopig overslaan. Mocht u tijdens het werken met de computer vergeten zijn hoe u een bepaalde bewerking uitvoert, dan kunt u de benodigde informatie in dit hoofdstuk vinden.

De inhoud van dit hoofdstuk

In dit hoofdstuk worden drie onderwerpen behandeld:

- Het gebruik van de muis
- Het werken met vensters
- Het bewerken van tekst

Het gebruik van de muis

U kunt alle mogelijke handelingen (behalve het typen van tekst en getallen) uitvoeren met behulp van de volgende muistechnieken:

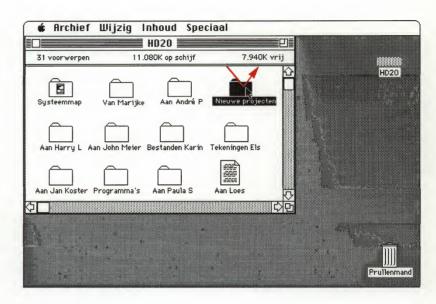
- klikken, om iets te selecteren of actief te maken (variaties: dubbel klikken, om symbolen snel te selecteren en te openen, en klikken met de Shift-toets ofwel Shift-klikken, om twee of meer symbolen te selecteren die niet naast elkaar op het scherm staan)
- de muisknop ingedrukt houden, om een bepaalde handeling te laten voortduren
- *slepen*, om iets te verplaatsen dat u hebt geselecteerd (of om een groep symbolen of een blok tekst te selecteren)

Selecteren

Telkens wanneer u op de muisknop drukt, maakt u een *selectie*. Selecteren vormt een belangrijke schakel in de communicatie met de Macintosh. Door iets te selecteren, geeft u aan dat hierop een bepaalde handeling moet worden uitgevoerd. Als u bijvoorbeeld de map 'Documenten' wilt openen, gaat u als volgt te werk: u selecteert eerst de map 'Documenten', zodat deze wordt gemarkeerd. Vervolgens kiest u 'Open', waarna de map wordt geopend. Het is alsof u zegt: "Dit is de map 'Documenten' en die wil ik openen". U werkt dus op een heel natuurlijke manier.

Klikken

- 1. Plaats de aanwijzer op datgene wat u wilt selecteren of activeren.
- 2. Druk de muisknop kort in.

Afbeelding 2-1

Klikken

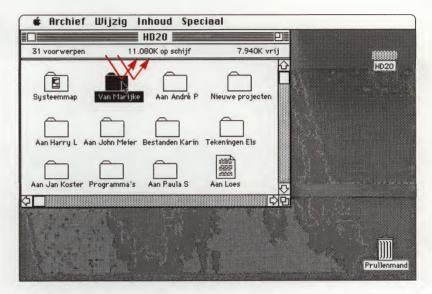
Wanneer u wordt gevraagd ergens op te *klikken*, voert u dus de bovenstaande handelingen uit.

Dubbel klikken

1. Plaats de aanwijzer op een symbool.

Door dubbel te klikken kunt u een document, een map of een programma openen.

2. Druk twee keer kort op de muisknop.

Afbeelding 2-2 Dubbel klikken

Dubbel klikken is een handige manier om een map, programma of document te openen. U kunt natuurlijk altijd een symbool openen door het te selecteren en vervolgens 'Open' te kiezen uit het Archief-menu, maar voor veel gebruikers is dubbel klikken een snellere manier.

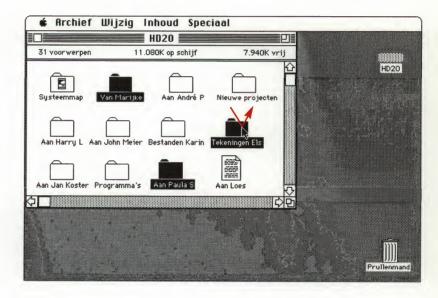
U kunt door dubbel te klikken ook eenvoudig een woord in een tekst selecteren. Als u bijvoorbeeld een woord in het midden van een zin wilt verwijderen, selecteert u het door dubbel te klikken. Vervolgens drukt u op Backspace (of Delete).

Als dubbel klikken niet het verwachte resultaat oplevert, klikt u misschien te snel of te langzaam. In het Regelpaneel kunt u opgeven bij welke interval twee opeenvolgende klikken nog als dubbele klik worden geïnterpreteerd. (Als u niet weet hoe dit in zijn werk gaat, raadpleegt u in hoofdstuk 5 het gedeelte "Het gebruik van 'Muis' in het Regelpaneel".)

Shift-klikken

Shift-klikken is een techniek die u kunt gebruiken wanneer u symbolen wilt selecteren die op verschillende plaatsen staan. Om een aantal symbolen te selecteren die bij elkaar staan, kunt u een andere techniek gebruiken. Zie voor meer informatie hierover het gedeelte "Symbolen selecteren door te slepen" verderop in dit hoofdstuk.

- 1. Selecteer een symbool door erop te klikken.
- 2. Houd de Shift-toets ingedrukt en selecteer andere symbolen door erop te klikken.

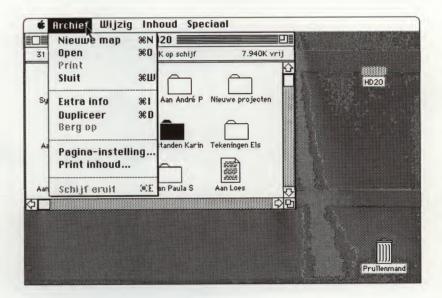
Afbeelding 2-3 Shift-klikken om verspreide symbolen als groep te selecteren

Zolang u de Shift-toets ingedrukt houdt, wordt elk symbool waarop u klikt, toegevoegd aan de geselecteerde groep. Als u een geselecteerd symbool bij nader inzien toch niet wilt selecteren, klikt u op het betreffende symbool (met de Shift-toets nog steeds ingedrukt).

De muisknop ingedrukt houden

- 1. Plaats de aanwijzer op de naam van een menu, een schuifpijl of een andere plaats waar u de handeling wilt uitvoeren.
- 2. Druk zonder de muis te verplaatsen op de muisknop en houd deze ingedrukt.

Zolang u de muisknop ingedrukt houdt, houdt het effect aan. Wanneer u de muisknop ingedrukt houdt op een schuifpijl, verschuift het venster continu. Wanneer u op de naam van een menu drukt, verschijnt het menu op het scherm. Het blijft daar staan totdat u de muisknop weer loslaat.

Afbeelding 2-4
Indrukken

Slepen

Slepen annuleren

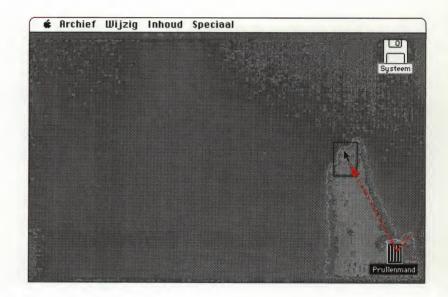
Plaats de aanwijzer op een symbool.

Houd de muisknop ingedrukt en verplaats de muis.

Zodra u op de muisknop drukt, wordt het symbool gemarkeerd, wat aangeeft dat het is geselecteerd. Wanneer u vervolgens de muis verplaatst. bewegen de omtreklijnen van het symbool mee met de aanwijzer.

3. Laat de muisknop los.

Wanneer u de muisknop loslaat, verschijnt het geselecteerde symbool op de nieuwe plaats, waar het de omtreklijnen vervangt.

Afbeelding 2-5 Slepen

1. Blijf de muisknop ingedrukt houden en verplaats de aanwijzer naar de positie waar u begon met slepen.

U kunt het slepen ook annuleren door de aanwijzer naar de menubalk te slepen.

U kunt het slepen door een menu annuleren door de aanwijzer te verslepen tot buiten het menu.

Laat de muisknop los.

Symbolen selecteren door te slepen

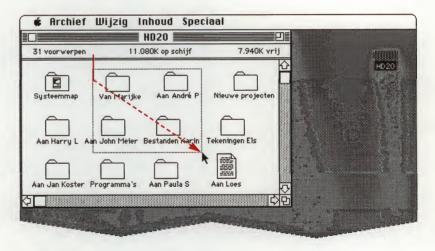
Om symbolen te selecteren die bij elkaar staan, tekent u door diagonaal te slepen een rechthoek om de symbolen.

1. Plaats de aanwijzer links boven de groep die u wilt selecteren.

Zorg ervoor dat de aanwijzer niet op een symbool staat.

2. Houd de muisknop ingedrukt en sleep naar de rechter benedenhoek van de groep.

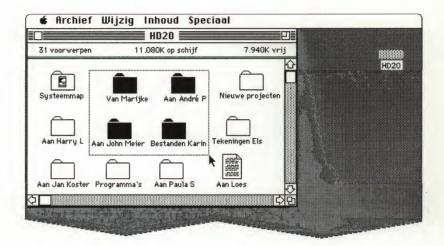
Op het scherm verschijnen nu de omtreklijnen van een rechthoek die de symbolen omsluit die u wilt selecteren. (Als er slechts één symbool is geselecteerd, stond de aanwijzer te dicht bij dat symbool. Klik ergens in een lege ruimte om de selectie ongedaan te maken en probeer het opnieuw.)

Afbeelding 2-6Diagonaal slepen om symbolen als groep te selecteren

3. Laat de muisknop los.

Zodra u de muisknop loslaat, worden de symbolen gemarkeerd, wat aangeeft dat ze zijn geselecteerd. Wanneer u nu een handeling uitvoert, heeft die invloed op alle geselecteerde symbolen. U kunt nu bijvoorbeeld de hele groep naar de prullenmand of naar een andere map slepen.

Afbeelding 2-7 Als groep geselecteerde symbolen

U kunt een groep symbolen alleen selecteren als ze allemaal in hetzelfde venster of op het bureaublad staan. Als u een bewerking wilt uitvoeren op een aantal documenten uit verschillende mappen of schijven, sleept u ze eerst naar het bureaublad, zodat u ze allemaal tegelijk kunt selecteren.

Een bewerking op een groep symbolen (zoals het afdrukken van een groep documenten) wordt gewoonlijk één voor één uitgevoerd.

Het werken met vensters

Een venster omlijst zijn inhoud, die kan bestaan uit een index van een schijf of map, een bureau-accessoire of een document dat u met een programma hebt aangemaakt. U kunt de meeste vensters verplaatsen, groter of kleiner maken, verschuiven en sluiten. Vensters kunnen elkaar ook overlappen.

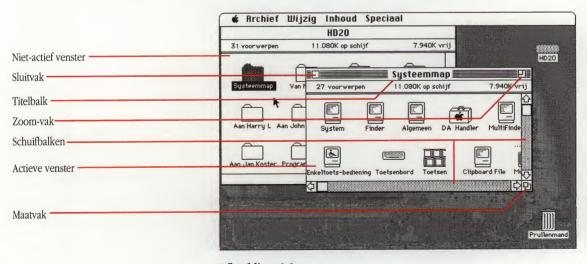
Op het bureaublad kan meer dan één venster geopend zijn, zodat u informatie uit meer dan één document tegelijkertijd kunt bekijken. De handelingen die u uitvoert, hebben echter alleen betrekking op het voorste venster. Dat venster wordt daarom het actieve venster genoemd. Door op een willekeurige plaats in een niet-actief venster te klikken, kunt u het actief maken.

Een actief venster heeft altijd een titelbalk en soms ook

- Een maatvak
- Een zoom-vak
- Een sluitvak
- Schuifbalken

Hoewel een venster geheel verborgen kan zijn achter andere vensters, is het niet mogelijk het geheel van het bureaublad te slepen of zo klein te maken dat u het niet meer kunt zien.

Vensters kunnen zich binnen een programma iets anders gedragen dan hier wordt beschreven. Raadpleeg de handleidingen bij uw programma's om te zien hoe u binnen die programma's met vensters kunt werken.

Afbeelding 2-8

Vensters

Een venster actief maken

- 1. Zoek een niet-actief venster (een venster zonder horizontale strepen in de titelbalk).
- 2. Klik op een willekeurige plaats in het venster.

Wanneer u een venster actief maakt, komt het voor de andere vensters te liggen. Als u de vensters wilt zien die onder het voorste venster liggen, verplaatst u het actieve venster of maakt u het kleiner.

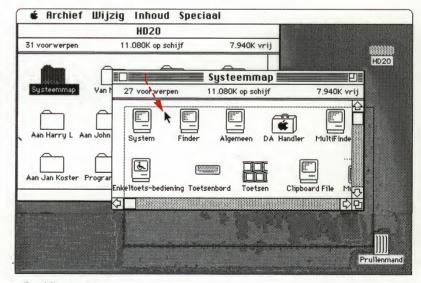
Een venster verplaatsen

- 1. Plaats de aanwijzer op een willekeurige plaats in de titelbalk van het venster, maar niet op het sluitvak of het zoom-vak (als deze zichtbaar zijn).
- 2. Druk op de muisknop en houd deze ingedrukt.

Het venster wordt nu actief (als het dat nog niet was). Om een venster te verplaatsen zonder het actief te maken, houdt u de Command-toets ingedrukt terwijl u op de muisknop drukt.

3. Sleep het venster naar een andere plaats.

U kunt een venster niet volledig van het bureaublad slepen.

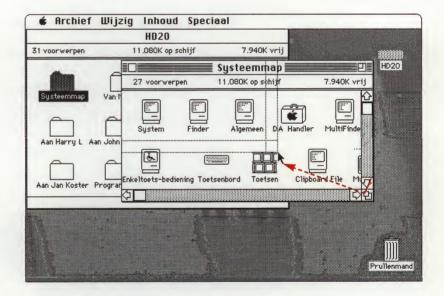
Afbeelding 2-9 Een venster verslepen

Om het verplaatsen te annuleren, sleept u de aanwijzer naar de menubalk.

De grootte van een venster aanpassen

- 1. Maak het venster actief door erin te klikken.
- 2. Om het maatvak te kunnen gebruiken, zult u het venster misschien moeten verplaatsen zodat het maatvak in de rechter benedenhoek zichtbaar wordt.
- 3. Versleep het maatvak.

Als u horizontaal sleept, verandert de breedte en als u verticaal sleept, verandert de hoogte. Sleept u diagonaal, dan verandert u zowel de breedte als de hoogte.

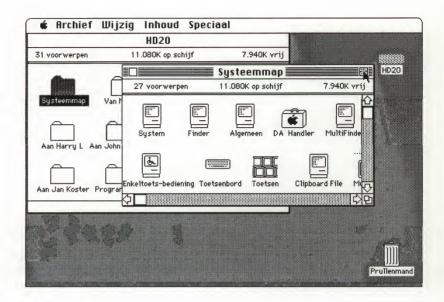
Afbeelding 2-10 Het maatvak gebruiken

4. Laat de muisknop los.

De nieuwe afmetingen staan pas vast wanneer u de muisknop loslaat.

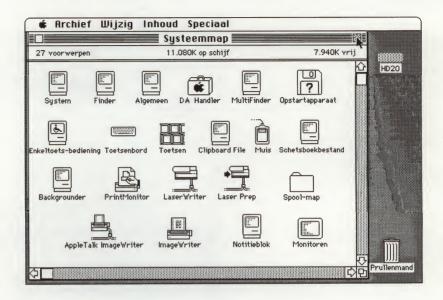
Het zoom-vak gebruiken

1. Om een klein venster te vergroten, klikt u in het zoom-vak in de rechter bovenhoek van de titelbalk.

Afbeelding 2-11Het zoom-vak gebruiken om een venster te vergroten

2. Om het venster weer te verkleinen naar de oorspronkelijke afmetingen, klikt u opnieuw in het zoom-vak.

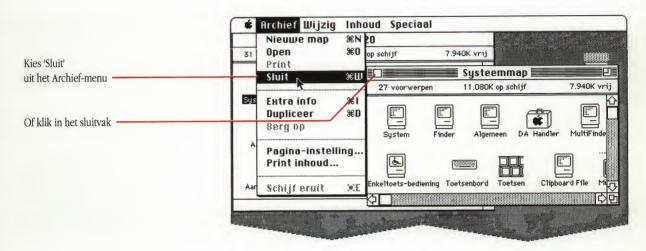
Afbeelding 2-12

Het zoom-vak gebruiken om een venster te verkleinen

Sommige vensters hebben geen zoom-vak. Als een venster wel een maatvak heeft, kunt u dat gebruiken om de afmetingen van het venster aan te passen.

Een venster sluiten

- 1. Activeer het venster door erin te klikken.
- 2. Kies 'Sluit' uit het Archief-menu of klik in het sluitvak links in de titelbalk.

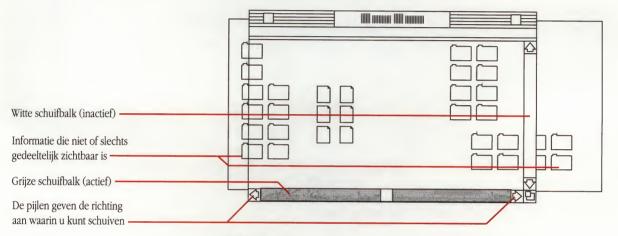

Afbeelding 2-13Een venster sluiten

Sommige vensters hebben geen sluitvak. Wanneer dat het geval is, kunt u het venster gewoonlijk sluiten door er op een willekeurige plaats in te klikken. Als de vensters in een programma geen sluitvak hebben en er geen Sluitcommando is, leest u in de handleiding bij het betreffende programma hoe u de vensters kunt sluiten.

De inhoud van een venster verschuiven

De schuifbalken maken het mogelijk meer te zien van de inhoud van een venster. Wanneer een schuifbalk grijs is, betekent dit dat het venster nog meer informatie bevat, die op het moment niet zichtbaar is. (Met andere woorden, de inhoud van het venster—een indexvenster of venster van een bepaald programma—ligt gedeeltelijk voorbij de randen van het venster.) Een grijze schuifbalk is actief, wat wil zeggen dat u die inhoud van het venster met behulp van die schuifbalk kunt verschuiven.

Afbeelding 2-14
Hoe schuifbalken werken

De meeste vensters hebben zowel verticale schuifbalken, waarmee u naar boven en naar beneden kunt schuiven, als horizontale schuifbalken, waarmee u naar links en naar rechts kunt schuiven. Schuifbalken zijn niet altijd grijs (actief). Het kan voorkomen dat één van de schuifbalken wit is of dat beide wit zijn. Een witte schuifbalk is niet actief. Buiten datgene wat u in het huidige venster ziet, is er niets te zien.

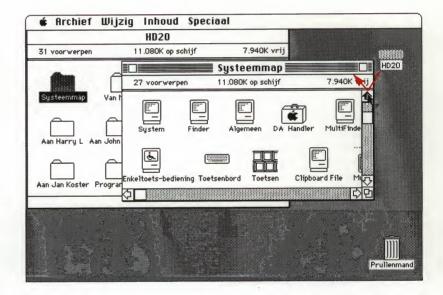
U gebruikt de schuifbalken op verschillende manieren, afhankelijk van de vraag hoever u dient te schuiven om datgene te vinden wat u wilt zien.

Regel voor regel schuiven

- 1. Bepaal welk gedeelte u wilt zien: het voorafgaande of het volgende gedeelte.
- 2. Klik op de pijl die de gewenste schuifrichting aangeeft.

In een document dat met een tekstverwerkingprogramma of een spreadsheet is aangemaakt, verschuift het document één regel per klik. Een document in een programma voor grafische toepassingen bevat vaak geen regels. In dat geval is de afstand die het document wordt verschoven, gelijk aan een regel.

Door de aanwijzer op een schuifpijl te plaatsen en de muisknop ingedrukt te houden, kunt u continu schuiven.

Afbeelding 2-15 Regel voor regel schuiven

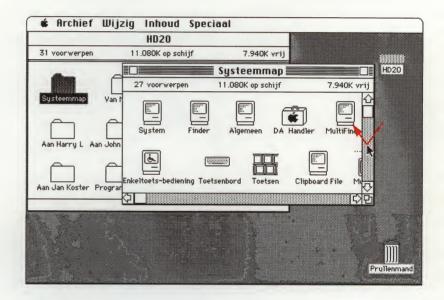
Venster voor venster schuiven

1. Kijk waar de "lift" (het kleine witte vak) zich bevindt in de grijze schuifbalk.

Als de lift geheel bovenaan of onderaan de schuifbalk staat, kunt u slechts in één richting schuiven. Als u zowel boven als onder de lift een grijs gebied ziet, kunt u in beide richtingen schuiven.

2. Klik in het grijze gebied van de schuifbalk.

Door de aanwijzer in het grijze gebied van de schuifbalk te plaatsen en de muisknop ingedrukt te houden, kunt u continu venster voor venster schuiven.

Afbeelding 2-16Venster voor venster schuiven

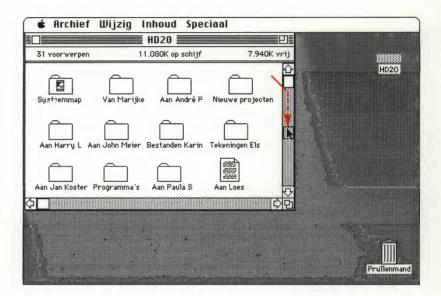
Snel naar een gedeelte van een index of document schuiven

1. Bepaal welk gedeelte van de index of het document u wilt zien.

De verticale schuifbalk geeft de lengte van de index of het document weer. (De horizontale schuifbalk geeft de breedte weer.)

2. Sleep de lift naar een plaats in de schuifbalk die bij benadering overeenkomt met de gewenste plaats in de index of het document.

Als u bijvoorbeeld naar het midden van een index of document wilt gaan, sleept u de schuifbalk naar het midden van de verticale schuifbalk.

Afbeelding 2-17 Snel schuiven

In sommige programma's ziet u in de verticale lift de paginanummers van het document.

Het bewerken van tekst

Bij het bewerken van tekst voert u altijd dezelfde elementaire handelingen uit, of u nu een symbool een andere naam geeft, de volgorde van twee zinnen omdraait of een hele roman bewerkt. Het bewerken van tekst komt in feite neer op het selecteren van de tekst die u wilt bewerken en het aanbrengen van de gewenste wijzigingen. Voor het bewerken van tekst gebruikt u, afgezien van de commando's uit het Wijzig-menu, zowel de muis als het toetsenbord.

In de Finder kunt u de volgende tekst invoeren en wijzigen:

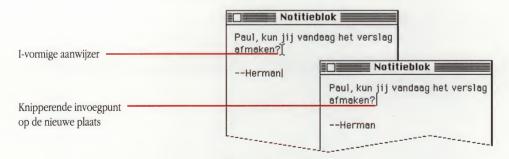
- De namen van symbolen—schijven, mappen, programma's en documenten
- Tekst in bureau-accessoires zoals het Schetsboek en het Notitieblok
- Tekst in het vak dat is bestemd voor opmerkingen in de dialoogvensters die u opent door 'Extra info' te kiezen uit het Archief-menu.

Raadpleeg de handleidingen bij uw programma's om te zien hoe u in elk programma tekst invoert en wijzigt. Zie ook het gedeelte "Snelle alternatieven" aan het einde van hoofdstuk 6.

Tekst toevoegen

1. Gebruik de muis om de I-vormige aanwijzer op het punt te plaatsen waar u tekst wilt toevoegen en sruk op de muisknop.

Het knipperende verticale invoegpunt verschijnt op de plaats waar u hebt geklikt. (U kunt ook de pijltoetsen gebruiken om het invoegpunt te verplaatsen.)

Afbeelding 2-18

Het invoegpunt op een andere plaats zetten

Wanneer er geen bestaande tekst is (zoals in bepaalde dialoogvensters), staat het invoegpunt vaak al op de juiste plaats.

U kunt zelf bepalen hoe snel het invoegpunt knippert (snel, normaal of langzaam). Raadpleeg voor meer informatie het gedeelte "Het gebruik van het algemene Regelpaneel" in hoofdstuk 5.

2. Typ een willekeurige tekst.

- 1. Verplaats de I-vormige aanwijzer met behulp van de muis naar het begin van de tekst die u wilt selecteren, druk de muisknop in en houd hem ingedrukt.
- 2. Sleep over de tekst (diagonaal als er meer dan één regel is) naar het einde van de tekst die u wilt selecteren.
- 3. Laat de muisknop los.

Tekst selecteren

U kunt de geselecteerde tekst nu bewerken met behulp van de commando's in het Wijzig-menu.

U kunt een enkel woord selecteren door dubbel op dat woord te klikken.

Afbeelding 2-19 Tekst selecteren

Tekst verplaatsen

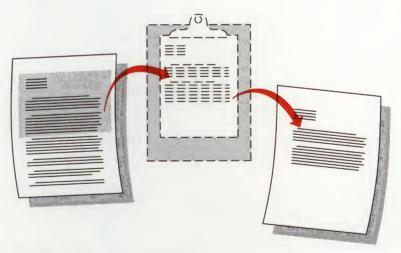
Knippen en plakken

Het verplaatsen van tekst komt erop neer dat u ergens een woord of zin vandaan haalt en deze vervolgens op een andere positie plaatst. Het gemak waarmee u dit kunt doen, vormt een van de grote voordelen van het gebruik van de computer voor tekstverwerking. De commando's die u gebruikt voor het verplaatsen van tekst, zijn 'Knip', 'Kopieer' en 'Plak'. Het gebruik van deze commando's is afhankelijk van wat u wilt doen.

Wanneer u tekst op een bepaalde plaats wilt verwijderen en deze ergens anders wilt plakken, gebruikt u de commando's 'Knip' en 'Plak'.

- 1. Selecteer de tekst door erover te slepen.
- 2. Kies 'Knip' uit het Wijzig-menu.

De geselecteerde tekst verdwijnt van het scherm en wordt overgebracht naar het klembord. De tekst blijft daar staan totdat u het commando 'Knip' opnieuw gebruikt, tot u het commando 'Kopieer' kiest of totdat u de Macintosh uitzet.

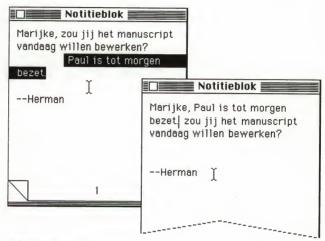

Afbeelding 2-20 Tekst knippen en plakken

3. Verplaats het invoegpunt naar de positie waar u de tekst wilt plakken.

4. Kies 'Plak' uit het Wijzig-menu.

Een kopie van de tekst in het klembord wordt op de gewenste plaats gezet. De tekst blijft in het klembord staan totdat u er iets anders in zet (of de computer uitzet). Zolang de tekst in het klembord staat, kunt u die plakken zo vaak u maar wilt en waar u maar wilt.

Afbeelding 2-21 Tekst plakken

Wanneer u tekst op de huidige plaats wilt laten staan en een kopie ergens anders wilt plakken, gebruikt u de commando 'Kopieer' en 'Plak'. Dit is bijvoorbeeld erg handig wanneer u een speciaal tekstgedeelte hebt dat u in verschillende documenten wilt gebruiken.

1. Selecteer de tekst door erover te slepen.

2. Kies 'Kopieer' uit het Wijzig-menu.

De geselecteerde tekst verdwijnt van het scherm en wordt overgebracht naar het klembord. De tekst blijft daar staan totdat u het commando 'Kopieer' opnieuw gebruikt, tot u het commando 'Knip' kiest of tot u de Macintosh uitzet.

3. Verplaats het invoegpunt naar de positie waar u de gekopieerde tekst wilt plakken.

Kopiëren en plakken

4. Kies 'Plak' uit het Wijzig-menu.

Een kopie van de tekst in het klembord wordt op de gewenste plaats gezet. De tekst blijft in het klembord staan totdat u er iets anders in zet (of de computer uitzet). Zolang de tekst in het klembord staat, kunt u die net zo vaak plakken als u wilt en waar u maar wilt.

Schetsboek. Het bureau-accessoire Schetsboek kan worden gebruikt bij het kopiëren en plakken van tekst en grafische voorstellingen. Raadpleeg voor meer informatie hoofdstuk 5, "Bureau-accessoires".

Tekst vervangen

- 1. Selecteer de tekst door erover te slepen.
- 2. Typ de tekst waardoor u de geselecteerde tekst wilt vervangen of kies 'Plak' uit het Wijzig-menu om de tekst te vervangen door datgene wat als laatste is gekopieerd of geknipt.

Tekst verwijderen

- 1. Selecteer de tekst door erover te slepen.
- Druk op Backspace (of Delete) of kies 'Knip' of 'Wis' uit het Wijzigmenu.

Als u tekst snel wilt verwijderen (en niet op een ander punt weer wilt invoegen), kunt u het beste op Backspace (of Delete) drukken.

Wanneer u op Backspace (of Delete) drukt, blijft de inhoud van het klembord intact.

LeerTekst en Leesmij-documenten

LeerTekst is een eenvoudig programma waarmee u uw eigen teksten kunt schrijven, doorlezen en bewerken. Als u de oefeningen in hoofdstuk 1 hebt doorgewerkt, hebt u al met LeerTekst kennisgemaakt.

Voor Apple Computer en andere fabrikanten die programmatuur ontwikkelen, vormt LeerTekst een manier om ervoor te zorgen dat de informatie die u over een bepaald produkt krijgt, zo up-to-date mogelijk is. Een LeesMij-document bevat informatie die niet meer kon worden opgenomen in de handleiding. (Het is immers veel sneller een document aan te maken op schijf dan tekst in te voegen in een boek!) Met LeerTekst krijgt u toegang tot deze LeesMij-documenten.

LeesMij

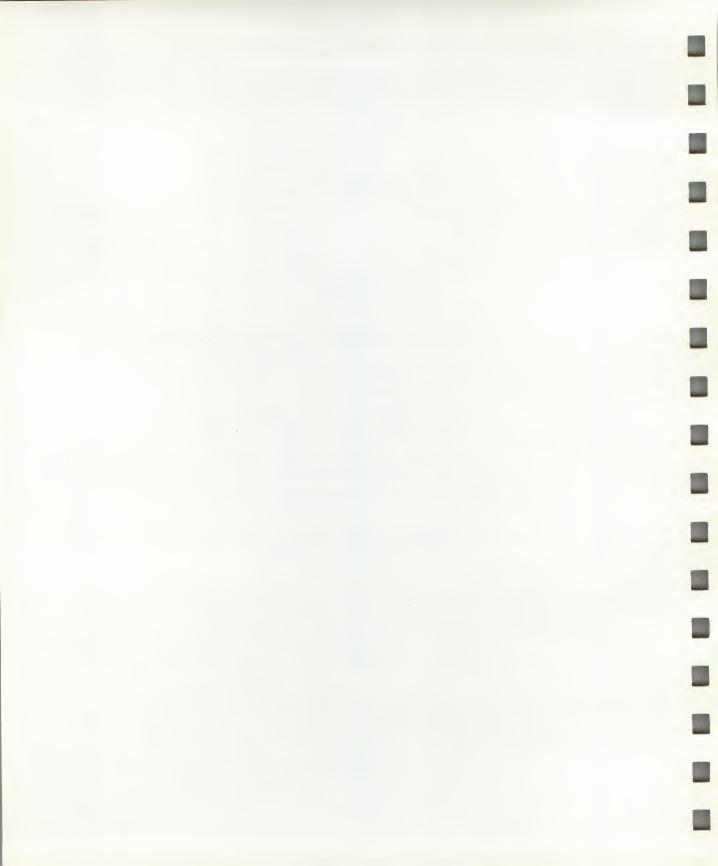
Afbeelding 2-22 LeesMij-tekst Het programma LeerTekst staat samen met een LeesMij-document op de *Macintosh Systeemschijf.* Er zijn twee manieren om LeerTekst-documenten te lezen:

- Open het programma LeerTekst (door het symbool van dit programma te selecteren en 'Open' te kiezen uit het Archief-menu of door dubbel te klikken op het programmasymbool). Het eerste venster dat u ziet, is leeg en is naamloos. Sluit dit venster (door in het sluitvak te klikken of door 'Sluit' te kiezen uit het Archief-menu). Kies vervolgens 'Open' uit het Archief-menu. Er verschijnt nu een dialoogvenster met namen van mappen en documenten (waaronder het LeesMij-document) die u kunt lezen met behulp van LeerTekst. Selecteer en open het document dat u wilt lezen. (U kunt LeerTekst ook gebruiken om documenten te lezen die uit alleen tekst bestaan en die u met uw eigen tekstverwerkingsprogramma hebt aangemaakt.)
- Open het LeesMij-document in de Finder door het symbool van het document te selecteren en 'Open' te kiezen uit het Archief-menu of door dubbel te klikken op het documentsymbool. Het programma LeerTekst start dan automatisch.

U kunt elk document afdrukken dat in het venster van LeerTekst verschijnt. Een LeesMij-document kan echter op geen enkele manier worden gewijzigd.

Wanneer u LeerTekst gebruikt om uw eigen documenten te schrijven, kunt u alle normale bewerkingsmogelijkheden van het programma gebruiken. U kunt vanuit LeerTekst naar het klembord kopiëren en knippen, en de inhoud van het klembord vervolgens plakken.

Als u met LeerTekst wilt gaan werken omdat u iets wilt schrijven of bewerken, raadpleegt u de oefenstof in hoofdstuk 1.

Het bureaublad van de Finder

OOR WIE IS DIT HOOFDSTUK BESTEMD?

Als u nog niet bekend bent met het bureaublad van de Finder, vindt u in dit hoofdstuk uitleg over enkele belangrijke basisbegrippen. Bovendien bevat dit hoofdstuk stapsgewijze procedures waarmee u vaak voorkomende bewerkingen op het bureaublad kunt uitvoeren.

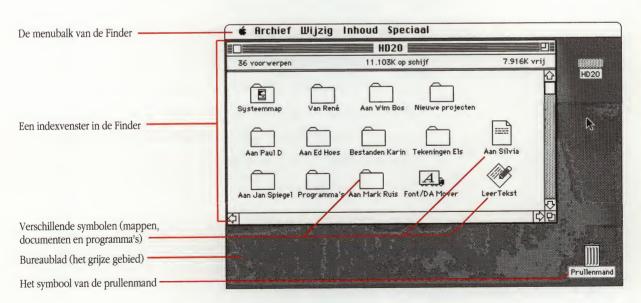
In twee andere hoofdstukken in dit boek wordt de Finder eveneens beschreven. In hoofdstuk 4, "De menu's van de Finder", vindt u een samenvatting van alle commando's in de menubalk van de Finder. In hoofdstuk 10, "De MultiFinder", leest u hoe u de Finder gebruikt in een zogenaamde "multitasking"-omgeving.

De inhoud van dit hoofdstuk

In dit hoofdstuk wordt uiteengezet hoe u de Finder gebruikt om uw documenten, mappen, programma's en schijven op het bureaublad te beheren, met andere woorden, hoe u ze met behulp van de Finder een nieuwe naam kunt geven, kunt openen, kopiëren, verplaatsen, verwijderen, beveiligen of eenvoudig opnieuw kunt rangschikken.

Het bureaublad en de Finder

De term **bureaublad** staat voor alles wat u op het scherm ziet wanneer u de Macintosh aanzet: een scherm met bovenaan een menubalk, een grijs werkgebied, symbolen die mappen, documenten en programma's weergeven, en de prullenmand. Het bureaublad vormt het uitgangspunt van al uw bewerkingen—op het bureaublad kunt u bepalen wat u wilt behouden, waar u wat wilt bewaren, wat u wilt kopiëren of een nieuwe naam wilt geven en wat u wilt verwijderen. Het bureaublad wordt aangemaakt en onderhouden door een systeemprogramma dat de **Finder** wordt genoemd.

Afbeelding 3-1 Het bureaublad

U zult de naam "Finder" vaak tegenkomen in deze handleiding en andere Macintosh handleidingen. Sommige mensen raken in verwarring omdat ze op het bureaublad niets kunnen vinden met deze naam. In de Systeemmap bevindt zich echter een symbool voor de Finder. U kunt dit symbool niet openen zoals u dat met andere programma's kunt doen. Telkens wanneer u de Macintosh aanzet, wordt de Finder automatisch geopend. Dankzij de Finder kunt u op een symbool klikken, een programma openen of een document naar de prullenmand slepen.

Andere opstartprogramma's kiezen. U kunt overigens zelf bepalen welk programma wordt gestart wanneer u de Macintosh aanzet. Raadpleeg voor meer informatie "Het Speciaal-menu" in hoofdstuk 4 en "Het commando 'Wijzig opstart!" in hoofdstuk 10.

Wat u in de Finder kunt doen

U zult de Finder geregeld gebruiken om:

- Documenten, programma's en mappen op het bureaublad, in mappen of op schijven te beheren
- Documenten, mappen, programma's en schijven te openen, te sluiten, te verplaatsen, te verwijderen en een nieuwe naam te geven
- Schijven te verwijderen
- Schijven te initialiseren en te wissen
- Documenten te beveiligen
- Informatie op te vragen over uw documenten, mappen en programma's met behulp van het commando 'Extra info' uit het Archief-menu
- Uw computer uit te zetten of opnieuw op te starten

Bewerkingen in de Finder voert u uit door symbolen te selecteren en te slepen, door dubbel te klikken en door commando's te kiezen uit de menu's in de menubalk van de Finder. (Raadpleeg voor meer informatie over het gebruik van deze menu's hoofdstuk 4.)

Wie bestuurt de Finder?

U bestuurt de Finder zelf. De Finder is altijd aanwezig ongeacht waar u op het bureaublad werkt. Achter de schermen houdt de Finder uw mappen en documenten bij en coördineert hij de activiteiten tussen uzelf en uw schijven. Net zoals u in andere programma's bewerkingen kunt uitvoeren op woorden, afbeeldingen of getallen, kunt u in de Finder bewerkingen uitvoeren op documenten, mappen en schijven. De Finder doet wat u wilt, soms op het bureaublad, waar u alles kunt volgen, en soms achter de schermen, zodat u niet wordt afgeleid.

Werken met symbolen

Op het bureaublad kunnen vier soorten symbolen voorkomen: schijven, documenten, mappen en programma's. Het werken met deze symbolen vormt een fundamenteel bestanddeel van het werken met de Macintosh.

Een symbool een nieuwe naam geven

Elk symbool heeft een naam. Programmasymbolen herkent u aan de naam van het programma. Schijven geeft u een naam wanneer u ze initialiseert. Documenten geeft u een naam wanneer u ze voor de eerste keer opslaat. (In sommige programma's moet u documenten een naam geven wanneer u ze aanmaakt.) Mappen geeft u gewoonlijk een naam wanneer u ze aanmaakt. U kunt de naam van een symbool op elk gewenst moment wijzigen.

U kunt een document, map, programma of schijf een nieuwe naam geven wanneer het betreffende symbool zichtbaar is in de Finder. (Plaats zonodig de schijf met het symbool dat u een andere naam wilt geven in het apparaat, open het schijfsymbool en eventueel benodigde mappen, en gebruik de schuifbalk tot u het gewenste symbool ziet.)

• Uitzonderingen. Sommige symbolen, zoals die van het System-bestand en de Finder, kunt u geen andere naam geven. (De namen van deze bestanden worden gebruikt door het systeem.) Als u op een van deze symbolen klikt, verandert de aanwijzer niet in een I-vormige aanwijzer.

Ook beveiligde documenten of programma's kunt u geen andere naam geven. (Met het commando 'Extra info' uit het Archief-menu kunt u een bestand beveiligen of een beveiliging ongedaan maken.)

Ook de naam van een beveiligde 3.5-inch schijf kan niet worden gewijzigd. (Raadpleeg het gedeelte "De inhoud van 3.5-inch schijven beveiligen" in hoofdstuk 7.)

Wanneer u een schijf een andere naam geeft, schrijft u de nieuwe naam op het schijfetiket. Als de computer u later eens vraagt een bepaalde schijf in het apparaat te plaatsen, weet u welke schijf u moet hebben.

1. Selecteer het symbool dat u een andere naam wilt geven.

Afbeelding 3-2 Het symbool van een document selecteren

2. Klik zonodig op de positie waar u het invoegpunt wilt plaatsen.

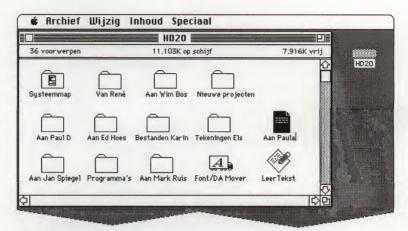
Als u de gehele naam wilt vervangen, hoeft u niets te selecteren, aangezien de naam al is geselecteerd.

Als u iets aan de naam wilt toevoegen, plaatst u de I-vormige aanwijzer op de gewenste positie en klikt u.

Als u een gedeelte van de naam wilt verwijderen of vervangen, selecteert u dat gedeelte door er met de aanwijzer over te slepen. Dit kunt u zelfs doen wanneer het symbool al is geselecteerd.

3. Typ de nieuwe naam.

De geselecteerde tekst (de oude naam) wordt vervangen door de nieuwe tekst die u typt.

Afbeelding 3-3

Het symbool van een document een andere naam geven

U kunt twee symbolen in dezelfde map of index niet dezelfde naam geven. Als u dit toch probeert, verschijnt er een bericht met de mededeling dat dit onmogelijk is.

Gebruik namen die duidelijk aangeven wat de inhoud is (hoe specifieker hoe beter). Namen van documenten en mappen mogen maximaal 31 tekens lang zijn en namen van schijven maximaal 27 tekens. U kunt elk teken op het toetsenbord gebruiken, met uitzondering van de dubbele punt (:), maar u mag een naam niet met een punt laten beginnen. U kunt zowel hoofdletters als kleine letters gebruiken. Ook spaties tussen woorden zijn toegestaan.

4. Bewerk de tekst zonodig met behulp van het Wijzig-menu.

Raadpleeg in hoofdstuk 2 het gedeelte "Tekst bewerken".

Een andere manier om documenten een andere naam te geven

Wanneer u binnen een programma aan een document werkt, kunt u gewoonlijk het commando 'Bewaar als' gebruiken om een kopie van het document onder een andere naam oo te slaan. Zie "Het gebruik van het commando 'Bewaar als'" verderop in dit hoofdstuk.

Documunten, mappen en programma's dupliceren

Als u het symbool van een document, map of programma ziet, kunt u het in de Finder kopiëren, bijvoorbeeld om een reservekopie te maken. (Raadpleeg hiervoor ook het gedeelte "3-5 inch schijven kopiëren" in hoofdstuk 7.) U kunt ook in de Finder een kopie van een document maken en daarmee verder werken, zodat het origineel ongewijzigd blijft. Op die manier kunt u bijvoorbeeld formulieren, briefhoofden en sjablonen maken.

1. Selecteer het symbool van het document, de map of het programma dat u wilt kopiëren.

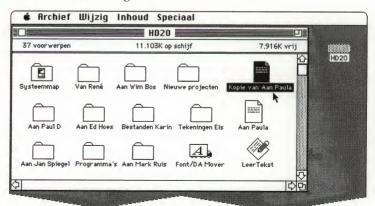
Plaats zonodig de schijf met het symbool dat u wilt kopiëren in het apparaat, open het schijfsymbool en eventueel benodigde mappen, en gebruik de schuifbalk totdat u het symbool ziet. Raadpleeg "Klikken met de Shift-toets" en "Symbolen selecteren door te slepen" in hoofdstuk 2 voor informatie over het selecteren van meer dan één symbool.

2. Kies 'Dupliceer' uit het Archief-menu.

Er verschijnt nu een nieuw symbool. Het gedupliceerde symbool heeft dezelfde naam als het originele, alleen staat voor de naam 'Kopie van'. U kunt het gedupliceerde symbool nu naar een map of een schijfsymbool (of venster) slepen.

3. Geef de kopie een andere naam.

U kunt gedupliceerde document- of mapsymbolen een andere naam geven door onmiddellijk nadat u het symbool hebt gedupliceerd de nieuwe naam te typen. Op elk ander moment moet u eerst op het symbool klikken voordat u de naam kunt veranderen. Zie ook het gedeelte "Een symbool een andere naam geven" eerder in dit hoofdstuk.

Afbeelding 3-4 Een symbool kopiëren

Een document, map of programma verplaatsen op dezelfde schijf

- 1. Plaats de aanwijzer op het symbool dat u wilt verplaatsen.
- 2. Sleep het symbool naar de gewenste positie.

Wanneer u een symbool van de ene plaats naar de andere sleept, betekent dat in de regel dat het symbool naar de nieuwe positie wordt verplaatst. Er zijn daarbij twee mogelijkheden:

- Als u het symbool van een document, map of programma naar een willekeurige plaats op dezelfde schijf sleept (behalve de prullenmand), wordt dat symbool naar de nieuwe positie verplaatst.
- Als u het symbool van een document, map of programma naar de prullenmand sleept, verwijdert u het document, de map (met inhoud) of het programma. (Als u een programma naar de prullenmand sleept, verschijnt er een bericht waarin u wordt gevraagd te bevestigen of u het programma werkelijk wilt verwijderen. Als het document of het programma beveiligd is, verschijnt er een bericht met de mededeling dat het niet kan worden verwijderd. Raadpleeg voor meer informatie de gedeelten "Een document of programma beveiligen" en "Het gebruik van de prullenmand" verderop in dit hoofdstuk.)

Een document, map of programma naar een andere schijf kopiëren

U kunt een document, map of programma van de ene schijf naar de andere kopiëren wanneer de beide schijfsymbolen op het bureaublad staan. De schijf met het symbool dat u wilt kopiëren, wordt de *bronschijf* genoemd. De schijf waarnaar het symbool wordt gekopieerd, wordt de *doelschijf* genoemd.

1. Plaats zonodig de doelschijf in de schijfeenheid (zodat het symbool op het bureaublad verschijnt).

Zorg ervoor dat het schijfsymbool of het venster van het symbool zichtbaar is.

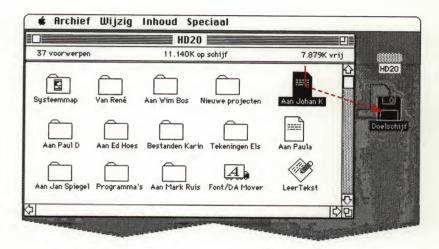
2. Plaats zonodig de bronschijf in de schijfeenheid.

Als u met een enkele schijfeenheid werkt, kiest u 'Schijf eruit' uit het Archief-menu om de doelschijf te verwijderen. (Als een schijf is verwijderd, is het schijfsymbool op het bureaublad grijs.)

3. Open het symbool van de bronschijf en eventueel een aantal mappen en gebruik de schuifbalk totdat u het symbool ziet dat u wilt kopiëren.

Zorg ervoor dat het document, de map of het programma dat u wilt kopiëren, op het scherm staat zodat u het kunt kopiëren. De doelschijf moet als symbool zijn afgebeeld of geopend zijn.

Raadpleeg "Klikken met de Shift-toets" en "Symbolen selecteren door te slepen" in hoofdstuk 2 voor informatie over het selecteren van meer dan één symbool.

Afbeelding 3-5Naar een andere schijf kopiëren

4. Sleep datgene wat u wilt kopiëren naar de doelschijf.

Sleep het symbool naar het venster van de gewenste schijf of map of naar het symbool van de betreffende schijf of map (ook als dit symbool grijs is).

Als u een symbool naar een open venster sleept, kunt u het direct op de gewenste positie zetten. Als u het symbool op een ander symbool plaatst, wordt het verplaatst naar de dichtstbijzijnde beschikbare positie.

Als u met een enkele schijfeenheid werkt, verschijnt er een aantal vensters waarin u afwisselend wordt gevraagd de bron- of de doelschijf in het apparaat te plaatsen.

5. Bevestig zonodig dat u een voorwerp met dezelfde naam op de doelschijf wilt vervangen.

Als de doelschijf al een voorwerp met dezelfde naam bevat, wordt u gevraagd te bevestigen dat u dit wilt vervangen door het voorwerp dat wordt gekopieerd. Als u op 'OK' klikt, wordt het voorwerp met de bestaande naam vervangen. (Als het om een map gaat, wordt zowel de oorspronkelijke map als de inhoud van die map vervangen.)

De kopie verschijnt in het venster waar u het symbool naar toehebt gesleept. (Als u naar het symbool van een schijf of map hebt gesleept, ziet u de kopie wanneer u het symbool opent.)

6. Als u het origineel op de bronschijf niet wilt behouden, sleept u het naar de prullenmand.

Wanneer u van de ene schijf naar de andere sleept, blijft er voor alle zekerheid een kopie op de bronschijf staan. Als u ruimte op de bronschijf wilt vrijmaken, kunt u het originele symbool naar de prullenmand slepen en 'Leeg prullenmand' kiezen uit het Speciaal-menu.

Als u wilt weten hoe u een kopie van een document maakt terwijl u zich in een programma bevindt, raadpleegt u het gedeelte "Werken met documenten en programma's" verderop in dit hoofdstuk.

Informatie over symbolen opvragen

Wanneer u wilt weten welk versienummer een bepaald programma heeft, hoe groot een document is of wanneer een map of document is aangemaakt, kiest u 'Extra info' uit het Archief-menu. U kunt dit commando ook gebruiken om een document of programma te beveiligen (zodat ze geen andere naam kunnen krijgen of kunnen worden weggegooid).

❖ De MultiFinder en 'Extra info'. Wanneer de MultiFinder is ingeschakeld, kunt u het commando 'Extra info' bovendien nog voor een ander doel gebruiken. In het venster van het commando kunt u de hoeveelheid geheugen wijzigen die wordt gereserveerd voor een bepaald programma. Dit is van directe invloed op de werking van de computer, zodat u goed dient te weten wat u doet. Raadpleeg voor meer informatie het gedeelte "Enkele technische punten omtrent het geheugen" in hoofdstuk 10.

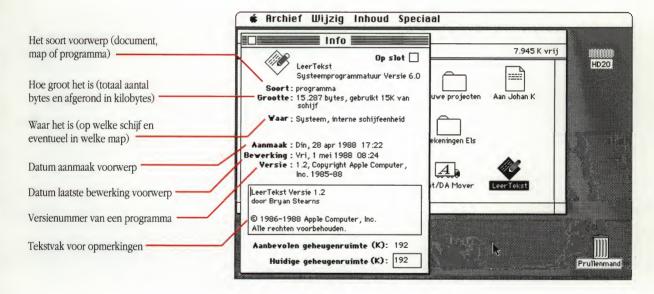
Het gebruik van het commando 'Extra info'

1. Selecteer het symbool van het document of programma waarover u meer wilt weten.

U kunt ook een groep symbolen selecteren. In dat geval krijgt u informatie over alle geselecteerde symbolen.

2. Kies 'Extra info' uit het Archief-menu.

Voor elk symbool dat u in stap 1 hebt geselecteerd verschijnt er een venster (zie de onderstaande afbeelding). Als u meer dan één symbool hebt geselecteerd, is slechts één van de vensters actief. U kunt deze vensters op dezelfde manier verplaatsen, actief maken en sluiten als andere vensters op het bureaublad.

Afbeelding 3-6
Het venster 'Extra info'

Als de MultiFinder is ingeschakeld, ziet u in het venster 'Extra info' van een programma onder het tekstvak nog enige extra informatie. Raadpleeg voor een uitleg hoofdstuk 10, "De MultiFinder".

Een document of programma beveiligen

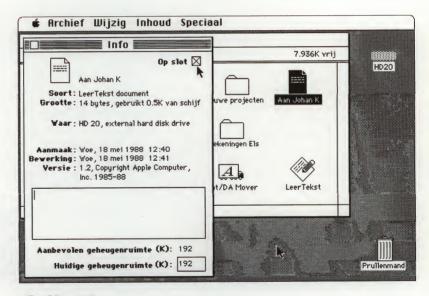
Als een document of programma is beveiligd, kunt u het geen andere naam geven of het weggooien. Wijzigingen die u in een beveiligd document hebt aangebracht, kunnen niet worden opgeslagen. U kunt beveiligde documenten echter wel openen en afdrukken.

Raadpleeg het gedeelte "Een 3.5-inch schijf beveiligen" in hoofdstuk 7 voor informatie over de manier waarop u 3.5-inch schijven kunt beveiligen.

1. Selecteer het symbool van het document of programma dat u wilt beveiligen.

2. Kies 'Extra info' uit het Archief-menu.

Het venster van 'Extra info' verschijnt op het scherm.

Afbeelding 3-7Een document beveiligen

3. Klik op 'Op slot'.

Het vak 'Op slot' is nu aangekruist.

Als u de inhoud van een venster als tekst (op naam, op inhoud, op datum of op afmeting) weergeeft, kunt u zien welke documenten en programma's zijn beveiligd. Rechts van de naam van een beveiligd document of programma ziet u namelijk een klein hangslot.

Beveiligingen ongedaan maken

- 1. Selecteer het symbool van het document of programma waarvan u de beveiliging ongedaan wilt maken.
- 2. Kies 'Extra info' uit het Archief-menu.

Het venster van 'Extra info' verschijnt op het scherm.

3. Klik in het aangekruiste vak 'Op slot'.

De beveiliging van het document of programma is nu opgeheven.

Mappen, indexen en het hiërarchische bestandssysteem

Wanneer u met de Macintosh brieven schrijft, spreadsheets aanmaakt en grafische presentaties ontwerpt, gebruikt u programma's en maakt u documenten aan die u vervolgens opslaat. In de loop der tijd zal het aantal documenten (en waarschijnlijk het aantal programma's) dat u hebt steeds meer toenemen. Vroeger of later zult u deze documenten in logische groepen willen onderbrengen, aangezien uw bureaublad anders te vol raakt.

Mappen

Hoe u uw werk op het bureaublad organiseert, kunt u zelf bepalen. U zult hierbij echter meestal gebruik maken van mappen. U kunt zelf mappen aanmaken, deze mappen een naam geven en ze zonodig opbergen (nesten) in andere mappen (maximaal 12 niveaus diep).

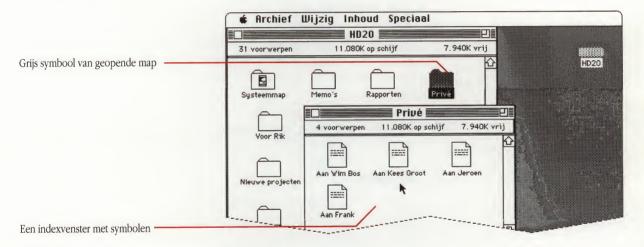
Afbeelding 3-8 Macintosh mappen

Met mappen kunt u een hiërarchie van bestanden, programma's en documenten opbouwen zodat u uw werk op elke gewenste manier kunt rangschikken en snel kunt vinden wat u zoekt.

Indexen

Een bijzonder handig kenmerk van mappen is dat de Finder bijhoudt wat zich in die mappen bevindt. Hiervoor maakt de Finder gebruik van **indexen**. De Finder maakt voor elke nieuwe map automatisch een index aan en houdt vervolgens alle wijzigingen bij die u in de inhoud van de map aanbrengt.

Hoeveel mappen er ook op uw bureaublad staan, elke map heeft zijn eigen index. Door het symbool van de map te openen (op dezelfde manier als u een schijfsymbool opent), kunt u de inhoud van de map in een venster bekijken.

Afbeelding 3-9

Open map met indexvenster

Een indexvenster bevat informatie over wat zich in de map bevindt en is daardoor enigzins te vergelijken met een telefoonboek. Daarnaast beschikt u echter over een aantal extra mogelijkheden. U kunt de inhoud namelijk op verschillende manieren weergeven, zodat de nadruk valt op wat u wilt weten. Het is alsof u de gegevens in een telefoonboek bijvoorbeeld kunt rangschikken naar adres of naar de ingangsdatum van het abonnement.

U kunt de inhoud van een map weergeven

- Met symbolen (kleine of grote)
- Op naam (in alfabetische volgorde)
- Op wijzigingsdatum (het voorwerp met de meest recente wijzigingsdatum bovenaan)
- Op afmeting (het grootste voorwerp bovenaan)
- Gerangschikt naar soort (eerst documenten, vervolgens programma's en tenslotte mappen, elke groep in alfabetische volgorde)
- Op kleur (alleen mogelijk op een Macintosh II met kleurenbeeldscherm)

Wanneer u uit het Inhoud-menu een commando kiest waarvoor geen vinkje staat, wordt de weergave van de inhoud van het *actieve* venster direct aangepast. U kunt zo bijvoorbeeld snel zien welk document de meeste ruimte inneemt of welk document de laatste versie is van een rapport waaraan u werkt.

Hoe u de inhoud van een indexvenster ook weergeeft, u kunt alle gebruikelijke bewerkingen uitvoeren. Ook worden alle documenten, programma's en mappen in het venster weergegeven door een symbool, ongeacht de vraag hoe ze worden weergegeven. Als u de inhoud als tekst (op naam, datum, afmeting of soort) weergeeft, is het symbool erg klein en staat het links van de naam. U kunt op de gebruikelijke manier op dit symbool klikken (met of zonder de Shift-toets), dubbel klikken of het verslepen.

De manier waarop u de inhoud van een venster weergeeft, heeft geen enkele invloed op andere vensters.

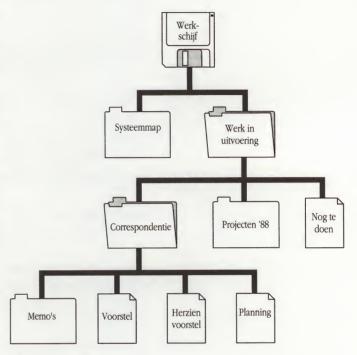
Raadpleeg voor meer informatie "Het Inhoud-menu" in hoofdstuk 4.

Het hiërarchische bestandssysteem

Met behulp van mappen kunt u uw programma's en documenten in een hiërarchie onderbrengen. Wanneer u een schijf opent en in het venster van de schijf een map (of bestand) ziet, bevindt u zich op het hoogste niveau van de hiërarchie. Wanneer u die map opent, ziet u een ander venster met waarschijnlijk nog meer bestanden en mappen. U bevindt zich nu op het tweede niveau van de hiërarchie. Als u een van de mappen op dit tweede niveau opent, gaat u naar het derde niveau, enzovoort.

U kunt bestanden tot 12 niveaus diep **nesten** (dat wil zeggen, bestanden en mappen opbergen in mappen die zich in andere mappen bevinden, enzovoort). De meeste mensen vinden het echter vervelend een bestand op te halen dat meer dan vier niveaus diep ligt.

Afbeelding 3-10 Hiërarchische bestandsstructuur

Zelfs als u met veel niveaus werkt, hoeft u niet bang te zijn dat u een bestand kwijtraakt. Als u de naam van het bestand kent, kunt u elk willekeurig bestand of elke willekeurige map opzoeken met behulp van het bureau-accessoire Zoek bestand. Raadpleeg de *Macintosh Handleiding Hulpprogrammatuur* voor informatie over het installeren en gebruiken van Zoek bestand.

Een nieuwe map aanmaken

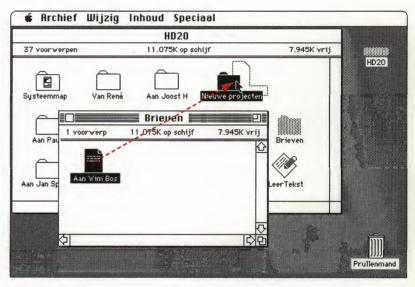
1. Kies 'Nieuwe map' uit het Archief-menu.

Er verschijnt nu een map met de naam 'Lege map' in het actieve venster.

2. Typ een naam voor de map die u zojuist hebt aangemaakt.

Een document, map of programma van de ene map naar de andere verplaatsen 1. Sleep het voorwerp dat u wilt verplaatsen van de originele map naar het venster of het symbool van de map waarnaar u het wilt verplaatsen.

Als de doelmap op een andere schijf staat, wordt het voorwerp naar de nieuwe map gekopieerd (dus niet alleen maar verplaatst).

Afbeelding 3-11Een document van de ene naar de andere map verplaatsen

2. Als de doelmap al een voorwerp met dezelfde naam bevat, verschijnt er een bericht waarin u wordt gevraagd of u het bestaande voorwerp wilt vervangen.

Als u het voorwerp in de doelmap wilt vervangen, klikt u op 'OK'.

U kunt documenten (of mappen) met dezelfde naam wel op dezelfde schijf bewaren, mits ze in verschillende mappen staan.

Let op. Als het voorwerp met dezelfde naam een map is, wordt, wanneer u op 'OK' klikt, de bestaande map—plus de inhoud van die map—vervangen door de map die u hebt versleept, ongeacht de vraag of de namen van de voorwerpen in de beide mappen met elkaar overeenkomen of niet. Als u het voorwerp met dezelfde naam niet wilt vervangen, klikt u op 'Annuleer'. Geef een van beide voorwerpen een andere naam. Vervolgens kunt u het voorwerp veilig naar de doelmap slepen.

Werken met documenten en programma's

Documenten vormen het resultaat van uw werk met de Macintosh. Alle brieven die u typt of spreadsheets die u aanmaakt, worden documenten zodra u ze opslaat. Als u terugkeert naar de Finder, ziet u daar de symbolen van uw nieuwe documenten.

Gewoonlijk maakt u een document aan met een programma. In deze handleiding wordt niet uitgelegd hoe uw programma's werken en hoe u ze kunt gebruiken. Er zijn echter wel wat algemene procedures die betrekking hebben op documenten en programma's in het algemeen.

Uw documenten kunt u voor een groot deel beheren zonder dat u het programma waarmee u werkt, hoeft te verlaten. Zo kunt u tijdens het werken documenten aanmaken, openen, sluiten, opslaan, afdrukken en—in sommige programma's—verwijderen. Bovendien kunt u uw documenten onderbrengen in de mappen die u in de Finder hebt aangemaakt.

Een document aanmaken door een programma te openen

Wanneer u een programma opent, verschijnt er meestal een venster dat "Naamloos" heet. Dit venster is als het ware een leeg vel papier waarop u kunt aanmaken wat u wilt. Zodra u het opslaat, wordt het een document.

1. Selecteer het symbool van het programma dat u wilt gebruiken.

Plaats zonodig de schijf met het programma dat u wilt gebruiken in het apparaat, open het schijfsymbool en zonodig enkele mappen en gebruik de schuifbalk tot u het gewenste symbool ziet.

2. Kies 'Open' uit het Archief-menu.

U kunt het programma ook openen door dubbel op het symbool te klikken.

Het programma wordt nu gestart. Gewoonlijk verschijnt er een nieuw, naamloos document.

3. Voer tekst, afbeeldingen of getallen in (afhankelijk van de aard van het programma dat u gebruikt).

4. Sla het document op en geef het een naam.

U hebt nu een document aangemaakt.

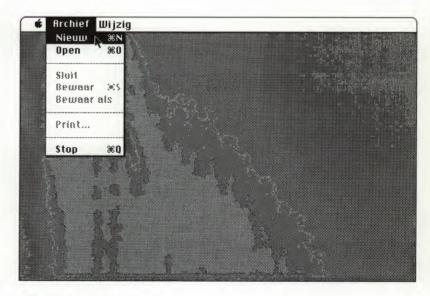
Een document aanmaken met het commando 'Nieuw' Bij deze instructies wordt aangenomen dat u al een programma hebt geopend en aan een document hebt gewerkt. U wilt dat document nu sluiten en aan een nieuw document beginnen.

1. Sluit het huidige document door 'Sluit' te kiezen uit het Archiefmenu.

Als u wijzigingen hebt aangebracht die nog niet zijn opgeslagen, verschijnt er een bericht op het scherm dat u de gelegenheid biedt de wijzigingen op te slaan voordat het document wordt gesloten.

In sommige programma's kunt u met meerdere documenten tegelijk werken. Het is dus niet altijd nodig om een document te sluiten voordat u een ander document opent.

2. Kies 'Nieuw' uit het Archief-menu van het programma.

Afbeelding 3-12Een nieuw document aanmaken

Er verschijnt nu een nieuw document. In de meeste programma's geeft u het document een naam wanneer u het voor de eerste keer opslaat. In sommige programma's dient u het document bij het aanmaken een naam te geven.

Een bestaand document openen vanuit de Finder

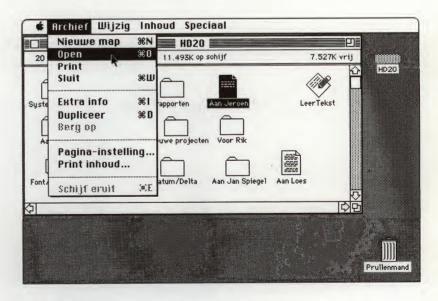
U kunt een bestaand document openen door het symbool van het betreffende document te selecteren en te openen. Het bijbehorende programma wordt dan automatisch gestart.

1. Selecteer het symbool van het document waaraan u wilt werken.

Plaats zonodig de schijf of de schijven met het document en het benodigde programma in het apparaat, open het schijfsymbool en zonodig enkele mappen, en gebruik de schuifbalk tot u het symbool van het gewenste document ziet.

2. Kies 'Open' uit het Archief-menu.

U kunt ook dubbel op het symbool klikken om het te openen.

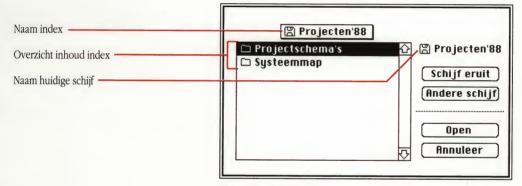

Afbeelding 3-13Een document openen vanuit de Finder

Dialoogvensters met een indexvak

Het hiërarchische bestandssysteem kan vooral binnen een programma goed van pas komen. Wanneer u binnen een programma 'Open' of 'Bewaar als' kiest uit het Archief-menu of een document met behulp van het commando 'Bewaar' voor de eerste maal opslaat, komt u terecht in de hiërarchie van mappen die u in de Finder hebt aangemaakt (mits de schijf juist is geïnitialiseerd—zie "3.5-inch schijven gereedmaken voor gebruik" in hoofdstuk 7).

In het dialoogvenster dat verschijnt, staat de index van de huidige map of schijf. De naam van de index staat (samen met een map- of schijfsymbool) boven het gealfabetiseerde overzicht van de inhoud. De naam van de huidige schijf ziet u rechts in het venster.

Afbeelding 3-14

Een indexvak in een dialoogvenster

De mappen die u in dit dialoogvenster ziet, komen overeen met de mappen die u in de Finder hebt aangemaakt. Er is echter een belangrijk verschil: in deze mappen ziet u alleen de documenten die het huidige programma kan openen, zelfs wanneer de corresponderende mappen in de Finder andere documenten of programma's bevatten.

U kunt deze mappen op dezelfde manier openen als in de Finder. U selecteert de map en klikt op 'Open' of u klikt dubbel op de map. U kunt ook de schuifbalk gebruiken (of slepen met de muis) om het overzicht met namen te doorlopen totdat u het gezochte voorwerp ziet.

Op deze manier kunt u de gehele hiërarchie doorlopen en mappen binnen de huidige map openen, totdat u bij het gewenste document komt.

❖ Een snellere manier. Als u de naam van het document of de map in de huidige index weet, kunt u ook de tekens typen waaruit die naam bestaat. Wanneer u de tekens typt, markeert de computer de documenten en mappen die met die tekens beginnen. Als u bijvoorbeeld een M typt, wordt de selectiebalk verplaatst naar de eerste naam in het overzicht die met een "M" begint. Zodra u een tweede letter typt, zoekt het systeem naar de eerste naam die met beide letters begint, enzovoort.

Als u te langzaam typt, wordt het tweede teken opgevat als een nieuwe opdracht en niet als het tweede teken van de oude. (In het Regelpaneel van het toetsenbord kunt u opgeven hoelang het duurt voordat een volgend teken dat u typt, wordt opgevat als een nieuwe opdracht.)

Wanneer u 'Open' of 'Bewaar als' kiest, is de eerste index die u ziet die van de map (of, wanneer u zich op het hoogste niveau bevindt, de schijf) waaruit u het laatst een document hebt geopend of waarin u het laatst een document hebt opgeslagen. Als u een document wilt openen of opslaan, kunt u de hiërarchie doorlopen totdat u op het gewenste niveau bent.

Een bestaand document vanuit een programma openen

Bij deze instructies wordt aangenomen dat u het programma al hebt geopend en dat u naar een venster kijkt dat een document bevat (een naamloos document of een al eerder aangemaakt document). U wilt nu een ander document openen dat u met hetzelfde programma hebt aangemaakt.

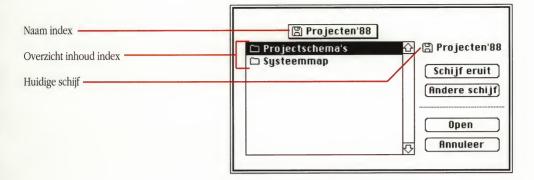
1. Kies 'Sluit' uit het Archief-menu om het huidige document te sluiten.

Als u wijzigingen hebt aangebracht die nog niet zijn opgeslagen, verschijnt er een bericht op het scherm dat u de gelegenheid biedt de wijzigingen op te slaan voordat het document wordt gesloten.

In sommige programma's kunt u met meerdere documenten tegelijk werken. Het is dus niet altijd nodig om een document te sluiten voordat u een ander document opent.

2. Kies 'Open' uit het Archief-menu van het programma.

In het dialoogvenster dat verschijnt, staat de index van de huidige map of schijf. De naam van de index staat (samen met een map- of schijfsymbool) boven het gealfabetiseerde overzicht van de inhoud. De naam van de huidige schijf ziet u rechts in het venster.

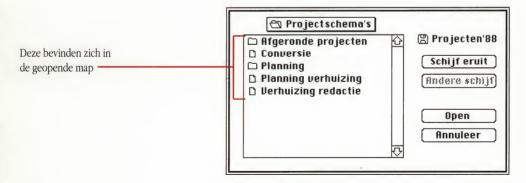
Afbeelding 3-15

Dialoogvenster voor het openen van een document

De mappen in dit dialoogvenster komen overeen met de mappen die u in de Finder hebt aangemaakt.

Binnen programma's ziet u in deze mappen alleen de documenten die u met het huidige programma kunt openen, zelfs wanneer de corresponderende mappen in de Finder andere documenten of programma's bevatten.

3. Om de inhoud van een map in de huidige index af te beelden, selecteert u de naam van die map en klikt u op 'Open' of klikt u dubbel op de naam.

Afbeelding 3-16 Een map openen in een indexvak

Op deze manier kunt u de gehele hiërarchie doorlopen en mappen openen die zich in de geopende map bevinden, totdat u bij het document komt dat u wilt openen.

4. Klik op de naam van de index om terug te gaan in de hiërarchie en kies de gewenste map.

Wanneer u op de naam van de index of in de balk met de indexnaam klikt, verschijnt er onder de naam van de index een overzicht. Elke map in de hiërarchie komt in dit overzicht voor. Helemaal onderaan het overzicht ziet u de naam van de schijf die u gebruikt. (In de index van de schijf ziet u overigens zowel de voorwerpen die op het bureaublad voorkomen als de voorwerpen in het indexvenster van de schijf.)

5. Klik op het schijfsymbool boven de knoppen 'Schijf eruit' en 'Andere schijf' om de geopende map te sluiten en terug te gaan naar het voorafgaande niveau in de hiërarchie.

U kunt dit herhalen totdat u het hoogste niveau van de hiërarchie hebt bereikt.

6. Gebruik de knoppen 'Schijf eruit' en 'Andere schijf om documenten en mappen op andere schijven te bekijken.

Telkens wanneer u op 'Andere schijf' klikt (of op de Tab-toets drukt), gaat de Macintosh naar de volgende schijfeenheid (mits u meer dan één schijfeenheid hebt).

7. Klik op de naam van het gewenste document en vervolgens op 'Open' (of klik dubbel op de naam van het document) om het document te openen waaraan u wilt gaan werken.

Om een document of map in de huidige index snel te selecteren, typt u het beginteken of de begintekens van het gewenste document of de gewenste map. Als u te langzaam typt, wordt het tweede teken opgevat als een nieuwe opdracht en niet als het tweede teken van de oude.

U kunt een index ook doorlopen met behulp van de pijltoetsen op het toetsenbord.

Vanuit een programma komt u altijd terecht in de map waaruit u het laatst een document hebt geopend of waarin u het laatst een document hebt opgeslagen.

Het gebruik van het commando 'Bewaar'

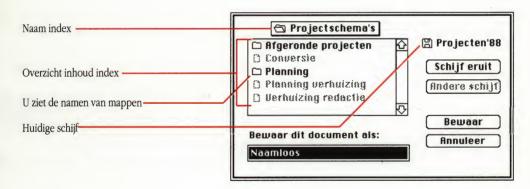
Een document wordt tijdens het werken slechts tijdelijk in het geheugen van de computer opgeslagen. Als u het permanent wilt bewaren, slaat u het op een schijf op.

1. Kies 'Bewaar' uit het Archief-menu van het programma.

Om uw document tussentijds op te slaan, kunt u het beste het commando 'Bewaar' kiezen en niet 'Bewaar als'. Als u 'Bewaar' kiest, wordt het document onder de oorspronkelijke naam op dezelfde schijf en in dezelfde map opgeslagen. (Wanneer u het huidige document onder een andere naam wilt opslaan of het naar een andere map of schijf wilt kopiëren, kiest u het commando 'Bewaar als'.)

2. Typ de naam waaronder u het document wilt opslaan (als het document nog niet eerder is opgeslagen).

Er verschijnt een dialoogvenster dat veel weg heeft van het venster dat u ziet wanneer u het commando 'Open' kiest. In dit dialoogvenster kunt u echter een naam typen waaronder een document moet worden opgeslagen. (Het venster lijkt dan ook veel op het venster dat u ziet wanneer u het commando 'Bewaar als' kiest.)

Afbeelding 3-17Dialoogvenster van het commando 'Bewaar'

Het gebruik van het commando 'Bewaar als'

Gebruik het commando 'Bewaar als' wanneer u een document wilt opslaan onder een andere naam, in een andere map of op een andere schijf.

1. Kies 'Bewaar als' uit het Archief-menu van het programma.

Er verschijnt een dialoogvenster met de index van de huidige map of schijf. De naam van de index staat samen met een map- of schijfsymbool boven het gealfabetiseerde overzicht van de inhoud. De naam van de huidige schijf (en een schijfsymbool) ziet u rechts in het venster. De mappen in dit dialoogvenster komen overeen met de mappen die u in de Finder hebt aangemaakt.

Om de inhoud van een map in de index te zien, selecteert u de naam van die map en klikt u op 'Open' (of klikt u dubbel op de naam van de map). U ziet vervolgens alle mappen die zich in de geopende map bevinden.

U kunt op deze manier steeds een niveau dieper afdalen in de hiërarchie. Blijf mappen binnen de geopende map openen totdat u de map hebt geopend waarin u uw document wilt opslaan.

Afbeelding 3-18

Het dialoogvenster van 'Bewaar als'

Wanneer u documenten opslaat, ziet u de volledige inhoud van de mappen die u opent. Met uitzondering van de mapnamen zijn de namen van alle voorwerpen grijs. (Deze namen zijn echter wel leesbaar, zodat u kunt nagaan of er een bestaand document is met dezelfde naam als het document dat u wilt opslaan.)

- Om terug te gaan in de hiërarchie, klikt u op de naam van de index (of op een andere plaats in de balk die de naam bevat) en houdt u de muisknop ingedrukt. In het overzicht dat verschijnt, ziet u de namen van alle mappen die u in de hiërarchie hebt doorlopen. Onderaan het overzicht ziet u het hoogste niveau in de hiërarchie—de schijf waarmee u werkt. (In de index van de schijf ziet u overigens zowel de voorwerpen die op het bureaublad voorkomen als de voorwerpen in het indexvenster van de schijf.) U kunt nu naar de gewenste naam slepen en de muisknop loslaten.
- Om de geopende map te sluiten en terug te gaan naar het voorafgaande niveau in de index, klikt u op de naam van de huidige schijf.
- Om naar een schijf in een andere schijfeenheid te gaan, klikt u op 'Andere schijf' (of drukt u op de Tab-toets). Als de knop 'Andere schijf' grijs is, zijn er geen schijfeenheden waarin zich schijven bevinden.
- Om een andere 3.5-inch schijf in een schijfeenheid te plaatsen, klikt u op 'Andere schijf' tot u de naam ziet van de schijf die u wilt verwijderen. Klik vervolgens op 'Schijf eruit' en plaats de andere schijf in de schijfeenheid.
- 2. Typ een nieuwe naam voor het document als u een nieuw document opslaat of als u de huidige naam wilt wijzigen. Als u dit niet doet, wordt het document onder dezelfde naam opgeslagen.

U kunt elk teken op het toetsenbord gebruiken, met uitzondering van de dubbele punt (:). Een naam mag echter niet beginnen met een punt. U kunt zowel hoofdletters als kleine letters gebruiken. Ook spaties tussen woorden zijn toegestaan. Een naam mag uit maximaal 31 tekens bestaan, maar dit kan onhandig zijn. Het is gewoonlijk het beste de lengte te beperken tot de ruimte waarin u de naam kunt typen.

Documenten op een schijf mogen dezelfde naam hebben, mits ze in verschillende mappen staan. Om uw documenten uit elkaar te houden, kunt u elke versie echter het beste een andere naam geven.

3. Klik op 'Bewaar' om het huidige document op te slaan in de map waarvan de naam boven het overzicht staat.

U komt altijd terecht op het niveau van de map waaruit u het laatst een document hebt geopend of waarin u het laatst een document hebt opgeslagen.

Twee voorwerpen met dezelfde naam? Klikt u op 'Bewaar' terwijl er in dezelfde index een ander voorwerp staat met dezelfde naam, dan wordt u gevraagd of u het bestaande voorwerp wilt vervangen. Als u op 'Ja' klikt, wordt de oude versie vervangen door de versie die u nu opslaat.

Waar de informatie heen gaat

Wanneer u een bestaand document opent om het te bewerken (perfecte eerste versies bestaan nu eenmaal niet), brengt de computer een *kopie* van het origineel op de schijf over naar het geheugen van de computer. Wanneer u alle wijzigingen hebt aangebracht, kunt u beslissen of u de nieuwe versie wilt bewaren.

Gewoonlijk zijn er drie mogelijkheden: u slaat de nieuwe versie onder de oorspronkelijke naam op of onder een nieuwe naam of u slaat de nieuwe versie helemaal niet op. Als u de nieuwe versie onder de oorspronkelijke naam opslaat, wordt het origineel op de schijf vervangen. Als u een andere naam gebruikt, blijft het origineel op de schijf in de meeste programma's ongewijzigd. Het is alsof u van een document fotokopieën hebt gemaakt, die u vervolgens bewerkt. Wanneer u verschillende wijzigingen hebt geprobeerd en tevreden bent met een bepaalde versie, kunt u het origineel wijzigen.

Sla regelmatig op

Elk document waaraan u werkt, wordt slechts tijdelijk opgeslagen in het geheugen van de computer. Als u per ongeluk over het netsnoer struikelt of als de elektriciteit uitvalt, bent u al het werk dat u niet hebt opgeslagen voorgoed kwijt. Het is daarom het beste om uw werk regelmatig op te slaan, door bijvoorbeeld elk kwartier 'Bewaar' te kiezen uit het Archief-menu. Op die manier kunt u nooit meer dan een kwartier werk kwijtraken. (In sommige database-programma's kunt u bij stroomuitval alles kwijtraken—zelfs wat u hebt opgeslagen. Als u in een database-programma met belangrijk werk bezig bent, is het verstandig regelmatig reservekopieën te maken op 3.5-inch schijven.)

Als u met een vaste schijf werkt, dient u regelmatig een reservekopie te maken van de de informatie op die schijf. Raadpleeg de *Macintosh Handleiding Hulpprogrammatuur* voor informatie over hoe u het programma HD Backup kunt gebruiken om een reservekopie van uw vaste schijf te maken.

Automatisch opslaan. In sommige programma's worden de wijzigingen die u aanbrengt in een document direct opgeslagen. In de handleidingen bij de betreffende programma's leest u of dit het geval is.

Afbeelding 3-19 Waar de informatie heen gaat

Afdrukken

Vanuit de Finder kunt u het volgende afdrukken: een document, een groep documenten (als deze zijn aangemaakt met hetzelfde programma), de inhoud van een scherm en de index van een schijf of map. (Met een ImageWriter® II printer kunt u ook de inhoud van het actieve venster afdrukken.) U kunt een document vanuit de Finder afdrukken wanneer u zowel het symbool van het document ziet als het symbool van de schijf waarop het bijbehorende programma staat. Dit programma wordt automatisch geopend zodra u de computer opdracht geeft het document af te drukken.

Als u een ImageWriter II gebruikt, dient u ervoor te zorgen dat de printer is ingeschakeld, dat de Select-lamp brandt en dat er zich papier in de printer bevindt.

Als u een andere printer dan de ImageWriter II gebruikt, als u meer dan één printer hebt of als uw printer is aangesloten op een andere poort dan de printerpoort, gebruikt u het bureau-accessoire Kiezer om de computer te vertellen welke printer moet worden gebruikt. Raadpleeg voor informatie het gedeelte "De Kiezer" in hoofdstuk 5.

❖ De MultiFinder en afdrukken in de achtergrond. De informatie in dit hoofdstuk geldt zowel voor de MultiFinder als voor de gewone Finder. Als u een LaserWriter[®] hebt en met de MultiFinder werkt, beschikt u bovendien over de mogelijkheid in de achtergrond af te drukken. (Dit betekent dat u niet hoeft te wachten tot een document is afgedrukt voordat u de Macintosh weer kunt gebruiken.)

Raadpleeg hoofdstuk 10, "De MultiFinder", voor meer informatie over het afdrukken in de achtergrond.

Een printer kiezen

- 1. Kies het bureau-accessoire Kiezer uit het Apple-menu.
- 2. Kies het gewenste printertype.
- 3. Selecteer de naam van de printer die u wilt gebruiken.

Raadpleeg voor meer informatie het gedeelte "De Kiezer" in hoofdstuk 5.

Pagina-instelling bij LaserWriters

Met het commando 'Pagina-instelling' kunt u een aantal afdrukopties opgeven, zoals de grootte van het papier waarop u afdrukt en de afdrukrichting. De opties die het meest worden gebruikt, zijn standaard al gekozen, zodat u dit commando niet telkens hoeft te kiezen wanneer u wilt gaan afdrukken. Het is echter handig om te weten over welke opties u beschikt, voor het geval u iets speciaals wilt doen met het af te drukken document. Veel van deze opties worden besproken in de handleiding bij de LaserWriter. Een aantal opties zijn echter zo nieuw, dat ze niet konden worden opgenomen in de handleiding bij de printer. Deze nieuwe opties worden hieronder besproken.

1. Kies 'Pagina-instelling' uit het Archief-menu.

Het volgende dialoogvenster verschijnt op het scherm:

	LaserWriter N1-v5.2 OK
Klik op 'Opties' om een aantal extra opties te zien Nieuwe printermogelijkheid	Papier: OUS Letter A4 OTabloid Annuleer OUS Legal OB5
	Verklein of vergroot: 100 % Printermogelijkheden: Opties

Afbeelding 3-20

Het venster 'Pagina-instelling'

Als u de optie 'Snellere bitmap-afdruk' kiest, worden zogenaamde "bitmaps" (zoals MacPaint of Kanji-tekst bitmaps) voorbewerkt. In het algemeen kunnen deze dan sneller worden afgedrukt. Een enkele keer kan het gebeuren dat documenten niet worden afgedrukt als deze optie is gekozen. Er verschijnt dan een bericht waarvan het laatste deel ongeveer als volgt luidt: "...document is OK, maar kan niet worden afgedrukt." Als dit gebeurt, schakelt u 'Snellere bitmap-afdruk' uit en probeert u het document opnieuw af te drukken.

Er zijn nu twee opties voor het bijwerken van afdrukken: 'Tekst bijwerken' en 'Afbeeldingen bijwerken'. Deze opties stellen u in staat het uiterlijk van uw afgedrukte documenten nog beter te bepalen.

Als u een Postscript laserprinter van een andere fabrikant dan Apple hebt waarmee u kunt afdrukken op papier van 28 bij 43 centimeter, kunt u op de knop 'Tabloid' klikken om het grotere papierformaat volledig te benutten. (Papier van dit formaat kunt u niet gebruiken wanneer u met een Apple LaserWriter werkt. Als u toch op 'Tabloid' klikt, valt een gedeelte van de afdruk weg.)

Voor ervaren gebruikers. Sommige van deze nieuwe mogelijkheden zullen alleen duidelijk zijn voor ervaren gebruikers. Om te begrijpen wat de voordelen zijn van 'Precisie bitmap-uitlijning', dient u vertrouwd te zijn met termen als bitmap en object-georiënteerde afbeeldingen. Als u wilt zien welk effect een bepaalde optie heeft, kunt u die optie kiezen en een onbelangrijk document afdrukken.

2. Klik op 'Opties' om een aantal extra opties te zien.

Afbeelding 3-21

Het Opties-venster

- De eerste twee opties, 'Draai horizontaal om' en 'Draai verticaal om'
 "klappen" het document om langs de horizontale of de verticale as.
- 'Negatief' geeft een negatief van het document. Wat eerst wit was, wordt nu zwart, en omgekeerd.
- De optie 'Precisie bitmap-uitlijning' zorgt ervoor dat bitmap-afbeeldingen worden afgedrukt met een exact vier maal zo hoog oplossend vermogen als dat van het Macintosh scherm. (Bitmap-afbeeldingen worden aangemaakt in programma's als MacPaint.) Dit houdt in dat afbeeldingen vier procent kleiner worden afgedrukt dan normaal. Hierdoor worden ook de andere onderdelen op de pagina, zoals object-georiënteerde afbeeldingen en tekst, met vier procent verkleind. Met de optie 'Precisie bitmap-uitlijning' kunt u voorkomen dat bitmaps bij het afdrukken worden vertekend. Als u bijvoorbeeld een tekening uit MacPaint in MacDraw plakt zonder dat deze optie is aangekruist, kan het resultaat er wat vreemd uitzien.
- Met 'Groter afdrukgebied' kunt u—als uw programma dat toelaat—voor het afdrukken een groter gedeelte van de pagina gebruiken. Wanneer u deze optie kiest, gebruikt u echter een deel van het geheugen van de LaserWriter waarin normaal de zogenaamde "downloadable fonts" worden opgeslagen. (Dit zijn lettertypen die u vanaf de computer in de printer laadt.) Als deze optie is aangekruist en u merkt dat u niet alle lettertypen kunt gebruiken die u nodig hebt, dient u de optie weer uit te schakelen om ruimte vrij te maken voor de lettertypen.

Wanneer de optie 'Onbeperkt aantal "downloadable fonts" in een document' is aangekruist, kunt u een willekeurig aantal verschillende lettertypen gebruiken in één document. Dit aantal wordt dan niet langer beperkt door het beschikbare geheugen. U moet er echter wel aan denken dat de verwerking en het afdrukken van het document in dat geval aanzienlijk meer tijd in beslag zal nemen.

Aan de linkerkant van het dialoogvenster staat een afbeelding waaraan u kunt zien welke van de zes opties is geselecteerd. Zodra u een optie selecteert, wordt het effect van die optie weergegeven in de afbeelding. Wanneer u het dialoogvenster de eerste keer op het scherm haalt, is geen van de zes opties aangekruist.

Als u niet precies meer weet hoe de opties werken, klikt u op 'Help' in het venster 'Pagina-instelling'.

Een document vanuit de Finder afdrukken

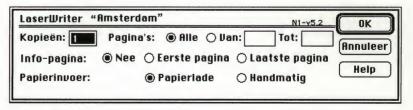
1. Selecteer het symbool van het document dat u wilt afdrukken.

Plaats zonodig de schijf of de schijven met het document en het gebruikte programma in het apparaat, open het schijfysmbool en zonodig enkele mappen, en gebruik de schuifbalk tot u het symbool van het gewenste document ziet.

Pagina-instelling. Wanneer u documenten vanuit de Finder afdrukt, gebruikt de printer de opties van het commando 'Pagina-instelling' die u het laatst voor dat document hebt gekozen. Raadpleeg het gedeelte "Een document afdrukken binnen een programma" verderop in dit hoofdstuk als u de opties eerst wilt wijzigen.

2. Kies 'Print' uit het Archief-menu.

Er kunnen één of meer dialoogvensters verschijnen met opties voor het afdrukken van het document.

Afbeelding 3-22 Het Print-venster

Een groep documenten vanuit de Finder afdrukken

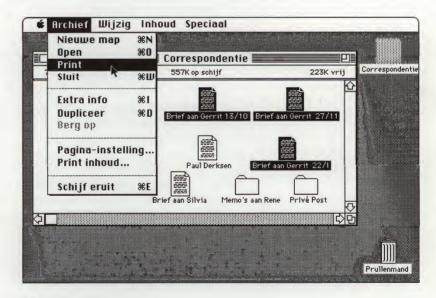
1. Selecteer de symbolen van de documenten die u wilt afdrukken.

Om meer dan één document te selecteren, houdt u de Shift-toets ingedrukt terwijl u op de symbolen klikt.

Plaats zonodig de schijf of de schijven met het document en het gebruikte programma in het apparaat, open het schijfsymbool en zonodig enkele mappen, en gebruik de schuifbalk tot u het symbool van het gewenste document ziet.

2. Kies 'Print' uit het Archief-menu.

De geselecteerde documenten worden nu afgedrukt.

Afbeelding 3-23

Geselecteerde documenten afdrukken

Een document afdrukken binnen een programma

Als u een document binnen een programma wilt afdrukken, dient het betreffende programma geopend te zijn en het document in het actieve venster te staan.

1. Kies 'Pagina-instelling' om de afdrukopties (zoals de afdrukrichting en het papierformaat) in te stellen.

Als u altijd dezelfde instellingen gebruikt, kunt u deze stap overslaan.

2. Kies 'Print' uit het Archief-menu.

In de meeste programma's verschijnen er één of meer dialoogvensters. Door op de verschillende opties te klikken, kunt u bepalen hoe het afgedrukte document eruit komt te zien. Als u een andere printer gebruikt dan een ImageWriter II, als u meer dan één printer hebt of als uw printer is aangesloten op een andere poort dan de printerpoort, gebruikt u het bureau-accessoire Kiezer om de computer te vertellen welke printer moet worden gebruikt. In sommige programma's kunt u de Kiezer niet gebruiken. Kies in dit geval 'Stop' en gebruik de Kiezer in de Finder. Raadpleeg voor meer informatie het gedeelte "De Kiezer" in hoofdstuk 5.

De index van een schijf of map afdrukken

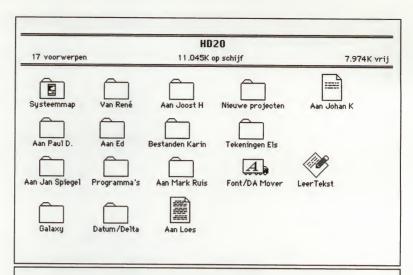
- 1. Selecteer in de Finder het symbool van de schijf of map waarvan u de index wilt afdrukken of maak het indexvenster actief.
- 2. Kies 'Pagina-instelling' uit het Archief-menu om het papierformaat, de afdrukrichting en de andere opties in te stellen.
- 3. Kies 'Print inhoud' uit het Archief-menu.

Er verschijnt nu een dialoogvenster.

4. Selecteer de gewenste afdrukopties in het venster en klik op 'OK' of druk op Return.

De afdrukopties variëren afhankelijk van het programma dat op de schijf of in de map staat.

De inhoud van het venster wordt afgedrukt zoals deze op het scherm wordt weergegeven.

HD20						
<u>Naam</u>	Afm.	Soort	Laatst bewerkt			
🗀 Aan Ed		map	Din, 10 mei 1988	14:10		
🗀 Aan Jan Spiegel		map	Maa, 25 apr 1988	13:11		
🗋 Aan Johan K	1K	LeerTekst document	Woe, 27 apr 1988	14:13		
🗀 Aan Joost H		map	Vri, 13 mei 1988	11:09		
Aan Loes	5K	MacWrite document	Don, 28 apr 1988	13:14		
🗀 Aan Mark Ruis		map	Vri, 13 mei 1988	11:10		
🗀 Aan Paul D.		map	Woe, 27 apr 1988	17:09		
🗀 Bestanden Karin		map	Vri, 13 mei 1988	13:10		
□ Datum/Delta		map	Vri, 8 apr 1988	17:19		
♠ Font/DA Mover	37K	programma	Don, 28 apr 1988	11:16		
□ Galaxy		map	Vri, 13 mei 1988	13:16		
🕏 LeerTekst	15K	programma	Din, 3 feb 1987	08:15		
🗀 Nieuwe projecten		map	Din, 3 mei 1988	13:08		
🗀 Programma's		map	Maa, 2 mei 1988	13:14		
Systeemmap		map	Vri, 13 mei 1988	17:25		
Tekeningen Els		map	Maa, 11 apr 1988	11:19		
☐ Van René		map	Din, 12 apr 1988	11:15		

Afbeelding 3-24

Twee afdrukken van dezelfde index

Het gebruik van de prullenmand

Wanneer u ruimte op een schijf wilt vrijmaken, teveel rommel op uw schijf hebt staan of verschillende overbodige versies van een document hebt, maakt u gebruik van de prullenmand. U kunt een document, map of programma verwijderen wanneer het betreffende symbool op het scherm zichtbaar is. De prullenmand kan als symbool zijn weergegeven of zijn geopend in een indexvenster.

Wanneer u een voorwerp naar de prullenmand hebt gesleept, gaat het symbool van de prullenmand "bol" staan, zodat u weet dat er iets in zit. Als u de prullenmand wilt legen om de ruimte vrij te maken die de bestanden nu nog innemen, kiest u 'Leeg prullenmand' uit het Speciaal-menu.

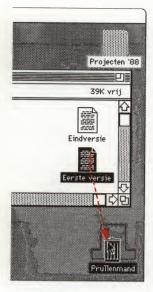
Ook als u de prullenmand niet zelf leegt, blijft de inhoud er maar tijdelijk instaan. Wat u weggooit, kan in het algemeen worden teruggehaald, totdat u:

- Het commando 'Leeg prullenmand', 'Herstart' of 'Zet uit' kiest uit het Speciaal-menu
- Andere voorwerpen kopieert, dupliceert of een andere naam geeft
- Een programma start
- Een schijf verwijdert door deze naar de prullenmand te slepen

Documenten, mappen en programma's die u hebt verwijderd, kunnen worden teruggehaald zolang het bijbehorende symbool zichtbaar is in het venster van de prullenmand.

U kunt de prullenmand ook gebruiken om schijven te verwijderen. Wanneer u een schijf naar de prullenmand sleept, wordt de schijf uit de schijfeenheid verwijderd en verdwijnt het symbool van de schijf van het bureaublad. De inhoud van de schijf blijft bij deze handeling intact. (Ook de huidige opstartschijf kunt u verwijderen door het symbool van de schijf naar de prullenmand te slepen. Er blijft dan echter een grijs symbool op het bureaublad staan.) Raadpleeg hoofdstuk 7, "3.5-inch schijven", voor meer informatie over het verwijderen van schijven.

Een document, map of programma verwijderen

Afbeelding 3-25Naar de prullenmand slepen

- 1. Open het venster waarin datgene wordt weergegeven wat u wilt weggooien, en schuif tot u het bijbehorende symbool of de symbolen ziet.
- 2. Sleep het symbool of de symbolen naar het symbool van de prullenmand of het indexvenster van de prullenmand.

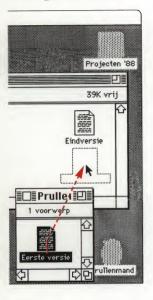
Om meer dan één symbool te selecteren, houdt u de Shift-toets ingedrukt terwijl u op de symbolen klikt. Als u de inhoud van een gehele schijf wilt weggooien, kiest u 'Selecteer alles' uit het Wijzig-menu en sleept u een willekeurig voorwerp naar de prullenmand. Alle andere voorwerpen komen dan ook in de prullenmand terecht.

Wanneer u een map weggooit, wordt de map *plus* de volledige inhoud verwijderd.

Om onmiddellijk ruimte vrij te maken, kiest u 'Leeg prullenmand' uit het Speciaal-menu. (Bedenk hierbij echter wel dat u niets meer kunt terughalen wanneer u de prullenmand eenmaal hebt geleegd.)

De inhoud van een beveiligde schijf kan niet worden weggegooid. Ook beveiligde documenten, kunnen niet worden weggegooid. Als u een beveiligd document of de inhoud van een beveiligde schijf wilt weggooien, dient u eerst de beveiliging van de schijf of het document ongedaan te maken. Raadpleeg hoofdstuk 7, "3.5-inch schijven" voor informatie over het ongedaan maken van de beveiliging van een schijf. Lees eerder in dit hoofdstuk in het gedeelte "Beveiligingen ongedaan maken" hoe u de beveiliging van een document ongedaan maakt.

Een voorwerp terughalen uit de prullenmand

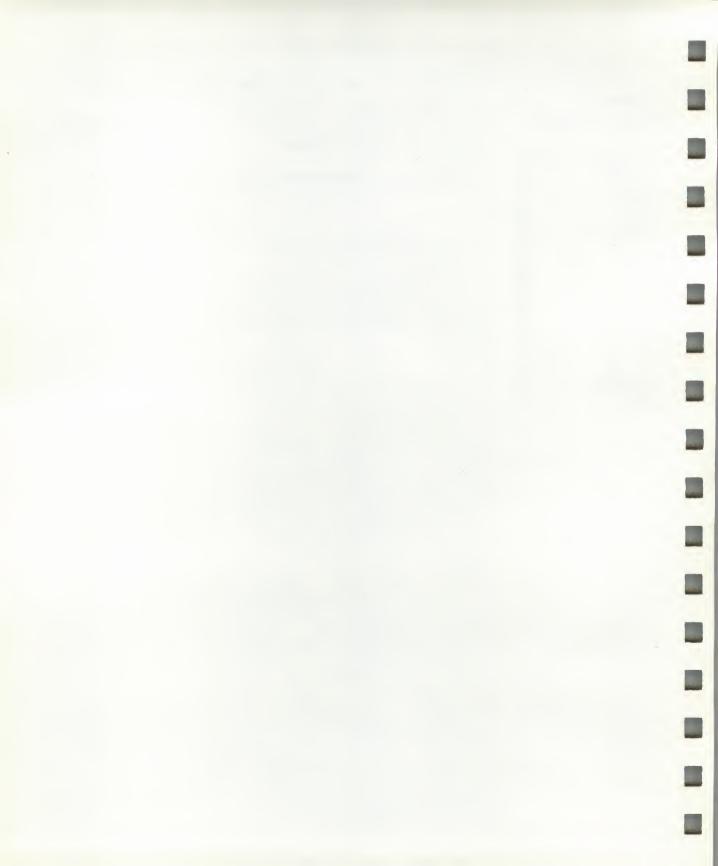
Afbeelding 3-26Een voorwerp terughalen uit de prullenmand

U kunt een voorwerp terughalen zolang het symbool van dat voorwerp zichtbaar is in het venster van de prullenmand.

- 1. Open het venster van de prullenmand en schuif tot u het symbool ziet dat u wilt terughalen.
- 2. Sleep het symbool uit het venster van de prullenmand naar het bureaublad of naar een ander venster.

Als u meer dan één symbool wilt terughalen, houdt u de Shift-toets ingedrukt terwijl u op de symbolen klikt.

Als u niet meer weet waar de voorwerpen in de prullenmand vandaan kwamen, *selecteert* u wat u wilt terughalen en kiest u 'Berg op' uit het Archief-menu. De voorwerpen worden nu opgeborgen op de plaats waar ze oorspronkelijk vandaan kwamen.

De menu's van de Finder

OOR WIE IS DIT HOOFDSTUK BESTEMD?

Als u wilt weten wat er gebeurt wanneer u een commando uit een van de menu's in de Finder kiest, leest u dit hoofdstuk.

De inhoud van dit hoofdstuk

Met de menu's van de Finder kunt u alle bewerkingen uitvoeren die betrekking hebben op het bureaublad. De menu's worden besproken in de volgorde waarin ze in de menubalk staan:

- Apple-menu
- Archief-menu
- Wijzig-menu
- Inhoud-menu
- Speciaal-menu
- Kleur-menu (alleen op een Macintosh II met een kleurenbeeldscherm)

Dit hoofdstuk bevat een korte beschrijving van elk commando. De commando's worden uitgebreid beschreven in andere hoofdstukken in deze handleiding, bij de beschrijving van de handelingen waarvoor u ze nodig hebt.

Over de Finder...

Calculator Kiezer Regelpaneel Schetsboek Toetsenbord Wekker

Afbeelding 4-1
Apple-menu

Het Apple-menu

Via het Apple-menu kunt u informatie opvragen over de Finder en krijgt u toegang tot de bureau-accessoires die in uw System-bestand zijn geïnstalleerd. (Als de MultiFinder is ingeschakeld, kunt u het Apple-menu bovendien gebruiken om van het ene open programma naar het andere te gaan. Raadpleeg voor meer informatie hierover hoofdstuk 10, "De MultiFinder".)

Over de Finder

Als u dit commando kiest, ziet u het versienummer (en de makers) van de Finder en het System-bestand op uw opstartschijf. U ziet ook de totale hoeveelheid RAM-geheugen waarmee uw Macintosh is uitgerust en, onderin het venster, een diagram waarin u kunt zien hoeveel geheugen is gereserveerd voor het besturingssysteem en de Finder (zie afbeelding 4.2).

Dit diagram is vooral van belang wanneer u werkt met de MultiFinder. U ziet dan namelijk niet alleen hoeveel geheugen er is gereserveerd voor de Finder en het System-bestand, maar ook hoeveel geheugen is toegekend aan de programma's die u hebt geopend. Wanneer de MultiFinder is ingeschakeld, vormt dit diagram een belangrijk hulpmiddel bij het beheren van de beschikbare geheugenruimte op uw Macintosh. (Raadpleeg voor meer informatie hierover hoofdstuk 10, "De MultiFinder".)

Finder: N1-6.1 System: N1-6.0	Larry, John, Steve en Bruce ❷ Apple Computer, Inc. 1983–8	
Totaal geheugen:	1.024K	
Finder	788K	***************************************
System	236K	3

Afbeelding 4-2

Over de Finder

Bureau-accessoires

Wanneer u een bureau-accessoire uit het Apple-menu kiest, verschijnt dat accessoire op het scherm. De gegevens in de meeste bureau-accessoires kunnen met behulp van de commando's uit het Wijzig-menu worden geknipt, gekopieerd en geplakt.

Uitvoerige informatie over de bureau-accessoires vindt u in hoofdstuk 5.

Het Archief-menu

De commando's in het Archief-menu hebben betrekking op symbolen en vensters.

Nieuwe map. Met dit commando maakt u een lege map aan waarin u documenten, programma's en andere mappen kunt onderbrengen. Nieuwe mappen verschijnen in het actieve venster op het bureaublad (dus niet op het bureaublad zelf). Nadat u een nieuwe map hebt aangemaakt, kunt u direct een naam voor die map typen. Als er geen vensters zijn geopend, is het commando 'Nieuwe map' grijs.

Afbeelding 4-3
Archief-menu

Open. Als u het commando 'Open' kiest, wordt het geselecteerde symbool geopend en verschijnt het venster van dat symbool. Als u een symbool opent dat een document voorstelt, wordt eerst het programma gestart waarmee het document is aangemaakt. Vervolgens wordt het document geopend. Wanneer u een symbool opent dat een programma voorstelt, verschijnt er gewoonlijk een nieuw, naamloos document.

Om een document te kunnen openen, moet het bijbehorende programma op een schijf in de interne of externe schijfeenheid staan. Soms moeten het programma en het document samen in één map staan.

Als u een document en een programma hebt geselecteerd, probeert de Finder dat programma voor het document te gebruiken. Selecteert u bijvoorbeeld MacWrite (een tekstverwerkingsprogramma) en een tekstdocument dat u met MacTerminal® (een communicatieprogramma) hebt aangemaakt, dan wordt het betreffende document automatisch geopend in MacWrite.

Als u meer dan één documentsymbool selecteert en vervolgens 'Open' kiest, probeert de Finder het programma dat bij het eerste symbool hoort, voor alle andere geselecteerde symbolen te gebruiken.

- Print (vanuit de Finder). Meestal drukt u een document af vanuit het programma waarmee u het hebt aangemaakt. U kunt echter ook het commando 'Print' gebruiken terwijl u zich in de Finder bevindt.
 - Met het commando 'Print' kunt u de documenten afdrukken die worden weergegeven door het geselecteerde symbool of de geselecteerde symbolen (mits de printer juist is aangesloten). Selecteert u meer dan één symbool, dan worden alle documenten afgedrukt, mits ze met hetzelfde programma zijn aangemaakt.
 - Als de MultiFinder is ingeschakeld. Als u met de MultiFinder werkt, kunt u documenten selecteren die met verschillende programma's zijn aangemaakt. Aangezien de MultiFinder echter probeert alle benodigde programma's te openen voordat met het afdrukken wordt begonnen, kan het zijn dat de computer geheugenruimte te kort komt.

Als u een document wilt afdrukken, moet het bijbehorende programma op een schijf staan waarvan het symbool op het bureaublad zichtbaar is. Drukt u een document vanuit de Finder af, dan worden alle afdrukregels en procedures van het betreffende programma normaal gevolgd.

In de meeste programma's verschijnt er een dialoogvenster wanneer u 'Print' kiest. In dat venster kunt u de gewenste opties selecteren en het afdrukken starten door op 'OK' te klikken of op Return te drukken. In de handleiding bij een programma kunt u lezen hoe er vanuit dat programma kan worden afgedrukt. In de handleiding bij uw printer leest u hoe u de printer dient te gebruiken.

- Sluit. Net als met het sluitvak kunt u met het commando 'Sluit' het actieve venster sluiten. Het venster verdwijnt dan in het bijbehorende symbool en het symbool blijft geselecteerd. (Is het actieve venster het venster van een bureau-accessoire, dan verdwijnt het in het niets.) Het venster dat zich direct onder het actieve venster bevond, wordt vervolgens het actieve venster.
- Extra info. Als u dit commando kiest, verschijnt er een venster met informatie over het geselecteerde symbool. Het venster bevat informatie over:
 - □ Het algemene versienummer van de systeemprogrammatuur
 - ☐ Het soort voorwerp (een document, map of programma)
 - ☐ Het programma waarmee het document is aangemaakt (als het geselecteerde symbool een document voorstelt)
 - □ De grootte van het voorwerp
 - □ Op welke schijf en in welke schijfeenheid het voorwerp zich bevindt
 - □ De datum waarop het voorwerp is aangemaakt
 - ☐ De datum waarop het voorwerp het laatst is bewerkt
 - ☐ Het versienummer van het programma (indien beschikbaar)
 - □ De aanbevolen geheugengrootte (bij gebruik van de MultiFinder)
 - De hoeveelheid geheugen die het programma in beslag neemt (eveneens bij gebruik van de MultiFinder)

Verder bevat het venster een tekstvak waarin u opmerkingen over het betreffende voorwerp kunt typen. Deze tekst kunt u op de gebruikelijke manier bewerken.

Door in het vak 'Op slot' te klikken, kunt u een document of programma beveiligen (mappen kunnen niet worden beveiligd). Wanneer het vak is aangekruist, kan het betreffende document of programma niet worden weggegooid en kan de naam ervan niet worden veranderd. Bovendien kunt u in een beveiligd document geen wijzigingen opslaan.

Ook als het dialoogvenster van een symbool is geopend, kunt u het geselecteerde symbool verslepen of openen.

 Dupliceer. Als u het commando 'Dupliceer' kiest, worden de geselecteerde voorwerpen op dezelfde schijf gedupliceerd. De kopieën hebben dezelfde naam als de originele voorwerpen, met dien verstande dat er 'Kopie van' voor staat.

Dupliceert u een map, dan wordt de map compleet met inhoud gekopieerd. Als u tevoren een document, map of programma uit de map naar het bureaublad of een andere map hebt verplaatst, wordt het betreffende voorwerp niet gedupliceerd. (Het systeem neemt aan dat u dat voorwerp niet wilt dupliceren.)

- Berg op. Als u dit commando kiest, worden alle geselecteerde documenten, mappen en programma's op het bureaublad of in de prullenmand teruggezet in de map en op de schijf waar ze thuis horen. Dit commando is grijs wanneer er geen symbolen zijn geselecteerd op het bureaublad of in de prullenmand.
- Pagina-instelling. Met dit commando kunt u het papierformaat, de afdrukrichting en andere opties opgeven, wanneer u met behulp van 'Print inhoud' een index afdrukt. Dit commando heeft geen betrekking op documenten die u vanuit de Finder afdrukt. De pagina-instellingen voor een document kunt u alleen opgeven met behulp van het commando 'Pagina-instelling' in het bijbehorende programma.
- Print inhoud. Met 'Print inhoud' drukt u de index van het actieve venster af, ongeacht de manier waarop de inhoud wordt weergegeven. (Raadpleeg het gedeelte "Het Inhoud-menu" verderop in dit hoofdstuk.) Wat wordt afgedrukt, is exact gelijk aan wat u op het scherm ziet: symbolen, namen van documenten, enzovoort. De inhoud van documenten wordt dus niet afgedrukt.
- Schijf eruit. Als u dit commando kiest, wordt de geselecteerde schijf of de schijf waarvan het indexvenster actief is, uit de schijfeenheid geschoven. Is er geen schijf geselecteerd, dan zoekt de Finder naar een schijf die kan worden verwijderd, te beginnen met de huidige opstartschijf. Wanneer een schijf uit de schijfeenheid is geschoven, worden het bijbehorende symbool en de symbolen in het venster van die schijf grijs weergegeven ten teken dat ze niet meer beschikbaar zijn. (U kunt een schijf ook verwijderen door het symbool van de schijf naar de prullenmand te slepen.)

Afbeelding 4-4 Wijzig-menu

Het Wijzig-menu

Met de commando's in het Wijzig-menu kunt u in de Finder het volgende wijzigen:

- De namen van schijven, documenten, programma's en mappen
- Tekst in het dialoogvenster dat verschijnt wanneer u een symbool selecteert en vervolgens 'Extra info' kiest uit het Archief-menu
- Tekst en afbeeldingen in sommige bureau-accessoires
- ❖ Symbolen. U kunt dit menu niet gebruiken om symbolen te knippen of te kopiëren. U kopieert symbolen door ze te verslepen of te dupliceren. Raadpleeg in hoofdstuk 3 de gedeelten "Documenten, mappen en programma's dupliceren" en "Een document, map of programma naar een andere schijf kopiëren".

Wanneer u een symbool selecteert, selecteert u tevens de tekst onder het symbool. Typt u vervolgens iets op het toetsenbord, dan vervangt u daarmee de oude naam. Wanneer u op de geselecteerde tekst klikt, verschijnt er een invoegpunt. U kunt deze tekst op dezelfde manier wijzigen als elke andere tekst.

- Herstel. Met dit commando kunt u in sommige programma's en bureauaccessoires die van tekst gebruik maken, uw laatste tekstbewerkingshandeling ongedaan maken. (In sommige programma's kunt u met dit
 commando ook andere handelingen ongedaan maken.) Als u bijvoorbeeld
 'Extra info' kiest uit het Archief-menu en iets verkeerds typt in het tekstvak,
 kunt u 'Herstel' kiezen om het getypte te wissen en opnieuw beginnen.
- **Knip.** Hiermee *verwijdert* u datgene wat u hebt geselecteerd, zodat het naar het klembord wordt overgebracht. De vorige inhoud van het klembord wordt hierbij vervangen.
- **Kopieer.** Hiermee plaatst u een kopie van datgene wat u hebt geselecteerd in het klembord, waar het de vorige inhoud vervangt. Het "origineel" blijft op de plaats staan waar u het hebt geselecteerd.
 - Zie ook het gedeelte "Dupliceer" eerder in dit hoofdstuk.
- **Plak.** Met dit commando plaatst u een kopie van de inhoud van het klembord op de positie van het invoegpunt. U kunt net zo lang kopieën van deze inhoud blijven plakken totdat u opnieuw iets knipt of kopieert (waardoor de inhoud van het klembord wordt vervangen).

- Wis. Hiermee wordt datgene wat u hebt geselecteerd, verwijderd zonder dat het in het klembord wordt geplaatst. De eventuele inhoud van het klembord blijft intact.
- **Selecteer alles.** Hiermee selecteert u alle symbolen in het actieve venster of, als er geen vensters zijn geopend, alle symbolen op het bureaublad.
- **Toon klembord.** Wanneer u dit commando kiest, verschijnt er een venster met de huidige inhoud van het klembord—datgene wat u het laatst hebt geknipt of gekopieerd.

Inhoud_l

Kleine Symbolen

Met symbolen
Op naam
Op datum
Op afmeting
Op soort
Op kleur

Afbeelding 4-5
Inhoud-menu

Het Inhoud-menu

Waarschijnlijk wilt u de inhoud van uw indexvensters het grootste deel van de tijd met symbolen weergeven. Met behulp van de commando's in het Inhoudmenu kunt u de inhoud van schijven, mappen en de prullenmand echter ook op andere manieren weergeven.

Wanneer u de inhoud van een schijf of map als tekst weergeeft, verschijnt er links van elke document-, map- of programmanaam een klein symbool. U werkt altijd op dezelfde manier met symbolen en tekst in een indexvenster, ongeacht de manier waarop de inhoud wordt weergegeven. U kunt een voorwerp selecteren door op het symbool of op de naam van dat voorwerp te klikken. De aanwijzer verandert in een pijl wanneer u deze op het symbool plaatst (om het bijvoorbeeld te verplaatsen of te kopiëren) en in een I-vormige aanwijzer wanneer u deze op de naam plaatst (bijvoorbeeld om de naam te gaan bewerken). Wanneer u een niet-geselecteerd symbool of een nietgeselecteerde naam versleept, wordt het geselecteerde voorwerp verplaatst of gekopieerd, afhankelijk van de vraag waar u het naartoe sleept.

In het Inhoud-menu staat een vinkje voor de optie die bepaalt hoe de inhoud van het actieve venster wordt weergegeven.

- **Kleine symbolen.** Hierbij verschijnen er in het actieve indexvenster links van de symboolnamen kleine symbolen. Deze weergave komt vooral van pas wanneer u een groot aantal documenten en programma's op een schijf hebt staan, bijvoorbeeld wanneer u met een vaste schijf werkt.
- **Met symbolen.** Hiermee wordt de inhoud van het actieve indexvenster net als op het bureaublad in de vorm van symbolen weergegeven.
- Op naam. Hiermee wordt de inhoud van het venster alfabetisch gerangschikt. Er wordt hierbij geen onderscheid gemaakt tussen hoofdletters en kleine letters.

- Op datum. Hiermee wordt de inhoud van het actieve indexvenster op volgorde van bewerkingsdatum weergegeven. Het laatst bewerkte document staat bovenaan de lijst. De bewerkingsdatum van een map is de datum waarop de map is aangemaakt of waarop er voor het laatst iets aan de inhoud van die map is toegevoegd of iets uit de map is verwijderd. Deze weergave is vooral handig wanneer u wilt zoeken naar bestanden die u kort geleden hebt gewijzigd.
- Op afmeting. Hiermee worden de programma's en documenten in het actieve indexvenster op volgorde van grootte weergegeven. Het grootste document staat bovenaan de lijst. Deze weergave is vooral handig als u wilt weten welke documenten de meeste ruimte op de schijf in beslag nemen. Mappen staan in alfabetische volgorde onderaan de lijst. De grootte van de mappen wordt niet vermeld.
- **Op soort.** Hiermee wordt de inhoud van het actieve indexvenster op soort gerangschikt, zodat documenten, mappen en programma's bij elkaar komen te staan. Bij documenten wordt tevens vermeld met welk programma ze zijn aangemaakt.
- **Op kleur.** Als u met een Macintosh II met kleurenbeeldscherm werkt, kunt u symbolen ook op volgorde van kleur weergeven. (Raadpleeg het gedeelte "Het Kleur-menu" verderop in dit hoofdstuk.)

Het Speciaal-menu

- **Ruim op.** Dit commando kunt u alleen kiezen als de inhoud van een venster met symbolen of met kleine symbolen wordt weergegeven. Hoe het commando precies luidt, hangt af van een aantal dingen:
 - Als er een actief indexvenster op het scherm staat waarin geen symbolen zijn geselecteerd, luidt het commando 'Ruim op: venster'. Als u dit commando kiest, worden de symbolen gerangschikt in rijen en kolommen op een onzichtbaar raster.
 - □ Als u één of meer symbolen hebt geselecteerd, luidt het commando 'Ruim op: selectie'. Wanneer u dit commando kiest, wordt elk geselecteerd symbool verplaatst naar de dichtstbijzijnde vrije positie op het raster. De symbolen komen hierbij niet noodzakelijkerwijs precies onder en naast elkaar te staan. (Om de selectie van de symbolen ongedaan te maken, klikt u in het grijze gebied van het bureaublad.)

Herstart Zet uit

Afbeelding 4-6 Speciaal-menu

- Als er geen indexvensters open zijn en er geen symbolen zijn geselecteerd, luidt het commando 'Ruim op: bureau'. De symbolen op het bureaublad worden in dat geval naar de dichtstbijzijnde vrije positie op het raster verplaatst.
- ❖ De symbolen nog overzichtelijker rangschikken. Als u de Option-toets ingedrukt houdt terwijl u het Speciaal-menu opent, luidt het commando eenvoudig 'Ruim op'. Wanneer u dit commando kiest (terwijl u nog steeds de Option-toets ingedrukt houdt), wordt de inhoud van het actieve indexvenster (of het bureaublad, als er geen actief venster is) op een overzichtelijke en zo efficiënt mogelijke manier weergegeven.
- Leeg prullenmand. Wanneer u dit commando kiest, wordt de inhoud van de prullenmand permanent verwijderd, waardoor de ruimte die deze inhoud op de schijf in beslag nam, onmiddellijk weer vrijkomt. (De prullenmand wordt automatisch geleegd wanneer de Finder de ruimte op de schijf nodig heeft, wanneer u 'Zet uit' of 'Herstart' kiest uit hetzelfde menu of wanneer u een programma start.)
- Wis schijf. Hiermee initialiseert u de schijf waarvan het symbool is geselecteerd, zodat de gehele inhoud van de schijf wordt gewist. Op het scherm verschijnt een dialoogvenster met de gebruikelijke opties voor het initialiseren van een schijf.

Het is niet mogelijk de huidige opstartschijf te wissen, aangezien de computer de informatie op die schijf nodig heeft om te kunnen werken. Als u een opstartschijf wilt wissen, start u de computer eerst op met behulp van een andere schijf.

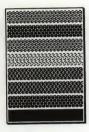
Raadpleeg het gedeelte "3.5-inch schijven gereedmaken voor gebruik" in hoofdstuk 7 voor meer informatie over het initialiseren van schijven.

- Wijzig opstart. Met dit commando kunt u de MultiFinder in- en uitschakelen.
 - Wanneer de MultiFinder is uitgeschakeld, kunt u één document of programma selecteren dat dan automatisch wordt geopend wanneer u de computer opstart.
 - Wanneer de MultiFinder is ingeschakeld, kunt u er met dit commando voor zorgen dat meerdere programma's (en documenten) worden geopend bij het opstarten van de computer. Raadpleeg voor meer informatie hoofdstuk 10, "De MultiFinder".

- Herstart. Wanneer u dit commando kiest, worden alle schijven uit de schijfeenheden verwijderd (nadat de benodigde informatie op die schijven is opgeslagen) en wordt de prullenmand geleegd, waarna de computer opnieuw wordt opgestart. Dit is de beste manier om de Macintosh opnieuw op te starten wanneer u een andere opstartschijf wilt gebruiken.
- **Zet uit.** Als u dit commando kiest, worden alle schijven uit de schijfeenheden verwijderd (nadat de benodigde informatie op die schijven is opgeslagen) en wordt de prullenmand geleegd. Wanneer u met een Macintosh II werkt, wordt de computer meteen uitgezet.

Het Kleur-menu

Als u een Macintosh II met een kleurenbeeldscherm hebt, bevat de menubalk van de Finder ook het Kleur-menu. Dit menu bestaat uit een palet met kleuren, dat u net als elk ander menu kunt gebruiken. Als u op het bureaublad symbolen selecteert en vervolgens een kleur kiest uit het Kleur-menu, worden de geselecteerde symbolen in die kleur weergegeven. Met het commando 'Op kleur' in het Inhoud-menu kunt u de symbolen daardoor ook op kleur sorteren. (De volgorde waarin de gekleurde symbolen worden weergegeven, komt overeen met de volgorde van de kleuren in het Kleur-menu.)

Afbeelding 4-7 Kleur-menu

Bureau-accessoires

OOR WIE IS DIT HOOFDSTUK BESTEMD?

In dit hoofdstuk leest u alles wat u dient te weten over het gebruik van de bureau-accessoires in het Apple-menu. Bureau-accessoires zijn miniprogramma's die u kunt gebruiken wanneer u in de Finder en in de meeste programma's werkt. Met bureau-accessoires kunt u eenvoudige berekeningen uitvoeren terwijl u met een tekstverwerkingsdocument aan het werk bent, de computer vertellen welke printer moet worden gebruikt en zelfs een schetsboek bijhouden met illustraties en tekst die u in verschillende documenten kunt gebruiken.

De inhoud van dit hoofdstuk

In dit hoofdstuk wordt uitgelegd hoe u een aantal bureau-accessoires gebruikt die standaard worden meegeleverd bij de systeemprogrammatuur. Ze worden besproken in de volgorde waarin ze voorkomen in het Apple-menu:

- Calculator
- Kiezer
- Regelpaneel
- Schetsboek
- Toetsenbord
- Wekker

Sommige bureau-accessoires zijn vrij eenvoudig te gebruiken. (Waarschijnlijk hoeft u daarvoor niet eens de informatie in dit hoofdstuk te lezen.) Andere bureau-accessoires bieden een groot aantal opties, waarbij wat meer uitleg is vereist. Wanneer dat het geval is, volgt u eenvoudig de **vetgedrukte**, genummerde stappen, waarin de handelingen worden beschreven die u dient uit te voeren voor het gebruik van het betreffende bureau-accessoire.

Over de Finder...

Calculator Kiezer Regelpaneel Schetsboek Toetsenbord Wekker

Afbeelding 5-1

Bureau-accessoires die automatisch in het System-bestand zijn geïnstalleerd

Waar komen de bureau-accessoires vandaan?

Zeven bureau-accessoires— de Calculator, de Kiezer, het Regelpaneel, het Schetsboek, het Toetsenbord, de Wekker en Zoek bestand—worden standaard meegeleverd bij de officiële versies van de Apple systeemprogrammatuur en zijn al op uw opstartschijven geïnstalleerd. (Raadpleeg hoofdstuk 9, "Opstartschijven".) Wanneer u die schijven inderdaad als opstartschijf gebruikt, kunt u de bureau-accessoires kiezen uit het Apple-menu. Met behulp van L/A Transport kunt u bureau-accessoires toevoegen aan of verwijderen van uw opstartschijven. (Raadpleeg de *Macintosh Handleiding Hulpprogrammatuur* voor informatie over het gebruik van L/A Transport.)

Op *Hulpprogrammatuurschijf 2* vindt u twee extra bureau-accessoires die u aan uw opstartschijven kunt toevoegen: het Notitieblok en de Puzzel.

❖ Zoek bestand. Met het hiërarchische bestandssysteem kunt u gemakkelijk grote aantallen documenten opslaan in verschillende mappen, vooral wanneer u een vaste schijf hebt. U kunt zelfs verschillende documenten of mappen met dezelfde naam op verschillende plaatsen bewaren. Ook kunt u mappen in mappen in mappen bewaren. Het nadeel hiervan is wel dat u soms niet meer weet waar een bepaald document zich bevindt. Met Zoek bestand kunt u uw bestanden en mappen snel en eenvoudig vinden. Hoe u Zoek bestand gebruikt, leest u in de Macintosh Handleiding Hulpprogrammatuur.

Bureau-accessoires kiest u uit het Apple-menu, het meest linkse menu in de menubalk.

In de meeste programma's kunnen er één of meer bureau-accessoires op het bureaublad geopend zijn terwijl u aan uw documenten werkt. (Andere actieve vensters kunnen het venster van een bureau-accessoire echter overlappen of verbergen.) U kunt het venster van een bureau-accessoire actief maken door erin te klikken of door het accessoire opnieuw te kiezen uit het Apple-menu. U kunt het venster verplaatsen door het aan de titelbalk te verslepen.

Bureau-accessoires sluit u door in het sluitvak te klikken of door 'Sluit' te kiezen uit het Archief-menu. (In sommige programma's dient u de bureau-accessoires te sluiten voordat u verder kunt werken met een document.) In het algemeen worden bureau-accessoires automatisch gesloten wanneer u een document of programma opent vanuit de Finder of wanneer u een programma verlaat. Als de MultiFinder echter is ingeschakeld, blijven alle geopende bureau-accessoires open tot u ze zelf sluit. (Raadpleeg hoofdstuk 10, "De MultiFinder", voor meer informatie.)

De Calculator

Wanneer u tijdens het werken met de computer berekeningen wilt uitvoeren, kiest u de Calculator uit het Apple-menu. De Calculator werkt op dezelfde manier als een gewone eenvoudige zakrekenmachine. U kunt met de muis op cijfers en functies klikken of u kunt het toetsenbord gebruiken. Het numerieke toetsenblok werkt waarschijnlijk het gemakkelijkst. (De indeling van de Calculator komt exact overeen met de indeling van het numerieke toetsenblok, welk toetsenbord u ook hebt.)

Afbeelding 5-2De Calculator

U kunt de uitkomsten van de berekeningen (die automatisch zijn geselecteerd) kopiëren en in een document of een ander bureau-accessoire plakken. U kunt ook getallen uit een document kopiëren en in het schermpje van de Calculator plakken.

De Kiezer

De Kiezer is een bureau-accessoire dat u voor verschillende doeleinden kunt gebruiken. Afhankelijk van de samenstelling van uw systeem zult u dit bureau-accessoire vrijwel nooit of juist vaak nodig hebben. Het primaire doel van de Kiezer is u te laten communiceren met randapparaten, zoals printers. Vanwege de grote verscheidenheid aan beschikbare printers (zeker als uw computer is aangesloten op een netwerk), dient de Kiezer een groot aantal verschillende mogelijkheden te herbergen.

U kunt met de Kiezer zowel apparaten selecteren die direct zijn aangesloten op de printer- of modempoort van uw Macintosh als printers, file servers en andere apparaten in een AppleTalk® netwerk. Als uw AppleTalk netwerk is ingedeeld in **zones**, kunt u met behulp van de Kiezer in die zones zoeken naar beschikbare apparaten. U kunt de Kiezer ook gebruiken om een AppleTalk netwerk binnen te gaan of te verlaten.

Met de Kiezer kunt u apparaten of printers waarop u wilt afdrukken alleen selecteren als het **besturingsbestand** hiervan op de huidige opstartschijf staat. De *Macintosh Printerschijf* bevat besturingsbestanden voor alle Apple printers die momenteel beschikbaar zijn. Hebt u het besturingsbestand voor uw printer nog niet op uw opstartschijf geïnstalleerd, dan raadpleegt u hoofdstuk 9, "Opstartschijven".

Een **zone** is een deel van een reeks onderling verbonden netwerken. Door netwerken op elkaar aan te sluiten, kunt u dure apparatuur (zoals printers) delen met andere computergebruikers die zijn aangesloten op het netwerk.

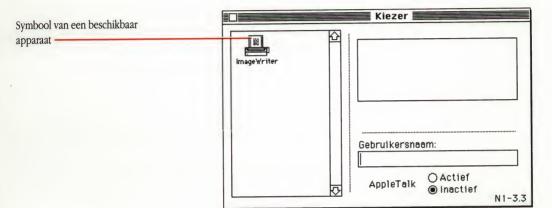
Een **besturingsbestand** is een systeembestand op de opstartschijf waardoor de computer kan communiceren met andere apparaten zoals printers en de muis. Deze bestanden hebben meestal dezelfde naam als de apparaten die ze besturen.

Het gebruik van de Kiezer met een direct op de computer aangesloten Apple printer

Als u een printer hebt (zoals een ImageWriter) die direct op een poort op het achterpaneel van de Macintosh is aangesloten, volgt u deze instructies.

1. Kies het bureau-accessoire Kiezer uit het Apple-menu.

Het printersymbool staat in de linker bovenhoek van het Kiezer-venster.

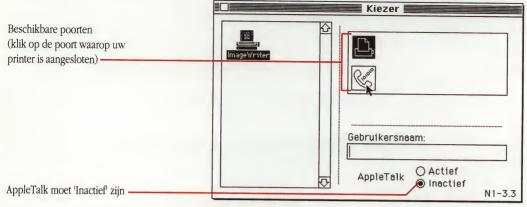

Afbeelding 5-3

Het symbool van de ImageWriter in het venster van de Kiezer

- ❖ Ziet u niet alles wat u had verwacht? Als het printersymbool dat u had verwacht te zien, niet in in dit venster voorkomt, bevat uw opstartschijf nog niet de benodigde besturingsbestanden. (Raadpleeg in hoofdstuk 9 het gedeelte "Het gebruik van de Installer".)
- 2. Selecteer het symbool van de printer die direct op uw computer is aangesloten.

In het selectievak verschijnen vervolgens symbolen die de poorten op het achterpaneel van de Macintosh voorstellen.

Afbeelding 5-4

Poortsymbolen in het venster van de Kiezer

- 3. Selecteer de poort waarop de printer is aangesloten.
- 4. Klik zo nodig op de knop 'Inactief' naast 'Apple Talk'.

Aangezien uw Apple printer direct is aangesloten op de Macintosh (en niet op de Macintosh is aangesloten via een AppleTalk netwerk), dient AppleTalk inactief te zijn.

5. Sluit het venster van de Kiezer om uw keuze te bevestigen.

Kies 'Sluit' uit het Archief-menu of klik in het sluitvak van het venster.

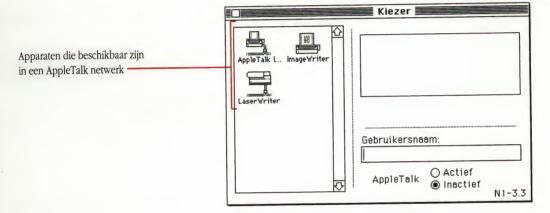
Zolang u de opgegeven printer gebruikt, hoeft u de Kiezer niet meer te openen. Wanneer uw behoeften veranderen (als u de computer bijvoorbeeld kunt aansluiten op een AppleTalk netwerk zodat u gebruik kunt gaan maken van andere apparaten), opent u de Kiezer opnieuw en maakt u de gewenste selecties.

Het gebruik van de Kiezer met apparaten in een AppleTalk netwerk

Als u een LaserWriter of een ImageWriter II of LQ met een geïnstalleerde AppleTalk optiekaart hebt, kunt u die printer aansluiten op uw Macintosh en zo een AppleTalk netwerk maken. Afhankelijk van de grootte en complexiteit van het netwerk, kunt u de computer ook verbinden met file servers en andere gemeenschappelijke apparaten.

1. Kies het bureau-accessoire Kiezer uit het Apple-menu.

In de Kiezer ziet u symbolen voor verschillende apparaten, afhankelijk van datgene wat u op de huidige opstartschijf hebt geïnstalleerd.

Afbeelding 5-5

Het venster van de Kiezer met symbolen van verschillende apparaten

❖ Ziet u niet alles wat u had verwacht? Als u iets mist (wanneer u bijvoorbeeld een LaserWriter hebt maar geen symbool van de LaserWriter ziet), zijn de benodigde besturingsbestanden nog niet op uw opstartschijf geïnstalleerd. (Raadpleeg voor informatie in dat geval het gedeelte "Het gebruik van de Installer" in hoofdstuk 9.)

2. Klik op het symbool dat het *type* apparaat voorstelt dat u wilt gebruiken.

Wat u selecteert, hangt af van de apparaten die in het netwerk zijn opgenomen.

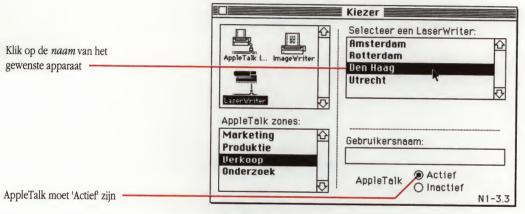
 Als u via AppleTalk bent aangesloten op een of meer LaserWriters, klikt u op het symbool van de LaserWriter.

- Als u via AppleTalk bent aangesloten op een ImageWriter II, klikt u op het symbool van de AppleTalk ImageWriter.
- Als u via AppleTalk bent aangesloten op een file server, klikt u op het symbool van de file server.

Wanneer u op een symbool klikt, verschijnen in het selectievak de namen van alle apparaten van dat type die beschikbaar zijn in het netwerk.

3. Klik op de naam van het apparaat dat u wilt selecteren.

In de meeste netwerken wordt aan de verschillende apparaten een naam toegekend om de apparaten van elkaar te onderscheiden. Selecteer een naam, ook als er slechts één naam in het selectievak te zien is.

Afbeelding 5-6

De naam van een apparaat selecteren

4. Klik zo nodig op de knop 'Actief naast AppleTalk.

Aangezien het opgegeven apparaat via een AppleTalk netwerk op uw Macintosh is aangesloten, dient AppleTalk actief te zijn.

- 5. Typ uw naam in het vak 'Gebruikersnaam', zodat aan andere gebruikers kan worden doorgegeven wanneer u van een gemeenschappelijk apparaat gebruik maakt.
- 6. Sluit het venster van de Kiezer om uw keuzen te bevestigen.

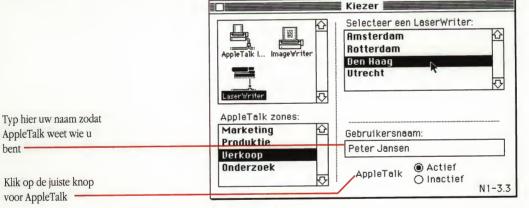
Kies 'Sluit' uit het Archief-menu of klik in het sluitvak van het venster.

Zolang u het opgegeven apparaat blijft gebruiken, hoeft u de Kiezer niet meer te openen. Wanneer de situatie verandert (als u bijvoorbeeld een andere printer wilt gebruiken of toegang wilt krijgen tot een file server), opent u de Kiezer opnieuw en maakt u de benodigde selecties.

AppleTalk Actief/Inactief

AppleTalk is een netwerksysteem waarmee u computers op elkaar kunt aansluiten en dat gemeenschappelijk gebruik van printers en andere apparaten mogelijk maakt. (Raadpleeg de AppleTalk handleiding voor meer informatie.)

- 1. Kies het bureau-accessoire Kiezer uit het Apple-menu.
- 2. Klik op de gewenste knop.
 - Klik op 'Inactief' als u nog niet bent aangesloten op AppleTalk.
 - Klik op 'Actief' als u bent aangesloten op AppleTalk.

Afbeelding 5-7

Het venster van de Kiezer

Deze instelling moet altijd overeenkomen met de situatie waarin u werkt. Wanneer de situatie zich wijzigt, dient u de Kiezer onmiddellijk te openen en op de juiste knop te klikken.

3. Typ uw naam in het vak 'Gebruikersnaam', zodat het netwerk aan andere gebruikers kan doorgeven wanneer u van een gemeenschappelijk apparaat gebruik maakt.

Wanneer u een document naar de printer stuurt en iemand anders bezig is met afdrukken, toont de Macintosh de naam van die gebruiker. Als u wilt weten hoe groot het betreffende document is of hoe lang het ongeveer gaat duren, weet u bij wie u terecht kunt.

Apparaten in andere AppleTalk netwerken kiezen

AppleTalk netwerken kunnen aan elkaar worden gekoppeld tot een reeks van AppleTalk zones. Als uw netwerk is aangesloten op andere AppleTalk netwerken en u toegang hebt tot andere zones, kunt u met behulp van de Kiezer ook apparaten in andere zones selecteren.

- 1. Kies het bureau-accessoire Kiezer uit het Apple-menu.
- 2. Klik op het symbool dat het type apparaat voorstelt dat u wilt gebruiken.

Gebruik zo nodig de schuifbalk om het gewenste symbool te vinden. Linksonder in het Kiezer-venster ziet u alle zones waartoe u toegang hebt. De gemarkeerde zone is de zone waarin uw computer zich bevindt. Rechtsboven ziet u de namen van alle apparaten (van het gekozen type) die zijn aangesloten op de gemarkeerde zone.

- 3. Doorzoek de zones door op de naam van elke zone te klikken. Ga hiermee door totdat het gewenste apparaat in het selectievak verschijnt.
- 4. Klik op de naam van het apparaat om het apparaat te selecteren.
- 5. Typ uw naam in het vak 'Gebruikersnaam', zodat het netwerk aan andere gebruikers kan doorgeven wanneer u van een gemeenschappelijk apparaat gebruik maakt.

Als u de Kiezer vanuit een programma hebt gebruikt om van printer te veranderen, kiest u 'Pagina-instelling' en controleert u de instellingen voordat u 'Print' kiest.

Het Regelpaneel

Met het Regelpaneel kunt u een aantal instellingen van uw computer aan uw eigen voorkeur aanpassen, zoals de geluidssterkte, het repeteertempo van de toetsen, de schijf die als opstartschijf wordt gebruikt en zelfs het patroon en de kleur van uw bureaublad. De instellingen van het Regelpaneel worden in de computer zelf bewaard en blijven ook behouden wanneer u de computer uitschakelt. (Een ingebouwde batterij levert de energie die nodig is om de instellingen te bewaren.)

Het Regelpaneel bevat een aantal opties. Allereerst ziet u aan de linkerkant een overzicht met symbolen met aan de rechterkant een schuifbalk. (Als u een Macintosh Plus hebt, past het overzicht waarschijnlijk in zijn geheel op het scherm, zodat u niet hoeft te schuiven. Als u met een Macintosh II werkt, zult u moeten schuiven om alle opties te kunnen bekijken.) Wanneer u een van de symbolen selecteert, verschijnen er rechts in het venster een aantal keuzemogelijkheden die verband houden met dat symbool.

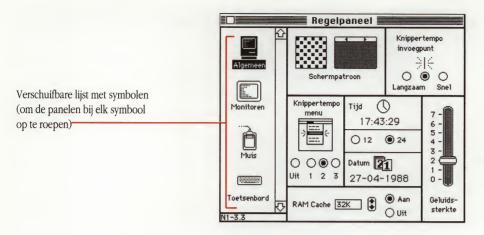
De instellingen voor onder andere het patroon van het bureaublad vindt u in het paneel dat verschijnt wanneer het symbool 'Algemeen' is geselecteerd. Naast dat symbool kunt u de volgende symbolen selecteren: 'Toetsenbord', 'Monitoren', 'Muis', 'Geluid' en 'Opstartapparaat'. (Als u een Macintosh II met een kleurenbeeldscherm hebt, kunt u bovendien het symbool 'Kleur' selecteren.)

❖ Hebt u een Macintosh II? De meeste panelen bevatten opties die beschikbaar zijn op alle Macintosh computers. De opties 'Kleur' en 'Monitoren' zijn echter alleen beschikbaar op een Macintosh II, aangezien u op die computer een kleurenbeeldscherm kunt gebruiken en meer dan één beeldscherm op de computer kunt aansluiten.

1. Kies 'Regelpaneel' uit het Apple-menu.

Het algemene Regelpaneel verschijnt op het scherm. (Het symbool 'Algemeen' is altijd gemarkeerd wanneer u het Regelpaneel opent.)

Het gebruik van 'Algemeen' in het Regelpaneel

Afbeelding 5-8

Het algemene Regelpaneel

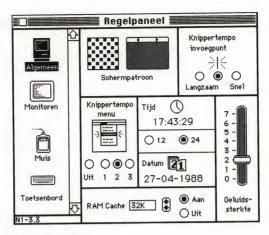
2. Pas de instellingen aan uw wensen aan.

Het patroon van het bureaublad veranderen (monochroom beeldscherm)

U kunt het bureaublad aan uw eigen wensen aanpassen door uit een groot aantal bestaande patronen een patroon te kiezen of door zelf een patroon te ontwerpen.

1. Klik op het symbool 'Algemeen' als dit nog niet is geselecteerd.

In het Regelpaneel ziet u een verkleind bureaublad en een uitvergroting van het patroon van dat bureaublad.

Afbeelding 5-9

Het patroon van het bureaublad in het algemene Regelpaneel

2. Verander het patroon naar uw eigen inzicht.

- Klik op de stippen in de uitvergroting om ze van zwart in wit te veranderen of omgekeerd, of sleep door een groep stippen om ze allemaal tegelijk te veranderen.
- Klik op de witte "menubalk" van het verkleinde bureaublad om een voorbeeldpatroon op uw scherm te halen. (Klik rechts in de balk voor het volgende en links voor het vorige patroon.)
- Klik onder de witte balk van het verkleinde bureaublad om het patroon vast te leggen.

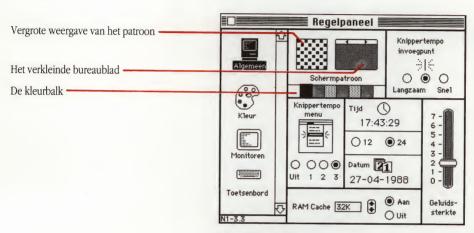
Het patroon van het bureaublad veranderen (kleurenbeeldscherm)

Als u een Macintosh II met een kleurenbeeldscherm hebt, kunt u de kleur van het patroon van uw bureaublad en de markeringskleur voor tekst die u aan het bewerken bent, veranderen. Bovendien bevat de menubalk van de Finder een extra menu waarin u kleuren kunt selecteren voor de symbolen op het bureaublad.

Het *patroon* van het bureaublad wijzigt u op de manier die hierboven wordt beschreven. Klik op de witte "menubalk" van het verkleinde bureaublad om een aantal voorbeeldpatronen te bekijken. Wanneer u het gewenste patroon hebt gevonden, klikt u op het verkleinde bureaublad zelf.

1. Klik op het symbool 'Algemeen' als dit nog niet is geselecteerd.

In het Regelpaneel ziet u een verkleind bureaublad en een uitvergroting van het patroon van dat bureaublad. Als u een kleurenbeeldscherm hebt, ziet u ook een kleurbalk met 8 kleuren (of 8 grijsschakeringen).

Afbeelding 5-10

Het patroon van het bureaublad met de kleurbalk

2. Klik op de witte menubalk van het verkleinde bureaublad om de voorbeeldpatronen te zien.

Telkens wanneer u klikt, verschijnt er een ander patroon. Wanneer u alle voorbeeldpatronen hebt doorlopen, verschijnt opnieuw het eerste patroon.

- 3. Om een kleur in het patroon van het bureaublad te wijzigen, klikt u op één van de acht kleuren in de kleurbalk om de kleur te selecteren waarmee u wilt werken.
- 4. Klik in het patroonvak links van het verkleinde bureaublad op de stippen die u wilt wijzigen.

U kunt de aanwijzer ook door een groep stippen slepen om al deze stippen te veranderen.

5. Klik dubbel op het verkleinde bureaublad om een aangemaakt patroon op te slaan.

Het nieuwe patroon vervangt het patroon waarmee u bent begonnen.

- 6. Om het bureaublad een bepaald patroon te geven, klikt u eenmaal op het verkleinde bureaublad met het betreffende patroon.
 - Andere kleuren. U kunt een kleur in de kleurbalk wijzigen door dubbel op de betreffende kleur te klikken. Er verschijnt dan een kleurcirkel. (Raadpleeg voor meer informatie over de kleurcirkel het gedeelte "Het gebruik van 'Kleur' in het Regelpaneel" verderop in dit hoofdstuk.)

Het knippertempo van het invoegpunt instellen

Wanneer u met de aanwijzer op een bepaalde plaats in een document klikt, verschijnt er een knipperend invoegpunt. U kunt zelf instellen hoe snel dit invoegpunt knippert.

1. Klik op het symbool 'Algemeen' als dit nog niet is geselecteerd.

Gebruik zonodig de schuifbalk om het symbool zichtbaar te maken.

2. Klik op een van de drie knoppen van 'Langzaam' tot 'Snel' om het knippertempo in te stellen.

Het knippertempo van de menu's instellen

1. Klik op het symbool 'Algemeen' als dit nog niet is geselecteerd.

Gebruik zonodig de schuifbalk om het symbool zichtbaar te maken.

2. Klik op een van de knoppen van 1 tot 3 om het aantal malen te bepalen dat een commando in een menu knippert.

Als u wilt dat de menu's niet knipperen, klikt u op 'Uit'.

De tijd instellen

- 1. Klik op het symbool 'Algemeen' als dit nog niet is geselecteerd.
- 2. Klik op '12 ' of '24 ' om de gewenste tijdnotatie op te geven.
- 3. Klik op de cijfers die u wilt wijzigen en vervolgens op de pijl omhoog of omlaag om het getal te vergroten of te verkleinen.

De datum instellen

- 1. Klik op het symbool 'Algemeen' als dit nog niet is geselecteerd.
- 2. Klik op de cijfers die u wilt wijzigen en vervolgens op de pijl omhoog of omlaag om het getal te vergroten of te verkleinen.

Het gebruik van de RAM Cache

RAM staat voor *random-access memory*, het vrij toegankelijke geheugen. Wanneer u mensen hoort praten over de geheugencapaciteit van hun computer, hebben ze het meestal over het RAM-geheugen.

Door een RAM Cache in te stellen, kunt u de werksnelheid van uw computer aanzienlijk vergroten. Het programma waarmee u werkt, slaat dan namelijk een deel van de benodigde gegevens op in een gedeelte van het geheugen dat u hiervoor hebt gereserveerd. Wanneer het programma vervolgens die gegevens nodig heeft, hoeven deze niet van de schijf te worden gehaald, maar zijn ze onmiddellijk beschikbaar in de RAM Cache.

- 1. Klik op het symbool 'Algemeen' als dit nog niet is geselecteerd.
- 2. Klik op 'Aan' naast 'RAM Cache'.
- 3. Schuif met behulp van de pijlen naar de hoeveelheid geheugenruimte die u voor de RAM Cache wilt gebruiken.

Aangezien de RAM Cache geheugenruimte in beslag neemt, kan het soms af te raden zijn om een RAM Cache te gebruiken bij programma's die veel geheugen nodig hebben. Een vuistregel is dat u niet meer dan een vierde van het beschikbare geheugen van de computer voor de RAM Cache gebruikt (dus op een computer met een RAM-geheugen van 1 MB niet meer dan 256K).

RAM Cache en de MultiFinder. Wanneer u de MultiFinder inschakelt, controleert de systeemprogrammatuur hoeveel geheugenruimte er voor de RAM Cache wordt gebruikt. Als u een Macintosh hebt met in totaal 1 MB geheugen en voor de RAM Cache meer dan 384K hebt opgegeven, wordt dit automatisch verlaagd tot 384K, aangezien de MultiFinder met minder niet kan werken. Als u een RAM-uitbreidingsset installeert om het geheugen van de computer te vergroten, wordt de bovengrens van de RAM Cache onder de MultiFinder evenredig verhoogd. (De bovengrens is 384K voor elke megabyte aan RAM-geheugen.)

Onder de MultiFinder kan het beschikbare computergeheugen door verschillende geopende programma's tegelijk worden gebruikt. Het wordt daarom aangeraden om, wanneer u met de MultiFinder werkt, per megabyte geheugen niet meer dan 32K voor de RAM Cache te reserveren. Raadpleeg voor meer informatie hoofdstuk 10, "De MultiFinder".

De geluidssterkte instellen

- 1. Klik op het symbool 'Algemeen' als dit nog niet is geselecteerd.
- 2. Stel de geluidssterkte in door de knop omhoog of omlaag te slepen.

Wanneer u de geluidssterkte op de laagst mogelijke stand instelt, wordt u niet meer gewaarschuwd met een geluidssignaal maar met een knipperende menubalk.

Als u een Macintosh II hebt. De speciale geluids-chip in de Macintosh II geeft u nog meer mogelijkheden met betrekking tot het geluid. Raadpleeg voor meer informatie het gedeelte "Het gebruik van 'Geluid' in het Regelpaneel" verderop in dit hoofdstuk.

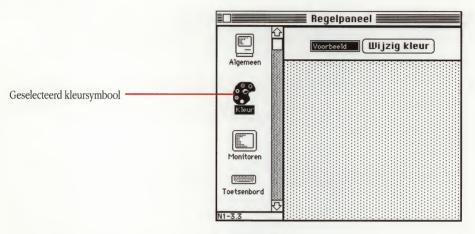
Het gebruik van 'Kleur' in het Regelpaneel

Wanneer u een Macintosh II met een kleurenbeeldscherm hebt, kunt u met 'Kleur' in het Regelpaneel de markeringskleur op uw scherm wijzigen. Alle tekst die u selecteert, zoals de naam van een symbool of een zin binnen een alinea, wordt gemarkeerd. Op een monochroom beeldscherm is de markering altijd zwart of grijs. Op een kleurenbeeldscherm kunt u de markering echter zo kleurrijk maken als u maar wilt.

De markeringskleur wijzigen

- 1. Kies het Regelpaneel uit het Apple-menu.
- 2. Klik op het symbool 'Kleur' in het overzicht links van het paneel.

Het Regelpaneel 'Kleur' verschijnt op het scherm.

Afbeelding 5-11

Het Regelpaneel 'Kleur'

U ziet een voorbeeld van de huidige markeringskleur en de knop 'Wijzig kleur'.

3. Klik op 'Wijzig kleur' om het Kleurcirkel-venster op het scherm te halen.

Schuifbalk om de helderheid aan te passen Selecteer een markeringskleur. De nieuwe markeringskleur die u selecteert Huidige markeringskleur Kleuren waaruit u kunt kiezen Schakering 16384 Verzadiging 52429 Helderheid 40960 Rood 24576 Groen 40960 OK Annuleer Blauw 8192

Afbeelding 5-12

Het Kleurcirkel-venster

4. Klik op een willekeurige plaats in de Kleurcirkel om een nieuwe markeringskleur te selecteren.

U selecteert het snelst een nieuwe markeringskleur door te klikken op de Kleurcirkel of de aanwijzer over de cirkel te slepen. Wanneer u dit doet, verschijnt de kleur in de bovenste helft van het kleine weergavevak (in de linker bovenhoek van het venster). In de onderste helft van het weergavevak blijft de huidige markeringskleur zichtbaar.

De kleuren aan de buitenkant van de cirkel hebben de helderste schakering. Naarmate u meer naar het midden van de cirkel gaat, bevatten de kleuren een steeds groter percentage wit. (Dit wordt *verzadiging* genoemd.) U kunt de *helderheid* van de kleuren aanpassen met behulp van de schuifbalk rechts van de Kleurcirkel. (Wanneer u de lift omlaag sleept, worden de kleuren donkerder en wanneer u de lift omhoog schuift, worden ze helderder.)

In de linker benedenhoek van het venster bevinden zich twee rijen van ieder drie vakken. In elke rij wordt een aantal getallen weergegeven dat behoort bij de kleur die u uit de Kleurcirkel kiest. U kunt in de vakken echter ook zelf getallen typen en zo een kleur uit een cirkel kiezen. Als u bijvoorbeeld met behulp van de Kleurcirkel een heel bijzondere kleur hebt gemaakt, kunt u de getallen noteren die bij die kleur horen. U kunt dan contact opnemen met andere gebruikers, waar ook ter wereld (zolang ze maar beschikken over een Macintosh II met een kleurenbeeldscherm) en deze getallen doorgeven. Als deze gebruikers vervolgens in de juiste vakken op hun scherm de getallen invoeren, zien ze exact de kleur die u hebt gemaakt.

5. Klik op 'OK' wanneer u tevreden bent met de geselecteerde kleur.

De gekozen kleur verschijnt in het vervolg wanneer u tekst selecteert, bijvoorbeeld wanneer u de naam van een symbool selecteert omdat u die wilt veranderen. In sommige tekstverwerkingsprogramma's kunnen gegevens niet in kleur worden weergegeven. Als u in deze programma's tekst selecteert, verschijnt de normale zwarte markering.

Over hoeveel kleuren beschikt u? Met de Apple videokaart kunt u maximaal 16 kleuren op het scherm weergeven. Als de Apple dealer de videokaartuitbreidingsset heeft geïnstalleerd, kunnen er maximaal 256 kleuren worden weegegeven, die u kunt kiezen uit een palet van 16 miljoen kleuren! Als er in uw computer geen videokaart-uitbreidingsset is geïnstalleerd (of als u minder dan 256 kleuren wilt gebruiken), kan het kiezen van een markeringskleur uit het Kleurcirkel-venster tot onvoorspelbare resultaten leiden. Er verschijnt een kleur, maar niet noodzakelijkerwijs de kleur die u had verwacht. Programma's die met kleur werken, kunnen namelijk ook gebruik maken van hun eigen kleurdefinities.

Het gebruik van 'Toetsenbord' in het Regelpaneel

Met 'Toetsenbord' in het Regelpaneel kunt u een aantal functies van het toetsenbord aan uw eigen wensen aanpassen.

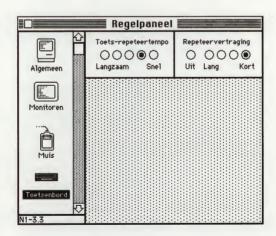
Het repeteertempo instellen

Wanneer u een tekentoets ingedrukt houdt, wordt het getypte teken op het scherm herhaald tot u de toets weer loslaat. U kunt het tempo waarmee dit gebeurt zelf bepalen.

1. Klik op het symbool van het toetsenbord als dit nog niet is geselecteerd.

Gebruik zonodig de schuifbalk om het symbool zichtbaar te maken.

2. Klik op een willekeurige knop van 'Langzaam' tot 'Snel' om het tempo in te stellen.

Afbeelding 5-13

De instellingen voor het toetsenbord in het Regelpaneel

De repeteervertraging instellen

1. Klik op het symbool 'Toetsenbord'.

Gebruik zonodig de schuifbalk om het symbool te vinden.

2. Klik op een knop van 'Lang' tot 'Kort' om de tijd in te stellen die de Macintosh wacht met het herhalen van een toets die wordt ingedrukt.

Als u bij het typen veel ongewenste herhalingen op het scherm krijgt, vergroot u de repeteervertraging.

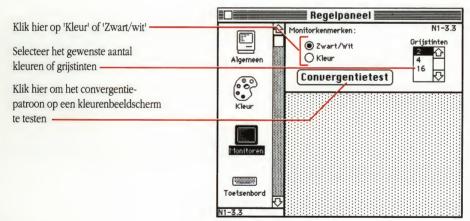
Het gebruik van 'Monitoren' in het Regelpaneel

Als u een Macintosh II hebt, kunt u maar liefst zes beeldschermen tegelijk op de computer aansluiten en monochrome en kleurenbeeldschermen naast elkaar gebruiken. Zelfs als u maar één beeldscherm hebt, kunt u met behulp van dit paneel de status van het beeldscherm definiëren, afhankelijk van de mogelijkheden die door de videokaart worden geboden.

Instellingen voor een enkel beeldscherm

1. Klik op het symbool 'Monitoren' als dit nog niet is geselecteerd.

Het Regelpaneel 'Monitoren' verschijnt op het scherm.

Afbeelding 5-14

Het Regelpaneel 'Monitoren' voor een enkel beeldscherm

2. Klik op 'Kleur' of 'Zwart/wit'.

Ook al werkt u het liefst met kleur, dan kan het toch in bepaalde gevallen handiger zijn om monochroom te kiezen, bijvoorbeeld wanneer u met een tekstverwerkingsprogramma werkt.

Wanneer u op 'Zwart/wit' klikt, krijgt u een echte grijsschaal met gelijk gespatieerde grijstinten.

Op monochrome beeldschermen ziet u natuurlijk geen kleur. De beste grijstinten krijgt u wanneer u op 'Zwart/wit' klikt. Als u op 'Kleur' klikt, krijgt u de grijstinten die de helderheid van alleen de kleur groen weergeven.

3. Selecteer het gewenste aantal kleuren of grijstinten.

Met de standaard Apple videokaart kunnen maximaal 16 kleuren of grijstinten worden weergegeven. Als de videokaart-uitbreidingsset in uw computer is geïnstalleerd, hebt u de beschikking over maximaal 256 kleuren. (Naarmate u meer kleuren of grijstinten gebruikt, zal het opbouwen van het het scherm steeds iets langer duren.)

Als u het aantal grijstinten op twee hebt ingesteld, ziet u geen echte grijsschaal. Zwart en wit zijn dan de enige twee kleuren op het scherm. (Het scherm ziet er dan net zo uit als het scherm van een Macintosh Plus of een Macintosh SE.)

4. Als u een kleurenbeeldscherm hebt, klikt u op de knop 'Convergentietest' om het convergentiepatroon te controleren.

Hiermee kunt u zien of de rode, groene en blauwe lichtstralen goed zijn gericht. Dit is van belang voor de kleurenweergave. (Raadpleeg de handleiding bij het beeldscherm voor informatie over het aanpassen van de kleurconvergentie.)

Bij een monochroom beeldscherm is het convergentiepatroon niet van belang, maar het kan geen kwaad om op de knop 'Convergentietest' te klikken als u uw nieuwsgierigheid niet kunt bedwingen.

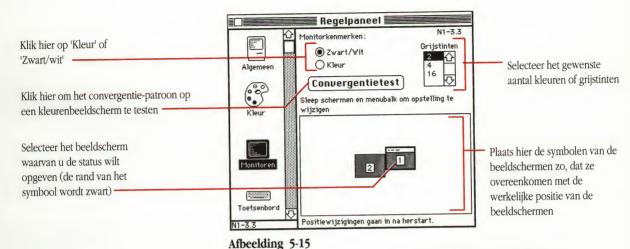
Het beeldscherm is nu klaar voor gebruik. Als u dat nodig vindt, kunt u de instellingen altijd weer wijzigen.

Instellingen voor meerdere beeldschermen

Als u met meerdere beeldschermen werkt (die allemaal op uw Macintosh II zijn aangesloten), volgt u dezelfde handelwijze als wanneer u met slechts één beeldscherm werkt. U kunt de handelwijze herhalen voor elk beeldscherm dat u hebt aangesloten. U kunt de beeldschermen op elke gewenste positie plaatsen, een hoofdbeeldscherm kiezen en de overige beeldschermen op elkaar afstemmen.

1. Klik op het symbool 'Monitoren' als dit nog niet is geselecteerd.

De beeldscherminstellingen verschijnen nu op het scherm.

De beeldscherminstellingen bij het gebruik van meerdere beeldschermen

In het vak onderin het paneel ziet u een symbool voor elk van de beeldschermen die op de Macintosh II zijn aangesloten. De eerste keer dat u het paneel oproept, is beeldscherm 1 gemarkeerd om aan te geven dat dit het geselecteerde beeldscherm is. (U kunt nu elk beeldscherm op zijn beurt selecteren en de status daarvan aangeven. Zie stap 5.)

* Beeldschermnummers. Het kan voorkomen dat u niet meer weet welk beeldscherm nummer 1 is, welk nummer 2, enzovoort. Het nummer dat aan een beeldscherm is toegekend, hangt af van de vraag welke uitbreidingssleuf is gebruikt voor de videokaart waarop het beeldscherm is aangesloten. U hoeft echter niet het deksel van de hoofdeenheid te verwijderen. U kunt het nummer ook achterhalen door op de knop 'Convergentietest' te klikken.

Selecteer het symbool van het beeldscherm waarvan u het nummer wilt weten en klik op de knop 'Convergentietest'. Het testpatroon verschijnt op het beeldscherm dat correspondeert met het geselecteerde symbool. Als u bijvoorbeeld het symbool met het nummer 3 hebt geselecteerd, verschijnt het testpatroon op het beeldscherm dat bij dat symbool hoort.

2. Klik op 'Kleur' of 'Zwart/wit'.

Ook al werkt u het liefst met kleur, dan kan het toch in bepaalde gevallen handiger zijn om monochroom te kiezen, bijvoorbeeld wanneer u met een tekstverwerkingsprogramma werkt.

Wanneer u op 'Zwart/wit' klikt, krijgt u een echte grijsschaal met gelijk gespatieerde grijstinten.

Op monochrome beeldschermen ziet u natuurlijk geen kleur. De beste grijstinten krijgt u wanneer u op 'Zwart/wit' klikt. Als u op 'Kleur' klikt, krijgt u de grijstinten die de helderheid van alleen de kleur groen weergeven.

3. Selecteer het gewenste aantal kleuren of grijstinten.

Met de standaard Apple videokaart kunnen maximaal 16 kleuren of grijstinten worden weergegeven. Als in uw computer de videokaartuitbreidingsset is geïnstalleerd, hebt u de beschikking over maximaal 256 kleuren. (Meer kleuren of grijstinten betekent dat het opbouwen van het het scherm iets langer duurt.)

Als u het aantal grijstinten op twee hebt ingesteld, ziet u geen echte grijsschaal. Zwart en wit zijn dan de enige twee kleuren op het scherm. (Het scherm ziet er dan net zo uit als het scherm van een Macintosh Plus of een Macintosh SE.)

- ❖ CloseView. Als u het hulpprogramma CloseView™ (voor visueel gehandicapten) wilt gebruiken, is het beter om niet met 16 of 256 kleuren of grijstinten te werken, aangezien CloseView met meer dan 8 kleuren of grijstinten niet goed werkt. (Raadpleeg de Macintosh Handleiding Hulpprogrammatuur voor meer informatie.)
- 4. Als u een kleurenbeeldscherm hebt geselecteerd, klikt u op de knop 'Convergentietest' om het convergentiepatroon te controleren.

Hiermee kunt u zien of de rode, groene en blauwe lichtstralen goed zijn gericht. Dit is van belang voor de kleurenweergave. (Raadpleeg de handleiding bij het beeldscherm voor informatie over het aanpassen van de kleurconvergentie.)

Bij een monochroom beeldscherm is het convergentiepatroon niet van belang, maar het kan geen kwaad om op de knop 'Convergentietest' te klikken als u uw nieuwsgierigheid niet kunt bedwingen.

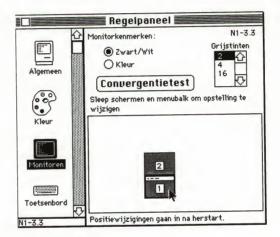
5. Klik in het vak onderin het paneel op het symbool van het volgende beeldscherm dat u wilt instellen.

Herhaal stap 2 tot en met 5 voor alle beeldschermen.

6. Verander zonodig de positie van de beeldschermen.

In het onderste gedeelte van het paneel kunt u het symbool van elk beeldscherm op die positie plaatsen die overeenkomt met de opstelling op de plek waar u werkt. Als beeldscherm 2 bijvoorbeeld op een plank boven beeldscherm 1 staat, sleept u het symbool van beeldscherm naar een positie boven beeldscherm 1. Ga hiermee door tot de opstelling op het scherm exact overeenkomt de werkelijkheid.

Zoals u weet, kunt u het nummer van de beeldschermen achterhalen met behulp van de convergentietest. Zie de uitleg aan het einde van stap 1.

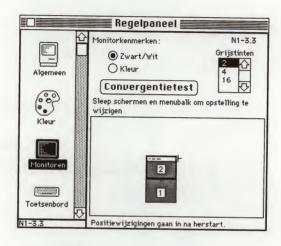
Afbeelding 5-16

De opstelling van uw beeldschermen aanpassen aan de werkelijkheid

Om de activiteiten van de verschillende beeldschermen te kunnen coördineren, dient de computer te weten waar ze zich bevinden. (Als u alle beeldschermen tegelijk wilt gebruiken, moet de Macintosh weten langs welke weg de gegevens moeten worden verstuurd.)

De werkelijke opstelling van de beeldschermen op uw werkplek geeft u dus aan door de symbolen van de verschillende beeldschermen op de juiste positie op het scherm te plaatsen. 7. Geef aan welk beeldscherm het hoofdbeeldscherm is door de kleine menubalk naar het betreffende symbool te slepen.

Het hoofdbeeldscherm is het beeldscherm waarop u de menubalk van de Finder ziet. Dit is de basis van waaruit u werkt. U kunt elk beeldscherm als hoofdbeeldscherm opgeven.

Afbeelding 5-17

Het hoofdbeeldscherm opgeven

Wanneer u het paneel 'Monitoren' voor het eerst gebruikt, is beeldscherm 1 automatisch het hoofdbeeldscherm. Bepaal zelf of u deze instelling wilt veranderen of niet.

8. Sluit het Regelpaneel en kies 'Herstart' uit het Speciaal-menu als u de posities van de symbolen van de beeldschermen hebt gewijzigd of een ander beeldscherm hebt opgegeven als hoofdbeeldscherm.

De wijzigingen worden pas van kracht als u de computer opnieuw start.

Het gebruik van 'Muis' in het Regelpaneel Als u nieuwe systeemprogrammatuur installeert, is de muissnelheid ingesteld op 'Langzaam'. Als u de muis beweegt, wordt de aanwijzer op het scherm over precies dezelfde afstand verplaatst. Als u nog niet eerder met een muis hebt gewerkt, kunt u het beste deze snelheid gebruiken. Het is echter ook mogelijk een hogere snelheid in te stellen, zodat de aanwijzer tweemaal zo ver verschuift als de muis. Dit heeft het voordeel dat u een kleiner oppervlak nodig hebt om de muis te bewegen.

De muisbesturing instellen

1. Klik op het Muis-symbool.

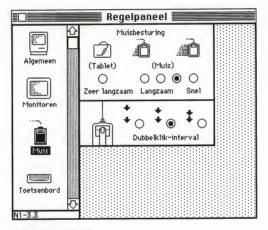
Gebruik zonodig de schuifbalk om het symbool te vinden.

2. Verander de muisbesturing zoals u dat wenst.

Klik op een van de knoppen onder 'Muis' om de snelheid van de aanwijzer te veranderen. U kunt de muisbesturing zo instellen dat u de muis niet zo ver hoeft te bewegen als normaal, wanneer u de aanwijzer naar een ander deel van het scherm wilt verplaatsen.

OF

 Klik op de knop onder 'Tablet' (Zeer langzaam) om de aanwijzer volkomen synchroon te laten lopen met de bewegingen van de muis.

Afbeelding 5-18

De muis instellen in het Regelpaneel

De dubbelklik-interval instellen

1. Klik op het Muis-symbool.

Gebruik zonodig de schuifbalk om het symbool te vinden.

2. Verander de dubbelklik-interval naar uw eigen wensen.

 Klik op de linker knop om de computer twee vrij langzaam op elkaar volgende klikken te laten interpreteren als één dubbele klik.

- Klik op de rechter knop en u zorgt ervoor dat dubbel klikken enige vingervlugheid vereist.
- Klik op de middelste knop voor een tempo dat het midden houdt tussen deze twee mogelijkheden.

Het gebruik van 'Geluid' in het Regelpaneel

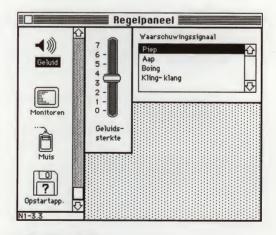
1. Klik op het Geluid-symbool.

2. Stel de door u gewenste geluidssterkte in door de knop omhoog of omlaag te slepen.

Op het laagste niveau geeft de computer geen geluidssignaal meer, maar knippert de menubalk even. (Deze regelaar is dezelfde als de regelaar in het algemene Regelpaneel. Als u één regelaar instelt, wordt ook de andere regelaar automatisch op dat niveau ingesteld.)

3. Klik op de naam van het geluid dat u het prettigst vindt.

U kunt kiezen uit verschillende mogelijkheden. Wanneer u op een van de opties klikt, hoort u het bijbehorende geluid. Probeer ze allemaal om te bepalen welk geluid uw voorkeur heeft.

Afbeelding 5-19 Het geluid instellen in het Regelpaneel

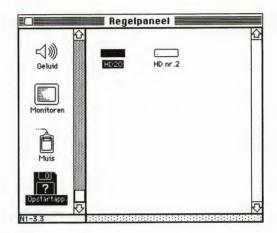
Het gebruik van 'Opstartapparaat' in het Regelpaneel

Als u meer dan één vaste schijfeenheid op een Macintosh SE of Macintosh II hebt aangesloten, dient u één van de twee als opstartapparaat op te geven.

Wanneer u de computer opstart, gaat deze eerst naar de opgegeven schijfeenheid.

1. Klik op het symbool 'Opstartapparaat'.

Gebruik zonodig de schuifbalk om het symbool te zoeken.

Afbeelding 5-20

'Opstartapparaat' in het Regelpaneel

In het Regelpaneel verschijnen symbolen voor alle apparaten die mogelijk kunnen worden gebruikt om de computer op te starten.

2. Klik op het symbool van de eenheid van waaruit u wilt opstarten.

Totdat u een ander opstartapparaat kiest, wordt dit de eenheid die de computer gebruikt om op te starten (aangenomen dat geen van de schijfeenheden een 3.5-inch opstartschijf bevat).

Schetsboek

Veel gebruikte afbeeldingen en teksten kunt u in het Schetsboek plakken en op elk gewenst moment weer tevoorschijn halen. (U kunt in het Schetsboek bijvoorbeeld uw briefhoofden opslaan.) Het uitwisselen van informatie tussen het Schetsboek enerzijds en uw documenten of bureau-accessoires anderzijds gebeurt door middel van knippen, kopiëren en plakken.

Wat u in het Schetsboek plakt, wordt opgeslagen in het Schetsboekbestand dat zich op de huidige opstartschijf bevindt. U kunt dit bestand overbrengen naar andere opstartschijven, zodat u de inhoud ook daar kunt gebruiken.

Afhankelijk van de grootte en inhoud van het knipsel dat u in het Schetsboek zet, is het mogelijk dat u het pas in zijn geheel kunt zien als u het ergens in plakt.

Knipsels naar het Schetsboek overbrengen

1. Open een document of bureau-accessoire en selecteer de tekst of afbeelding die u in het Schetsboek wilt zetten.

Raadpleeg de handleiding bij het programma om te zien hoe u binnen dat programma iets selecteert.

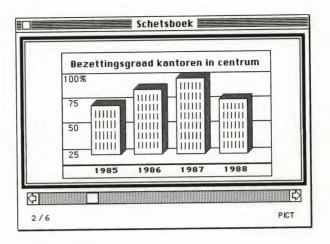
2. Kies 'Knip' of 'Kopieer' uit het Wijzig-menu.

Als u 'Knip' kiest, wordt het origineel verwijderd. Als u 'Kopieer' kiest, wordt het origineel gekopieerd. Datgene wat u hebt geselecteerd, wordt in het klembord geplaatst waar het blijft staan totdat u opnieuw 'Knip' of 'Kopieer' kiest.

3. Kies 'Schetsboek' uit het Apple-menu.

4. Kies 'Plak' uit het Wijzig-menu.

De afbeelding of tekst wordt nu vóór het laatste knipsel in het Schetsboek geplakt. Linksonder wordt de positie van het nieuwe knipsel in het Schetsboek aangegeven. Rechtsonder wordt aangegeven of het een afbeelding of een stuk tekst betreft. Met behulp van de schuifbalk kunt u kijken wat er zich zoal in het Schetsboek bevindt.

Afbeelding 5-21 Schetsboek-venster

Knipsels uit het Schetsboek verwijderen

- 1. Kies 'Schetsboek' uit het Apple-menu.
- 2. Schuif naar het knipsel dat u wilt verwijderen.

Een knipsel wordt geselecteerd zodra het in het Schetsboek-venster staat.

3. Kies 'Knip' of 'Wis' uit het Wijzig-menu.

Het knipsel wordt uit het Schetsboek verwijderd.

Knipsels uit het Schetsboek naar een document verplaatsen

- 1. Kies 'Schetsboek' uit het Apple-menu.
- 2. Schuif naar het knipsel dat u wilt verplaatsen of kopiëren.

Het huidige knipsel wordt automatisch geselecteerd.

3. Kies 'Knip' of 'Kopieer' uit het Wijzig-menu.

Datgene wat u hebt geselecteerd, wordt in het klembord geplaatst waar het blijft staan totdat u opnieuw 'Knip' of 'Kopieer' kiest.

4. Open het document waaraan u het knipsel wilt toevoegen.

Als u het document al hebt geopend, maakt u het actief door erin te klikken.

- 5. Selecteer de plaats waar u het knipsel wilt plakken.
- 6. Kies 'Plak' uit het Wijzig-menu.

Het knipsel wordt in het document geplakt.

Het Schetsboek dupliceren

U kunt een Schetsboekbestand dupliceren en naar andere opstartschijven slepen, zodat u ook daar de knipsels uit het Schetsboek kunt gebruiken.

- 1. Open de Systeemmap en selecteer het symbool van het Schetsboekbestand.
- 2. Kies 'Dupliceer' uit het Archief-menu.

Een symbool met de naam 'Kopie van Schetsboekbestand' verschijnt.

3. Sleep het symbool naar de Systeemmap op een andere opstartschijf.

Als er al een Schetsboekbestand op deze opstartschijf staat, sleept u dit naar de prullenmand. Als u het wilt bewaren, sleept u het naar een andere map op dezelfde schijf. (Geef het bestand een andere naam die duidelijk aangeeft wat er in staat.)

4. Selecteer de kopie van het Schetsboekbestand in de Systeemmap en wijzig de naam.

Klik op het symbool als dat nog niet is geselecteerd. Selecteer vervolgens de woorden 'Kopie van Schetsboekbestand' en druk op de Backspace- of Delete-toets.

Het Schetsboekbestand moet in de Systeemmap staan en moet ook Schetsboekbestand genoemd zijn, aangezien de computer het anders niet kan vinden en gebruiken.

Met deze methode kunt u verschillende versies van het Schetsboekbestand op dezelfde opstartschijf aanmaken—zolang elk bestand maar een eigen naam heeft. Alleen een Schetsboek dat de naam 'Schetsboekbestand' heeft en in de Systeemmap staat, kan door de computer als zodanig herkend en gebruikt worden.

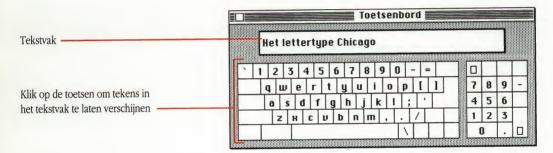
Toetsenbord

Als er in uw System-bestand een aantal verschillende lettertypen is geïnstalleerd, kunt u met behulp van het bureau-accessoire Toetsenbord bekijken hoe elk lettertype eruit ziet. Dat is vooral nuttig als u internationale tekens wilt typen (zoals in *façade* of *mañana*).

Het gebruik van Toetsenbord

1. Kies 'Toetsenbord' uit het Apple-menu.

Het Toetsenbord-menu wordt aan de menubalk toegevoegd en het volgende venster verschijnt:

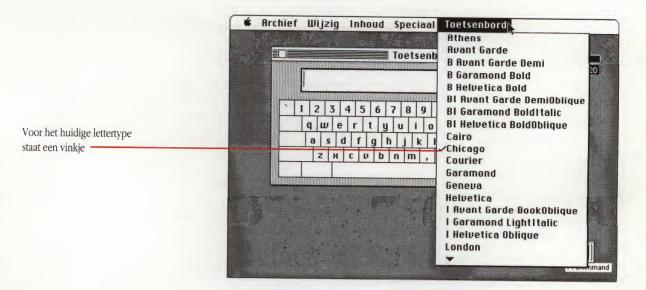

Afbeelding 5-22

Toetsenbord

In dit venster ziet u een model van een toetsenbord met het lettertype Chicago, een standaardlettertype dat veel door de computer wordt gebruikt. U kunt op dit toetsenbord echter alle lettertypen zichtbaar maken die in het System-bestand op de huidige opstartschijf zijn geïnstalleerd.

2. Om andere lettertypen te bekijken, opent u het Toetsenbord-menu en kiest u een ander lettertype uit de lijst die verschijnt.

Afbeelding 5-23
Toetsenbord-menu

Als u een ander lettertype kiest, verschijnen in het Toetsenbord-venster de tekens in dat lettertype. Als u op de Option-toets, de Shift-toets, de Caps Lock-toets of op de Shift- en Option-toets tegelijk drukt, kunt u in het venster zien welke tekens u kunt typen door die toets of die toetsencombinatie ingedrukt te houden.

3. Probeer de tekens uit door ze op het normale toetsenbord te typen of door erop te klikken in het toetsenbord op het scherm.

De tekst die u op het Macintosh toetsenbord typt of waarop u in het venster klikt, verschijnt in de blanco ruimte bovenin het venster. Deze tekst kunt u op de gebruikelijke manier wijzigen en met 'Knip' en 'Plak' naar andere bureau-accessoires of documenten verplaatsen. (Wanneer u tekens in een ander document plakt, kan het lettertype veranderen.)

In het gedeelte "Alternatieve tekens" in hoofdstuk 6 leest u hoe u met behulp van de alternatieve tekenset tekens met een accent kunt produceren.

De Wekker

Het bureau-accessoire Wekker kunt u gebruiken wanneer u wilt weten hoe laat het is of wat de datum is. Bovendien kunt u een alarm instellen dat u laat weten wanneer u weg moet voor een vergadering of wanneer het tijd is om te pauzeren.

Opmerking. De instellingen van de Wekker worden in de computer zelf opgeslagen en zijn onafhankelijk van de gebruikte opstartschijf. Als u dus hebt opgegeven dat het alarm op een bepaalde tijd af dient te gaan, hoort u op die tijd een geluidssignaal, ongeacht de opstartschijf die u gebruikt. Ook als u van opstartschijf verandert, blijven de instellingen ongewijzigd.

Wanneer u de Wekker kiest uit het Apple-menu, verschijnt er een beknopte Wekker waarop u de uren, minuten en seconden ziet. Wanneer de klok actief is, zijn de huidige instellingen van de tijd en de datum automatisch geselecteerd (ook al zijn ze niet gemarkeerd), zodat u ze kunt kopiëren en plakken in een document of in een ander bureau-accessoire dat gebruik maakt van tekst.

Wanneer u op de hendel rechts van de tijd klikt, verschijnen er nog twee panelen. Het onderste paneel bevat symbolen voor de tijd, de datum en het alarm. In het middelste paneel verschijnt datgene wat in het onderste paneel is geselecteerd. In dit paneel kunt u de tijd, de datum en het alarm instellen. Wanneer u terug wilt gaan naar de beknopte Wekker, klikt u nogmaals op de hendel rechts van de klok.

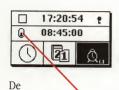
Om een andere tijd of datum in te stellen, klikt u op het betreffende symbool in het onderste paneel. Vervolgens klikt u in het middelste paneel om het getal te selecteren dat u wilt wijzigen. Daarna klikt u op de pijl omhoog om het getal groter te maken of op de pijl omlaag om het getal kleiner te maken. Met behulp van de Tab-toets kunt u naar het volgende veld gaan dat u wilt wijzigen (bijvoorbeeld van uur naar minuut naar seconde). Wanneer u klaar bent, klikt u op de hendel om terug te keren naar de beknopte Wekker. U kunt de Wekker volledig sluiten door in het sluitvak te klikken of door 'Sluit' te kiezen uit het Archief-menu.

U kunt de tijd en datum ook wijzigen in het Regelpaneel. Zie voor informatie het gedeelte "Het Regelpaneel" eerder in dit hoofdstuk.

Afbeelding 5-24De beknopte Wekker

alarmknop

Afbeelding 5-26Instellingen van de Wekker

Afbeelding 5-25De uitgebreide Wekker

Om het alarm in te stellen volgt u dezelfde procedure als voor het instellen van de tijd en de datum. Klik vervolgens op de alarmknop in het middelste paneel. Wanneer het alarm is ingesteld, wordt het merkteken in de alarmknop naar boven verplaatst. Bovendien ziet u aan het symbool van de Wekker in de rechterbenedenhoek dat het alarm is ingesteld. Om te zorgen dat het alarm ook werkelijk afgaat, dient u een ander paneel te selecteren of op de hendel te klikken om naar de beknopte Wekker terug te keren.

Wanneer u het alarm eenmaal hebt ingesteld, hebt u er geen omkijken meer naar. Op de ingestelde tijd hoort u een geluidssignaal of knippert de menubalk even (afhankelijk van de in het Regelpaneel ingestelde geluidssterkte). Als u het alarm negeert, knippert er een Apple symbool () in de menubalk totdat u reageert. Om het alarm uit te schakelen, opent u de uitgebreide Wekker en klikt u op de alarmknop.

Toetsenborden

OOR WIE IS DIT HOOFDSTUK BESTEMD?

U gebruikt de muis en het toetsenbord om met uw Macintosh te communiceren. In dit hoofdstuk wordt uitgelegd hoe u alle mogelijkheden van uw toetsenbord gebruikt.

De toetsenborden van de verschillende typen Macintosh computers verschillen onderling van grootte, vorm en indeling:

- Met de Macintosh Plus kan maar één bepaald toetsenbord worden gebruikt.
- Bij de Macintosh SE en de Macintosh II kunt u kiezen uit twee toetsenborden, het Apple Keyboard (Apple toetsenbord) of het Apple Extended Keyboard (uitgebreid toetsenbord).

Het toetsenbord van de Macintosh Plus

Het Apple toetsenbord voor de Macintosh SE en de Macintosh II

Het Apple uitgebreide toetsenbord voor de Macintosh SE en de Macintosh II

Afbeelding 6-1

De verschillende toetsenborden van de Macintosh

De drie toetsenborden komen in grote lijnen overeen. Het verschil is dat de plaats van sommige toetsen op het toetsenbord verschilt en dat de toetsenborden voor de Macintosh SE en de Macintosh II toetsen bevatten die niet voorkomen op het toetsenbord van de Macintosh Plus. (Voor technische informatie over de verschillen tussen deze toetsenborden raadpleegt u de gebruikershandleiding bij uw computer.)

De inhoud van dit hoofdstuk

Elk toetsenbord voor de Macintosh bevat tekentoetsen, numerieke toetsen, pijltoetsen en een aantal speciale toetsen. In dit hoofdstuk vindt u van elk toetsenbord een afbeelding, met daaromheen uitleg over de functies van de toetsen.

In dit hoofdstuk worden de volgende onderwerpen behandeld:

- Het toetsenbord van de Macintosh Plus
- Het Apple toetsenbord (voor de Macintosh SE en de Macintosh II)
- Het Apple uitgebreide toetsenbord (voor de Macintosh SE en de Macintosh II)
- Alternatieve tekens
- Enkeltoets-bediening
- Toetsenbord-equivalenten van menucommando's
- Functietips in de Finder

Het is niet nodig dit hoofdstuk in een bepaalde volgorde te lezen. Zoek de afbeelding van uw toetsenbord op in een van de eerste drie gedeelten. Na de beschrijvingen van de toetsenborden volgen instructies voor het typen van alternatieve tekens en internationale tekens. Het gedeelte daarna gaat over het gebruik van "grendeltoetsen" en "muistoetsen" voor Enkeltoets-bediening (voorzieningen voor gebruikers die moeilijk met twee handen tegelijk kunnen typen of die moeite hebben met de bediening van de muis). In het laatste gedeelte vindt u informatie over het gebruik van toetsenbord-equivalenten van menucommando's. Ook worden daarin een aantal functietips in de Finder besproken.

Het toetsenbord van de Macintosh Plus

Tab-toets: met deze toets kunt u het invoegpunt naar de volgende tabstop of het volgende gegevensveld verplaatsen.

Caps Lock-toets: een

hoofdlettertoets die alleen voor letters geldt (heeft geen invloed op getallen en symbolen).

Shift-toets: met deze toets kunt u hoofdletters (of het bovenste teken van een toets) afbeelden.

Option-toets: door de Optiontoets in combinatie met andere tekens te gebruiken, kunt u een alternatieve set speciale tekens afbeelden.

Command-toets: de Commandtoets kan in combinatie met een andere toets vaak gebruikt worden om een commando uit een menu te kiezen of (in bepaalde programma's) om langdurige bewerkingen, zoals afdrukken, te annuleren.

Afbeelding 6-2

Het toetsenbord van de Macintosh Plus

Numerieke toetsen: de rangschikking van de toetsen op het numerieke toetsenblok komt overeen met die van het bureau-accessoire Calculator Pijltoetsen: als u het Return-toets: met deze toets Enter-toets: in een dialoogvenster verplaatst u het invoegpunt naar invoegpunt wilt verplaatsen, heeft het drukken op de Enter-toets het begin van de volgende regel. kunt u in plaats van de muis ook hetzelfde resultaat als klikken op de de pijltoetsen gebruken. In een dialoogvenster heeft het vetomrande knop, de standaardoptie. drukken op de Return-toets In sommmige programma's kunt u hetzelfde resultaat als klikken op uitsluitend de Enter-toets (en niet de de vetomrande knop, de Return-toets) gebruiken om gegevens standaardoptie. in bepaalde velden in te voeren. Backspace-toets: met deze Clear-toets: met deze toets wist u toets kunt u geselecteerde tekst datgene wat is geselecteerd, net of willekeurige tekens wissen als met de Backspace-toets. In die zich links van het invoegpunt sommige programma's heeft de

bevinden.

Clear-toets een andere functie.

Het Apple Keyboard (Apple toetsenbord)

Aan-toets: op een Macintosh II zet u met deze toets de computer aan.

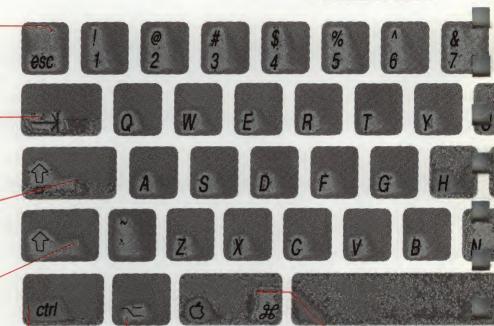

Esc-toets: Esc staat voor Escape en de functie van deze toets hangt af van het programma dat u gebruikt.

Tab-toets: met deze toets kunt u het invoegpunt naar de volgende tabstop of het volgende gegevensveld verplaatsen.

Caps Lock-toets: een hoofdlettertoets die alleen voor letters geldt (heeft geen invloed op getallen en symbolen).

Shift-toets: met deze toets kunt u hoofdletters (of het bovenste teken van een toets) afbeelden

Option-toets: door de Optiontoets in combinatie met andere tekens te gebruiken, kunt u een alternatieve set speciale tekens afbeelden. Command-toets: de Commandtoets kan in combinatie met een andere toets vaak gebruikt worden om een commando uit een menu te kiezen of (in bepaalde programma's) om langdurige bewerkingen, zoals afdrukken, te annuleren.

Control-toets: net als de Command-toets wordt deze toets gebruikt in combinatie met andere toetsen voor een snellere uitvoering van bewerkingen.

Afbeelding 6-3

Het Apple Keyboard (Apple toetsenbord)

Numerieke toetsen: de rangschikking van de toetsen op het numerieke toetsenblok komt overeen met die van het bureauaccessoire Calculator

Pijltoetsen: als u het

de pijltoetsen gebruken.

invoegpunt wilt verplaatsen,

kunt u in plaats van de muis ook

Return-toets: met deze toets verplaatst u het invoegpunt naar het begin van de volgende regel. In een dialoogvenster heeft het drukken op de Return-toets hetzelfde resultaat als klikken op de vetomrande knop, de standaardoptie.

Enter-toets: in een dialoogvenster heeft het drukken op de Enter-toets hetzelfde resultaat als klikken op de vetomrande knop, de standaardoptie. In sommmige programma's kunt u uitsluitend de Enter-toets (en niet de Returntoets) gebruiken om gegevens in bepaalde velden in te voeren.

Delete-toets: met deze toets kunt u geselecteerde tekst of willekeurige tekens wissen die zich links van het invoegpunt bevinden.

Clear-toets: met deze toets wist u datgene wat is geselecteerd, net als met de Backspace-toets. In sommige programma's heeft de Clear-toets een andere functie.

Het Apple Extended Keyboard (uitgebreid toetsenbord)

Functietoetsen: dit zijn toetsen voor alternatieve besturingssystemen als UNIX® en MS-DOS. Met behulp van het hulpprogramma MacroMaker™ kunt u deze toetsen ook met het Macintosh besturingssysteem gebruiken voor het genereren van vastgelegde tekens en commando's.

Esc-toets: Esc staat voor Escape en de functie van deze toets hangt af van het programma dat u gebruikt.

knip

Tab-toets: met deze toets kunt u het invoegpunt naar de volgende tabstop of het volgende gegevensveld verplaatsen.

Caps Lock-toets: een

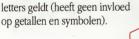
op getallen en symbolen).

hoofdlettertoets die alleen voor

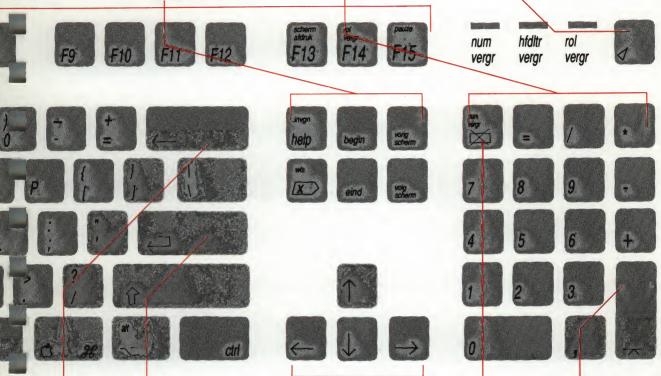

Afbeelding 6-4

Het Apple Extended Keyboard (uitgebreid toetsenbord)

Speciale toetsen: dit zijn toetsen voor alternatieve besturingssystemen. De functie van deze toetsen hangt in de meeste gevallen af van het besturingssysteem en het programma waarmee u werkt.

Numerieke toetsen: de rangschikking van de toetsen op het numerieke toetsenblok komt overeen met die van het bureauaccessoire Calculator **Aan-toets:** op een Macintosh II zet u met deze toets de computer aan.

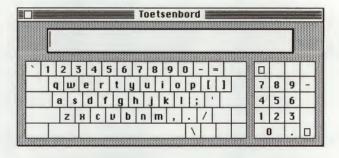

Return-toets: met deze toets verplaatst u het invoegpunt naar het begin van de volgende regel. In een dialoogvenster heeft het drukken op de Return-toets hetzelfde resultaat als klikken op de vetomrande knop, de standaardoptie. **Pijltoetsen:** als u het invoegpunt wilt verplaatsen, kunt u in plaats van de muis ook de pijltoetsen gebruken.

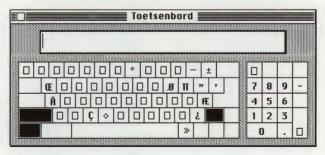
Delete-toets: met deze toets kunt u geselecteerde tekst of willekeurige tekens wissen die zich links van het invoegpunt bevinden. Clear-toets: met deze toets wist u datgene wat is geselecteerd, net als met de Backspace-toets. In sommige programma's heeft de Clear-toets een andere functie. Enter-toets: in een dialoogvenster heeft het drukken op de Enter-toets hetzelfde resultaat als klikken op de vetomrande knop,de standaardoptie. In sommmige programma's kunt u uitsluitend de Enter-toets (en niet de Return-toets) gebruiken om gegevens in bepaalde velden in te voeren.

Alternatieve tekens

Wanneer u bij het typen van bepaalde tekens op Option of Option-Shift drukt, verschijnt op het scherm de alternatieve versie van die tekens. In afbeelding 6-5 ziet u de alternatieve tekens op het Apple toetsenbord in het lettertype Chicago. Op andere toetsenborden kunnen andere alternatieve tekens beschikbaar zijn. Met behulp van het bureau-accessoire Toetsenbord kunt u zien over welke alternatieve tekens u beschikt. U kunt het bureau-accessoire Toetsenbord ook gebruiken om de alternatieve tekens te bekijken voor alle lettertypen die in het System-bestand van de huidige opstartschijf zijn geïnstalleerd. Voor meer informatie over het bureau-accessoire Toetsenbord raadpleegt u hoofdstuk 5, "Bureau-accessoires".

Afbeelding 6-5

Alternatieve tekens op het Apple toetsenbord

Accenttekens typen

Door de Option-toets te gebruiken in combinatie met bepaalde andere toetsen kunt u internationale tekens typen.

1. Bepaal welk accentteken of diacritisch teken u wilt typen.

Hieronder volgt een overzicht van de meest gebruikte diacritische tekens en wordt uitgelegd hoe u deze tekens met behulp van de Option-toets kunt maken.

- Voor een accent grave (`) zoals in *volière*, typt u eerst Optionen vervolgens de letter waarop u het accentteken wilt plaatsen.
- Voor een accent aigu (´) zoals in *café*, typt u eerst Option-e en vervolgens de betreffende letter.
- Voor een accent circonflex (^) zoals in *maître*, typt u eerst Option-i en vervolgens de betreffende letter.
- Voor een trema (") zoals in *zoëven*, typt u eerst Option-u en vervolgens de betreffende letter.
- Voor een tilde (~) zoals in mañana, typt u eerst Option-n en vervolgens de betreffende letter.
- Voor een c met een cedille (ç) zoals in *façade*, typt u Option-c.

2. Houd de Option-toets ingedrukt en typ het gewenste accentteken of diacritische teken.

Over het algemeen wordt door het typen van een combinatie met de Option-toets (Option-u bijvoorbeeld) nog geen accentteken op uw scherm afgebeeld. Dit gebeurt pas nadat u ook een letter hebt getypt. (Een uitzondering hierop vormt de c met een cedille zoals in *reçu*. Wanneer u Option-c typt, wordt in dit geval direct het speciale teken afgebeeld.)

3. Typ zonodig de letter waarop u het accentteken wilt plaatsen.

Wanneer u bijvoorbeeld de Option-toets ingedrukt houdt en op de toets voor het accent grave drukt, vervolgens deze toetsen loslaat en de letter a typt, verschijnt er een \grave{a} —zoals in \grave{a} la carte.

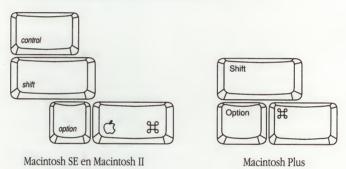
Als een letter om een of andere reden niet kan worden geaccentueerd door het teken dat u hebt gekozen, verschijnt het teken vóór de letter. Wanneer u de combinatie met de Option-toets laat volgen door een spatie, verschijnt alleen het diacritische teken.

Enkeltoets-bediening

Enkeltoets-bediening is een nieuw bestand in uw Systeemmap waarin twee voorzieningen zijn opgenomen, grendeltoetsen en muistoetsen. Deze voorzieningen zijn bedoeld voor mensen met een handicap die moeilijk met twee handen tegelijk kunnen typen of die moeite hebben met de bediening van de muis. Ze zijn bovendien nuttig voor iedereen die met één hand het toetsenbord wil bedienen of de aanwijzer nauwkeuriger wil verplaatsen.

De grendeltoetsen gebruiken

Met deze voorziening van Enkeltoets-bediening kunt u combinaties van toetsen typen zonder de toetsen tegelijk in te drukken. U gebruikt daarvoor de volgende speciale toetsen:

Afbeelding 6-6 Speciale toetsen

Speciale toetsen werken alleen in combinatie met andere toetsen. Door de speciale toetsen samen met andere toetsen te gebruiken, kunt u bepaalde bewerkingen sneller uitvoeren en optimaal gebruik maken van de kracht van de Macintosh.

1. Om de grendeltoetsen in te schakelen, drukt u vijfmaal op de Shift-toets—zonder de muis te verplaatsen.

Als u de muis aanraakt of verplaatst, wordt de reeks onderbroken en moet u opnieuw beginnen.

Wanneer de grendeltoetsen zijn ingeschakeld, ziet u een van de volgende drie symbolen rechts in de menubalk.

- Dit symbool betekent dat de grendeltoetsen zijn ingeschakeld.
- Dit symbool verschijnt wanneer u op een speciale toets drukt, zodat deze wordt vergrendeld. De volgende toets die u typt, wordt samen met de speciale toets beschouwd als een toetscombinatie.

Als u bijvoorbeeld eenmaal op de Command-toets drukt, verschijnt dit symbool. Typ vervolgens een D (een gewone toets) om het commando Command-D af te maken. Vervolgens verschijnt opnieuw het eerste symbool. (Zodra u zo'n gewone toets typt, wordt de speciale toets vrijgemaakt.)

Wanneer u een commando van drie toetsen typt (zoals Command-Shift-3), blijft de Command-toets vergrendeld als u op de Shift-toets (een speciale toets) drukt. De toets wordt echter weer vrijgemaakt zodra u op de 3 drukt (een gewone toets).

➡ Dit symbool verschijnt wanneer u tweemaal op een speciale toets drukt. De speciale toets wordt dan vastgezet. Dit is handig als u dezelfde speciale toets voor verschillende commando's wilt gebruiken, bijvoorbeeld wanneer u veel wilt kopiëren en plakken. U drukt dan tweemaal op de Command-toets, waarna u afwisselend een C (voor kopiëren) en een V (voor plakken) kunt typen. U maakt de speciale toets weer vrij door er eenvoudig eenmaal op te drukken. Op dat moment verschijnt opnieuw het eerste symbool.

Telkens wanneer u op een speciale toets drukt, kunt u aan het gewijzigde symbool zien welke mogelijkheden u hebt.

2. Om de grendeltoetsen weer uit te schakelen, drukt u nogmaals vijfmaal op de Shift-toets.

U kunt de grendeltoetsen ook op een andere manier uitschakelen, namelijk door twee speciale toetsen tegelijk in te drukken. (U kunt hiervoor bijvoorbeeld goed de Option- en Command-toets gebruiken, omdat die op het toetsenbord naast elkaar zitten.)

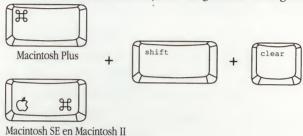
De muistoetsen gebruiken

Met deze voorziening kunt u de aanwijzer besturen met behulp van het numerieke toetsenblok op uw toetsenbord in plaats van met de muis.

U kunt klikken, slepen en alle bewerkingen uitvoeren waarvoor u anders de muis gebruikt. Met behulp van de muistoetsen kunt u de aanwijzer bovendien nauwkeuriger verplaatsen.

1. Om de muistoetsen in te schakelen, drukt u op Command-Shift-Clear.

U kunt hiervoor natuurlijk ook de grendeltoetsen gebruiken.

Afbeelding 6-7

De muistoetsen inschakelen

2. U kunt nu het numerieke toetsenblok gebruiken om de aanwijzer te verplaatsen, te klikken, te slepen, enzovoort.

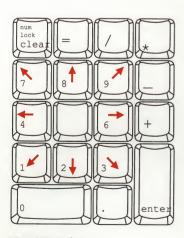
In afbeelding 6-8 ziet u hoe het toetsenblok werkt.

3. Om de muistoetsen weer uit te schakelen, drukt u nogmaals op Command-Shift-Clear.

Aanvullende tips:

Wanneer u de toetsen op het numerieke toetsenblok gebruikt om de

- aanwijzer te verplaatsen, zult u merken dat de aanwijzer sneller beweegt naarmate u een toets langer ingedrukt houdt. Als u vindt dat de aanwijzer te snel beweegt, kiest u het Regelpaneel uit het Apple-menu. Hierin kunt u de snelheid van de muis aanpassen. ('Tablet' is de laagste snelheid.)
- Als u de aanwijzer erg nauwkeurig wilt verplaatsen (één pixel tegelijk), drukt u eenmaal kort op de numerieke toets die in de gewenste richting wijst. (U "tikt" de toets even aan.) Het werkt waarschijnlijk het prettigst als u voor grotere afstanden de toets ingedrukt houdt en voor een nauwkeurige verplaatsing de toets aantikt.

Afbeelding 6-8 Het numerieke toetsenblok g

Het numerieke toetsenblok gebruiken met ingeschakelde muistoetsen

Om te klikken met de Shift-toets gebruikt u een combinatie van grendeltoetsen en muistoetsen. Schakel eerst de grendeltoetsen in. (Druk vijfmaal op de Shift-toets.) Als het symbool van deze functie in de menubalk staat, zet u de Shift-toets vast door er tweemaal op te drukken. (U hoeft deze toets dan niet ingedrukt te houden.) Druk tenslotte op het numerieke toetsenblok de toets met het cijfer 5 in om op de gewenste gegevens te klikken en deze te selecteren. Als u de selectie wilt uitbreiden, gebruikt u de andere numerieke toetsen om de aanwijzer te verplaatsen naar datgene waarop u wilt klikken.

Het kan enige tijd duren voordat u deze voorzieningen onder de knie hebt, maar na de nodige oefening zult u ze zeker nuttig vinden.

Als u deze voorzieningen niet wilt gebruiken, kunt u het symbool voor Enkeltoets-bediening uit de Systeemmap op uw opstartschijf verwijderen door het symbool naar de prullenmand te slepen. (U kunt dit beter niet doen als de computer voor algemeen gebruik is bestemd.) Als u later van gedachten verandert, kunt u Enkeltoets-bediening vanaf de *Macintosh Systeemschijf* naar uw Systeemmap kopiëren. (Enkeltoets-bediening werkt alleen als het in de Systeemmap staat.)

Toetsenbord-equivalenten van menucommando's

In alle menu's behalve het Apple-menu (waarin in feite geen commando's worden afbeeld) ziet u achter de meeste commando's zogenaamde toetsenbord-equivalenten staan. In het Wijzig-menu ziet u bijvoorbeeld naast het commando 'Knip' het toetsenbord-equivalent **#** -X.

Deze toetsenbord-equivalenten stellen u in staat een commando uit te voeren via het toetsenbord in plaats van met behulp van de muis een commando uit een menu te kiezen. U drukt eenvoudig op de Command-toets en typt de letter van het gewenste commando. Als u bijvoorbeeld veel wilt knippen en plakken, kan het handig zijn de toetsenbord-equivalenten te gebruiken.

Afbeelding 6-9Toetsenbord-equivalenten van menucommando's

Functietips in de Finder

De volgende functietips kunnen alleen in de Finder worden gebruikt. Ervaren gebruikers zullen het nut van deze functies direct inzien.

■ **De Option-toets.** Door de Option-toets ingedrukt te houden en 'Sluit' te kiezen uit het Wijzig-menu, kunt u alle geopende vensters sluiten.

Als een index met symbolen wordt weergegeven, kunt u door de Optiontoets in te drukken en 'Ruim op' uit het Speciaal-menu te kiezen, de symbolen in het actieve venster op de lijnen van een onzichtbaar raster plaatsen.

Als u de Option-toets ingedrukt houdt terwijl u dubbel op het symbool van een schijf of map klikt, wordt het symbool geopend en verschijnt er een venster waarin u een document of programma kunt openen. Als u nu naar de Finder teruggaat, wordt het venster gesloten en het programma of het document opgeborgen.

■ **De Command-toets.** Als u de Command-toets ingedrukt houdt terwijl u een venster versleept, wordt dit venster verplaatst *zonder dat het actief wordt gemaakt*.

Als een index met symbolen wordt weergegeven, kunt u een symbool dat u versleept op een van de lijnen van het onzichtbare raster plaatsen. Dit doet u door de Command-toets ingedrukt te houden terwijl u een symbool versleept en weer loslaat.

Als u de Command-toets ingedrukt houdt en dubbel op een grijs symbool klikt, wordt het venster van dat symbool actief.

■ De Option- en de Command-toets. Als u de Option- en de Commandtoets ingedrukt houdt en dubbel op een Finder-symbool klikt, wordt de schijf waarop deze Finder zich bevindt de huidige opstartschijf (als die schijf ten minste een System-bestand bevat en de MultiFinder is uitgeschakeld).

3.5-inch schijven

OOR WIE IS DIT HOOFDSTUK BESTEMD?

Iedere Macintosh gebruiker zal van tijd tot tijd dit hoofdstuk moeten raadplegen. (Alle Macintosh computers hebben tenminste één 3.5-inch schijfeenheid.)

Natuurlijk kan op 3.5-inch schijven met een opslagcapaciteit van 800K (of 400K) niet zoveel informatie worden opgeslagen als op een vaste schijf. Maar omdat 3.5-inch schijven zo klein en gemakkelijk te vervoeren zijn, kunt u ze goed gebruiken om gekopieerde bestanden over de post te versturen of mee naar huis te nemen zodat u daar verder kunt werken. U kunt deze schijven ook gebruiken om reservekopieën te maken van bestanden die op een vaste schijf staan.

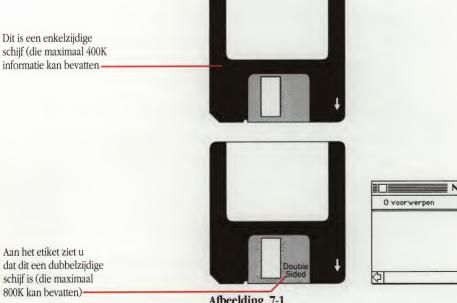
De inhoud van dit hoofdstuk

In dit hoofdstuk wordt uitgelegd hoe u:

- 3.5-inch schijven gereedmaakt voor gebruik (initialiseert)
- 3.5-inch schijven verwijdert
- 3.5-inch schijven kopieert
- 3.5-inch schijven beveiligt

Opslagcapaciteit en initialiseren

Opslagcapaciteit verwijst naar de maximale hoeveelheid informatie die op een schijf kan worden opgeslagen. Op Apple 3.5-inch schijven met het etiket "Double Sided" kunnen per schijf maximaal 800 kilobytes (800K), of ongeveer 160 pagina's tekst worden opgeslagen. Daarnaast zijn er schijven met het etiket "Single Sided" (of zonder etiket). Op dergelijke schijven kunt u maximaal 400K aan gegevens opslaan.

Afbeelding 7-1

Een dubbelzijdige en een enkelzijdige schijf

Wanneer u een schijf gereedmaakt voor gebruik (**initialiseert**), kunt u opgeven of u deze als dubbelzijdige (800K) of enkelzijdige (400K) schijf wilt gebruiken. Een schijf met een opslagcapaciteit van 800K kan dubbelzijdig worden geïnitialiseerd (zodat de volledige opslagcapaciteit wordt benut) of enkelzijdig. Een schijf met 400K opslagcapaciteit kan alleen enkelzijdig worden geïnitialiseerd.

De capaciteit van de gebruikte schijfeenheid speelt ook een rol. De Macintosh Plus, Macintosh SE, en Macintosh II zijn standaard uitgerust met 800K schijfeenheden. Oudere Macintosh computers hebben 400K schijfeenheden en werken alleen met schijven die enkelzijdig zijn geïnitialiseerd. In een 800K schijfeenheid kunt u zowel schijven gebruiken die dubbelzijdig zijn geïnitialiseerd als schijven die enkelzijdig zijn geïnitialiseerd, dus ook de oudere enkelzijdige schijven. In een 400K schijfeenheid kunt u uitsluitend schijven gebruiken die enkelzijdig zijn geïnitialiseerd.

In tabel 7-1 ziet u welke schijven u in de verschillende schijfeenheden kunt gebruiken.

Tabel 7-1Schijven en schijfeenheden

Opslag- capaciteit	Geïnitialiseerd	In een 400K schijfeenheid?	In een 800K schijfeenheid?
400K	Enkelzijdig	Ja	Ja
800K	Enkelzijdig	Ja	Ja
800K	Dubbelzijdig	Nee	Ja

3.5-inch schijven gereedmaken voor gebruik

Voordat de computer gegevens kan ophalen van of wegschrijven naar een schijf, moet de schijf zo worden geprepareerd dat de computer de schijf kan lezen. (Een niet-geïnitialiseerde schijf is als een parkeerplaats zonder vakken. Voordat de computer "auto's kan parkeren" moeten eerst "de witte lijnen worden getrokken".) Als u een niet-geïnitialiseerde schijf in een schijfeenheid plaatst of een schijf die de computer niet kan lezen (omdat de schijf is beschadigd of voor een ander type computer is geïnitialiseerd), verschijnt er een bericht waarin wordt gevraagd of u de schijf wilt initialiseren. U kunt dan kiezen uit enkelzijdig of dubbelzijdig.

Als u tijdens het werken met een programma een schijf die niet is geïnitialiseerd in een schijfeenheid plaatst, kunt u de schijf meestal binnen het programma initialiseren, zonder dat de gegevens die op dat moment in het geheugen staan, verloren gaan.

Onjuist bericht. Het kan gebeuren dat u een geïnitialiseerde schijf in een schijfeenheid plaatst en er vervolgens een venster verschijnt met het bericht dat de schijf onleesbaar is en de vraag of u de schijf wilt initialiseren. (Klik in dit geval niet op 'Initialiseer', omdat dan de hele schijf wordt gewist.) Probeer de schijf te verwijderen (door in het venster op 'Schijf eruit' te klikken) en plaats de schijf opnieuw in de schijfeenheid. De kans bestaat dat het venster niet opnieuw verschijnt.

Als het bericht opnieuw verschijnt, is de schijf misschien beschadigd. Probeer de schijf met het hulpprogramma Schijf-EHBO te herstellen. (Raadpleeg de *Macintosh Handleiding Hulpprogrammatuur* voor meer informatie.) Het probleem kan ook worden veroorzaakt door de schijfeenheid. Het kan bijvoorbeeld nodig zijn de schijfeenheid schoon te maken. Ga in dat geval naar de officiële Apple dealer.

Het is ook mogelijk dat de schijf onherstelbaar is beschadigd en niet meer is te gebruiken. Probeer de schijf eerst in een andere schijfeenheid of een andere Macintosh computer. Als de schijf nog steeds niet werkt, kunt u hem waarschijnlijk het beste weggooien.

Een 800K schijf dubbelzijdig initialiseren

Als u 800K schijven gebruikt, initialiseert u ze meestal dubbelzijdig, zodat u de volledige 800K kunt gebruiken om programma's en gegevens op te slaan.

△ Belangrijk

Een 800K schijf die u dubbelzijdig initialiseert, kunt u *niet* gebruiken in een 400K schijfeenheid. Als u dat wel doet, verschijnt er een dialoogvenster waarin u wordt gevraagd of u de schijf zo wilt initialiseren dat de computer de schijf kan lezen. Door op 'Initialiseer' te klikken, wist u alle gegevens op de schijf en initialiseert u de schijf enkelzijdig. Δ

1. Plaats de 800K schijf die u wilt initialiseren in een schijfeenheid.

Er verschijnt een dialoogvenster.

Hier kunt u opgeven hoe u de schijf wilt initialiseren ('Dubbelzijdig' is de standaardoptie, maar u kunt ook 'Enkelzijdig' kiezen.)

Klik hier

Afbeelding 7-2

Dialoogvenster voor het initialiseren van een schijf

- 2. Klik op 'Dubbelzijdig' in het dialoogvenster.
- 3. Klik op 'Wis' in het volgende dialoogvenster.

Afbeelding 7-3

Dialoogvenster om te bevestigen dat u het initialiseren wilt voortzetten

Dit tweede dialoogvenster is er als extra controle. U dient te bevestigen dat u het initialiseren wilt voortzetten, waarbij u eraan moet denken dat tijdens het initialiseren alles wat op de schijf staat, gewist wordt.

4. Typ een naam voor de schijf en klik op 'OK'.

Afbeelding 7-4

De schijf na het initialiseren een naam geven

Als u een schijf een naam geeft, zijn er een paar beperkingen waarmee u rekening moet houden. Een schijfnaam mag maximaal 27 tekens bevatten (inclusief spaties). De naam mag geen dubbele punt (:) bevatten en u mag geen punt als eerste teken gebruiken. Op deze twee tekens na mag u elk teken op het toetsenbord gebruiken.

Geef uw schijven verschillende namen om verwarring te voorkomen.

Als blijkt dat u twee schijven met dezelfde naam hebt, kunt u één van de namen op het bureaublad veranderen (tenzij de schijf beveiligd is). U verandert de naam van een schijf geeft u op dezelfde manier als de naam van een symbool. Raadpleeg "Een symbool een nieuwe naam geven" in hoofdstuk 3.

5. Wacht ongeveer een minuut totdat het initialiseren is voltooid.

Tijdens het initialiseren verschijnen er na elkaar drie vensters die met de volgende berichten aangeven hoe het initialiseren verloopt:

- Initialiseert schijf...
- Controleert schijfindeling...
- Maakt index aan...

Als het laatste venster is verdwenen, is het initialiseren voltooid.

Door een schijf op deze manier te initialiseren, installeert u het hiërarchische bestandssysteem. Hierdoor kunt u zowel in een programma als in de Finder met mappen werken. Als u binnen een programma 'Open' of 'Bewaar als' kiest, of een naamloos document opslaat, verschijnt er een venster waarin u mappen op verschillende niveaus kunt zien en gebruiken. Raadpleeg voor meer informatie "Mappen, indexen en het hiërarchische bestandssysteem" en "Werken met documenten en programma's" in hoofdstuk 3.

Een schijf enkelzijdig initialiseren

Wanneer u een 800K schijf enkelzijdig initialiseert, kunt u hem in een 400K schijfeenheid gebruiken. U gebruikt dan echter slechts de helft van de beschikbare opslagcapaciteit en het hiërarchische bestandssysteem wordt niet geïnstalleerd. Dit betekent dat u in het venster dat verschijnt wanneer u 'Open' of 'Bewaar als' uit het Archief-menu kiest, geen mappen kunt zien en gebruiken.

△ Belangrijk

Zorg ervoor dat u 400K schijven enkelzijdig initialiseert. Hoewel het soms mogelijk is een 400K schijf dubbelzijdig te initialiseren, is de tweede kant van de schijf niet getest door de fabrikant, waardoor u het risico loopt alle gegevens die op de schijf staan, kwijt te raken. Δ

1. Plaats de schijf die u wilt initialiseren in een schijfeenheid.

Er verschijnt een dialoogvenster.

Klik hier

Afbeelding 7-5

Een schijf enkelzijdig initialiseren

- 2. Klik op 'Enkelzijdig' in het dialoogvenster.
- 3. Klik op 'Wis' in het volgende dialoogvenster.

Afbeelding 7-6

Dialoogvenster om te bevestigen dat u het initialiseren wilt voortzetten

Dit tweede venster is er als extra controle. U dient te bevestigen dat u het initialiseren wilt voortzetten, waarbij u eraan moet denken dat tijdens het initialiseren alles wat op de schijf staat, gewist wordt.

4. Typ een naam voor de schijf en klik op 'OK'.

Afbeelding 7-7

De schijf een naam geven tijdens het initialiseren

Als u een schijf een naam geeft, zijn er een paar beperkingen waarmee u rekening moet houden. Een schijfnaam mag maximaal 27 tekens bevatten (inclusief spaties). De naam mag geen dubbele punt (:) bevatten en u mag geen punt als eerste teken gebruiken. Op deze twee tekens na mag u elk teken op het toetsenbord gebruiken.

Geef al uw schijven verschillende namen om verwarring te voorkomen.

5. Wacht ongeveer een minuut totdat het initialiseren is voltooid.

Tijdens het intialiseren verschijnen na elkaar drie vensters die met de volgende berichten aangeven hoe het initialiseren verloopt:

- Initialiseert schijf...
- Controleert schijfindeling...
- Maakt index aan...

Als het laatste venster is verdwenen, is het initialiseren voltooid.

Schijven opnieuw initialiseren

Het kan voorkomen dat u een schijf opnieuw wilt initialiseren, bijvoorbeeld als u een 800K schijf enkelzijdig hebt geïnitialiseerd, maar nu beide zijden wilt gebruiken. Het kan ook zijn dat u allerlei losse gegevens van de schijf wilt wissen en met een schone schijf wilt beginnen. Een schijf opnieuw initialiseren gaat net zo gemakkelijk als een schijf voor de eerste keer initialiseren.

- 1. Plaats de schijf die u opnieuw wilt initialiseren in een schijfeenheid.
- 2. Kies 'Wis schijf' uit het Speciaal-menu.

Er verschijnt een dialoogvenster.

Afbeelding 7-8

Dialoogvenster voor het wissen van een schijf

3. Klik op 'Dubbelzijdig' of 'Enkelzijdig'.

De hele schijf wordt nu gewist.

U wordt niet gevraagd een naam voor de schijf op te geven, omdat de schijf al een naam heeft. U kunt de naam desgewenst echter op het bureaublad wijzigen (tenzij de schijf beveiligd is). U verandert de naam van een schijf op dezelfde manier als de naam van een symbool. Raadpleeg voor meer informatie hierover het gedeelte "Een symbool een nieuwe naam geven" in hoofdstuk 3.

4. Wacht ongeveer een minuut totdat het wissen is voltooid.

Tijdens het wissen van de schijf verschijnen er na elkaar drie vensters die met de volgende berichten aangeven hoe het wissen verloopt:

- Initialiseert schijf...
- Controleert schijfindeling...
- Maakt index aan...

Als het laatste venster is verdwenen, is de schijf gewist en opnieuw geïnitialiseerd.

3.5-inch schijven verwijderen

Als u gegevens wilt ophalen van of wilt wegschrijven naar een schijf die niet in een schijfeenheid is geplaatst, is het soms nodig eerst een andere schijf uit de schijfeenheid te verwijderen. Dat kunt u doen door 'Schijf eruit' uit het Archiefmenu te kiezen of de schijf naar de prullenmand te slepen. De manier waarop u een schijf verwijdert, bepaalt wat er in de Finder op het bureaublad blijft staan.

Als de computer een verwijderde schijf nodig heeft, wordt daar om gevraagd.

Het commando 'Schijf eruit' in de Finder gebruiken

1. Selecteer het symbool van de schijf die u wilt verwijderen.

Als u het symbool van de schijf hebt geopend, kunt u ook in het indexvenster van de schijf klikken (zodat het venster actief wordt).

2. Kies 'Schijf eruit' uit het Archief-menu.

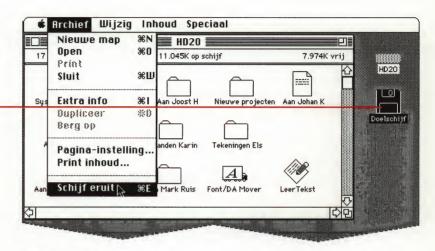
De schijf wordt verwijderd. Het symbool van de schijf wordt grijs, maar blijft op het bureaublad staan. Als u één 3.5-inch schijfeenheid hebt en bestanden naar een andere schijf wilt kopiëren, verwijdert u de schijf op deze manier.

Ook als u geen schijf hebt geselecteerd, wordt er gewoonlijk toch een schijf verwijderd als u 'Schijf eruit' kiest (mits er een schijf in een schijfeenheid zit en deze schijf geen vaste schijf is). De Finder zoekt in dat geval zelf naar een schijf die kan worden verwijderd.

△ Belangrijk

Geselecteerde schijf

Soms gebeurt het dat een schijf slechts gedeeltelijk wordt verwijderd en niet uit de schijfeenheid kan worden gehaald. Probeer in dat geval niet met kracht de schijf te verwijderen. Duw de schijf terug in de schijfeenheid en kies opnieuw 'Schijf eruit'. Δ

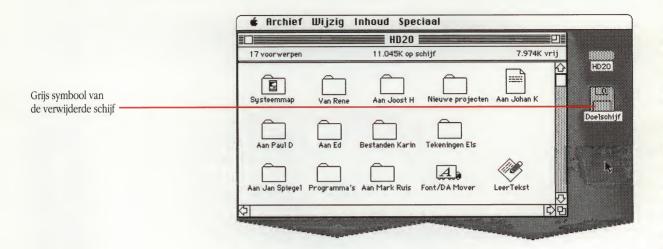
Afbeelding 7-9

Het commando 'Schijf eruit' kiezen

Wanneer u een schijf verwijdert, wordt de inhoud niet gewist. De gegevens over de verwijderde schijf worden in het geheugen bewaard zolang het grijze symbool op het scherm zichtbaar is.

Als u het grijze symbool van een verwijderde schijf probeert te openen, wordt u in een berichtvenster gevraagd de schijf opnieuw in een schijfeenheid te plaatsen.

Een grijs symbool kan net als alle andere symbolen over het scherm worden versleept.

Afbeelding 7-10

Het scherm nadat u het commando 'Schijf eruit' hebt gekozen

Zolang het symbool van de verwijderde schijf op het bureaublad zichtbaar is, wordt u gevraagd de schijf in een schijfeenheid te plaatsen zodra de Finder de schijf nodig heeft.

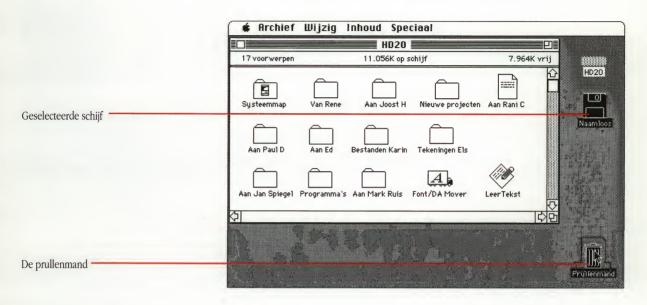
Afbeelding 7-11

Bericht waarin u wordt gevraagd een verwijderde schijf opnieuw in een schijfeenheid te plaatsen

Een 3.5-inch schijf naar de prullenmand slepen

1. Sleep het symbool van de schijf die u wilt verwijderen naar de prullenmand.

Versleep het symbool tot de punt van de aanwijzer op het symbool van de prullenmand staat (en de prullenmand is geselecteerd).

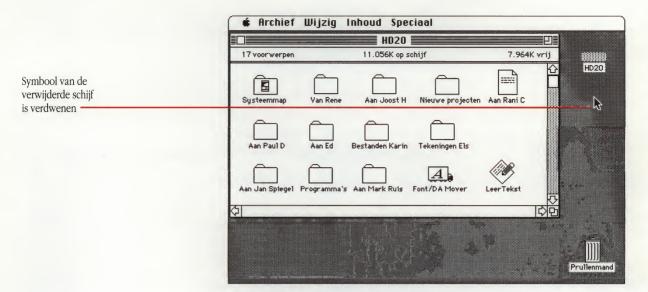
Afbeelding 7-12

Een schijf naar de prullenmand slepen

2. Laat de muisknop los.

De schijf wordt verwijderd en het symbool verdwijnt van het bureaublad. Gegevens over de verwijderde schijf worden niet in het geheugen bewaard.

Er wordt niets van de schijf gewist.

Afbeelding 7-13

Het scherm nadat u een schijf naar de prullenmand hebt gesleept

• Uitzondering. Als u bestanden hebt geopend van de schijf die u naar de prullenmand sleept (bijvoorbeeld als u de huidige opstartschijf verwijdert en de Finder en het System-bestand op die schijf zijn geopend), blijft het grijze symbool op het scherm staan. U kunt het symbool alleen verwijderen of openen als u de schijf weer in de schijfeenheid plaatst. (Wel kunt u 'Herstart' of 'Zet uit' uit het Speciaal-menu kiezen, een andere opstartschijf in een schijfeenheid plaatsen en de computer opnieuw opstarten. Raadpleeg voor meer informatie hierover het gedeelte "Opstartschijven verwisselen" in hoofdstuk 9.)

Andere manieren om 3.5-inch schijven te verwijderen

Wanneer u 'Herstart' of 'Zet uit' uit het Speciaal-menu kiest, worden alle schijven (en hun symbolen) verwijderd.

Met toetsencombinaties kunt u een bepaalde schijf selecteren en verwijderen:

- Om een schijf uit schijfeenheid 1 te verwijderen, drukt u op Command-Shift-1
- Om een schijf uit schijfeenheid 2 te verwijderen, drukt u op Command-Shift-2

 Om een schijf uit een derde schijfeenheid te verwijderen, drukt u op Command-Shift-0

Als u deze combinaties gebruikt, blijft er een grijs symbool zichtbaar op het scherm. (De Finder onthoudt welke schijf in de schijfeenheid zat en vraagt ernaar als hij de schijf nodig heeft.) Als u niet wilt dat er grijze symbolen op het scherm blijven staan, verwijdert u de schijven door ze naar de prullenmand te slepen.

Schijf niet te verwijderen? Het is mogelijk dat het niet lukt op een van de bovenstaande manieren een 3.5-inch schijf te verwijderen. Als laatste redmiddel kunt u de computer uitzetten. Houd de muisknop ingedrukt terwijl u de computer weer aan zet, en houd hem ingedrukt totdat de schijf uit de schijfeenheid komt.

Een andere manier is om een rechtgebogen paperclip in het kleine gaatje naast de opening van de schijfeenheid te steken. Wanneer u voorzichtig op de paperclip drukt, komt de schijf naar buiten.

Dit zijn echter geen ideale methoden om een schijf te verwijderen, omdat er geen gegevens kunnen worden opgeslagen voordat de schijf wordt verwijderd. Als u de schijf weer in de schijfeenheid plaatst, duurt het even voordat de Finder de index heeft gevonden en bijgewerkt.

Als een schijf niet kan worden verwijderd, kan dat ook betekenen dat de schijf is beschadigd. In dat geval is de schijf niet bruikbaar en dient u hem opnieuw te initialiseren. De gegevens op de schijf worden dan gewist.

3.5-inch schijven kopiëren

U kopieert schijven om verschillende redenen en op verschillende momenten. Maak altijd reservekopieën van programmaschijven en schijven met belangrijke gegevens (zoals de *Macintosh Systeemschijf* en de *Macintosh Printerschijf* die bij de computer worden geleverd). Als de werkkopie beschadigd raakt, hebt u nog de originele schijf waarvan u een andere kopie kunt maken.

Een 3.5-inch schijf naar een vaste schijf kopiëren

Als u een vaste schijf hebt, kunt u gegevens van 3.5-inch schijven naar de vaste schijf kopiëren.

1. Plaats de schijf die u wilt kopiëren (de bronschijf) in een schijfeenheid.

2. Sleep het symbool van de bronschijf naar het symbool van de vaste schijf waarop u de gegevens wilt zetten.

Er verschijnt een dialoogvenster.

Afbeelding 7-14

Dialoogvenster om te bevestigen dat u naar een vaste schijf wilt kopiëren

Klik op 'OK'.

Als de doelschijf een vaste schijf is, worden voorwerpen op de vaste schijf die dezelfde naam hebben als de bronschijf niet vervangen. In plaats daarvan wordt een map aangemaakt met de naam van de bronschijf. De inhoud van de bronschijf wordt vervolgens naar die map gekopieerd.

△ Belangrijk

Als er meer dan één Systeemmap op een schijf staat, kunnen er zich problemen voordoen. (Een opstartschijf is de enige schijf waarop een Systeemmap moet staan.) Als u de bovenstaande methode gebruikt om gegevens van een 3.5-inch schijf naar een vaste schijf te kopiëren, dient u ervoor te zorgen dat er geen extra Systeemmap aan de vaste schijf wordt toegevoegd. Open de map waarin de inhoud van de gekopieerde schijf staat en controleer of er een Systeemmap aanwezig is. Als dat het geval is, sleept u de Systeemmap naar de prullenmand. Δ

Een 3.5-inch schijf naar een 3.5-inch schijf kopiëren

U kunt een 3.5-inch schijf kopiëren als de volgende symbolen zichtbaar zijn op het scherm: het symbool van de schijf waarvan u de gegevens wilt kopiëren (de bronschijf) en het symbool van de schijf waarnaar u de gegevens wilt kopiëren (de doelschijf).

Er zijn twee manieren om een 3.5-inch schijf naar een andere 3.5-inch schijf te kopiëren. Het verschil is of u een vaste schijf hebt of niet.

Kopiëren via een vaste schijf

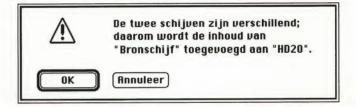
Als u een 3.5-inch schijf en een vaste schijf hebt, kunt u de 3.5-inch schijf via de vaste schijf naar een andere 3.5-inch schijf kopiëren. Hiermee voorkomt u dat u de schijven telkens moet verwisselen. (U kunt ook 3.5-inch schijven kopiëren zonder van de vaste schijf gebruik te maken. Raadpleeg voor informatie daarover het gedeelte "Als u één 3.5-inch schijfeenheid hebt" verderop in dit hoofdstuk.)

- 1. Plaats de bronschijf (de schijf die u wilt kopiëren) in een 3.5-inch schijfeenheid.
- 2. Als het symbool van de vaste schijf nog niet is geopend, selecteert u het en kiest u 'Open' uit het Archief-menu.

U kunt het symbool ook openen door er dubbel op te klikken.

3. Sleep het symbool van de bronschijf naar het indexvenster van de vaste schijf.

Er verschijnt een dialoogvenster.

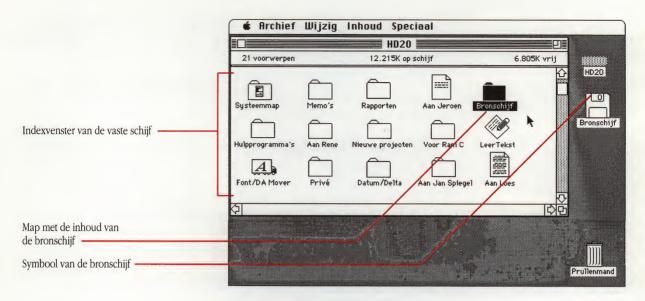

Afbeelding 7-15

Dialoogvenster voor het kopiëren van een 3.5-inch schijf naar een vaste schijf

4. Klik op 'OK'.

Het kopiëren duurt enkele seconden. Als het kopiëren is voltooid, verschijnt er in het indexvenster een symbool van een map die de naam van de bronschijf heeft.

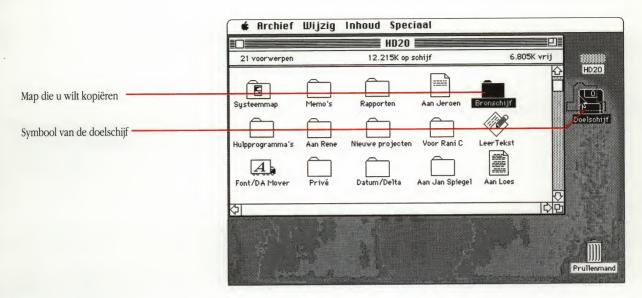
Afbeelding 7-16

Een 3.5-inch schijf kopiëren naar een vaste schijf

- 5. Verwijder de bronschijf door het symbool van deze schijf naar de prullenmand te slepen.
- 6. Plaats de 3.5-inch doelschijf (de schijf waarnaar u wilt kopiëren) in een schijfeenheid.

Als de doelschijf een nieuwe schijf is, wordt u gevraagd of u de schijf wilt initialiseren. Klik op de benodigde knoppen. (Als u niet weet hoe u een schijf initialiseert, raadpleegt u het gedeelte "3.5-inch schijven gereedmaken voor gebruik" eerder in dit hoofdstuk.)

7. Sleep de map met de inhoud van de bronschijf naar het symbool van de doelschijf.

Afbeelding 7-17Van een vaste schijf naar een 3.5-inch doelschijf kopiëren

8. Klik op 'OK' in het dialoogvenster dat verschijnt.

De map wordt samen met zijn inhoud gekopieerd naar de doelschijf. Desgewenst kunt u de inhoud uit de map slepen en de lege map weggooien.

Als het kopiëren is voltooid, verwijdert u de doelschijf. Daarop staat nu een kopie van de originele schijf. Als het om een reservekopie gaat, bergt u de originele schijf op een veilige plaats op.

Op de vaste schijf staat nog steeds de map met de inhoud van de bronschijf. Als u die kopie niet gebruikt, sleept u de map naar de prullenmand.

1. Verwijder zonodig alle schijven die u niet langer nodig hebt.

Verwijder de schijven uit beide schijfeenheden, zodat u zowel de doelschijf als de bronschijf in een schijfeenheid kunt plaatsen.

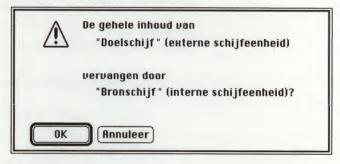
Als er nog een schijf aanwezig is, selecteert u het symbool en sleept u het naar de prullenmand. (U kunt het symbool ook selecteren en 'Schijf eruit' kiezen uit het Archief-menu. In dat geval blijft er echter een grijs symbool op het scherm zichtbaar dat verwarrend kan werken, vooral als de verschillende schijven toevallig dezelfde naam hebben.)

2. Plaats zowel de bronschijf als de doelschijf in een schijfeenheid.

Als de doelschijf nieuw is, wordt u gevraagd of u de schijf wilt initialiseren. Klik op de benodigde knoppen. (Als u niet weet hoe u een schijf initialiseert, raadpleegt u het gedeelte "3.5-inch schijven gereedmaken voor gebruik" eerder in dit hoofdstuk.)

3. Sleep het symbool van de bronschijf naar het symbool van de doelschijf.

Er verschijnt een dialoogvenster waarin u dient te bevestigen dat u de huidige inhoud van de doelschijf wilt vervangen door de inhoud van de bronschijf. Dit dialoogvenster verschijnt ook als de doelschijf leeg is—het is tenslotte mogelijk dat u bijvoorbeeld bij het slepen een fout maakt.

Afbeelding 7-18

Dialoogvenster om te bevestigen dat u de schijf wilt kopiëren

Hoe de schijfeenheden in het dialoogvenster worden aangeduid—bijvoorbeeld als "externe schijfeenheid"—hangt af van de eenheden waarin u de schijven plaatst. Als u een Macintosh SE of een Macintosh II hebt met twee interne 3.5-inch schijfeenheden, wordt aangegeven dat beide schijven zich in interne schijfeenheden bevinden.

4. Klik op 'OK'.

Het kopiëren begint. De inhoud van de doelschijf wordt geheel gewist en vervangen door de inhoud van de bronschijf.

Kopiëren niet mogelijk? Als er niet genoeg ruimte op de doelschijf is—als u bijvoorbeeld een volle dubbelzijdige schijf naar een enkelzijdige schijf kopieert—verschijnt er een dialoogvenster. Verwijder de enkelzijdige doelschijf en plaats een dubbelzijdige schijf in de schijfeenheid.

Als u één 3.5-inch schijfeenheid hebt

Ook als u slechts één schijfeenheid hebt, kunt u een 3.5-inch schijf naar een andere 3.5-inch schijf kopiëren, al moet u dan wel schijven verwisselen. (U kunt deze manier van kopiëren ook gebruiken als u één 3.5-inch schijfeenheid en een vaste schijf hebt.)

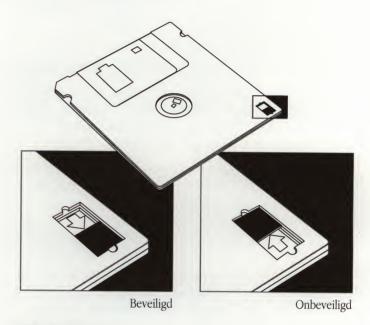
Verwijder zonodig een schijf die u niet langer nodig hebt. Plaats eerst de doelschijf in de schijfeenheid. Selecteer het symbool van de doelschijf en kies 'Schijf eruit' uit het Archief-menu. De schijf wordt verwijderd, maar het grijze symbool blijft zichtbaar op het bureaublad. (Omdat u een schijf naar een andere schijf kopieert, moet het grijze symbool zichtbaar zijn.) Plaats vervolgens de bronschijf in de schijfeenheid en sleep het symbool van de bronschijf naar het grijze symbool van de doelschijf. Bevestig in het dialoogvenster dat u de huidige inhoud van de doelschijf wilt vervangen door de inhoud van de bronschijf. Er verschijnt vervolgens een reeks berichten waarin u telkens wordt gevraagd de ene schijf door de andere te vervangen, totdat het kopiëren is voltooid.

3.5-inch schijven beveiligen

U kunt voorkomen dat de gegevens op een 3.5-inch schijf worden gewijzigd door de schijf te **beveiligen**. (U kunt ook bepaalde documenten en programma's—en mappen, als u met een AppleShare® file server werkt—beveiligen. Dit doet u met behulp van 'Extra info' uit het Archief-menu. Raadpleeg voor meer informatie hierover het gedeelte "Een document of programma beveiligen" in hoofdstuk 3.)

Een 3.5-inch schijf beveiligen

1. Als u de achterkant van de schijf bekijkt, ziet u een zwart schuifje in de rechter benedenhoek.

Afbeelding 7-19De beveiliging van een schijf aanbrengen en verwijderen

2. Beveilig de schijf door het schuifje naar de rand te schuiven (zodat de opening eronder zichtbaar wordt).

Als een schijf is beveiligd, kunt u geen gegevens toevoegen of wijzigen. U kunt de documenten op de schijf wel openen (en meestal afdrukken), maar geen informatie op deze schijf opslaan, verwijderen, verplaatsen, kopiëren, wijzigen of een nieuwe naam geven.

Beveiligde schijven en programma's. Als een schijf beveiligd is, werken sommige programma's niet en houdt de Finder niet bij wat u op het bureaublad hebt gedaan. Sommige bureau-accessoires werken niet naar behoren als de huidige opstartschijf beveiligd is.

Vaste schijven

OOR WIE IS DIT HOOFDSTUK BESTEMD?

Als u een vaste schijf hebt, leest u in dit hoofdstuk hoe u de vaste schijf gereedmaakt voor gebruik en zorgt dat deze goed blijft werken.

Enkele nieuwere modellen Macintosh computers zijn uitgerust met SCSI-vaste schijven. (SCSI is een afkorting van *Small Computer System Interface*, en wordt meestal uitgesproken als "skoezie".) In dit hoofdstuk leert u hoe een SCSI-vaste schijf initialiseert. Aan het einde van dit hoofdstuk staan nuttige tips voor het werken met een vaste schijf.

De inhoud van dit hoofdstuk

In dit hoofdstuk wordt uitgelegd hoe u:

- Een SCSI-vaste schijf gereedmaakt voor gebruik (initialiseert en opnieuw initialiseert)
- Een vaste schijf optimaal benut

Met een vaste schijf kunt u sneller en efficiënter werken. U werkt sneller omdat een vaste schijf gegevens veel sneller kan ophalen uit en overbrengen naar het geheugen van de computer dan een 3.5-inch schijf. Dit betekent dat u veel minder lang hoeft te wachten wanneer u gegevens ophaalt of opslaat. En u werkt efficiënter, omdat u op een vaste schijf grote hoeveelheden gegevens kunt opslaan. (Een 20 MB vaste schijf kan ongeveer 25 maal zoveel gegevens bevatten als een 3.5-inch schijf van 800K.)

U werkt met een vaste schijf op dezelfde manier als met een 3.5-inch schijf. Het openen van het symbool van een vaste schijf, het kopiëren van programma's en documenten en het onderbrengen van gegevens in mappen doet u op precies dezelfde manier. Het enige verschil is dat u een vaste schijf niet kunt verwijderen. U kunt een vaste schijf beschouwen als een grote 3.5-inch schijf die altijd in de schijfeenheid blijft zitten.

Om een vaste schijf gereed te maken voor gebruik, dient u hem te initialiseren. Als u de vaste schijf wilt gebruiken als opstartschijf (de schijf die de computer gebruikt om op te starten), installeert u vervolgens de systeemprogrammatuur.

Een SCSI-vaste schijf gereedmaken voor gebruik

Door een SCSI-vaste schijf te initialiseren, zorgt u dat er gegevens op de schijf kunnen worden opgeslagen en installeert u het besturingsbestand dat de computer nodig heeft om met de vaste schijf te kunnen werken.

∆ Belangrijk

Het is mogelijk dat iemand anders de vaste schijf al heeft geïnitialiseerd. In dat geval hoeft u deze niet opnieuw te initialiseren. Als u dat wel doet, gaan alle gegevens op de schijf verloren.

Om na te gaan of een vaste schijf al is geïnitialiseerd, plaatst u een opstartschijf in een 3.5-inch schijfeenheid en zet u de computer aan. (Als de computer al aan staat, kiest u 'Zet uit' uit het Speciaal-menu, plaatst u de opstartschijf in een schijfeenheid en start u de computer opnieuw op.) Als na enkele seconden het symbool van de vaste schijf op het bureaublad verschijnt, is de vaste schijf geïnitialiseerd. U kunt de vaste schijf desgewenst opnieuw initialiseren, maar nodig is dit niet. Δ

Externe vaste schijfeenheid. Het kan ook zijn dat u een externe SCSI-vaste schijf wilt gebruiken. U initialiseert een externe Apple SCSI-vaste schijf op dezelfde manier als een ingebouwde vaste schijf. Om een niet-Apple vaste schijf te initialiseren, voert u de instructies in de handleiding bij die schijf uit.

Een SCSI-vaste schijf initialiseren

1. Kies 'Zet uit' uit het Speciaal-menu als de Macintosh aan staat.

Hierdoor worden eventuele 3.5-inch schijven verwijderd.

Bij de Macintosh Plus en de Macintosh SE wordt het scherm zwart en verschijnt er een dialoogvenster met de knop 'Herstart'.

Als u een Macintosh II hebt en 'Zet uit' kiest, wordt het hele apparaat uitgeschakeld.

2. Plaats de *Macintosh Systeemschijf* in een schijfeenheid en start de computer opnieuw op.

Als u een Macintosh Plus of een Macintosh SE hebt, klikt u op het scherm op de knop 'Herstart'.

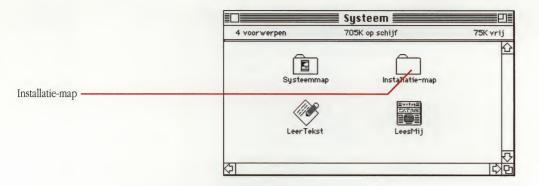
Als u een Macintosh II hebt, drukt u op de Aan-toets (op het toetsenbord) om de computer opnieuw op te starten.

Na enkele seconden verschijnt het symbool van de Systeemschijf.

3. Open het symbool van de Systeemschijf.

Selecteer het symbool en kies 'Open' uit het Archief-menu. (U kunt het symbool ook openen door dubbel op het symbool te klikken.)

Zoek in het indexvenster van de *Systeemschijf* de Installatie-map.

Afbeelding 8-1

Indexvenster van de Systeemschijf

4. Open de Installatie-map.

Naast enkele andere symbolen ziet u het symbool van Apple HD SC Installatie. Dit hulpprogramma gebruikt u om een SCSI-vaste schijf te initialiseren.

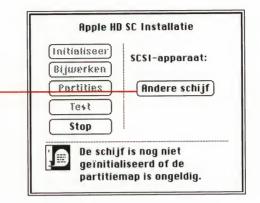

Afbeelding 8-2

Indexvenster van de Installatie-map

5. Open het symbool van Apple HD SC Installatie.

Het dialoogvenster van Apple HD SC Installatie verschijnt:

Afbeelding 8-3

Klik hier om een andere

schijf te selecteren

Dialoogvenster van Apple HD SC Installatie

6. Klik zonodig op de knop 'Andere schijf om de schijf te selecteren die u wilt initialiseren.

Controleer of in het dialoogvenster de schijf wordt genoemd die u wilt initialiseren. Als u de naam van een andere schijf ziet, klikt u op 'Andere schijf' totdat de juiste naam verschijnt.

Als de gewenste schijf helemaal niet in het dialoogvenster verschijnt, controleert u de aansluitingen van de kabels en de plaats van de SCSI-kabelafsluiters. (Raadpleeg de Macintosh gebruikershandleiding voor meer informatie.)

7. Klik op 'Initialiseer'.

Er verschijnt een tweede dialoogvenster waarin u wordt gewaarschuwd dat de hele schijf wordt gewist. Als u van gedachten verandert, kunt u in dit dialoogvenster op 'Annuleer' klikken.

8. Klik op 'OK' om het initialiseren te starten.

Tijdens het initialiseren verschijnen er dialoogvensters op het scherm die u informeren over het verloop van het initialisatieproces. Voor een vaste schijf van 20 MB duurt dit proces ongeveer 5 minuten.

Als het initialiseren is voltooid, verschijnt er een dialoogvenster op het scherm.

Probleem? Als op het scherm een bericht verschijnt waaruit blijkt dat de vaste schijf niet naar behoren is geïnitialiseerd, start u de procedure opnieuw. Als het initialiseren weer niet lukt, raadpleegt u bijlage B, "Wat te doen bij problemen".

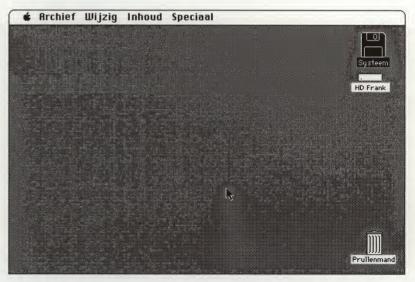
Als u met de aanwijzingen in bijlage B de problemen niet kunt oplossen, kunt u het beste een meer ervaren Macintosh gebruiker om raad vragen of contact opnemen met de officiële Apple dealer.

9. Geef de schijf een naam en klik op 'OK'.

Als de vaste schijf is geïnitialiseerd, verschijnt er een dialoogvenster waarin u een naam voor de schijf kunt opgeven. De naam mag maximaal 27 tekens lang zijn, inclusief spaties. U mag alle tekens gebruiken, behalve een dubbele punt (:). De naam mag niet met een punt of een spatie beginnen.

10. Klik op 'Stop'.

U keert nu terug naar de Finder. Het symbool van de vaste schijf staat rechts op het bureaublad. Onder het symbool staat de naam die u de schijf hebt gegeven.

Afbeelding 8-4 Het initialiseren is voltooid

De volgende stap. Zodra de vaste schijf is geïnitialiseerd, kunt u de systeemprogrammatuur installeren, zodat u de vaste schijf als opstartschijf kunt gebruiken. In hoofdstuk 9, "Opstartschijven", leest u hoe u met behulp van de Installer een opstartschijf aanmaakt.

Een SCSI-vaste schijf opnieuw initialiseren

Als u een Macintosh met een ingebouwde of een externe vaste schijf van iemand anders hebt overgenomen, wilt u de schijf wellicht wissen en met een lege schijf beginnen. Gebruik hiervoor Apple HD SC Installatie op dezelfde manier als bij het initialiseren van een nieuwe vaste schijf. (Raadpleeg het vorige gedeelte, "Een SCSI-vaste schijf initialiseren".)

❖ Wilt u iets bewaren? Controleer voordat u een schijf opnieuw initialiseert, of u een kopie wilt maken van bepaalde gegevens op de schijf. Het is mogelijk dat er nuttige programma's of documenten op de schijf staan. Als u slechts een paar voorwerpen wilt kopiëren, sleept u de symbolen daarvan naar een 3.5-inch schijf, zodat ze op die schijf worden opgeslagen.

Als u een grotere hoeveelheid gegevens wilt kopiëren, kunt u het hulpprogramma HD Backup gebruiken. (Raadpleeg voor meer informatie de *Macintosh Handleiding Hulpprogrammatuur*.) U kunt ook de Apple Tape Backup 40SC gebruiken. Raadpleeg de handleiding bij dit apparaat voor informatie over het gebruik.

Andere functies van Apple HD SC Installatie

In het dialoogvenster van Apple HD SC Installatie ziet u vijf knoppen. De knoppen 'Initialiseer' en 'Stop' kent u al. De andere drie knoppen ('Bijwerken', 'Partities' en 'Test') hebt u nodig voor het onderhoud van uw vaste schijf.

Bijwerken

Van tijd tot tijd komen er verbeterde versies van de systeemprogrammatuur op de markt. De officiële Apple dealer kan u vertellen wanneer er een nieuwe versie uitkomt. Wanneer u de programmatuur op uw vaste schijf bijwerkt, functioneert de schijf beter. De informatie op de schijf komt tijdens het bijwerken niet in gevaar. Door op de knop 'Bijwerken' te klikken, kunt u nieuwe besturingsbestanden op uw vaste schijf installeren.

Deze knop gebruikt u ook om het besturingsbestand voor de vaste schijf opnieuw te installeren als dit is beschadigd. (Als het besturingsbestand beschadigd is, verschijnt het symbool van de schijf niet op het scherm en kunt u de schijf niet gebruiken als opstartschijf.)

Verschillende versies van Apple HD SC Installatie. Met versie 2.0 van Apple HD SC Installatie, die bij deze handleiding wordt geleverd, kunt u partities aanmaken. Vanwege deze belangrijke wijziging is versie 2.0 niet compatibel met lagere versies.

Dit betekent dat u de knop 'Bijwerken' niet kunt gebruiken voor het bijwerken van vaste schijven die zijn geïnitialiseerd met versie 1.5 of lager. (Er verschijnt een bericht waarin u kunt lezen dat de schijf niet kan worden bijgewerkt.) Als u de meest recente besturingsbestanden toch wilt kunnen gebruiken, zult u de schijf opnieuw moeten initialiseren. (Als u dit doet, worden alle gegevens op de schijf gewist. Voordat u de vaste schijf opnieuw initialiseert, kunt u daarom het beste reservekopieën maken van de gegevens op de schijf.)

Partities

Met behulp van Apple HD SC Installatie kunt u uw vaste schijf indelen in **partities**. Deze geavanceerde voorziening gebruikt u alleen als u gegevens van andere typen computers of andere besturingssystemen op uw SCSI-vaste schijf wilt opslaan. Zo kunt u de helft van de schijf gebruiken voor het Macintosh besturingssysteem en de andere helft reserveren voor andere besturingssystemen, zoals A/UX®, Apple's versie van AT&T's UNIX® die geschreven is voor de Macintosh. Raadpleeg voor meer informatie over het aanmaken van partities de *Macintosh Handleiding Hulpprogrammatuur*.

Test

Klik op de knop 'Test' om uw vaste schijf te testen. De test duurt ongeveer vier minuten en dient om na te gaan of uw apparatuur goed werkt. (De programmatuur wordt hierdoor niet gecontroleerd en de test heeft geen invloed op de gegevens die u op de schijf hebt opgeslagen.)

U kunt de test uitvoeren wanneer u maar wilt. Het is verstandig om dit eens per maand te doen om te controleren of alles naar behoren werkt. (De test kan een probleem opsporen voordat het zich aandient en gegevens op de schijf beschadigt.)

Als de vaste schijf de test niet doorstaat, probeert u reservekopieën te maken van de bestanden die u wilt bewaren. Als het niet lukt reservekopieën te maken, gebruikt u het hulpprogramma Schijf-EHBO en probeert u opnieuw reservekopieën te maken. (Hoe u het hulpprogramma Schijf-EHBO gebruikt, leest u in de *Macintosh Handleiding Hulpprogrammatuur*.) Als de schijf de test weer niet doorstaat, initialiseert u de schijf opnieuw. (Hierbij wordt de hele schijf gewist.) Als de schijf nu nog steeds niet goed werkt, kunt u hem het beste niet meer gebruiken en contact opnemen met de officiële Apple dealer.

Andere schijf

Tijdens het initialiseren kunt u op de knop 'Andere schijf' klikken om naar de volgende beschikbare SCSI-schijfeenheid te gaan. U kunt met deze knop echter meer doen dan alleen een schijf selecteren.

Als er meer dan één SCSI-vaste schijf op uw Macintosh is aangesloten, kunt u door op 'Andere schijf' te klikken ook zien wat het SCSI-ID-nummer is van de Apple SCSI-schijfeenheden die op de computer zijn aangesloten. (Als u de Macintosh aanzet, wordt aan de hand van het ID-nummer bepaald in welke volgorde de schijfeenheden worden aangeroepen.) U kunt het nummer in dit dialoogvenster niet veranderen. Voor informatie over het veranderen van het ID-nummer van een externe SCSI-vaste schijf, kunt u het beste de handleiding bij de schijf raadplegen. (Ingebouwde vaste schijfeenheden hebben altijd het ID-nummer 0.)

Als u een SCSI-vaste schijfeenheid van een ander merk gebruikt. Het is mogelijk dat de computer SCSI-vaste schijfeenheden van een andere fabrikant dan Apple niet kan vinden. Bovendien kan niet worden gegarandeerd dat hogere versies van de systeemprogrammatuur goed werken op niet-Apple apparatuur.

Raadpleeg bijlage C, "SCSI-apparaten aansluiten", van de gebruikershandleiding bij de Macintosh voor meer informatie over SCSI-apparatuur en het aansluiten van die apparatuur op de computer.

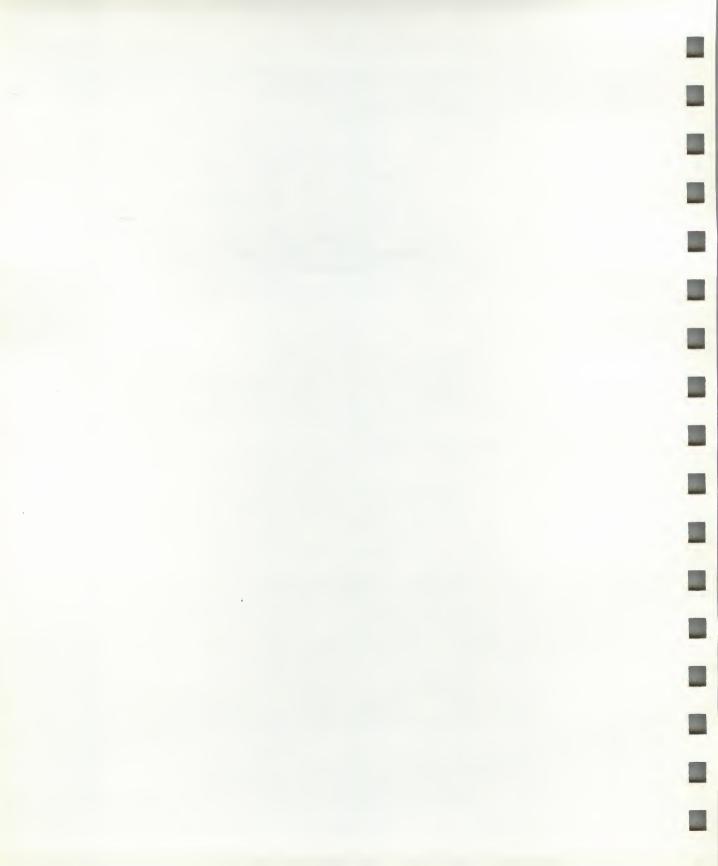
De vaste schijf optimaal benutten

Hoewel u een vaste schijf kunt beschouwen als een grote 3.5-inch schijf, dient u toch enkele punten in acht te nemen.

- Organiseer uw bestanden zorgvuldig. Als u met vaste schijven werkt, kunt u grote aantallen programma's, documenten en andere bestanden binnen handbereik bewaren. Als u uw bestanden echter niet goed organiseert, weet u op een gegeven moment niet meer waar uw bestanden zich bevinden. Als u een document of programma op de verkeerde plaats opslaat, kunt u het met het bureau-accessoire Zoek bestand vinden. (Raadpleeg de *Macintosh Handleiding Hulpprogrammatuur* voor informatie over het installeren en gebruiken van Zoek bestand.)
- Laat om slijtage te beperken de schijf ingeschakeld staan als u er lang mee werkt. Een vaste schijf is zo ontworpen dat u er duizenden uren zonder problemen mee kunt werken. U kunt de levensduur echter aanmerkelijk verlengen door tijdens pauzes de vaste schijf niet steeds uit te schakelen. Schakel in het algemeen de vaste schijf pas uit als u van plan bent langer dan acht uur met uw werk te stoppen. De vaste schijf raakt niet beschadigd als hij lang achtereen in gebruik is. Een ingeschakelde schijf slijt minder snel dan een schijf die steeds wordt in- en uitgeschakeld.
- Kies altijd 'Zet uit' uit het Speciaal-menu voordat u de computer uitzet. Als u 'Zet uit' kiest, kan de computer alle gegevens veilig opslaan en de schijfindex bijwerken. Een bijkomend voordeel is dat de computer de volgende keer sneller wordt opgestart.
 - Als u de computer uitzet zonder 'Zet uit' te kiezen, kan er informatie verloren gaan. Bovendien heeft de computer bij het opstarten meer tijd nodig. Ook is het mogelijk dat de schijfindex beschadigd raakt. Gebruik in dat geval het hulpprogramma Schijf-EHBO om de schade te herstellen. (Raadpleeg voor meer informatie de *Macintosh Handleiding Hulpprogrammatuur.*) Het probleem kan wellicht ook worden verholpen door de computer met een andere opstartschijf op te starten (zoals een 3.5-inch opstartschijf of een andere vaste schijf).
- Maak altijd reservekopieën. Een reservekopie is een extra exemplaar van een schijf of bestand. Als het origineel beschadigd raakt, kunt u altijd terugvallen op de reservekopie. Vaste schijven zijn betrouwbaar, maar er kunnen zich altijd ongelukken voordoen. En als u waardevolle tijd hebt besteed aan het aanmaken en bewerken van documenten, zult u graag wat extra tijd besteden aan het maken van een reservekopie.

Sommige gebruikers maken wekelijks een reservekopie, anderen doen dat dagelijks. Het belangrijkste is dat u regelmatig reservekopieën maakt. Voor het kopiëren van afzonderlijke documenten van de vaste schijf naar een 3.5-inch schijf gaat u op dezelfde manier te werk als wanneer u documenten van de ene schijf naar de andere kopieert. Gebruik het programma HD Backup op een van de *Hulpprogrammatuurschijven* om reservekopieën te maken van grote groepen documenten. Raadpleeg voor meer informatie de *Macintosh Handleiding Hulpprogrammatuur*. Als u een Apple Tape Backup 40SC tot uw beschikking hebt, kunt u die gebruiken.

■ Als er zich problemen voordoen bij het werken met de vaste schijf, raadpleegt u bijlage B, "Wat te doen bij problemen". In bijlage B vindt u oplossingen voor problemen die zich tijdens het werken met vaste schijven kunnen voordoen. Als u een probleem niet kunt oplossen, kunt u het beste de officiële Apple dealer om hulp vragen.

Opstartschijven

OOR WIE IS DIT HOOFDSTUK BESTEMD?

In dit hoofdstuk leest u hoe u opstartschijven kunt aanmaken of bijwerken door het installeren van systeemprogrammatuur. Als u wilt weten wat een opstartschijf tot een opstartschijf maakt, als u zich afvraagt hoe u een opstartschijf kunt aanpassen of als u wilt weten hoe u opstartschijven verwisselt, vindt u in dit hoofdstuk de benodigde informatie.

De inhoud van dit hoofdstuk

In dit hoofdstuk leest u:

- Wat een opstartschijf is (plus wat een Systeemmap is en wat de verschillen zijn tussen het gebruik van een 3.5-inch schijf of een vaste schijf als opstartschijf)
- Hoe u opstartschijven aanmaakt en bijwerkt
- Welke zoekvolgorde wordt aangehouden bij het opstarten
- Hoe u opstartschijven verwisselt
- Hoe u opstartschijven aanpast
- Hoe u van een opstartschijf een gewone schijf maakt
- Hoe u ruimte vrijmaakt op een 3.5-inch opstartschijf

Wat is een opstartschijf?

Een **opstartschijf** is een schijf waarop een aantal bijzondere bestanden staat die zijn opgeslagen in de Systeemmap. Zonder de informatie in deze bestanden kan de computer eenvoudig niet werken. Telkens wanneer u de Macintosh aanzet, zoekt de computer in de aangesloten schijfeenheden naar een opstartschijf. Als de computer de Systeemmap met de benodigde bestanden niet kan vinden, verschijnt een van de symbolen van afbeelding 9-1 op het scherm. Het kruis geeft aan dat de Macintosh een schijf heeft gevonden die geen opstartschijf is. Het vraagteken geeft aan dat de Macintosh geen enkele schijf kan vinden.

Wanneer u de computer met een opstartschijf opstart, wordt de betreffende schijf de huidige opstartschijf en verschijnt het symbool van die schijf in de rechterbovenhoek van het bureaublad.

Afbeelding 9-1Symbolen die aangeven dat er geen opstartschijf is

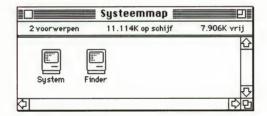
Een schijfsymbool op deze plaats stelt altijd de huidige opstartschijf voor

Systeemmap Van Rene Aan Joost H Nieuwe projecten Voor Rani C

Afbeelding 9-2De huidige opstartschijf

De inhoud van de Systeemmap

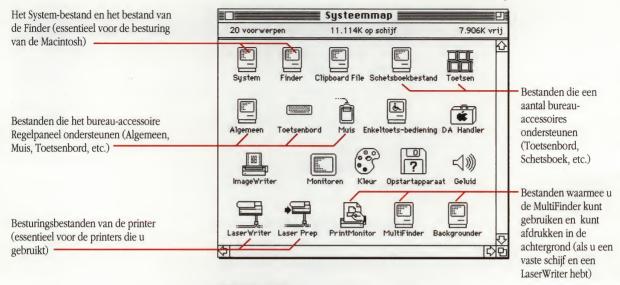
Op sommige opstartschijven kan de Systeemmap meer dan 25 symbolen bevatten (afhankelijk van het type Macintosh en de overige apparatuur die u hebt). Een opstartschijf bevat minimaal een Systeemmap met een Systembestand en een Finder-bestand.

Afbeelding 9-3

De bestanden die aanwezig zijn in elke Systeemmap

Een Systeemmap bevat doorgaans echter nog verschillende extra bestanden, die een groot aantal mogelijkheden bieden die voor de meeste gebruikers van essentieel belang zijn. In vrijwel elke Systeemmap bevinden zich bijvoorbeeld besturingsbestanden voor het afdrukken van documenten op een ImageWriter of LaserWriter. Daarnaast moet de Systeemmap de besturingsbestanden van het Regelpaneel bevatten, aangezien deze nodig zijn om de geluidssterkte en de snelheid van de muis te wijzigen. In afbeelding 9-4 ziet u de Systeemmap van een Macintosh II met een kleurenbeeldscherm en een aangesloten LaserWriter.

Afbeelding 9-4

Een Systeemmap op de opstartschijf van een Macintosh II

De overige functies van de opstartschijf

De Systeemmap op de huidige opstartschijf levert niet alleen de informatie die de computer nodig heeft om op te starten, maar bepaalt ook:

- Welke versies van de systeemprogrammatuur u gebruikt
- Van welke apparaten u de instellingen kunt wijzigen in het Regelpaneel
- Welke lettertypen beschikbaar zijn tijdens het werken met een programma (deze zijn opgeslagen in het System-bestand)
- Welke bureau-accessoires verschijnen in het Apple-menu (ook deze bevinden zich in het System-bestand)
- De inhoud van het bureau-accessoire Schetsboek

Zijn twee Systeemmappen beter dan één?

Nee, absoluut niet. Een fout die veel wordt gemaakt door gebruikers van een vaste schijf is dat ze (soms per ongeluk) meerdere Systeemmappen op hun vaste schijf installeren. Dit gebeurt bijvoorbeeld wanneer een programmaschijf in zijn geheel naar een vaste schijf wordt gekopieerd. Aangezien een programmaschijf tevens een opstartschijf is (en dus een Systeemmap bevat), wordt bij het kopiëren van de gehele schijf ook de extra Systeemmap meegekopieerd.

Afbeelding 9-5Systeemmap van de opstartschijf

Wanneer er meerdere Systeemmappen op een vaste schijf staan, kan de Macintosh onmogelijk weten welke u wilt gebruiken. De computer maakt dan zelf een willekeurige keuze. U merkt dit pas wanneer u de speciale lettertypen of bureau-accessoires mist die u dacht te hebben geïnstalleerd of als u één of meer opties mist in het het Regelpaneel. (Deze bevinden zich dan in het System-bestand van de Systeemmap die de Macintosh niet heeft gebruikt tijdens het opstarten.) Plaats dus nooit meer dan één Systeemmap op een opstartschijf.

Op de Systeemmap die bij het opstarten is gebruikt, ziet u een symbool van een Macintosh, wat aangeeft dat dit de Systeemmap is waarmee de computer op het moment werkt.

Wanneer u niet zeker weet of er meer dan één Systeemmap aanwezig is op een opstartschijf, gebruikt u het bureau-accessoire Zoek bestand. Installeer Zoek bestand met behulp van het hulpprogramma L/A Transport. (Dit hulpprogramma kunt u ook gebruiken om lettertypen en bureau-accessoires naar een ander System-bestand te kopiëren.)

Vaste opstartschijven en 3.5-inch opstartschijven

Opstartschijven kunnen veel ruimte innemen. Een Macintosh II met een kleurenbeeldscherm, de MultiFinder, een LaserWriter, de mogelijkheid om in de achtergrond af te drukken, extra lettertypen en bureau-accessoires bevat een Systeemmap die waarschijnlijk groter is dan een megabyte. Een Systeemmap van die grootte past uiteraard niet op een 3.5-inch opstartschijf. Het is echter mogelijk een afgeslankte versie van een opstartschijf te maken die wel op een 3.5-inch schijf past en waarop dan zelfs ruimte overblijft.

Wanneer u een vaste schijf als opstartschijf gebruikt, hebt u meer dan genoeg ruimte voor een grote Systeemmap. Bovendien kunt u ook de Installatie-map, programma's en documenten op deze schijf bewaren. Tevens kunt u naar eigen inzicht lettertypen en bureau-accessoires onderbrengen in het Systembestand. En tenslotte kunt u zonder problemen afdrukken in de achtergrond, aangezien er op de opstartschijf voldoende ruimte is voor de spool-bestanden die daarbij worden aangemaakt.

Zonder vaste schijf beschikt u niet over deze mogelijkheden. Zelfs met twee schijfeenheden van 3.5-inch zult u zuinig moeten omgaan met de ruimte op de opstartschijf, als u de schijf voor meerdere doeleinden wilt kunnen gebruiken. Het kan immers zijn dat u een programma op de opstartschijf wilt plaatsen (en daarbij nog wat ruimte wilt overhouden voor het opslaan van documenten).

Kleine System-bestanden

Speciaal voor de gebruikers van een Macintosh zonder vaste schijf heeft Apple afgeslankte versies van het System-bestand ontwikkeld. Deze versies zijn te vinden in de map 'Speciale installatiescripts' op een van de *Hulpprogrammatuurschijven*. Met behulp van de Installer kunt u de besturingsbestanden voor uw computer installeren. (Raadpleeg voor meer informatie de *Macintosh Handleiding Hulpprogrammatuur*.)

De afgeslankte System-bestanden nemen minder ruimte in op de opstartschijf. Er is echter een nadeel aan verbonden: een opstartschijf met een afgeslankt System-bestand werkt maar op één type Macintosh. Dit betekent dat u een opstartschijf waarop de besturingsbestanden voor de Macintosh Plus zijn geinstalleerd, niet kan worden gebruikt voor de Macintosh SE of de Macintosh II.

❖ Systemen met maar één schijfeenheid. Als u maar één 3.5-inch schijfeenheid en geen vaste schijf hebt, kunt u beter geen recente versie van de Macintosh systeemprogrammatuur installeren. U hebt tenminste twee 3.5-inch schijfeenheden nodig om de meest recente systeemprogrammatuur te installeren en naar behoren te kunnen gebruiken.

Voordat u een bestaande opstartschijf bijwerkt

Maak uit voorzorg altijd een reservekopie van een opstartschijf waarvan u de systeemprogrammatuur wilt bijwerken. Vraag voordat u een programmaschijf bijwerkt, aan de leverancier of het programma compatibel is met de nieuwe systeemprogrammatuur voor de Macintosh. Is dat niet het geval, vraag de leverancier dan om een bijgewerkte versie van het programma.

In geval van twijfel kunt u de programmaschijf beter niet bijwerken. Blijf de schijf met de oudere versie van de systeemprogrammatuur gebruiken als opstartschijf.

Opstartschijven aanmaken en bijwerken

U maakt een opstartschijf aan door op een geïnitialiseerde schijf systeemprogrammatuur (in een Systeemmap) te installeren. Wanneer u een opstartschijf bijwerkt, installeert u de laatste versie van de systeemprogrammatuur op een bestaande opstartschijf. In beide gevallen gebruikt u de Installer en volgt u dezelfde procedure.

U kunt de *Macintosh Systeemschijf* als opstartschijf gebruiken. Het is echter beter om de schijf te kopiëren (of uw eigen opstartschijf bij te werken met behulp van deze schijf) en de *Macintosh Systeemschijf* op een veilige plaats te bewaren.

Kopieer de originele schijven. Kopieer de Macintosh Systeemschijf en de Macintosh Printerschijf. U kunt dan de systeemprogrammatuur vanaf deze schijven naar uw opstartschijven kopiëren. Nu kunt u de originele schijven veilig opbergen. Mochten de werkkopieën beschadigd raken, dan kunt u vanaf de originele schijven een nieuwe kopie maken. (Als u niet weet hoe u 3.5-inch schijven kopieert, raadpleegt u het gedeelte "3.5-inch schijven kopiëren" in hoofdstuk 7.)

Voor gebruikers van een vaste schijf

Als u een vaste schijf als opstartschijf gebruikt, dient u, afhankelijk van de vraag of u een nieuwe of gebruikte vaste schijf hebt, op het volgende te letten:

- Als de vaste schijf nog niet eerder is gebruikt, dient u hem te initialiseren volgens de aanwijzingen van de fabrikant. (Een SCSI-vaste schijf van Apple initialiseert u met Apple HD SC Installatie. Gebruik van dit programma de versie die op de Systeemschijf staat. Raadpleeg voor meer informatie het gedeelte "Vaste schijven" in hoofdstuk 8.)
- Als u een gebruikte vaste schijf hebt overgenomen, is deze al geïnitialiseerd en kan deze een eerdere versie van de systeemprogrammatuur bevatten (niet de meest recente versie die te vinden is op de Systeemschijf die bij deze handleiding is gevoegd). Het is ook mogelijk dat sommige programma's op de vaste schijf niet compatibel zijn met de nieuwe systeemprogrammatuur die u gaat installeren. Dit kan betekenen dat gegevens op de vaste schijf verloren gaan of beschadigd raken.

U beschermt uzelf tegen dergelijke ongelukken door vóór het installeren van de nieuwe systeemprogrammatuur een reservekopie van de vaste schijf te maken volgens de instructies in de gebruikershandleiding. (Als u een vaste schijf van Apple hebt, kunt u het hulpprogramma HD Backup gebruiken. U kunt de programma's en bestanden op een vaste schijf ook zelf naar 3.5-inch schijven kopiëren.)

Als u later ontdekt dat een programma niet compatibel is met de nieuwe systeemprogrammatuur, vraagt u de fabrikant om een bijgewerkte versie. In de tussentijd kunt u het beste een lagere versie van de systeemprogrammatuur gebruiken bij dit programma. (Gebruik tijdens het werken met het betreffende programma een kopie van de originele programmaschijf. Lees ook het gedeelte "Opstartschijven verwisselen" verderop in dit hoofdstuk.)

Het gebruik van de Installer

In de onderstaande instructies wordt aangenomen dat uw systeem is uitgerust met twee 3.5-inch schijfeenheden of een vaste schijf en ten minste één 3.5-inch schijfeenheid. U kunt de Installer beter niet gebruiken wanneer u slechts één 3.5-inch schijfeenheid hebt en geen vaste schijf, aangezien u dan voortdurend schijven zult moeten verwisselen. (Het wordt afgeraden de nieuwe systeemprogrammatuur te gebruiken als u slechts één 3.5-inch schijfeenheid hebt en geen vaste schijf.)

❖ Voordat u begint. Als u een opstartschijf wilt aanmaken en geen vaste schijf hebt, dient u ervoor te zorgen dat u een dubbelzijdig geïnitialiseerde schijf bij de hand hebt. Deze schijf wordt uw nieuwe opstartschijf. (Raadpleeg het gedeelte "3.5-inch schijven gereedmaken voor gebruik" in hoofdstuk 7, als de schijf nog niet is geïnitialiseerd. Het initialiseren van een schijf is een eenvoudige bewerking die ongeveer een minuut in beslag neemt.)

Als u wel een vaste schijf hebt, maakt u van deze schijf de opstartschijf.

De Systeemschijf installeren

- 1. Verwijder alle schijven terwijl de computer aan staat. Zet de computer vervolgens uit.
- 2. Plaats de Macintosh Systeemschijf in een 3.5-inch schijfeenheid.

Zorg ervoor dat het etiket aan de bovenkant zit en het metalen gedeelte naar voren wijst.

3. Zet de Macintosh aan.

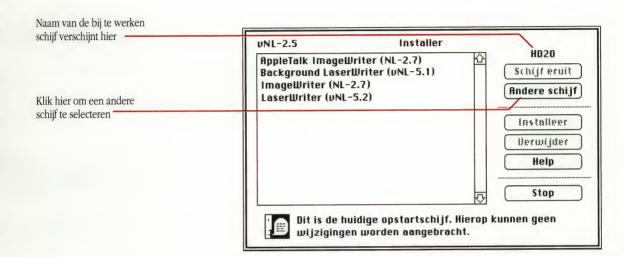
Na enkele ogenblikken verschijnt het bureaublad.

4. Selecteer het symbool van de Systeemschijf en open het.

Selecteer het symbool door erop te klikken. Kies vervolgens 'Open' uit het Archief-menu. (U kunt het symbool ook openen door er dubbel op te klikken.)

- 5. Selecteer de Installatie-map en open deze.
- 6. Selecteer en open de Installer.

Het Installer-venster verschijnt op het scherm.

Afbeelding 9-6

Het Installer-venster voor de Macintosh Systeemschijf

7. Plaats zo nodig een dubbelzijdig geïnitialiseerde schijf in de tweede 3.5-inch schijfeenheid.

Dit doet u wanneer u een opstartschijf van 800K aanmaakt of bijwerkt. Als uw vaste schijf de opstartschijf wordt, leest u hieronder verder.

8. Selecteer de schijf waarop u de systeemprogrammatuur wilt installeren door op de knop 'Andere schijf' te klikken.

De naam van de geselecteerde schijfeenheid verschijnt in de rechter bovenhoek van het venster (boven de knoppen). Als u hier de naam ziet van de opstartschijf die u wilt aanmaken of bijwerken, gaat u door met stap 9. Als dat niet het geval is, blijft u op de knop 'Andere schijf' klikken totdat de juiste naam verschijnt.

9. Selecteer het besturingsbestand voor uw computer.

Als u bijvoorbeeld een Macintosh SE hebt, selecteert u 'Macintosh SE Installatie'.

Wanneer u een besturingsbestand selecteert, verschijnt onderin het dialoogvenster het bericht "Een moment a.u.b...". De Installer heeft nu enkele ogenblikken nodig om te berekenen hoeveel ruimte er na installatie van de systeemprogrammatuur op de opstartschijf overblijft.

Kan de Installer niet verder? Als u een 3.5-inch schijf bijwerkt, kan deze op een gegeven moment vol raken. Op het scherm verschijnt dan een venster met de mededeling dat de installatie niet verder kan worden uitgevoerd. U zult de Installer nu moeten verlaten.

In het gedeelte "Ruimte vrijmaken op een 3.5-inch opstartschijf" worden een aantal manieren besproken waarop u meer ruimte op uw schijf kunt krijgen. Het is mogelijk dat er teveel lettertypen en bureau-accessoires in het huidige System-bestand zijn opgenomen. (De Installer verwijdert deze nooit willekeurig om ruimte vrij te maken.) Verwijder met behulp van L/A Transport een aantal lettertypen en bureau-accessoires uit het huidige System-bestand. In de *Macintosh Handleiding Hulpprogrammatuur* leest u hoe u dit doet.

10. Klik op de knop 'Installeer'.

De Installer installeert nu automatisch de systeemprogrammatuur op de schijf die u in stap 8 hebt geselecteerd. Als de programmatuur is geïnstalleerd, verschijnt er een bericht dat de installatie met succes is voltooid.

11. Klik op 'Stop' om de Installer te verlaten.

Na een paar seconden verschijnt het bureaublad weer.

12. Kies 'Zet uit' uit het Speciaal-menu.

Op deze manier verwijdert u alle 3.5-inch schijven.

Als u een Macintosh Plus of SE hebt, wordt het scherm zwart en verschijnt er een dialoogvenster met een knop 'Herstart'.

Als u een Macintosh II hebt, schakelt u met het commando 'Zet uit' de stroomtoevoer naar uw computer uit.

De Macintosh Printerschijf installeren

U hebt nu de benodigde systeemprogrammatuur geïnstalleerd. Als u beschikt over een printer, dient u de besturingsbestanden voor de printer te installeren.

❖ Bent u aangesloten op een netwerk? Als u via een AppleTalk netwerk bent aangesloten op een LaserWriter waarmee ook andere gebruikers werken, is het van belang dat alle gebruikers de meest recente versie van LaserWriter en Laser Prep (versie 5.2) gebruiken, om problemen met het netwerk te voorkomen.

Als het een paar dagen duurt voordat elke gebruiker van het netwerk zijn versie van LaserWriter en Laser Prep kan vervangen, kunt u nog steeds documenten afdrukken met behulp van de lagere versie. U kunt de MultiFinder dan echter niet gebruiken om af te drukken in de achtergrond (zie voor een beschrijving van afdrukken in de achtergrond hoofdstuk 10).

∆ Belangrijk

Als u een bestaande opstartschijf wilt bijwerken door de nieuwe Systeemmap naar de opstartschijf te slepen en zo de oude Systeemmap te vervangen, dient u de computer op te starten met behulp van de nieuwe *Systeemschijf*. Als u dit niet doet, is het mogelijk dat een speciaal gebied op uw oude schijf dat tijdens het opstarten wordt gebruikt, niet naar behoren kan worden bijgewerkt. Dit kan leiden tot problemen bij het opstarten van de Macintosh. Met de Installer kunt u dergelijke problemen voorkomen. Δ

- 1. Zet de computer aan.
- 2. Plaats de *Macintosh Printerschijf* in een 3.5-inch schijfeenheid als het bureaublad op het scherm is verschenen.

Zorg ervoor dat het etiket aan de bovenkant zit en het metalen gedeelte naar voren wijst.

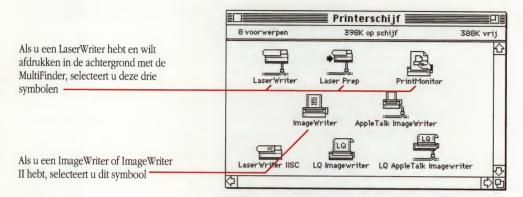
3. Plaats de 3.5-inch opstartschijf waarop u de besturingsbestanden voor de printer wilt installeren in de tweede 3.5-inch schijfeenheid.

Dit doet u wanneer u een opstartschijf van 800K aanmaakt of bijwerkt. Als uw vaste schijf de opstartschijf wordt, leest u hieronder verder.

4. Selecteer en open het symbool van de Printerschijf.

Klik op het symbool en kies 'Open' uit het Archief-menu. (U kunt het symbool ook openen door er dubbel op te klikken.)

5. Selecteer de besturingsbestanden voor de printer.

Afbeelding 9-7

De inhoud van de Macintosh Printerschijf

U kunt meerdere symbolen tegelijk selecteren door de Shift-toets ingedrukt te houden terwijl u klikt.

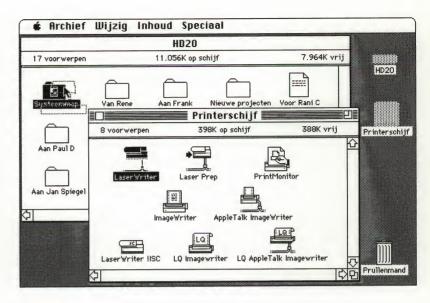
Als u een LaserWriter hebt en met de MultiFinder wilt afdrukken in de achtergrond, selecteert u drie symbolen: LaserWriter, Laser Prep en PrintMonitor. (Als u niet van plan bent om af te drukken in de achtergrond, hoeft u PrintMonitor niet te selecteren.)

Als u een ImageWriter of ImageWriter II hebt, selecteert u het symbool van de ImageWriter. (Als u in uw ImageWriter II een AppleTalk-kaart hebt geïnstalleerd, selecteert u AppleTalk ImageWriter.)

Als u een LaserWriter IIsc hebt en met de MultiFinder wilt afdrukken in de achtergrond, selecteert u twee symbolen: LaserWriter II en PrintMonitor. (Als u niet van plan bent om af te drukken in de achtergrond, hoeft u PrintMonitor niet te selecteren.)

Als u een ImageWriter LQ hebt, selecteert u het symbool van ImageWriter LQ. (Als u in uw ImageWriter LQ een AppleTalk-kaart hebt geïnstalleerd, selecteert u LQ AppleTalk ImageWriter.)

6. Versleep het geselecteerde symbool (of de geselecteerde symbolen) naar de Systeemmap op de opstartschijf die u aan het aanmaken of bijwerken bent.

Afbeelding 9-8

Het printersymbool naar de Systeemmap slepen

7. Laat de muisknop los.

Wanneer u de muisknop loslaat, verdwijnen de symbolen die u hebt versleept in de Systeemmap. U kunt ze daar het beste laten staan. Plaats ze niet in een eigen map in de Systeemmap, omdat u dan niet meer kunt afdrukken.

U hebt nu alle noodzakelijke printerbestanden geïnstalleerd.

Bewaar zowel de *Macintosh Systeemschijf* als *Macintosh Printerschijf* op een veilige plaats voor het geval u de systeemprogrammatuur opnieuw dient te installeren.

Voor gebruikers zonder vaste schijf

Als u geen vaste schijf hebt, kan het nodig zijn dat u de Installer gebruikt om de systeembestanden op uw programmaschijven bij te werken voordat u deze schijven als opstartschijf gebruikt.

Gebruikt u schijven van 400K? Van programmaschijven met een capaciteit van 400K kunt u beter geen opstartschijven proberen te maken (daar is niet genoeg ruimte voor). Wanneer u een programma op een 400K schijf wilt gebruiken, start u de computer op met behulp van een andere schijf, plaatst u de 400K programmaschijf in een schijfeenheid en start u het programma.

De zoekvolgorde tijdens het opstarten

Wanneer u de computer aanzet, zoekt deze naar een opstartschijf, dat wil zeggen, een schijf die de systeembestanden bevat die de computer nodig heeft. Omdat er verschillende schijfeenheden met opstartschijven kunnen zijn, houdt de computer bij het zoeken naar opstartschijven een bepaalde volgorde aan. De computer gebruikt de eerste opstartschijf die hij vindt. In principe wordt bij het zoeken naar opstartschijven de onderstaande volgorde aangehouden:

- De eerste interne 3.5-inch schijfeenheid
- De tweede interne 3.5-inch schijfeenheid of een externe schijfeenheid (indien aanwezig)
- Het opstartapparaat dat u hebt opgegeven in het Regelpaneel van een Macintosh SE of een Macintosh II
- Een ingebouwde vaste schijf of een SCSI-vaste schijf met ID-nummer 0.
- Andere apparaten die zijn aangesloten op de SCSI-poort op volgorde van ID-nummer (van 6 naar 0).

Gebruikt u meer dan één externe vaste schijf met een Systeemmap, let er dan op dat u het juiste opstartapparaat opgeeft in het Regelpaneel. Zie ook het gedeelte "Het gebruik van 'Opstartapparaat' in het Regelpaneel" in hoofdstuk 5.

Als u een externe vaste schijf hebt, vindt u in de handleiding bij de schijf meer informatie over het instellen van SCSI-ID-nummers.

Opstartschijven verwisselen

De opstartschijf is de schijf waarvan het symbool in de rechterbovenhoek van het bureaublad staat. Het kan in sommige gevallen handig zijn om tijdens het werken een andere opstartschijf te plaatsen, zodat u speciale bureau-accessoires of lettertypen kunt gebruiken. Het kan ook zijn dat de Macintosh zelf van opstartschijf wisselt omdat u een bepaalde handeling hebt uitgevoerd.

De Macintosh wisselt zelf van opstartschijf wanneer u:

- De computer opnieuw opstart met een andere opstartschijf.
- Een Macintosh SE of Macintosh II opnieuw opstart nadat u een ander opstartapparaat hebt opgegeven (in het Regelpaneel).
- De Option-toets ingedrukt houdt terwijl u een programma opent dat op een andere opstartschijf staat. (De tweede opstartschijf dient een versie van de Finder te bevatten met een nummer dat gelijk is aan dat van de versie op de huidige opstartschijf of een hoger nummer. Deze methode werkt niet bij een lagere versie van de Finder.)
- De Option- en Command-toets ingedrukt houdt en tegelijkertijd dubbel op het symbool van de Finder op de gewenste schijf klikt. (Als u deze toetsen te lang ingedrukt houdt, verschijnt het dialoogvenster voor het opnieuw opbouwen van het bureaublad. Als dit gebeurt, klikt u eenvoudig op 'OK'.)

Als u een programma opent dat zich op een andere opstartschijf bevindt (met de laatste versies van het System-bestand en de Finder), wisselt de Macintosh soms zelf van opstartschijf. Het is echter niet van tevoren te zeggen in welk geval de computer dit zal doen.

Als u gebruik maakt van de MultiFinder. U kunt geen opstartschijven verwisselen wanneer u met de MultiFinder werkt. Wanneer u dit toch probeert, verschijnt er een bericht op het scherm waarin dit wordt verteld. Als het echt noodzakelijk is om opstartschijven te verwisselen, verlaat u de MultiFinder en start u de computer opnieuw op.

Opstartschijven aanpassen

Lettertypen en bureau-accessoires zijn opgeslagen in het System-bestand (in de Systeemmap). Met behulp van L/A Transport kunt u in het System-bestand op een opstartschijf de lettertypen en bureau-accessoires opnemen die voor u het meest van belang zijn. (Het is niet mogelijk het System-bestand te openen en er eenvoudigweg bestanden uit te slepen of in te plaatsen.)

Wanneer u een programma koopt, kan dat speciale lettertypen of bureauaccessoires bevatten. Met L/A Transport kunt u deze kopiëren naar het Systembestand van een andere opstartschijf (als er tenminste genoeg ruimte is op deze schijf). Raadpleeg voor meer informatie over L/A Transport de *Macintosh Handleiding Hulpprogrammatuur*.

U kunt ook bestanden (geen lettertypen of bureau-accessoires) van de Systeemmap van een bepaalde schijf naar de Systeemmap van een andere opstartschijf slepen. Het kan bijvoorbeeld zijn dat u een kopie van een bepaald Schetsboek op een schijf wilt zetten, zodat u de inhoud van dat Schetsboek kunt gebruiken.

Van een opstartschijf een gewone schijf maken

Als u een vaste schijf als opstartschijf gebruikt, kunt u van uw overige opstartschijven gewone schijven maken waarop u bijvoorbeeld uitsluitend documenten bewaart.

- 1. Start het systeem op met een schijf die u niet wilt veranderen.
- 2. Plaats de opstartschijf waarvan u een gewone schijf wilt maken in een 3.5-inch schijfeenheid.
- Open het symbool van de schijf die u zojuist in een schijfeenheid hebt geplaatst en sleep de Systeemmap op die schijf naar de prullenmand.

U kunt de Systeemmap van de huidige opstartschijf niet naar de prullenmand slepen, aangezien de computer deze map gebruikt.

Ruimte vrijmaken op een 800K opstartschijf

Het spreekt vanzelf dat er op een enkele 3.5-inch schijf niet voldoende ruimte is voor alle informatie op de *Systeemschijf* en de *Printerschijf* die u bij de Macintosh hebt ontvangen. U hebt de volledige inhoud van deze schijven gelukkig ook niet nodig.

Hier zijn een paar suggesties voor het vrijmaken van ruimte op een opstartschijf:

- Als u de Installatie-map hebt gekopieerd naar uw opstartschijf, opent u de map en verwijdert u Apple HD SC Installatie door het naar de prullenmand te slepen.
- Installeer alleen de besturingsbestanden voor de printer die u gebruikt. Als u bent aangesloten op een ImageWriter, hebt u AppleTalk ImageWriter, LaserWriter en Laser Prep niet nodig. Wanneer deze symbolen op de schijf staan, kunt u ze verwijderen.
- Als u geen LaserWriter hebt, kunt u ook niet afdrukken in de achtergrond. Staan de symbolen van Backgrounder en PrintMonitor op de schijf, dan sleept u ze naar de prullenmand.
- Als u niet van plan bent gebruik te maken van Enkeltoets-bediening, verwijdert u het bestand. (Enkeltoets-bediening is een bestand in de Systeemmap dat is bedoeld voor mensen die moeilijk met twee handen kunnen typen of die moeite hebben met de bediening van de muis. Raadpleeg voor meer informatie hoofdstuk 6, "Toetsenborden".)
- Als u LeerTekst eenmaal hebt gebruikt om het LeesMij-document te lezen (of af te drukken), sleept u LeerTekst en het LeesMij-document naar de prullenmand. (LeerTekst is een zeer eenvoudig tekstverwerkingsprogramma dat is opgenomen ter ondersteuning van de oefeningen in hoofdstuk 1 en waarmee u LeesMij-documenten kunt lezen. Als u het LeesMij-document later wilt afdrukken, start u de computer opnieuw op met behulp van de Systeemschijf. Vervolgens selecteert u het LeesMij-symbool en kiest u 'Print' uit het Archief-menu.)
- Met behulp van de Installer uit de map 'Speciale Installatiescripts' op een van de *Hulpprogrammatuurschijven* kunt u een afgeslankte versie van het System-bestand installeren. Dit betekent dat u de schijf niet meer op een andere versie van de Macintosh kunt gebruiken (in de *Macintosh Handleiding Hulpprogrammatuur* vindt u hierover nadere details).

Al deze bestanden staan nog steeds op de originele *Systeemschijf* en *Printerschijf* die u op een veilige plaats bewaart. Hoewel u ze hebt verwijderd van de opstartschijf, kunt u ze dus in de toekomst nog altijd gebruiken.

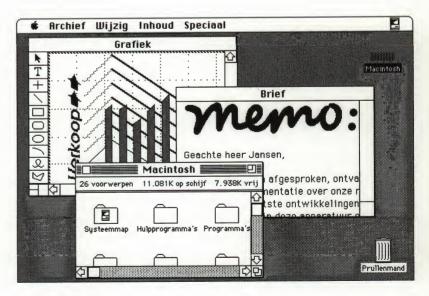
U kunt het beste ongeveer 50K vrijhouden op uw opstartschijven. Programma's gebruiken meestal wat ruimte op de huidige opstartschijf, zelfs als het document waarmee u werkt op een andere schijf staat. (Hoeveel ruimte er vrij is, staat onder de titelbalk van het venster van de huidige opstartschijf. Om te weten te komen hoeveel ruimte er beschikbaar is, kunt u ook het symbool van de opstartschijf selecteren en 'Extra info' kiezen uit het Archief-menu.)

Ruimtegebrek? Als de hoeveelheid informatie waarmee u werkt verspreid is over een te groot aantal schijven, kan een vaste schijf uitkomst bieden. U zet alles op de vaste schijf en gebruikt de 3.5-inch schijven voor het maken van reservekopieën, om informatie van de vaste schijf te halen en naar de vaste schijf weg te schrijven.

De MultiFinder

OOR WIE IS DIT HOOFDSTUK BESTEMD?

Als u het werken met de Finder al onder de knie hebt en nu de MultiFinder wilt gaan gebruiken, dan kunt u daarover in dit hoofdstuk informatie vinden.

Afbeelding 10-1De MultiFinder in actie

Kennismaking met de MultiFinder

De **MultiFinder** is het eerste "multitasking"-besturingssysteem voor de Apple Macintosh Plus, de Macintosh SE en de Macintosh II. Dit systeem maakt het mogelijk verschillende programma's tegelijk te openen, inclusief de zogenaamde achtergrondtoepassingen, die u in staat stellen zelf verder te werken terwijl de Macintosh voor u een bepaalde taak uitvoert.

- U kunt informatie kopiëren en plakken tussen documenten (en programma's) zonder dat u het eerste document of programma hoeft op te slaan voordat u het andere kunt openen.
- U kunt doorlopend gebruik maken van de Finder. Dit maakt het mogelijk om wanneer u maar wilt nieuwe programma's te openen, documenten waaraan u niet werkt een andere naam te geven of te verwijderen, enzovoort.
- Doordat de MultiFinder verwerking in de achtergrond ondersteunt, kunt u bepaalde programma's in de achtergrond uitvoeren, terwijl u zelf ongestoord verder kunt werken. De MultiFinder bevat een functie die u kunt gebruiken in combinatie met een LaserWriter: afdrukken in de achtergrond. Met deze functie kunt u documenten afdrukken terwijl u zelf tijdens het afdrukken verder gaat met uw werk. Als u samen met andere gebruikers in een netwerk bent aangesloten op een LaserWriter, kunt u documenten zelfs na werktijd afdrukken of op een tijdstip waarop de printer weinig wordt gebruikt.

Wat u al moet weten

De MultiFinder is een geavanceerde functie die uw Macintosh krachtiger en flexibeler maakt. In deze handleiding wordt ervan uitgegaan dat u beschikt over een redelijke ervaring met de Macintosh en dat u bekend bent met de elementaire Macintosh bediening en dus weet hoe u:

- De muis en het toetsenbord gebruikt
- Een programma of document opent
- Documenten weggooit
- Vensters verplaatst, verkleint en vergroot
- Werkt met voorwerpen op het bureaublad

- L/A Transport gebruikt (zie de *Macintosh Handleiding Hulpprogrammatuur*)
- De Finder gebruikt

Als u nog niet vertrouwd bent met deze technieken, kunt u beter eerst de tijd nemen om ze onder de knie te krijgen. Ga daarom een tijdje met een aantal programma's aan de slag, zodat u weet hoe u met de computer kunt werken en hoe de computer reageert. U zult meer profijt en plezier van de MultiFinder hebben wanneer u goed bekend bent met uw Macintosh.

Benodigde apparatuur

De MultiFinder is één van de standaardfuncties in de systeemprogrammatuur die met deze handleiding is meegeleverd. Om met de MultiFinder te kunnen werken, dient u versie 6.0 of 5.0 (de vorige versie) van de systeemprogrammatuur te hebben geïnstalleerd. (U vindt deze nummers op de etiketten van de schijven.) U kunt de MultiFinder niet gebruiken met eerdere versies.

De MultiFinder werkt op elke Macintosh Plus, Macintosh SE en Macintosh II met een geheugen van minimaal 1 megabyte (RAM). Als u beschikt over meer dan 1 megabyte, biedt de MultiFinder u zelfs nog meer kracht en flexibiliteit. (U zult dan meer programma's tegelijk kunnen openen.)

Als u van plan bent de MultiFinder met meer dan één groot programma tegelijk te gebruiken (de meer geavanceerde programma's zijn meestal groot), hebt u voor een optimale werking minimaal 2 megabyte geheugen nodig. Uw officiële Apple dealer kan u informatie verschaffen over de installatie van extra RAM-geheugen.

Nagaan hoeveel geheugen uw computer heeft

Als u wilt weten hoe groot het geheugen van uw Macintosh is, kiest u 'Over de Finder' uit het Apple-menu. In het venster dat dan verschijnt, ziet u achter 'Totaal geheugen' het getal dat de geheugengrootte aangeeft.

Afbeelding 10-2

'Totaal geheugen' in het venster 'Over de Finder'

Deel het getal achter 'Totaal geheugen' door 1.024. Als het totale geheugen 1.024 bedraagt, beschikt u over een RAM-geheugen van 1 megabyte; een totaal geheugen van 2.048 betekent dat u 2 megabyte hebt.

Kunt u 'Totaal geheugen' niet vinden? Als u de aanduiding 'Totaal geheugen' niet ziet, hebt u de laatste versie van de systeemprogrammatuur niet geïnstalleerd. Zie "Het gebruik van de Installer" in hoofdstuk 9, "Opstartschijven".

De inhoud van dit hoofdstuk

In dit hoofdstuk vindt u de volgende informatie:

- Uitleg over hoe u uw systeem gereedmaakt voor het afdrukken in de achtergrond, hoe u de MultiFinder inschakelt en hoe u de MultiFinder weer uitschakelt
- Praktische instructies voor het werken met de MultiFinder en het wisselen tussen programma's
- Uitleg over afdrukken in de achtergrond in het algemeen en instructies voor het afdrukken van documenten op een LaserWriter terwijl u zelf met een programma werkt
- Aanwijzingen voor het beheer van het geheugen dat beschikbaar is voor uw programma's (dit gedeelte is vooral van belang als uw systeem is uitgerust met met niet meer dan de standaard 1 megabyte)
- Instructies voor het gebruik van het dialoogvenster 'Wijzig opstart' waarin u opstartprogramma's kunt opgeven
- Een aantal tips voor het werken met de MultiFinder

Hoe u dit hoofdstuk gebruikt

Als dit de eerste keer is dat u met de MultiFinder werkt, kunt u dit hoofdstuk het beste van het begin tot het einde lezen (of in ieder geval doornemen).

- Volg de instructies voor het inschakelen van de MultiFinder
- Neem het praktijkgedeelte door
- Lees de gedeelten over afdrukken in de achtergrond en geheugenbeheer
- Als u geregeld dezelfde reeks programma's gebruikt, kunt u de instructies volgen voor het opgeven van opstartprogramma's

Tijdens het werken met de MultiFinder zult u merken dat dezelfde technieken worden gebruikt als in een enkele Finder-omgeving. Om echter ten volste profijt van de voorzieningen in de MultiFinder te hebben, dient u een aantal belangrijke concepten goed te begrijpen.

Voorbereiding. U kunt alleen profiteren van de voordelen van de MultiFinder als u de laatste versie van de systeemprogrammatuur gebruikt. Als u die versie nog niet hebt geïnstalleerd, raadpleegt u het gedeelte "Het gebruik van de Installer" in hoofdstuk 9.

De MultiFinder inschakelen

U schakelt de MultiFinder in door in het dialoogvenster 'Wijzig opstart' op de knop 'MultiFinder' te klikken. Als er op het bureaublad meer dan één schijfsymbool staat, controleert u eerst of de schijf die u als opstartschijf wilt gebruiken, is geselecteerd. (Selecteer de schijf zonodig door op het schijfsymbool te klikken.)

1. Kies 'Wijzig opstart' uit het Speciaal-menu.

Op het scherm verschijnt het dialoogvenster 'Wijzig opstart'.

Afbeelding 10-3

Het dialoogvenster 'Wijzig opstart'

- 2. Klik op de knop 'MultiFinder' (de knop die wordt gevolgd door drie symbolen).
- 3. Klik op 'OK'.

Hiermee bevestigt u uw keuze en sluit u het dialoogvenster.

4. Kies 'Herstart' uit het Speciaal-menu als u de MultiFinder meteen wilt inschakelen.

Als u liever nog even op de oude manier doorwerkt, kan dat ook. De volgende keer dat u 'Herstart' kiest of de computer uit- en vervolgens weer aanzet, is de MultiFinder ingeschakeld.

De MultiFinder uitschakelen

Hoewel de meeste programma's goed zullen werken met de MultiFinder, kan het voorkomen dat een programma niet compatibel is. Als u merkt dat een programma anders werkt dan normaal, kunt u de MultiFinder tijdelijk uitschakelen. U doet dit via het dialoogvenster 'Wijzig opstart'.

1. Kies 'Wijzig opstart' uit het Speciaal-menu.

Op het scherm verschijnt het dialoogvenster 'Wijzig opstart'.

- 2. Klik op de knop 'Finder' (de knop die wordt gevolgd door één symbool).
- 3. Klik op 'OK'.

De volgende keer dat u 'Herstart' of 'Zet uit' kiest uit het Speciaal-menu, werkt u in de Finder. De MultiFinder is dan uitgeschakeld.

❖ Programma's verlaten. Wanneer u 'Herstart' of 'Zet uit' kiest terwijl de MultiFinder is ingeschakeld en er programma's zijn geopend, sluit de MultiFinder deze programma's automatisch voor u af. Als er documenten zijn geopend die nog niet zijn opgeslagen, wordt u gevraagd of u eventuele wijzigingen wilt opslaan. Als u op 'Ja' klikt, slaat MultiFinder het document op, waarna het programma wordt afgesloten. Als u op 'Nee' klikt, wordt het programma afgesloten zonder dat de wijzigingen worden opgeslagen.

De MultiFinder in de praktijk

De MultiFinder biedt u een grote flexibiliteit. Zodra u gewend bent aan het werken in deze nieuwe omgeving, zult u zelf weten op welke manier u de verschillende functies wilt gebruiken. In de tussentijd kunt u het beste met de nieuwe mogelijkheden vertrouwd raken door daadwerkelijk met de MultiFinder aan de slag te gaan.

Zorg, voor u begint, dat de MultiFinder is geïnstalleerd en dat de MultiFinder is ingeschakeld wanneer u de computer aanzet.

Waarmee u gaat werken

Om de zaken in dit praktische gedeelte niet te ingewikkeld te maken, werkt u hier met twee programma's:

- De Finder (een systeemprogramma dat het bureaublad op het scherm brengt—uw "thuisbasis")
- LeerTekst (een eenvoudig tekstverwerkingsprogramma)

Controleer of het LeerTekst-symbool in het indexvenster staat. Kopieer LeerTekst zonodig van de *Macintosh Systeemschijf* die bij deze handleiding wordt geleverd. (De Finder is automatisch beschikbaar zodra u het bureaublad ziet.)

Het indexvenster van uw opstartschijf moet als enige zijn geopend. Als er andere vensters zijn geopend, sluit u deze.

Wat u hier zult leren

In dit praktijkgedeelte zult u zien hoe gemakkelijk het is om met de MultiFinder te werken en om van het ene programma naar het andere over te stappen. In het bijzonder zal worden ingegaan op:

- De dingen die zijn veranderd in het bureaublad en de menubalk
- De manier waarop u programma's start
- Vier methoden om van het ene programma naar het andere te gaan
- De manier waarop bureau-accessoires werken met de MultiFinder

In de onderstaande beschrijving zijn de verschillende stappen die u moet uitvoeren, **vet** weergegeven. De gedeelten waarin wordt uitgelegd wat er gebeurt, of waarom iets gebeurt, worden normaal weergegeven. Lees nu de beschrijving door en volg alle instructies zorgvuldig op.

Het bureaublad van de Finder

U hebt de MultiFinder ingeschakeld en de computer aangezet. Op het scherm ziet u het bureaublad van de Finder. (De Finder is altijd het eerste programma dat wordt geopend.)

Afbeelding 10-4Het symbool van de Finder

1. Rechts in de menubalk ziet u een klein programmasymbool.

Het bureaublad ziet er net zo uit als voordat u de MultiFinder inschakelde—alleen ziet u nu rechts in de menubalk een klein symbool, dat het programma voorstelt dat op dit moment actief is. Als eerste ziet u hier het symbool van de Finder, aangezien alleen de Finder op dit moment actief is.

Programma's starten

Afbeelding 10-5 Het LeerTekst-symbool

De eerste methode: het Apple-menu U kunt programma's starten naar gelang u ze nodig hebt. Wanneer u een nieuw programma opent, zijn de eerder gestarte programma's nog steeds open en te gebruiken.

2. Start LeerTekst door het LeerTekst-symbool te openen.

Na enkele seconden ziet u een leeg, naamloos LeerTekst-venster, dat het gehele scherm vult. Rechts in de menubalk ziet u nu niet het Findersymbool, maar het LeerTekst-symbool.

3. U ziet dat ook de menunamen in de menubalk zijn veranderd.

In de menubalk ziet u altijd de menunamen die horen bij het programma waarmee u op dat moment werkt—in dit geval LeerTekst.

Omdat in veel programma's dezelfde menunamen voorkomen, ziet u soms in de menubalk weinig of geen verschil als u naar een ander programma gaat. Het kan in sommige gevallen echter nuttig zijn om even te bedenken bij welk programma de menubalk op het scherm hoort. (Wanneer er verschillende programma's tegelijk open zijn, kan het gebeuren dat u niet meer weet in welk programma u aan het werk was—vooral als u een programma wilt verlaten.)

Ook met de MultiFinder gebruikt u het Apple-menu om documenten te openen. Bovendien kunt u met behulp van dit menu van het ene programma naar het andere gaan.

4. Verplaats de aanwijzer naar het Apple-menu, druk op de muisknop en houd deze ingedrukt terwijl u het menu bekijkt.

Wanneer u wilt weten welk programma u op een bepaald moment gebruikt, kijkt u in het Apple-menu. Bovenaan dit menu zie u in de optie 'Over...' de naam van het actieve programma dat zich in de voorgrond bevindt. (Op dit moment luidt de eerste optie 'Over LeerTekst'.)

Afbeelding 10-6 Het Apple-menu

De tweede methode: vensters

5. Open het Apple-menu nogmaals en bekijk het gedeelte onderaan het menu (het gedeelte met de symbolen en de namen).

Wanneer u werkt met de MultiFinder, ziet u hier de symbolen en namen van alle programma's die zijn geopend. Naast het symbool en de naam van het programma dat u op dit moment gebruikt (LeerTekst), ziet u een vinkje.

U kunt met behulp van het Apple-menu elk gewenst open programma uit deze lijst kiezen. Het programma wordt dan naar de voorgrond gebracht, zodat u ermee kunt werken.

6. Kies 'Finder' uit het Apple-menu.

U hebt nu het Apple-menu gebruikt om van het ene open programma (LeerTekst) naar het andere (de Finder) te gaan.

Zodra u de Finder kiest, ziet u de menutitels en het symbool rechts in de menubalk weer veranderen. Bovendien komt het Finder-venster naar voren. Het LeerTekst-venster is inactief en niet zichtbaar. Het bevindt zich in de achtergrond en bedekt het bureaublad.

Let op. Als u onverhoopt het venster van het programma waarmee u wilt werken, niet meer kunt vinden, kunt u altijd terugkeren naar het Apple-menu en daar het programma kiezen. Het programma komt dan naar voren en het venster wordt geactiveerd.

Een tweede manier om van het ene programma naar het andere te gaan is door te klikken in het inactieve venster van het gewenste programma.

7. Klik op een willekeurige plaats in het LeerTekst-venster (achter het Finder-venster).

U bent zojuist overgestapt van het ene programma (de Finder) naar het andere (LeerTekst)—door in een inactief venster te klikken.

8. Verklein het LeerTekst-venster met behulp van het maatvak, zodat u het bureaublad achter het venster kunt zien.

Maak het venster zo klein mogelijk. Als u het venster niet verder kunt verkleinen, laat u de muisknop los. (Het bureaublad verschijnt pas als u de muisknop loslaat.)

9. Klik in het zoom-vak.

Zodra u in het zoom-vak klikt, wordt het venster weer vergroot. Het venster beslaat nu het gehele scherm.

10. Klik opnieuw in het zoom-vak.

Het LeerTekst-venster wordt nu opnieuw tot de kleinst mogelijke afmeting verkleind. Deze "zoom"-techniek is een goede manier om vensters groot genoeg te maken om erin te werken en ze vervolgens snel te verkleinen zodat een groter gedeelte van het bureaublad en van andere programmavensters zichtbaar wordt.

Programma's die het gehele bureaublad vullen

Er is een klein aantal programma's (zoals MacPaint versie 1.5 of lagere versies) dat het gehele bureaublad in beslag neemt. U kunt de vensters van deze programma's niet verkleinen of opzij schuiven om vensters en symbolen daaronder te bekijken. Die vensters en symbolen zijn er echter nog wel—ze zijn alleen tijdelijk onzichtbaar.

Wanneer een programma het gehele bureaublad bedekt, kunt u andere open programma's (inclusief de Finder) gewoon kiezen uit het Apple-menu. Er verschijnt dan een actief venster waarin u kunt werken. De namen in de menubalk worden vervangen door de menunamen van het programma dat u hebt geactiveerd. Het bureaublad van de Finder is echter nog steeds niet zichtbaar. (Dit kunt u afleiden uit het feit dat de prullenmand ontbreekt.)

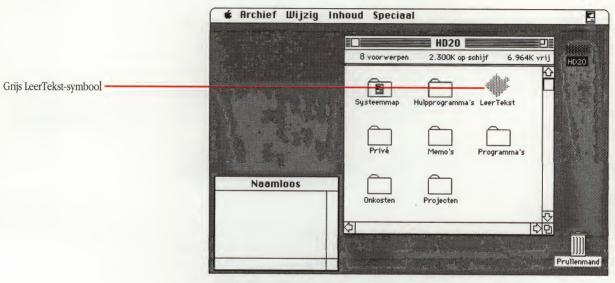
Als u de prullenmand of een ander onderdeel van het bureaublad nodig hebt, verlaat u het programma dat het scherm vult. U gebruikt het bureaublad van de Finder voor wat u wilde doen en start vervolgens het programma opnieuw op.

11. Sleep het LeerTekst-venster naar de linker benedenhoek van het scherm, zodat u wat meer ruimte krijgt.

Als het goed is ziet u nu het grootste gedeelte van het bureaublad en een gedeelte van het Finder-indexvenster. Het LeerTekst-venster is nu actief; het indexvenster is inactief.

12. Maak het Finder-venster actief door erin te klikken.

In de MultiFinder werkt u met vensters op precies dezelfde manier als met eerdere versies van de Macintosh systeemprogrammatuur. Dit betekent dat er telkens maar één venster tegelijk actief kan zijn. Zodra u in het Finder-venster klikt, wordt dit venster actief en komt het naar voren—zodat u direct met de Finder kunt gaan werken. LeerTekst is nog steeds open; het LeerTekst-venster is echter inactief.

Afbeelding 10-7

Een actief en een inactief venster

De derde methode: grijze programmasymbolen

Bij de derde manier om van het ene programma naar het andere te gaan, gaat u als volgt te werk:

13. Zoek het LeerTekst-symbool in het Finder-venster.

U ziet dat het LeerTekst-symbool, net als het symbool van een geopende map, grijs is.

14. Klik dubbel op het grijze LeerTekst-symbool.

U hebt LeerTekst nu opnieuw geactiveerd. Door dubbel te klikken op een grijs programmasymbool geeft u aan dat u het programma wilt gebruiken. (U kunt ook het symbool selecteren en 'Open' kiezen uit het Archiefmenu.)

De vierde manier: klein symbool in de menubalk

Tenslotte nog een vierde manier om van het ene programma naar het andere te gaan:

15. Klik op het kleine LeerTekst-symbool rechts in de menubalk.

Het programma dat zich onder LeerTekst bevindt (de Finder) komt nu direct naar voren.

16. Klik op het kleine Finder-symbool in de menubalk.

U keert weer terug naar LeerTekst. Door op het kleine symbool in de menubalk te klikken, haalt u achtereenvolgens alle geopende programma's op het scherm. U bladert als het ware door de geopende programma's.

- * Wat u tot nu toe hebt geleerd... U kent nu vier methoden om aan te geven dat u met een bepaald open programma wilt gaan werken:
 - Het gewenste programma kiezen uit het Apple-menu
 - Klikken in het inactieve venster van het programma
 - Dubbel klikken op het grijze symbool van het programma
 - Klikken op het kleine symbool in de menubalk

Het laatste onderwerp dat in dit praktische gedeelte aan de orde komt, is de manier waarop de bureau-accessoires werken in de MultiFinder.

Bureau-accessoires

Als u met de MultiFinder werkt, kunt u alle bureau-accessoires gewoon gebruiken. Bij het starten of verlaten van een programma worden de bureau-accessoires niet automatisch gesloten. Wanneer u van het ene programma naar het andere gaat, blijven de bureau-accessoires op het bureaublad staan.

17. Kies 'Calculator' uit het Apple-menu.

Zodra de Calculator verschijnt, wordt het LeerTekst-venster inactief en verandert de menubalk.

18. Klik in het LeerTekst-venster en kies vervolgens 'Stop' uit het Archief-menu van LeerTekst.

U hebt nu het programma verlaten dat u gebruikte op het moment dat u het bureau-accessoire Calculator opende. Het LeerTekst-symbool is nu niet langer grijs, omdat het programma is afgesloten. Zoals u ziet, staat de Calculator nog steeds op het scherm.

19. Maak het Finder-venster actief door erin te klikken.

Als u het Finder-venster activeert, kan de Calculator aan het oog worden onttrokken. Het bureau-accessoire is er echter nog wel—open en inactief.

20. Sleep het Finder-venster ongeveer 5 centimeter omlaag, zodat de Calculator weer zichtbaar wordt.

Het venster wordt pas verplaatst als u de muisknop loslaat.

21. Klik op de Calculator, zodat deze naar voren komt, en kies vervolgens 'Sluit' uit het Archief-menu (of klik in het sluitvak).

In dit praktische gedeelte hebt u kennis gemaakt met de menubalk en met vier methoden om programma's te starten. U hebt in de praktijk gewerkt met het Apple-menu, vensters geactiveerd en bureau-accessoires geopend en gesloten. U bent nu klaar om zonder problemen met de MultiFinder aan de slag te gaan.

Afdrukken in de achtergrond

De term **verwerking in de achtergrond** wordt gebruikt voor situaties waarin de computer een bepaalde taak uitvoert in de achtergrond—zonder dat u wordt gestoord of uw werkzaamheden moet onderbreken—terwijl u op dezelfde computer verder werkt aan iets anders. Als u beschikt over de juiste achtergrondprogramma's (en over de MultiFinder), kunt u uw Macintosh ongestoord gebruiken terwijl de computer andere taken voor u uitvoert.

'Afdrukken in achtergrond' (een functie die is opgenomen in de MultiFinder) is een voorbeeld van verwerking in de achtergrond. In combinatie met een LaserWriter stelt 'Afdrukken in achtergrond' u in staat *gelijktijdig* te werken met een programma en documenten af te drukken.

Spool-bestanden zijn bestanden die tijdelijk worden opgeslagen, zodat ze geen belemmering vormen voor de verwerking van andere gegevens.

De werking van 'Afdrukken in achtergrond'

Wanneer 'Afdrukken in achtergrond' is ingeschakeld, wordt het af te drukken document, zodra u het commando 'Print' uit het Archief-menu kiest, opgeslagen op de opstartschijf en vervolgens naar de printer gestuurd. (In het Engels wordt dit **spooling** genoemd.) Als u verschillende documenten na elkaar naar de printer stuurt, wordt elk van die documenten opgeslagen op de opstartschijf en worden de documenten in de aangegeven volgorde afgedrukt.

'Spooling' vergt slechts een fractie van de tijd die nodig is om een document af te drukken, zodat u veel minder lang zult hoeven wachten. Zodra het document op de opstartschijf staat, kan het afdrukken in de achtergrond worden uitgevoerd—waardoor de computer weer beschikbaar komt voor andere dingen.

Met 'Afdrukken in achtergrond' gebruikt u het Print-commando zoals u dat gewend bent. Als u een document wilt afdrukken, is de computer echter veel minder lang bezet.

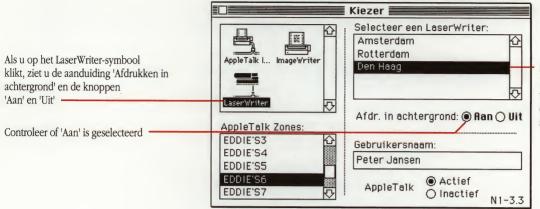
Controleren of 'Afdrukken in achtergrond' is ingeschakeld

In de MultiFinder is 'Afdrukken in achtergrond' standaard ingeschakeld. Als uw systeem echter al door iemand anders is gebruikt, kan die gebruiker de optie hebben uitgeschakeld. U kunt als volgt controleren of de optie is ingeschakeld:

- 1. Kies het bureau-accessoire Kiezer uit het Apple-menu.
- 2. Selecteer het LaserWriter-symbool in de linker bovenhoek van het Kiezer-venster.

'Afdrukken in achtergrond' is alleen te gebruiken als u beschikt over een LaserWriter.

Zodra u op het LaserWriter-symbool klikt, verschijnt de standaardlijst van LaserWriters die u kunt gebruiken. Onder die lijst ziet u de aanduiding 'Afdrukken in achtergrond', gevolgd door de knoppen 'Aan' en 'Uit'.

Selecteer de LaserWriter waarop u uw documenten wilt afdrukken.

Afbeelding 10-8

'Afdrukken in achtergrond' in het Kiezer-venster

- 3. Controleer of 'Aan' is geselecteerd.
- 4. Selecteer zonodig de LaserWriter waarop u uw documenten wilt afdrukken.

Als er geen LaserWriter is geselecteerd, weet PrintMonitor niet waarop uw document moet worden afgedrukt.

5. Sluit het venster van de Kiezer.

Wanneer 'Afdrukken in achtergrond' is ingeschakeld, kunt u uw documenten afdrukken zoals u gewend bent—maar wel sneller en handiger. Het kan echter ook zijn dat u wat meer controle wilt hebben over het afdrukken. U wilt bijvoorbeeld weten wat de status is van een document dat wordt afgedrukt, bepalen wanneer een document wordt afgedrukt of weten wat er tijdens het afdrukken gebeurt. Deze mogelijkheden worden u geboden door het programma PrintMonitor.

PrintMonitor

Wanneer 'Afdrukken in achtergrond' is ingeschakeld, wordt PrintMonitor geopend zodra u het Print-commando geeft. PrintMonitor bevat opties waarmee u kunt bepalen wat er precies gebeurt met de documenten die worden afgedrukt. PrintMonitor is echter wel zo autonoom dat u er niet op hoeft te letten en dat het zonder uw tussenkomst in de achtergrond kan werken.

Net als bij andere programma's die samen met de MultiFinder worden gebruikt, kunt u ook het venster van PrintMonitor op verschillende manieren naar voren halen, zodat u ermee kunt werken:

- Als er op dat moment niets wordt afgedrukt, kunt u het PrintMonitorsymbool selecteren en openen. (U vindt dit symbool in de Systeemmap.)
- Als de printer bezig is een document af te drukken, kunt u 'PrintMonitor' kiezen uit het Apple-menu, op het kleine symbool in de menubalk klikken en door de geopende programma's bladeren totdat PrintMonitor naar voren komt of dubbel klikken op het grijze PrintMonitor-symbool (in de Systeemmap).

Op het scherm ziet u nu de menubalk van PrintMonitor.

Met behulp van het Archief-menu van PrintMonitor kunt u verschillende dingen doen:

- Het PrintMonitor-venster openen of sluiten
- Het Voorkeuren-venster kiezen en openen
- Het afdrukken afbreken (of hervatten)

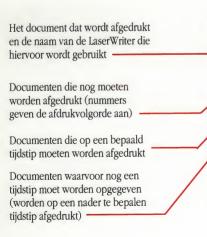
Het PrintMonitor-venster

Wanneer u PrintMonitor opent (door 'PrintMonitor' te kiezen uit het Applemenu of door het PrintMonitor-symbool in de Systeemmap te selecteren en te openen), verschijnt altijd het PrintMonitor-venster.

Afbeelding 10-9

Het Archief-menu van PrintMonitor

Informatie over het document dat wordt afgedrukt

Afbeelding 10-10

Het PrintMonitor-venster

Het PrintMonitor-venster bevat een aantal nuttige functies. Hieronder wordt de inhoud van de functies behandeld in de volgorde waarin deze in het venster staan.

- Afgedrukt wordt. Hier ziet u de naam van het document dat wordt afgedrukt en de naam van de printer die daarvoor wordt gebruikt.
- Wachtrij. In dit gedeelte staan de namen van andere documenten die u wilt laten afdrukken, plus algemene informatie over de status van die documenten.
 - Genummerde documenten worden zo snel mogelijk afgedrukt. De nummers voor de documentnamen geven aan welk document als eerste zal worden afgedrukt, welk document als tweede, enzovoort. Achter de naam van het document ziet u de naam van de printer waarop het document zal worden afgedrukt.

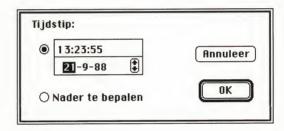
U kunt de volgorde in deze wachtrij veranderen door een genummerd document naar een andere plaats in de rij te slepen. (U kunt document nummer 2 bijvoorbeeld vóór document 1 zetten.)

- □ Wanneer u het document wilt laten afdrukken op een bepaald tijdstip, ziet u voor de naam van het document een kleine klok. (Om dit tijdstip op te geven, gebruikt u het commando 'Tijdstip...'.) Achter de naam van het document ziet u de tijd en de datum waarop het document zal worden afgedrukt.
- Documenten die op een nader te bepalen tijdstip moeten worden afgedrukt, worden voorafgegaan door een korte streep (en gevolgd door de aanduiding 'nader te bepalen'), ten teken dat u nog geen tijdstip voor het afdrukken hebt opgegeven. Deze documenten blijven in de wachtrij staan totdat u met het commando 'Tijdstip...' opgeeft wanneer u ze wilt laten afdrukken.

Als er in de wachtrij meer dan vier documenten staan, kunt u de namen van de resterende documenten bekijken door de lijst te verschuiven.

Meer dan één LaserWriter. Als uw computer is opgenomen in een netwerk met meer dan één LaserWriter, kunt u uw documenten naar verschillende printers sturen. U gebruikt dan, voordat u het Print-commando kiest, de Kiezer om de gewenste printer te selecteren.

- Verwijder uit lijst/Annuleer afdrukken. Vlak onder de wachtrij ziet u, afhankelijk van het document dat u hebt geselecteerd, een knop met het opschrift 'Verwijder uit lijst' of 'Annuleer afdrukken'.
 - Wanneer u een document in de wachtrij selecteert, luidt het opschrift: 'Verwijder uit lijst'. Klik op deze knop om de printopdracht voor dit document op te heffen en het document uit de lijst te verwijderen. (U kunt Shift-klikken om meer dan één document te selecteren en te verwijderen.)
 - Wanneer u een document selecteert dat op dat moment wordt afgedrukt, luidt het opschrift 'Annuleer afdrukken'. Klik op deze knop om het afdrukken af te breken.
- **Tijdstip...:** Deze knop gebruikt u om de tijd en datum op te geven waarop u een document in de wachtrij wilt laten afdrukken. Eerst selecteert u het af te drukken document en vervolgens klik u op 'Tijdstip...'. Op het scherm verschijnt dan het Tijdstip-venster.

Afbeelding 10-11Het Tijdstip-venster

Dit dialoogvenster bevat een klok die net zo werkt als de klok van het bureau-accessoire Wekker en die u kunt gebruiken om de gewenste tijd en datum op te geven. (Op de klok ziet u eerst altijd de huidige tijd en datum.)

Om de tijd en datum te veranderen, klikt u op de getallen die u wilt veranderen. Rechts van de tijd of de datum verschijnen dan twee pijlen. Wanneer u op deze pijlen klikt, verspringen de getallen. Het is echter ook mogelijk de gewenste tijd of datum in te voeren via het toetsenbord. Met behulp van de Tab-toets gaat u in dat geval naar het volgende veld (bijvoorbeeld van datum naar maand of van maand naar jaar). Wanneer u alles hebt ingesteld, klikt u in het sluitvak. Hierdoor wordt ook het Tijdstipvenster gesloten.

Als u nog niet weet wanneer u het document wilt afdrukken, kiest u 'Nader te bepalen'. Op een later tijdstip kunt u dan terugkeren naar dit dialoogvenster en een tijd (en eventueel een datum) opgeven.

Nadat u een optie hebt gekozen, bevestigt u uw keuze door op 'OK' te klikken. Als u inmiddels van gedachten bent veranderd, klikt u op 'Annuleer'.

Status. In dit gedeelte onderaan het venster vindt u informatie over documenten die u hebt geselecteerd in de lijst 'Afgedrukt wordt' of in de wachtrij.

Het Voorkeuren-venster

Wanneer u 'Voorkeuren' kiest uit het Archief-menu van PrintMonitor, verschijnt het Voorkeuren-venster.

Afbeelding 10-12

Het Voorkeuren-venster

Toon PrintMonitor-venster tijdens afdrukken. Deze optie is standaard ingesteld op 'Nee'. Als u het venster echter toch nodig mocht hebben, kunt u het altijd naar voren halen via het Apple-menu. Als u op 'Ja' klikt, verschijnt het PrintMonitor-venster op het bureaublad zodra de printer een document begint af te drukken. Het venster komt echter niet naar voren, zodat u niet wordt gestoord bij wat u aan het doen bent. Als u het venster wilt zien, zult u waarschijnlijk eerst een aantal vensters moeten wegslepen. (U kunt het venster ook naar voren halen door 'PrintMonitor' te kiezen uit het Apple-menu.)

- waarschuw bij problemen. Met deze optie kunt u bepalen hoe u wilt worden gewaarschuwd wanneer er zich een probleem voordoet. Wanneer u de eerste mogelijkheid kiest, verschijnt er een kleine ruit naast PrintMonitor in het Apple-menu. Bij de tweede mogelijkheid, die standaard is gekozen, verschijnt er niet alleen een ruit in het Apple-menu maar ook een klein, knipperend PrintMonitor-symbool in de menubalk, boven het Apple-menu. De derde mogelijkheid is gelijk aan de tweede, met dien verstande dat er ook een waarschuwing verschijnt—zelfs wanneer dit betekent dat u moet worden gestoord. Zo verschijnt er bijvoorbeeld een waarschuwing als het geheugen van de computer tekort schiet of als het papier in de printer op is.
- Waarschuw bij begin handmatige papierinvoer. Als u achter 'Papierinvoer' 'Handmatig' hebt opgegeven (in het Print-venster van de LaserWriter), moet u weten wanneer het afdrukken begint, zodat u het juiste papier kunt invoeren. Met PrintMonitor kunt u bepalen of u wilt worden gewaarschuwd, en zo ja, hoe.

Wanneer u de eerste mogelijkheid kiest, verschijnt er geen melding wanneer de opdracht met handmatige invoer begint. Als uw LaserWriter is uitgerust met een papiertoevoerapparaat van een andere fabrikant dan Apple, waarvoor u de optie 'Handmatig' moet kiezen (hoewel het papier automatisch wordt ingevoerd), is dit waarschijnlijk de gewenste optie. Bij de tweede mogelijkheid, die standaard is gekozen, verschijnt er een kleine ruit naast PrintMonitor in het Apple-menu en een klein, knipperend PrintMonitor-symbool in de menubalk boven het Apple-menu. De derde mogelijkheid is gelijk aan de tweede, met dien verstande dat er ook een waarschuwing verschijnt.

Stop afdrukken/Hervat afdrukken

De inhoud van dit commando in het Archief-menu van PrintMonitor verandert al naar gelang de mogelijkheid die u kiest:

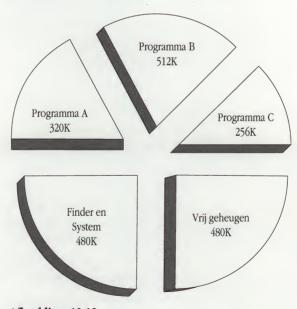
- Als het commando 'Stop afdrukken' luidt wanneer u het kiest, wordt het afdrukken stopgezet zodra het huidige document is afgedrukt. (Als u daarop niet wilt wachten, gebruikt u de eerder beschreven knop 'Annuleer afdrukken' in het PrintMonitor-venster.) Het commando verandert vervolgens in 'Hervat afdrukken'.
- Als het commando 'Hervat afdrukken' luidt wanneer u het kiest, wordt het afdrukken hervat en verandert het commando in 'Stop afdrukken'.

Wanneer u 'Stop afdrukken' hebt gekozen, worden de overige documenten pas afgedrukt als u terugkeert naar het Archief-menu van PrintMonitor en 'Hervat afdrukken' kiest.

Technische informatie over het geheugen

Uw Macintosh is uitgerust met een bepaalde hoeveelheid geheugen. Ieder programma krijgt hiervan een stukje toebedeeld, terwijl de computer zelf een deel van het geheugen nodig heeft om toezicht te houden op wat er gebeurt. Wanneer u met de MultiFinder twee of meer programma's of documenten tegelijk opent, maakt u het voor de computer ingewikkelder om na te gaan hoeveel geheugen er nog vrij is en hoeveel geheugen er aan programma's kan worden toegewezen. Tijdens het werken met de MultiFinder verschijnt er soms een melding waarin u wordt gewaarschuwd dat een programma niet kan worden geopend omdat er niet genoeg geheugen beschikbaar is. Er zijn verschillende manieren om dit probleem op te lossen, maar eerst moet u begrijpen hoe het geheugen in uw Macintosh functioneert.

U kunt uw Macintosh in dit verband vergelijken met een koelkast. Bepaalde vakken hebben vaststaande afmetingen (zoals het vriesvak en de groenteladen, die u niet groter of kleiner kunt maken), terwijl u de afmeting van andere vakken kunt veranderen door de rekken te verplaatsen. Wanneer u bijvoorbeeld 12 grote flessen frisdrank in uw koelkast kwijt wilt, maar er is tussen de rekken alleen ruimte voor kleine flesjes, dan probeert u de flessen niet kleiner te maken, maar verplaatst of verwijdert u een of meer rekken zodat de flessen er wel tussen passen.

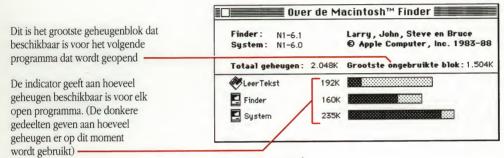

Afbeelding 10-13De verdeling van het geheugen in de Macintosh

Het geheugen in uw Macintosh werkt net zo. Een deel van het geheugen is gereserveerd voor het System-bestand en de Finder, terwijl de rest flexibeler is.

De geheugenindicator van de Finder

Op de geheugenindicator van de Finder kunt u aflezen hoe het geheugen van uw systeem is onderverdeeld. Het venster waarin die indicator staat, verschijnt als u 'Over de Finder' kiest uit het Apple-menu. De indicator geeft aan hoeveel geheugen er aan elk open programma is toegewezen en hoeveel van dat geheugen er door het huidige programma wordt gebruikt.

Afbeelding 10-14

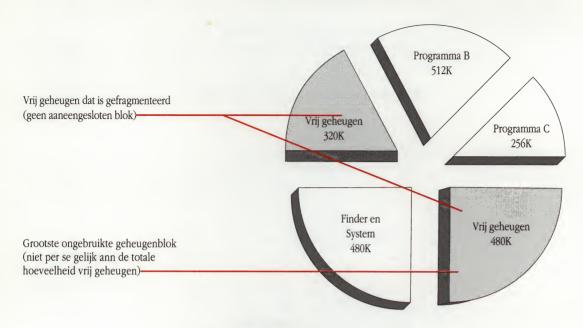
Het venster 'Over de Finder'

Het getal achter 'Grootste ongebruikte blok', net boven de geheugenindicator, geeft aan hoeveel geheugen er nog beschikbaar is voor een ander programma. U kunt hieruit echter niet zonder meer afleiden hoeveel geheugen er in totaal vrij is, omdat u rekening moet houden met een verschijnsel dat *fragmentatie* wordt genoemd.

Gefragmenteerd geheugen

Het geheugen van de computer raakt gefragmenteerd wanneer u een aantal programma's start, een of meer programma's verlaat en vervolgens weer een ander programma start. Het geheugen wordt dan opgedeeld in stukjes—gefragmenteerd— waardoor het nog beschikbare geheugen geen aaneengesloten blok meer vormt. Macintosh programma's kunnen echter alleen werken in een aaneengesloten geheugenblok.

Als u wordt gewaarschuwd dat er niet genoeg geheugen beschikbaar is, kan het zijn dat het benodigde geheugen wel aanwezig is, maar is opgedeeld in verschillende stukken. Als dit het geval is, kunt u die verschillende stukken weer samenvoegen tot één geheel.

Afbeelding 10-15Gefragmenteerd geheugen

Een ongefragmenteerd geheugenblok aanmaken

Om het nog beschikbare geheugen samen te voegen tot één ongefragmenteerd blok gaat u als volgt te werk:

1. Verlaat alle programma's.

2. Start alle programma's opnieuw op.

Door de programma's opnieuw te starten heft u de fragmentatie op. Het getal achter 'Grootste ongebruikte blok' in het venster 'Over de Finder' geeft nu een betrouwbare indicatie van de hoeveelheid geheugen die beschikbaar is voor nieuwe programma's.

De geheugenruimte van een programma veranderen

Wanneer u een programma start, wordt in het algemeen aan de computer doorgegeven hoeveel geheugen er voor dat programma moet worden gereserveerd. Zolang het beschikbare geheugenblok groot genoeg is, kan zonder problemen aan de eisen van ieder programma worden voldaan. Soms kan het echter nodig zijn om de gereserveerde hoeveelheid geheugen te veranderen. Bepaalde oudere programma's vragen bijvoorbeeld meer ruimte dan werkelijk nodig is. (Toen deze programma's werden ontworpen, hield men er geen rekening mee dat ze het geheugen van de computer misschien zouden moeten delen met andere programma's—zoals het geval is wanneer u de MultiFinder gebruikt.) En als u met een heel groot document werkt, kan het zijn dat het programma niet genoeg geheugenruimte heeft gevraagd.

U kunt de computer zelf opdracht geven meer of minder geheugen te reserveren voor een bepaald programma. Zo kunt u de hoeveelheid gereserveerd geheugen bijvoorbeeld vergroten als u wordt gewaarschuwd dat er voor het programma onvoldoende geheugen beschikbaar is, of verkleinen als u geheugen wilt besparen, zodat u meer programma's tegelijk kunt gebruiken. U gebruikt hiervoor het venster 'Extra info' van het programma.

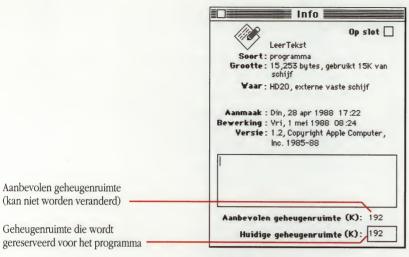
∆ Belangrijk

Maak, voordat u de geheugenruimte van een programma verkleint, eerst een reservekopie van dat programma. Δ

U verandert de geheugenruimte van een programma als volgt:

1. Selecteer het symbool van het programma en kies 'Extra info' uit het Archief-menu.

Op het scherm verschijnt het venster 'Extra info' van het programma.

Afbeelding 10-16

Het venster 'Extra info'

Onderin dit venster ziet u twee regels:

- Aanbevolen geheugenruimte geeft aan hoeveel geheugen u het beste voor dit programma kunt gebruiken. U kunt dit getal niet wijzigen; het dient alleen ter kennisgeving (zodat u niet zelf hoeft te onthouden hoeveel geheugen wordt aanbevolen).
- Huidige geheugenruimte geeft aan hoeveel geheugen er voor het programma is gereserveerd. Door dit getal te wijzigen, kunt u de geheugenruimte van het programma vergroten of verkleinen.

Als deze regels niet in het venster staan, is de MultiFinder niet ingeschakeld. (In dat geval raadpleegt u "De MultiFinder inschakelen" eerder in dit hoofdstuk.)

△ Belangrijk

Geef bij 'Huidige geheugenruimte' geen lager getal op dan achter 'Aanbevolen geheugenruimte' staat vermeld. Als u dit wel doet, kan het programma vreemd gaan reageren (of gewoon niet werken).

Als bij een programma geen aanbevolen geheugenruimte wordt vermeld (in plaats van een getal ziet u de aanduiding 'n.b.'), of als u vermoedt dat het programma meer geheugenruimte in beslag neemt dan nodig is, neemt u contact op met de leverancier en vraagt u hoeveel geheugenruimte wordt aanbevolen.

2. Gebruik de muis om het vak achter 'Huidige geheugenruimte' te selecteren.

Zodra u dit vak selecteert, wordt het gemarkeerd.

Als het niet lukt om het vak te selecteren, is het programma open. Het is niet mogelijk de geheugenruimte van een open programma te veranderen. Verlaat daarom eerst het programma.

3. Verander de geheugenruimte door een getal te typen.

Als u bijvoorbeeld wilt gaan werken aan een extra groot elektronisch werkblad, kunt u de geheugenruimte uitbreiden van 384K naar 512K.

De aanbevolen geheugenruimte opnieuw toekennen. Als u het programma weer wilt laten werken met de aanbevolen hoeveelheid geheugen, laat u het vak achter 'Huidig geheugenruimte' leeg. De normaal aanbevolen hoeveelheid wordt dan automatisch ingevuld.

4. Klik in het sluitvak van het venster.

De volgende keer dat u het programma start, wordt de door u opgegeven hoeveelheid geheugen gebruikt.

Het commando 'Wijzig opstart'

De MultiFinder stelt u in staat twee of meer programma's (of documenten) op te geven die u bij het opstarten automatisch wilt laten openen. Dit is vooral handig als u elke dag dezelfde programma's gebruikt.

Om deze functie te kunnen gebruiken, dient u echter eerst een aantal voorbereidingen te treffen. Wanneer u het commando 'Wijzig opstart' kiest, verschijnt het dialoogvenster 'Wijzig opstart', waarin de volgende opties zijn opgenomen:

Geselecteerde voorwerpen verwijst naar de programma's en documenten die u in het indexvenster hebt geselecteerd voordat u 'Wijzig opstart' koos. Wanneer u meerdere symbolen selecteert, moeten al deze symbolen zijn opgeslagen in dezelfde map. Als dit niet het geval is, kunnen de geselecteerde programma's en documenten niet samen bij het opstarten worden geopend. Als u slechts één programma of document hebt geselecteerd, wordt de aanduiding 'Geselecteerde voorwerpen' vervangen door de naam van dat programma of document. (Wanneer u helemaal niets hebt geselecteerd, is de optie grijs en kan hij niet worden gebruikt.)

- Geopende programma's en BA's verwijst naar de programma's en bureauaccessoires die zijn geopend op het moment dat u 'Wijzig opstart' kiest. Als u deze op het scherm wilt hebben zodra u de computer aanzet, klikt u op deze knop. (Als er geen programma's zijn geopend, is deze optie grijs.)
- Alleen MultiFinder/Alleen Finder geeft aan dat de MultiFinder (of de Finder, als de MultiFinder is uitgeschakeld) zal worden gebruikt als opstartprogramma. Als u geen van de twee andere opties in deze lijst hebt geselecteerd, is deze optie automatisch ingeschakeld.

Opstartprogramma's opgeven

1. Beslis welke optie van 'Wijzig opstart' u wilt gebruiken.

U kunt kiezen uit 'Geselecteerde voorwerpen', 'Geopende programma's en BA's' en 'Alleen MultiFinder/Alleen Finder'. (De derde optie varieert al naar gelang de Finder of de MultiFinder is ingeschakeld.)

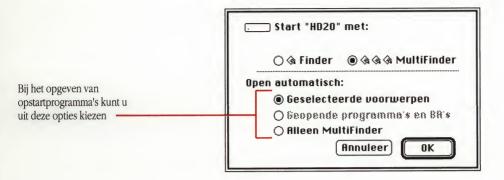
2. Activeer de Finder (als dit nog niet is gebeurd).

Het commando 'Wijzig opstart' staat alleen in het Speciaal-menu van de Finder.

Als u het Finder-venster op het scherm ziet, activeert u de Finder door in het venster te klikken. U kunt ook 'Finder' kiezen uit het Apple-menu.

3. Kies 'Wijzig opstart' uit het Speciaal-menu.

Op het scherm verschijnt het dialoogvenster 'Wijzig opstart'.

Afbeelding 10-17

Het dialoogvenster 'Wijzig opstart'

- 4. Klik op de knop naast de gewenste optie.
- 5. Klik op 'OK'.

De veranderingen worden pas van kracht wanneer u op 'OK' klikt.

Tips voor het gebruik van de MultiFinder

In dit gedeelte vindt u enkele suggesties die het werken met de MultiFinder efficiënter kunnen maken. De eerste is een functietip; de tweede is wellicht handig wanneer u het geheugen van uw computer niet hebt uitgebreid naar meer dan 1 megabyte.

■ Tijdelijk opstarten zonder de MultiFinder. Als u problemen hebt met een programma en vermoedt dat dit niet goed functioneert met de MultiFinder, kunt u tijdelijk opstarten zonder de MultiFinder. U start hiervoor de computer (opnieuw) op terwijl u de Command-toets ingedrukt houdt. Pas wanneer de menubalk verschijnt, laat u de toets los. De MultiFinder blijft nu uitgeschakeld totdat u uw computer (opnieuw) opstart.

U kunt de MultiFinder definitief uitschakelen via het dialoogvenster 'Wijzig opstart' (zie het gedeelte "De MultiFinder uitschakelen" eerder in dit hoofdstuk).

265

■ **De RAM Cache.** Met behulp van de RAM Cache kunt u een deel van het geheugen reserveren, zodat programma's daarin informatie kunnen opslaan en weer snel terug kunnen vinden. U kunt de snelheid van de computer hiermee aanzienlijk opvoeren. De RAM Cache neemt echter wel geheugenruimte in beslag die u ook zou kunnen gebruiken om een programma op te starten. Als u een computer hebt met een geheugen van 1 megabyte, kunt met een RAM Cache van 32K goed uit de voeten. (En als u echt erg om ruimte verlegen zit, kunt u de RAM Cache uitschakelen.)

Als u wilt weten waarop de RAM Cache staat ingesteld, kiest u het Regelpaneel uit het Apple-menu. Onderin het Regelpaneel-venster ziet u de aanduiding 'RAM Cache'. Als de RAM Cache is ingeschakeld en op meer dan 32K staat ingesteld, kunt u door de instelling te verlagen een evenredig gedeelte van het geheugen vrijmaken. (Een eventuele verandering wordt pas van kracht als u uw Macintosh opnieuw start.)

- Bureau-accessoires. Als u met de MultiFinder werkt en van plan bent bureau-accessoires te gaan gebruiken, is het uit oogpunt van geheugenbeheer een goed idee deze te openen voordat u de programma's opent waarmee u wilt gaan werken.
- L/A Transport. Het programma L/A Transport werkt het beste in de Finder (met de MultiFinder uitgeschakeld).
- HD Backup. Het programma HD Backup werkt niet altijd even goed met de MultiFinder. Als u dit programma wilt gebruiken voor het maken van reservekopieën van een aantal bestanden op een vaste schijf, kunt u beter eerst de MultiFinder uitschakelen.
- Van de ene opstartschijf naar de andere gaan. U zult in bepaalde gevallen van de ene opstartschijf naar de andere willen gaan zonder eerst de Macintosh uit te zetten. Dit is echter niet mogelijk als de MultiFinder is ingeschakeld. Wanneer u het toch probeert, verschijnt er een waarschuwing. Als het echt nodig is om naar een andere opstartschijf te gaan, kunt u de MultiFinder uitschakelen en de computer herstarten. U kunt ook 'Zet uit' kiezen uit het Speciaal-menu en de computer vanaf de andere opstartschijf opnieuw opstarten.

Overzicht van Macintosh systeemprogrammatuur

N HET ALGEMEEN KUNT U HET BESTE DE MEEST RECENTE VERSIE VAN DE Macintosh systeemprogrammatuur gebruiken die wordt aanbevolen, zodat u alle nieuwe mogelijkheden van de programmatuur optimaal benut. Niet alle versies van de systeemprogrammatuur werken echter op alle Macintosh computers. In afbeelding A-1 ziet u welke versies van de systeemprogrammatuur compatibel zijn met de verschillende versies van de Macintosh.

	Macintosh 512K	Macintosh 512K/800	Macintosh Plus	Macintosh SE	Macintosh II
Finder versie 4.1	Ī	T			
System-bestand versie 3.0	<u> </u>	T_	T.		4
System-bestand versie 3.2	<u>T</u>	<u> </u>	Ī		
System-bestand versie 4.0	T	T	T	T	Ţ.
System-bestand versie 4.1	T_	T	Ţ	<u> </u>	T
System-bestand versie 4.2			1	Ţ.	<u> </u>
System-bestand versie 6.0		-	1	Ţ.	T

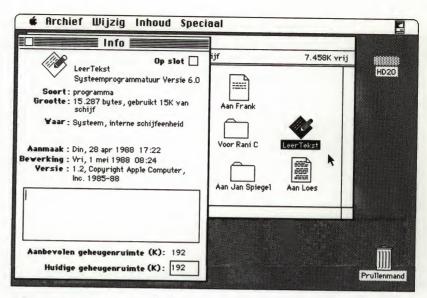
Afbeelding A-1

Aanbevolen systeemprogrammatuur voor verschillende Macintosh computers

Bij sommige veranderingen die door Apple in de systeemprogrammatuur zijn aangebracht, is op het scherm niet te zien dat er iets is veranderd. Soms is er bijvoorbeeld alleen een probleem verholpen, terwijl het ook vaak voorkomt dat er veranderingen worden aangebracht die de snelheid en de doelmatigheid van de computer verhogen.

Bij andere veranderingen worden er belangrijke functies aan de programmatuur toegevoegd, die de omvang en de complexiteit van de systeemprogrammatuur vergroten. U beschikt dan over meer mogelijkheden, maar aangezien ook de omvang van de programmatuur in dat geval toeneemt, kunt u niet met alle versies van de Macintosh profiteren van de nieuwe mogelijkheden.

In het algemeen veranderen met iedere aanpassing de omvang en het versienummer van het bestand. Als u wilt weten wat het versienummer van een systeembestand is, selecteert u het symbool van dat bestand en kiest u 'Extra info' uit het Archief-menu.

Afbeelding A-2

Het venster 'Extra info' voor een systeembestand

De bestanden die zijn opgenomen in de meest recente Macintosh systeemprogrammatuur hebben twee versienummers. Wanneer u informatie over deze bestanden opvraagt, ziet u behalve het eigenlijke versienummer van het bestand ook het versienummer van deze generatie van de systeemprogrammatuur. Als u bijvoorbeeld het System-bestand selecteert en 'Extra info' kiest, ziet u versienummer 6.0.

Op de volgende pagina's vindt u een aantal tabellen die betrekking hebben op de verschillende Macintosh computers. In deze tabellen vindt u gerichte informatie over de inhoud van de Systeemmap bij de verschillende generaties van de systeemprogrammatuur voor de Macintosh.

❖ Ontbrekende versienummers. Als u de tabellen aandachtig doorneemt, zult u zien dat er af en toe een versienummer wordt overgeslagen. In de tabellen wordt niet elke afzonderlijke versie van elke functie genoemd die ooit is aangemaakt. Er bestaat bijvoorbeeld een versie 3.3 van het Systembestand (aangemaakt in de herfst van 1986 en geleverd bij de AppleShare file server). Omdat deze versie nooit is opgenomen op een systeemschijf, wordt hij niet in de tabel vermeld. U ziet hier alleen de veranderingen die zijn aangebracht in de verschillende uitgaven van de systeemschijven.

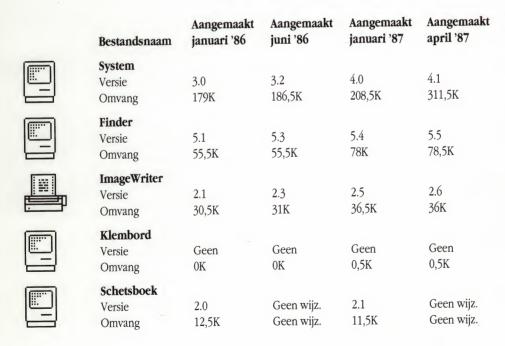
Aan een aantal van de bestanden in de tabellen zijn geen versienummers toegekend. U kunt echter zien wanneer deze bestanden zijn aangemaakt door 'Extra info' te kiezen uit het Archief-menu.

Systeemprogrammatuur voor de Macintosh 512K

	Bestandsnaam	Aangemaakt januari '85	Aangemaakt september '85	Aangemaakt januari '86	Aangemaakt juni '86	Aangemaakt januari '87
	System Versie Omvang	Geen 79K	Geen Geen wijz.	3.0 179K	3.2 186,5K	4.0 208,5K
	Finder Versie Omvang	4.1 46K	4.1 Geen wijz.	5.1 55,5K	5.3 55,5K	5.4 78K
	ImageWriter Versie Omvang	Geen 25K	2.0 27K	2.1 30,5K	2.3 31K	2.5 36,5K
	Klembord Versie Omvang	Geen 0K	Geen 0K	Geen 0K	Geen 0K	Geen 0,5K
	Schetsboek Versie Omvang	Geen 9K	Geen Geen wijz.	2.0 12,5K	Geen wijz. Geen wijz.	2.1 11,5K
	LaserWriter Versie Omvang	_	=	1.1 27,5K	3.1 33,5K	3.3 39,5K
•	Laser Prep Versie Omvang			1.1 20,5K	3.1 23,5K	3.3 25K
	AppleTalk Image Versie Omvang	eWriter — —	=	2.1 39,5K	2.3 40K	2.5 41,5K
A	L/A Transport Versie Omvang		Ξ	3.0 39,5K	3.2 40K	Verplaatst naar de Hulp- programmatuurschijf
	Algemeen (Rege Versie Omvang	lpaneel) — —	Ξ			1.0 9,5K

Bestandsnaam	Aangemaakt januari '85	Aangemaakt september '85	Aangemaakt januari '86	Aangemaakt juni '86	Aangemaakt januari '87
Toetsen Versie Omvang		_	_ _		2.0 3K
Toetsenbord (Reg Versie Omvang	gelpaneel) — —			·	1.0 1,5K
Muis (Regelpanee Versie Omvang	el) 		_ _		1.0 3,5K

Systeemprogrammatuur voor de Macintosh 512K/800

	Bestandsnaam	Aangemaakt januari '86	Aangemaakt juni '86	Aangemaakt januari '87	Aangemaakt april '87
	LaserWriter Versie Omvang	1.1 27,5K	3.1 33,5K	3.3 39,5K	4.0 49,5K
•	Laser Prep Versie Omvang	1.1 20,5K	3.1 23,5K	3.3 25K	4.0 Geen wijz.
	AppleTalk Image Versie Omvang	Writer 2.1 39,5K	2.3 40K	2.5 41,5K	2.6 41K
A_{\bullet}	L/A Transport Versie Omvang	3.0 39,5K	3.2 40K	Verplaatst naar programmatuu	
	Algemeen (Regely Versie Omvang	paneel) — —	_	1.0 9,5K	3.1 13K
	Toetsen Versie Omvang			2.0 3K	2.1 3,5K
	Toetsenbord (Reg Versie Omvang	gelpaneel) — —	_	1.0 1,5K	3.1 1,5K
Ô	Muis (Regelpanee Versie Omvang	- - -	_	1.0 3,5K	3.1 3,5K
<u>.</u>	Enkeltoets-bedien Versie Omvang	ning — —		_	1.0 3,5K

Systeemprogrammatuur voor de Macintosh Plus

	Bestandsnaam	Aangemaakt januari '86	Aangemaakt juni '86	Aangemaakt januari '87	Aangemaakt april '87	Aangemaakt september '87	
	System Versie Omvang	3.0 179K	3.2 186,5K	4.0 208,5K	4.1 311,5K	4.2 312,5K	6.0 361K
	Finder Versie Omvang	5.1 55,5K	5.3 55,5K	5.4 78K	5.5 78,5K	6.0 97K	6.1 103K
	ImageWriter Versie Omvang	2.1 30,5K	2.3 31K	2.5 36,5K	2.6 36K	Geen wijz. Geen wijz.	2.7 39K
	Klembord Versie Omvang	Geen 0K	Geen 0K	Geen 0,5K	Geen 0,5K	Geen 0,5K	4.2 0K
	Schetsboek Versie Omvang	2.0 12,5K	Geen wijz. Geen wijz.	2.1 11,5K	Geen wijz. Geen wijz.	Geen wijz. Geen wijz.	2.3 1K
	LaserWriter Versie Omvang	1.1 27,5K	3.1 33,5K	3.3 39,5K	4.0 49,5K	5.0 58,5K	5.2 61K
	Laser Prep Versie Omvang	1.1 20,5K	3.1 23,5K	3.3 25K	4.0 Geen wijz.	5.0 Geen wijz.	5.2 26K
	AppleTalk Image Versie Omvang	2.1 39,5K	2.3 40K	2.5 41,5K	2.6 41K	Geen wijz. Geen wijz.	2.7 44K
A	L/A Transport Versie Omvang	3.0 39,5K	3.2 40K	Verplaatst naar programmatuu			
	Algemeen (Rege Versie Omvang	lpaneel) — —	_	1.0 9,5K	3.1 13K	3.2 13K	3.3 14K
	Toetsen Versie Omvang		=	2.0 3K	2.1 3,5K	2.2 4K	Geen wijz. Geen wijz.

	Bestandsnaam	Aangemaakt januari '86	Aangemaakt juni '86	Aangemaakt januari '87	Aangemaakt april '87	Aangemaakt september '8'	
	Toetsenbord (Re	egelpaneel)					
	Versie	_	_	1.0	3.1	3.2	3.3
	Omvang		_	1,5K	1,5K	4,5K	4K
<u>A</u>	Muis (Regelpane	eel)					
	Versie	_		1.0	3.1	3.2	3.3
	Omvang	_	_	3,5K	3,5K	3,5K	3K
4.3	Geluid (Regelpar	neel)					
<())))	Versie	_	_			_	3.3
1 7	Omvang	_	_	_	_	_	4K
	Enkeltoets-bedie	ning					
الغا	Versie	_		_	1.0	Geen wijz.	Geen wijz.
	Omvang	_		_	3,5K	Geen wijz	Geen wijz.
	DA Handler					,	, , , , , , , , , , , , , , , , , , , ,
	Versie	_	_	_	_	1.0	1.1
	Omvang	_	_	_		5K	6K
	MultiFinder					7.1	
	Versie	_	_	_		1.0	6.0
	Omvang			_	_	41K	16K
						1111	1010
	Backgrounder Versie					1.0	1.1
	Omvang		_	_	_	1.0 3,5K	1.1 5K
					_	<i>5,5</i> K)K
	PrintMonitor						
	Versie Omvang	_	_	_		1.0	1.2
	· ·	_	_	_	_	20,5K	34K
li all	LQ ImageWriter						
	Versie	_	_	_	_		1.0
	Omvang	_	_	_		_	46K
[LQ:P	LQ AppleTalk Im	ageWriter					
	Versie	_	_	_	_	_	1.0
:	Omvang	_	_	_	_	_	55K

^{*} De bestandsgrootten die in de kolom 'april '88' worden genoemd, zijn gebaseerd op de gegevens die beschikbaar waren toen deze handleiding werd gedrukt. Het is echter mogelijk dat deze gegevens sindsdien zijn gewijzigd. Met behulp van het commando 'Extra info' (in het Archief-menu van de Finder) kunt u controleren wat de huidige omvang is van de verschillende bestanden in de Systeemmap.

Systeemprogrammatuur voor de Macintosh SE en de Macintosh II

	Bestandsnaam	Aangemaakt januari '87	Aangemaakt april '87	Aangemaakt september '87	Aangemaakt april '88*
	System Versie Omvang	4.0 208,5K	4.1 311,5K	4.2 312,5K	6.0 361K
	Finder Versie Omvang	5.4 78K	5.5 78,5K	6.0 97K	6.1 103K
	ImageWriter Versie Omvang	2.5 36,5K	2.6 36K	Geen wijz. Geen wijz.	2.7 39K
	Klembord Versie Omvang	Geen 0,5K	Geen Geen wijz.	Geen Geen wijz.	4.2 0K
	Schetsboek Versie Omvang	2.1 11,5K	Geen wijz. Geen wijz.	Geen wijz. Geen wijz.	2.3 1K
	LaserWriter Versie Omvang	3.3 39,5K	4.0 49,5K	5.0 58,5K	5.2 61K
•=	Laser Prep Versie Omvang	3.3 25K	4.0 Geen wijz.	5.0 Geen wijz.	5.2 26K
	AppleTalk Image Versie Omvang	Writer 2.5 41,5K	2.6 41K	Geen wijz. Geen wijz.	2.7 44K
	Algemeen (Regel Versie Omvang	paneel) 1.0 9,5K	3.1 13K	3.2 13K	3.3 14K
	Toetsen Versie Omvang	2.0 3K	2.1 3,5K	2.2 4K	Geen wijz. Geen wijz.

	Bestandsnaam	Aangemaakt januari '87	Aangemaakt april '87	Aangemaakt september '87	Aangemaakt april '88*
	Toetsenbord (Re	gelpaneel)	3.1	3.2	3.3
	Versie Omvang	1.0 1,5K	1,5K	4,5K	4K
···-	Muis (Regelpane Versie	el) 1.0	3.1	3.2	3.3
	Omvang	3,5K	3,5K	3,5K	3K
	Monitoren (Rege Versie	lpaneel)	1.0	Geen wijz.	3.3
	Omvang	_	16,5K	Geen wijz.	16K
)))	Geluid (Regelpar Versie	neel)	3.1	3.2	3.3
477	Omvang	_	3,5K	Geen wijz.	4K
	Opstartapparaat Versie	(Regelpaneel)	3.1	3.2	3.3
	Omvang	_	2,5K	Geen wijz.	2K
(L)	Enkeltoets-bedie Versie	ning —	1.0	Geen wijz.	Geen wijz.
	Omvang	_	3,5K	Geen wijz.	Geen wijz.
(P)	Kleur (Regelpan Versie	eel) —	_	3.2	3.3
•	Omvang	_	_	2K	2K
	DA Handler Versie	_	_	1.0	1.1
٧	Omvang	_	_	5K	6K
	MultiFinder Versie	_	_	1.0	6.0
	Omvang	_	_	41K	16K
	Backgrounder Versie	_	_	1.0	1.1
	Omvang	_	_	3,5K	5K
	PrintMonitor Versie	_	_	1.0	1.2
	Omvang	_	_	20,5K	34K

Bestandsnaam	Aangemaakt januari '87	Aangemaakt april '87	Aangemaakt september '87	Aangemaakt april '88*
LQ ImageWriter	•			
Versie	_		_	1.0
Omvang	_	_	_	46K
LQ AppleTalk In	nageWriter			
Versie		_		1.0
Omvang	_	_	_	55K
LaserWriter IIsc				
Versie	_	_	_	1.0
Omvang	_	_		74K

^{*} De bestandsgrootten die in de kolom 'april '88' worden genoemd, zijn gebaseerd op de gegevens die beschikbaar waren toen deze handleiding werd gedrukt. Het is echter mogelijk dat deze gegevens sindsdien zijn gewijzigd. Met behulp van het commando 'Extra info' (in het Archief-menu van de Finder) kunt u controleren wat de huidige omvang is van de verschillende bestanden in de Systeemmap.

Wat te doen bij problemen

ROBLEMEN MET DE MACINTOSH KUNNEN EEN EENVOUDIGE OORZAAK hebben—iemand heeft bijvoorbeeld de stekker uit het stopcontact getrokken, of een ernstige oorzaak, zoals een vaste schijf die is beschadigd. De informatie in deze bijlage is bedoeld om u te helpen de eenvoudige problemen op te lossen. Wanneer u alle aanwijzingen opvolgt zonder enig resultaat te boeken, kunt u uw computer het beste naar de officiële Apple dealer brengen. Hij beschikt over de kennis en het gereedschap om de computer te repareren.

▲ Attentie

Wanneer u een ernstig probleem bij de computer ontdekt, trekt u de stekker uit het stopcontact. Dit is de snelste manier om in noodgevallen de stroom uit te schakelen.

De inhoud van deze bijlage

Deze bijlage helpt u bij het oplossen van problemen waar u tijdens het werken met de computer op kunt stuiten. De informatie is ingedeeld aan de hand van de symptomen die zich voordoen, gevolgd door de vermoedelijke oorzaak en aanwijzingen voor het oplossen van het probleem.

De problemen vallen uiteen in twee categorieën:

- Algemene problemen met de Macintosh (het scherm is donker, het bureaublad verschijnt niet, de schijf wil niet uit de schijfeenheid komen, de muis of het toetsenbord werken niet goed)
- Problemen bij het werken met de MultiFinder (het lukt u niet een programma te openen, of het afdrukken in de achtergrond lukt niet)

Algemene problemen met de Macintosh

De symptomen die u in deze categorie aantreft, zijn meestal het gevolg van een losse aansluiting, een geblokkeerde ventilatie-opening of een beschadigde schijf.

- Het scherm is donker. Controleer eerst of de computer wel stroom krijgt.
 Kijk of de computer is ingeschakeld en of het netsnoer goed in de computer en in het stopcontact zit.
 - ☐ Als het stopcontact een wandschakelaar heeft, kijkt u of het stopcontact wel is ingeschakeld.
 - Als het stopcontact een dimschakelaar heeft, gebruikt u een ander stopcontact.
 - □ Als u gebruik maakt van een verdeeldoos met een aan/uit-schakelaar, kijkt u of de schakelaar in de juiste stand staat.
 - Als u een los beeldscherm hebt, het scherm donker is en het indicatielampje niet brandt, controleert u of het beeldscherm stroom krijgt. Controleer ook of het beeldscherm aan staat. (Raadpleeg de handleiding bij het beeldscherm.)

Afbeelding B-1 Het vraagteken

Afbeelding B-2 De 'X'

Afbeelding B-3De "droevige Macintosh"

Afbeelding B-4De "lachende Macintosh"

Controleer vervolgens de helderheids- en de contrastregelaar van het beeldscherm. Als iemand de regelaars verkeerd heeft ingesteld, kan het scherm geheel donker zijn. (Wanneer u niet weet hoe u de regelaars instelt, raadpleegt u de gebruikershandleiding bij de Macintosh. Wanneer u een los beeldscherm hebt, raadpleegt u de handleiding bij dat beeldscherm.)

- Het bureaublad verschijnt niet op het scherm. Wanneer u de computer opstart (of een schijf in de schijfeenheid plaatst), verschijnt er een symbool op het scherm dat u informatie geeft over de computer of over de schijf die u hebt geplaatst. Er zijn verschillende symbolen die elk op een andere situatie wijzen.
 - □ Het vraagteken betekent dat de computer aanstaat maar geen opstartschijf kan vinden. Plaats een opstartschijf in de schijfeenheid.
 - ☐ Een 'X' betekent over het algemeen dat de schijf die u hebt geplaatst geen opstartschijf is. De 'X' kan ook betekenen dat de schijf is beschadigd. Zet de computer uit en probeer opnieuw op te starten met een andere schijf.
 - De "droevige Macintosh" verschijnt wanneer de computer niet verder kan omdat er iets mis is met de systeemprogrammatuur. Soms geeft de computer op deze manier aan dat er een probleem is met de apparatuur. Neem contact op met uw Apple dealer. (Het kan nodig zijn de schijf met de hand te verwijderen en de computer uit te schakelen.)
 - □ De "lachende Macintosh" betekent dat alles gaat zoals het moet.

Wanneer u de Installer in de map 'Speciale installatie-scripts' gebruikt om een opstartschijf aan te maken voor een bepaald model van de Macintosh, bijvoorbeeld de Macintosh SE, kunt u deze schijf niet gebruiken in een Macintosh Plus of een Macintosh II. Wanneer u dit probeert, verschijnt er een bericht dat de opstartschijf niet werkt. (Raadpleeg de *Macintosh Handleiding Hulpprogrammatuur* voor meer informatie.)

De aanwijzer volgt de bewegingen van de muis niet. U dient de muis over een glad, schoon oppervlak te bewegen.

Controleer of de muis goed is aangesloten. (Haal de muiskabel uit de computer en sluit de muis opnieuw aan.) Wanneer u een Macintosh SE of Macintosh II hebt, kan de muis ook aan het toetsenbord worden gekoppeld. Controleer of de kabel van het toetsenbord zelf aan beide kanten goed is aangesloten. Om zeker te weten dat alle aansluitingen goed zijn, kunt u alle kabels loshalen en daarna weer stevig bevestigen.

Als u zeker weet dat de aansluiting tussen de muis en de computer in orde is, kan het probleem bij de muis zelf liggen. Misschien moet de muis wel worden schoongemaakt. (Raadpleeg hiervoor de gebruikershandleiding bij de Macintosh.)

Soms ligt het probleem niet bij de muis maar bij de programmatuur. Start de computer opnieuw met een andere opstartschijf. Als de muis weer goed werkt, ligt het probleem bij de vorige schijf.

■ Als u typt verschijnt er niets op het scherm. Controleer of het toetsenbord goed op de computer is aangesloten.

Misschien bevindt u zich in een situatie waarin het niet mogelijk is te typen. (Als u bijvoorbeeld met een tekenprogramma werkt, kan het zijn dat u eerst een instrument dient te kiezen voordat u kunt gaan typen.) Open het bureau-accessoire Toetsenbord om te zien of de toetsen hierin nog functioneren. Als dat zo is, ligt het probleem niet bij het toetsenbord. Als de toetsen daar nog niet werken, neemt u contact op met de officiële Apple dealer.

■ Er verschijnt een dialoogvenster met een bom. Dit betekent dat er problemen zijn met de programmatuur. Probeer de computer opnieuw te starten door op de knop 'Herstart' te klikken. (U start de computer dus opnieuw met dezelfde opstartschijf.) U kunt ook proberen eerst de computer uit te zetten en dan opnieuw te starten. Als het probleem zich opnieuw voordoet, laat u deze schijf verder liggen en probeert u een kopie van het programma.

Wanneer de bom verschijnt, is het werk dat u hebt gedaan sinds u de laatste keer hebt opgeslagen, meestal verdwenen. (Wanneer u om het kwartier uw document opslaat, is de kans dat u belangrijk werk kwijtraakt kleiner.)

Soms bevat het dialoogvenster een foutcode (bijvoorbeeld ID = 33). Dit zijn technische codes en ze zullen u, tenzij u een expert bent, niet veel zeggen (hoewel het een goed idee is de code te noteren zodat u deze eventueel aan uw dealer kunt doorgeven).

■ U kunt een programma in een map niet openen. Sommige programma's werken niet als ze niet op hetzelfde niveau in de bestandshiërarchie staan als de Systeemmap. Sleep het programma uit de map en plaats het in het indexvenster van de opstartschijf (of plaats het op het bureaublad). Probeer het programma opnieuw te openen. Als het weer niet gaat, probeert u het met een kopie. (Als dat lukt, maakt u van die kopie een nieuwe reservekopie.)

- U kunt geen informatie op de schijf opslaan. Dit probleem kan verschillende oorzaken hebben.
 - De schijf is niet geïnitialiseerd. Er verschijnt een bericht dat de schijf niet kan worden gelezen en er wordt u gevraagd of u de schijf wilt initialiseren. (Raadpleeg het gedeelte "3.5-inch schijven gereedmaken voor gebruik" in hoofdstuk 7.)
 - De schijf is beveiligd. Haal de schijf uit de schijfeenheid en kijk of het plastic schuifje naar de rand geschoven is (u ziet dan een kleine opening in de plastic hoes van de schijf). Duw het schuifje weg van de rand en plaats de schijf weer in de schijfeenheid. (Raadpleeg voor informatie over het beveiligen van schijven het gedeelte "3.5-inch schijven beveiligen" in hoofdstuk 7.)
 - □ De schijf is vol. Er zijn twee manieren om te bepalen hoeveel ruimte er nog over is op een schijf :
 - 1. Open het symbool van de schijf in de Finder. Zorg ervoor dat de inhoud van het indexvenster met symbolen of met kleine symbolen wordt weergegeven. Kijk naar de rechterzijde van het venster net onder de menubalk. U ziet daar een getal gevolgd door het woord *vrij* (bijvoorbeeld "404K vrij"). Het getal geeft aan hoeveel ruimte er nog over is op de schijf.
 - 2. Selecteer het symbool van de schijf en en kies 'Extra info' uit het Archief-menu. Er verschijnt een dialoogvenster waarin u ziet hoeveel ruimte van de schijf er al is gebruikt. Trek de hoeveelheid ruimte die al is gebruikt af van de totale capaciteit van de schijf.

U kunt documenten van de schijf verwijderen om meer ruimte te creëren, het commando 'Wis schijf' gebruiken om de hele schijf te wissen of een andere schijf gaan gebruiken.

- De schijfeenheid werkt niet. Wanneer u de bovengenoemde aanwijzingen hebt opgevolgd en nog steeds geen informatie kunt opslaan, brengt u de computer naar de officiële Apple dealer.
- U kunt de schijf niet uit de schijfeenheid halen. De computer kan niet bij de informatie komen die nodig is om de schijf op de gebruikelijke manier uit de schijfeenheid te verwijderen. Kies 'Zet uit' uit het Speciaalmenu. Houd de muisknop ingedrukt terwijl u de computer opnieuw opstart. Hierdoor zou de schijf uit de schijfeenheid moeten komen. Gebeurt dit niet dan kunt u uw toevlucht nemen tot een rechtgebogen paperclip of iets wat daar op lijkt en deze in het kleine gaatje rechts van de schijfeenheid steken. Wanneer u nu op de paperclip drukt, komt de schijf uit de schijfeenheid.

- Het symbool van de vaste schijf verschijnt niet op het bureaublad van de Finder. Er zijn voor dit probleem verschillende oorzaken en ook verschillende oplossingen:
 - Misschien is de vaste schijf nog niet geïnitialiseerd. Raadpleeg hoofdstuk 8, "Vaste schijven", voor meer informatie over het gebruik van Apple HD SC Installatie voor het initialiseren van de schijf.
 - □ Als het om een externe vaste schijf gaat, dient u deze in te schakelen en even te laten opwarmen voordat u de computer aanzet. (In de handleiding bij de vaste schijf leest u hoe lang van tevoren u de vaste schijf dient aan te zetten.) Wanneer u de computer opnieuw hebt moeten starten omdat er een bom op uw scherm verscheen, kan er iets mis zijn met de schijfeenheid. Zet de schijfeenheid uit en daarna weer aan.
 - □ Wanneer u twee SCSI-vaste schijven hebt, kunnen ze allebei hetzelfde SCSI-ID-nummer hebben. Open het hulpprogramma Apple HD SC Installatie in de Installatie-map op de *Macintosh Systeemschijf*. Wanneer het dialoogvenster van Apple HD SC Installatie op het scherm staat, klikt u op de knop 'Andere schijf'. U ziet het SCSI-ID-nummer van elke SCSI-schijfeenheid die is gevonden. Wanneer twee SCSI-schijfeenheden hetzelfde SCSI-ID-nummer hebben, moet u een van beide veranderen. Raadpleeg hiervoor de handleiding bij de schijfeenheid.
 - Het besturingsbestand van de vaste schijf kan zijn beschadigd. Als u een Apple SCSI-vaste schijf hebt, kunt u proberen de schade te herstellen. Kies 'Zet uit' uit het Speciaal-menu, plaats de *Macintosh Systeemschijf* en klik op 'Herstart'. Open het hulpprogramma Apple HD SC Installatie (in de Installatie-map op de *Macintosh Systeemschijf*) en klik op de knop 'Bijwerken' in het dialoogvenster dat verschijnt. Wanneer het bijwerken is voltooid, klikt u op 'Stop'.

Als het probleem bij het besturingsbestand lag, zou het symbool van de vaste schijf nu op het bureaublad moeten staan. Kies 'Herstart' uit het Speciaal-menu zodat de vaste schijf de opstartschijf wordt.

Als uw vaste schijf geen Apple SCSI-vaste schijf is, raadpleegt u de handleiding bij uw schijf om te zien wat u moet doen als het besturingsbestand is beschadigd.

□ Als de vaste schijf die de problemen veroorzaakt de opstartschijf is, kan het probleem liggen bij een beschadigd System-bestand. Gebruik de Installer op de *Macintosh Systeemschijf* om de systeemprogrammatuur opnieuw te installeren. Raadpleeg hiervoor hoofdstuk 9, "Opstartschijven".

Als het probleem zo ernstig is dat de Installer niet werkt, gebruikt u L/A Transport om uw lettertypen en bureau-accessoires naar een nieuw System-bestand te kopiëren, zodat u ze niet kwijt raakt. Sleep vervolgens dit nieuwe System-bestand naar de Systeemmap op de vaste schijf.

 Het kan zijn dat de stroom is uitgevallen terwijl de vaste schijf in gebruik was. Gebruik in dit geval het programma Schijf-EHBO om de schijf te herstellen. Raadpleeg hiervoor de *Macintosh Handleiding Hulpprogrammatuur*.

Wanneer niet één van de aanwijzingen helpt, neemt u contact op met uw officiële Apple dealer.

- Als u het programma Apple HD SC Installatie gebruikt, verschijnt het bericht "Schijfselectie mislukt." Als u in het dialoogvenster van Apple HD SC Installatie op de knop 'Andere schijf' klikt en u dit bericht te zien krijgt, zijn er verschillende mogelijkheden:
 - Wanneer de schijf geen SCSI-schijf is, kunt u geen gebruik maken van Apple HD SC Installatie. Raadpleeg de handleiding bij uw schijfeenheid voor informatie over het initialiseren van de schijf.
 - □ Wanneer de schijf een externe Apple SCSI-vaste schijf is, kan het zijn dat deze niet goed is aangesloten of niet is ingeschakeld. Raadpleeg de gebruikershandleiding bij uw computer voor belangrijke informatie over het aansluiten van SCSI-apparaten. Controleer of de kabels en afsluiters goed zijn geplaatst.
 - Soms verschijnt dit bericht terwijl u met een SCSI-schijfeenheid van een andere fabrikant dan Apple werkt. Controleer of alle aansluitingen in orde zijn en of de schijfeenheid wel aan staat. Raadpleeg ook de aanwijzingen in de handleiding bij uw schijfeenheid.
- De ventilator van een Macintosh II lijkt meer geluid te maken dan normaal. Als de computer aan het opwarmen is, zal de ventilator harder draaien. Controleer of er genoeg ruimte is rondom de ventilatiesleuven en verwijder alles wat de toevoer van lucht naar het ventilatiesysteem kan verhinderen. Controleer ook de temperatuur van de omgeving en probeer de temperatuur van de ruimte waarin u werkt te verlagen. Als dit niet mogelijk is, zet u de computer uit. (Trek in noodgevallen de stekker uit het stopcontact.)

Vermijd het gebruik van de uitbreidingssleuf die het dichtst bij de voeding in de hoofdeenheid zit. De ventilator in de voeding heeft een thermostaat, en zal dus reageren op de warmte die wordt gegenereerd door een uitbreidingskaart die er vlak naast is geplaatst. Wanneer u minder dan zes uitbreidingskaarten gebruikt, hebt u de sleuf ook niet nodig.

■ De computer stopt zonder waarschuwing. Dit kan het gevolg zijn van een stroomstoring (uw andere elektrische apparaten werken dan ook niet). Als u een Macintosh Plus of een Macintosh SE hebt, schakelt u de computer uit met behulp van de aan/uit-schakelaar. Als u een Macintosh II hebt, is de computer al automatisch uitgeschakeld.

Bij een Macintosh II is het ook mogelijk dat de ventilatiesleuven op de een of andere manier zijn afgesloten, waardoor de computer oververhit is geraakt. Een andere oorzaak kan zijn dat de temperatuur van de omgeving te hoog was. Het thermische beveiligingscircuit schakelt in zo'n geval de computer uit om beschadiging aan de apparatuur te voorkomen. Controleer of er genoeg ruimte is rondom de ventilatiesleuven en verwijder alles wat de toevoer van lucht naar het ventilatiesysteem kan verhinderen. Controleer ook de temperatuur van de omgeving. Geef de computer tijd om af te koelen (minstens een half uur) en probeer vervolgens opnieuw op te starten.

Problemen met programma's. U kunt een groot aantal problemen met programma's vermijden door altijd de nieuwste versie van een opstartschijf te gebruiken. Raadpleeg "Het gebruik van de Installer" in hoofdstuk 9. Als hetzelfde probleem bij alle schijven voorkomt, ligt de oorzaak waarschijnlijk bij de computer. Neem in dat geval contact op met uw Apple dealer.

Sommige programma's werken alleen correct met hun eigen systeembestanden. Start de computer opnieuw met een andere opstartschijf (de schijf met het programma).

Sommige programma's gebruiken gegevensbestanden (zoals hulpbestanden) die zich bij elkaar in één map bevinden. Als u die map van een 400K schijf naar een vaste schijf of een tweezijdig geïnitialiseerde schijf van 800K sleept, kan het programma deze bestanden soms niet meer vinden. Verplaats de gegevensbestanden in zo'n geval naar dezelfde map als waarin het programma zich bevindt.

Andere problemen en oplossingen. Als geen van de bovenstaande problemen en oplossingen van toepassing lijken te zijn op uw probleem, zijn er nog drie oorzaken van algemene aard die verantwoordelijk kunnen zijn voor storingen van de computer:

- Met het door u gebruikte programma is deze ene keer iets fout gegaan, direct nadat het van de schijf naar het geheugen van de computer is gekopieerd. Open het programma opnieuw.
- □ Op de door u gebruikte schijf staat foutieve informatie. Gebruik Schijf-EHBO (raadpleeg de *Macintosh Handleiding Hulpprogrammatuur*).
- De computer heeft het bijltje erbij neergelegd. Breng hem naar de Apple dealer.

Als u de in dit hoofdstuk beschreven aanwijzingen hebt opgevolgd en uw computer nog steeds niet naar behoren functioneert, kunt u het nog proberen door de computer even snel uit en weer aan te zetten. Als het probleem dan is opgelost en u weer verder kunt werken, was het niet meer dan een kleine storing. Als u echter na het herstarten nog steeds met dezelfde moeilijkheden te kampen hebt, moet de oorzaak bij de schijf worden gezocht (misschien bij de vaste schijf, als de vaste schijf de opstartschijf is). Probeer in dat geval een andere schijf (zo mogelijk een schijf waarop geen waardevolle documenten staan, want u loopt het risico deze documenten kwijt te raken).

Problemen met de MultiFinder

Hieronder treft u de meest voorkomende oorzaken van problemen aan:

- U hebt niet alles geïnstalleerd wat u nodig hebt. (Controleer nog eens of u
 de instructies voor het installeren van de systeemprogrammatuur en het
 bestand 'Backgrounder' goed hebt opgevolgd.)
- U hebt de functies die u wilt gebruiken niet ingeschakeld.
- Voor wat u wilt doen, hebt u meer RAM-geheugen nodig.
- Er is op uw schijf niet genoeg opslagruimte voor 'Afdrukken in achtergrond'.

De onderstaande suggesties kunnen u helpen een aantal problemen op te lossen. Als ze geen van alle helpen, kunt u nog altijd op uw computer werken met de MultiFinder uitgeschakeld en met één programma tegelijk. U zou ook kunnen overwegen uw systeem uit te breiden met meer geheugen en een vaste schijf. (De officiële Apple dealer kan u hiermee helpen.)

■ Problemen bij het openen van een programma. Als het nog beschikbare geheugen is gefragmenteerd, kan het zijn dat u een programma niet kunt openen—ook al leverde dat met de MultiFinder voorheen nooit problemen op. U kunt de fragmentatie opheffen door alle geopende programma's te stopppen en opnieuw te starten. (Meer informatie over geheugen en fragmentatie vindt u in het gedeelte "Technische informatie over het geheugen" in hoofdstuk 10.)

Soms is het grootste blok beschikbaar geheugen bijna groot genoeg voor het programma dat u wilt gebruiken. Er verschijnt dan een bericht met de optie om het programma met minder dan de aanbevolen hoeveelheid geheugen te openen. Als u dit wilt proberen, klikt u op 'OK'; zo niet, dan klikt u op 'Annuleer'. Als u een programma met minder geheugen gebruikt, doet u er verstandig aan uw werk regelmatig op te slaan. Als u merkt dat het programma niet normaal werkt, kunt het beter verlaten.

- Het symbool staat niet op de menubalk. Bij enkele programma's staan er zo veel menunamen in de menubalk dat er rechts geen ruimte meer is voor het symbool van het actieve programma. Dit heeft verder geen consequenties, het is gewoon een kwestie van plaatsgebrek.
- Problemen met bureau-accessoires. Sommige bureau-accessoires functioneren niet als de MultiFinder is ingeschakeld. Sommige programma's voor spellingcontrole functioneren bijvoorbeeld niet, omdat ze niet kunnen worden gekoppeld aan het document dat u wilt controleren. Als u een bureau-accessoire wilt gebruiken dat niet functioneert als de MultiFinder is ingeschakeld, schakelt u de MultiFinder uit. (Raadpleeg het gedeelte "De MultiFinder uitschakelen" in hoofdstuk 10.) U gebruikt het bureau-accessoire waarvoor u het wilde gebruiken en schakelt vervolgens de MultiFinder weer in.

Soms kunt u een bureau-accessoire niet openen omdat er niet voldoende geheugenruimte beschikbaar is. In dat geval geeft de computer een waarschuwingssignaal. Om het bureau-accessoire toch te openen, zult u een van de geopende programma's moeten sluiten.

■ Problemen bij het openen van een symbool van een schijf of een map. Op een systeem met een vaste schijf kunnen op een gegeven moment zeer veel programma's, mappen en documenten staan. De Finder dient dan meer dingen tegelijk in het oog te houden (niet alleen namen, maar ook data, kopieën en locaties). Als er een bericht verschijnt dat de Finder niet genoeg geheugen heeft, zult u de geheugenruimte voor het programma moeten uitbreiden.

U verandert de geheugenruimte voor de Finder op dezelfde wijze als voor ieder ander programma—alleen kunt u dat bij de Finder doen terwijl deze actief is (dat is bij andere programma's niet mogelijk). U opent de Systeemmap en selecteert het symbool van de Finder. Vervolgens kiest u uit het Archief-menu het commando 'Extra info'. Met de aanwijzer selecteert u het vak achter 'Huidige geheugenruimte', waarna u een nieuw getal invoert. Deze wijziging wordt pas van kracht als u de computer opnieuw opstart.

- Problemen met 'Afdrukken in achtergrond'. Hiervoor zijn verschillende oorzaken aan te wijzen.
 - □ Zijn de MultiFinder en 'Afdrukken in achtergrond' ingeschakeld?
 'Afdrukken in achtergrond' moet zijn ingeschakeld. U kunt dit
 controleren met het bureau-accessoire Kiezer uit het Apple-menu. In het
 venster van de Kiezer vindt u de optie 'Afdrukken in achtergrond'.
 Controleer of de knop 'Aan' is geselecteerd. (Meer gedetailleerde
 instructies vindt u in het gedeelte "Controleren of 'Afdrukken in
 achtergrond' is ingeschakeld" in hoofdstuk 10.)

Het is ook mogelijk dat de MultiFinder niet is ingeschakeld. Als dat het geval is, verschijnen de knoppen 'Aan' en 'Uit' van de optie 'Afdrukken in achtergrond' grijs op uw scherm. Via het dialoogvenster 'Wijzig opstart' kunt u de MultiFinder inschakelen. (Raadpleeg het gedeelte "De MultiFinder inschakelen" in hoofdstuk 10.)

- □ Zijn de benodigde printerbestanden geïnstalleerd? Wanneer u het venster van de Kiezer opent en de optie 'Afdrukken in achtergrond' en de knoppen 'Aan' en 'Uit' niet kunt vinden, hebt u niet alle benodigde printerbestanden geïnstalleerd. Raadpleeg het gedeelte "De Macintosh *Printerschijf* installeren" in hoofdstuk 9.
- ☐ Is AppleTalk actief? Open de Kiezer en controleer of AppleTalk actief is. Als dit niet zo is, klikt u op de knop 'Actief'.
- □ Is uw opstartschijf vol? Omdat bij het afdrukken in de achtergrond een speciaal soort bestand (een zogeheten spool-bestand) moet worden aangemaakt en tijdelijk op de opstartschijf opgeslagen, kunnen er problemen ontstaan wanneer er op deze schijf te weinig ruimte is. Als u een vaste schijf gebruikt als opstartschijf, hoort er voldoende ruimte te zijn. Gebruikt u echter een systeem met twee 3.5-ich schijfeenheden en geen vaste schijf, dan bestaat de kans dat PrintMonitor niet voldoende ruimte kan vinden om grote spool-bestanden tijdelijk op te slaan.

In dat geval verschijnt er een bericht dat het door u geselecteerde document niet kon worden worden afgedrukt, omdat er niet voldoende ruimte beschikbaar is (waarbij wordt aangegeven welke schijf het betreft). Wanneer u het document nu langs de normale weg wilt afdrukken, zult u eerst (via het bureau-accessoire Kiezer) de optie 'Afdrukken in achtergrond' moeten kiezen. U drukt dan af in de voorgrond en zult de computer pas voor iets anders kunnen gebruiken als het afdrukken is beëindigd.

- ☐ Hebt u een LaserWriter? 'Afdrukken in de achtergrond' kan alleen worden gebruikt met een LaserWriter.
- □ Hebt u de Wekker opnieuw ingesteld? Wanneer u voor het afdrukken van een document een bepaalde tijd en datum hebt opgegeven, begint PrintMonitor pas met afdrukken wanneer de interne klok daartoe opdracht geeft. Als u in het Regelpaneel de instelling van de Wekker, de Tijd of de Datum hebt veranderd, kan dat het tijdschema voor de afdruktaak in de war brengen.

Als u de instelling van de klok hebt veranderd en de afdruktaak is niet verlopen zoals u had verwacht, opent u PrintMonitor en selecteert u het af te drukken document in de wachtrij. U kiest in het PrintMonitorvenster de optie 'Tijdstip...', stelt de klok opnieuw in en geeft opnieuw een printopdracht.

- □ Is een programma niet compatibel? Het komt wel eens voor dat een programma niet compatibel is met 'Afdrukken, in achtergrond'.

 Documenten worden niet afgedrukt of uw systeem blijft hangen en geen van de bovengenoemde suggesties biedt uitkomst. In dat geval schakelt u 'Afdrukken in achtergrond' uit en drukt u in de voorgrond af.

 Soms blijkt een nieuwe versie van een programma incompatibel te zijn, terwijl de vorige versie normaal functioneerde met 'Afdrukken in achtergrond'. In dat geval kunt u 'Afdrukken in achtergrond' uitschakelen en in de voorgrond afdrukken. U kunt eventueel contact opnemen met de leverancier van het programma en hem het probleem voorleggen.
- Als een programma helemaal niet werkt. De meeste programmatuur is compatibel met de MultiFinder, maar zo nu en dan kunt u op een uitzondering stuiten. Als u merkt dat een programma niet werkt zoals het zou moeten, kunt u het beter niet met de MultiFinder gebruiken. (Raadpleeg de gedeelten "De MultiFinder uitschakelen" en "Tijdelijk opstarten zonder de MultiFinder" in hoofdstuk 10.) Vraag uw dealer of er een recente versie van het programma beschikbaar is.

Index

A Aan-toets Apple toetsenbord 175 Apple uitgebreid toetsenbord 177 aan/uit-schakelaar (Macintosh Plus en Macintosh SE) 2 aanwijzer, verplaatsen 7 accenttekens 166 achtergrondverwerking 235. Zie ook MultiFinder actief venster 18–20, 64 de MultiFinder en 247 afdrukken 109–116 documenten vanuit de Finder 113 documenten binnen programma's 114 groepen documenten vanuit de Finder 114 in de achtergrond 250–257 indexen 115-116	aansluiten op/verlaten 141 zones in 142 Apple toetsenbord 170–171, 174–175 Apple uitgebreid toetsenbord 170–171, 176–177 Archief-menu 123–126 Berg op 126 Dupliceer 87, 126 Extra info 90-91, 125 Nieuwe map 123 Open 124 Pagina-instelling 110–113, 126 Print 116 Print inhoud 126 Schijf eruit 126, 194–196 Sluit 116 automatische terugloop 29	Bewaar (Archief-menu) 105 Bewaar als (Archief-menu) 106–109 Bewaar als (dialoogvenster) 36 bewerken van tekst 33–36, 74–78 bijwerken van opstartschijven 224–232 bronschijf 88 bureau-accessoires 122, 133–168. Zie ook Apple-menu Calculator 135 Kiezer 109, 136-142 MultiFinder en 234–235 Notitieblok 135 opstartschijven en 223 Puzzel 135 Regelpaneel 143–161 Schetsboek 162–164 Toetsenbord 165–166 Wekker 167–168 Zoek bestand 135 bureaublad 4, 82–84. Zie ook Finder
afdrukken in de achtergrond, de MultiFinder en 250–257	Backspace-toets, Macintosh Plus toetsenbord 173	
in-/uitschakelen 251–252	beeldscherm	C
afgeslankte System-bestanden 224, 235	instellingen voor één 153–154	Calculator 135
afmetingen vensters veranderen 64	instellingen voor meerdere 154–158	Caps Lock-toets
algemeen Regelpaneel 143–149	Berg op (Archief-menu) 126	Apple uitgebreid toetsenbord 176
alternatieve tekens 166, 178-179	besturingsbestanden 136	Apple toetsenbord 174
Apple Extended Keyboard. Zie Apple	besturingsbestanden voor de printer	Macintosh Plus toetsenbord 172
uitgebreid toetsenbord Apple HD SC Installatie 209-213	installeren 229–231	CloseView 156
* *	besturingsbestand voor een SCSI-vaste	commando('s)
Apple Keyboard. <i>Zie</i> Apple toetsenbord Apple-menu 122–123. <i>Zie ook</i> bureau-	schijf 208, 211	Berg op 126
accessoires	beveiligen documenten 92	Bewaar 105
MultiFinder en het 249–250		Bewaar als 106–109
Over de Finder 122–123, 239, 259–260	3.5-inch schijven 205–206	Dupliceer 87, 126
AppleTalk	programma's 92 beveiliging ongedaan maken	Extra info 90–91, 125
Actief/Inactief 140–141	documenten 93	Herstart 131 Herstel 127
apparaten en 139–140	3.5-inch schijven 206	kiezen uit menu's 11–13
apparaten kiezen 142	programma's 93	Mezen un menu s 11-13

Kleine symbolen 128	programma's	dupliceren. Zie ook kopiëren
Knip 127	aanmaken 29, 98	documenten 87
Kopieer 127	aanmaken met het commando 'Nieuw'	mappen 87
Leeg prullenmand 130	in programma's 99	programma's 87
Met symbolen 128	afdrukken vanuit de Finder 113–114	Schetsboek 164
Nieuw 99	afdrukken vanuit een programma 114	SCHOOL TO I
Nieuwe map 123	beveiligen 92	
Op afmeting 129	beveiliging ongedaan maken 93	E
Op datum 129	dupliceren 87	Enkeltoets-bediening 180-183
Open 124	een naam geven 30–32	enkelzijdige schijven initialiseren
Op kleur 129	een nieuwe naam geven 84–86	190–192
Op naam 128		Enter-toets
Op soort 129	knipsels van Schetsboek verplaatsen naar 163–164	Apple toetsenbord 175
*		Apple uitgebreid toetsenbord 177
Pagina-instelling 110–113, 126 Plak 127	kopiëren 88–90	Macintosh Plus toetsenbord 173
	naam wijzigen van 49–51	Esc-toets
Print 123	openen binnen programma's 49,	Apple toetsenbord 175
Print inhoud 126	102–104	Apple uitgebreid toetsenbord 177
Ruim op 129–130	openen vanuit de Finder 100	Extra info (Archief-menu) 90-91, 125,
Schijf eruit 126, 194–196	opslaan 30–32, 36–38	268–269
Selecteer alles 128	opslaan in hiërarchische	de MultiFinder en 261–262
Sluit 125	bestandssysteem 49–51	
Toon klembord 128	opslaan onder andere naam 106–108	_
Wijzig opstart 130, 263–265	opslaan onder dezelfde naam 105	F
Wis 128	organiseren 39–52	Finder 81-131. Zie ook MultiFinder;
Wis schijf 130	verplaatsen 82, 88	specifiek commando; specifiek
Zet uit 2, 131	verwijderen 52, 117	menu
Command-toets	documentsymbool 31-32	bureaublad en de 82-84
Apple toetsenbord 174	doelschijf 88	documenten afdrukken vanuit de
Apple uitgebreid toetsenbord 176	3.5-inch schijven 185–206	113–114
Macintosh Plus toetsenbord 172	beveiligen 205	documenten openen vanuit de 100
snelle alternatieven 183–184	enkelzijdig/dubbelzijdig 197-198	formatteren. Zie schijven initialiseren
Control-toets	initialiseren 188-190	functietips in de Finder 184
Apple toetsenbord 174	in schijfeenheid plaatsen 3	functietoetsen, Apple uitgebreid
Apple uitgebreid toetsenbord 177	kopiëren 199-205	toetsenbord 177
convergentietest 155, 156	naar prullenmand slepen 197-198	
	opslagcapaciteit 186–187	G
D	verwijderen 194-198	gefragmenteerd geheugen, de MultiFinder
	dubbelklik-interval, instellen 159	en 259–260
datum instellen 148. Zie ook Wekker	dubbel klikken 21-22, 56, 58	geheugen, de MultiFinder en het
Delete-toets	dubbelzijdige schijven	239–240, 258–263
Apple toetsenbord 175	initialiseren 188–190	geheugenindicator, de MultiFinder en de
Apple uitgebreid toetsenbord 177	opstartschijven 226	259
diacritische tekens 178	ruimte vrijmaken op opstartschijven	Geluid in het Regelpaneel 160
dialoogyenster 91–92	234–235	geluidssterkte 149, 160
met index 30, 36–37, 101–102	Dupliceer (Archief-menu) 87, 126	geluidssterkte instellen 149, 160
documenten 6, 98–109. Zie ook		.,

printerbestanden 229-231 Knip (Wijzig-menu) 127 grendeltoetsen (Enkeltoets-bediening) knippen en plakken, tekst 76-77 SCSI-vaste schiif 207-213 180-181 knippertempo invoegpunt instellen 147 instellen grijsschaal 154, 156 beeldschermen 153-158 knippertempo menu's instellen 147 grijze programmasymbolen, de datum 148 knipsels toevoegen aan Schetsboek MultiFinder en 248 163-164 dubbelklik-interval 159 geluidssterkte 149 Kopieer (Wijzig-menu) 77, 127 kopiëren. Zie ook dupliceren knippertempo invoegpunt 147 HD Backup, de MultiFinder en 266 documenten 88-90 knippertempo menu's 147 helderheid (van kleuren) 151 3.5-inch schijven 199–205 muisbesturing 159 Herstart (Speciaal-menu) 131 mappen 88-90 opstartprogramma's 130, 262-263 Herstel (Wijzig-menu) 127 programma's 88-90 patroon bureaublad 144-147 herstellen, voorwerpen uit de schijven 199-205 RAM Cache 148 prullenmand 119 symbolen 87-90 repeteertempo 152 hiërarchische bestandsstructuur 44-48, kopiëren en plakken, tekst 77 repeteervertraging 152 93-96, 101-107 tiid 147 documenten opslaan in de 49-51, internationale tekens 179 105-108 in-/uitzoomen, vensters 16, 67–68 LaserWriter Opties-venster 112 doorlopen binnen programma's 45-48 invoegen van tekst 74-75 LaserWriter Print-venster 111 horizontale schuifbalk. Zie schuifbalken invoegpunt 29, 74 L/A Transport, de MultiFinder en 266 horloge 29 verplaatsen 33, 34 Leeg prullenmand (Speciaal-menu) 130 hulpprogramma's 22 I-vormige aanwijzer 29. Zie ook LeerTekst 27, 78-79 invoegpunt LeesMij documenten 78-79 I, J lift 25, 72, 73 inactieve vensters 18-20, 63-64 de MultiFinder en 247 kalender. Zie Wekker; datum; tijd index 94-95 kiezen van commando's uit menu's 11-13 maatvak 14, 15, 66 afdrukken 115-116 kiezen van een printer. Zie Kiezer Macintosh Plus indexvenster 14, 94-95 Kiezer 109, 136–142 aan/uit-schakelaar 2 Installatie-map 22 apparaten in AppleTalk 139-142 overzicht van systeem-programmatuur Systeemmap 21-22 direct aangesloten printer 137–138 273-274 Inhoud-menu 128-129 Kleine symbolen (Inhoud-menu) 128 Macintosh Plus toetsenbord 170-171, Kleine symbolen 128 klein symbool in menubalk, de 172 - 173Met symbolen 128 MultiFinder en een 244 Macintosh Printerschijf installeren Op afmeting 129 klembord 35. Zie ook Wijzig-menu 229-231 Op datum 129 Kleurcirkel-venster 150 Macintosh SE Op kleur 129 kleurenbeeldscherm, aantal kleuren aan/uit-schakelaar 2 Op naam 128 selecteren 151, 152 overzicht van systeem-programmatuur Op soort 129 kleur en het patroon van het bureaublad 275-276 initialiseren. Zie schijven initialiseren 145-147 Macintosh Systeemschijf installeren Installatie-map, indexvenster 22 Kleur in het Regelpaneel 149-152 226-228 Installer 226-231 Kleur-menu 131 Macintosh II installeren klikken 57, 58 overzicht van systeem-programmatuur Macintosh Printerschiff 229-231 symbolen selecteren door te 8 275-276 Macintosh Systeemschijf 226-228

klok 167-168. Zie ook datum; tijd

uit-schakelaar 2

Macintosh 512K, overzicht van klein symbool in de menubalk en de symbolen 18-19, 20-22 systeemprogrammatuur 270-271 Op kleur (Inhoud-menu) 129 Macintosh 512K/800, overzicht van L/A Transport en de 266 Op naam (Inhoud-menu) 128 systeemprogrammatuur 271–272 oefeningen 244-250 opnieuw initialiseren mappen 39-42, 93-98 3.5-inch schijven 193-194 ongefragmenteerd geheugen en de aanmaken 96 SCSI-vaste schiiven 213 dupliceren 87 opstartschijven verwisselen en de 263opslaan van documenten 30-32, 36-38, inhoud van 94-95 264 49-51 kopiëren 88-90 problemen 286-289 onder dezelfde naam 105 nesten 42-45 programma's starten in de 245 onder een andere naam 106-108 verplaatsen 88, 97 programma's verlaten in de 243 opslagcapaciteit 3.5-inch-schijven verwijderen 52, 117 RAM cache en de 266 186-187 markeren, symbool 8 systeemyereisten 239 Op soort (Inhoud-menu) 129 markeringskleur wijzigen 149-151 tips 265-266 Opstartapparaat in het Regelpaneel 161 menubalk 11 vensters en de 246-248 opstarten van de Macintosh 219-236 menunaam 12 opstartschijven 219-236 menu's 11. Zie ook specifiek menu aanmaken 224-232 commando's kiezen uit 11-13 aanpassen 234 nesten 96 openen 12 afgeslankte System-bestanden en 224, mappen 42-45 snelle alternatieven 183 Nieuw 99 Met symbolen (Inhoud-menu) 116 bijwerken 224-232 Nieuwe map (Archief-menu) 123 Monitoren (Regelpaneel) 153-158 bureau-accessoires en 233 Notitieblok 134 monochroom beeldscherm, aantal Installer en 226-231 numerieke toetsen grijstinten selecteren 154, 156 letttertypen en 233 Apple toetsenbord 174 muis 56-63 MultiFinder en 263-264 Apple uitgebreid toetsenbord 176 elementaire technieken 6-10 ruimte vrijmaken op 235-236 Macintosh Plus toetsenbord 172. muisbesturing, instellen 159 vaste en 3.5-inch 223 numerieke toetsenblok, gebruik van Muis in het Regelpaneel 159–160 verwisselen 233, 263-264 muistoetsen met het (Enkeltoetsmuistoetsen (Enkeltoets-bediening) wijzigen in gewone schijf 234 bediening) 182-183 182-183 zoekvolgorde bij 232 MultiFinder 237–266. Zie ook Finder optionele tekens 178-179 actief venster en de 247 Option-toets 178-179 oefeningen 1-53 afdrukken in de achtergrond en de Apple toetsenbord 174 250-257 beginnen 3-4 Apple uitgebreid toetsenbord 176 Apple-menu en de 249-250 oefeningen (de MultiFinder) 244-250 functietips 183 bureau-accessoires en de 234-235 ongefragmenteerd geheugen, de Macintosh Plus toetsenbord 172 Finder en de 244 MultiFinder en 260 organiseren van documenten 39-52 gefragmenteerd geheugen en de Op afmeting (Inhoud-menu) 129 Over de Finder 122, 239, 259 259-260 Op datum (Inhoud-menu) 129 overlappen, vensters 18–19 geheugen en de 239-240, 258-263 Open (Archief-menu) 124 overzicht systeemprogrammatuur 267geheugenindicator van de Finder en de openen 259 259 documenten binnen programma's 49, grijze programmasymbolen en de 248 102-104 P, Q HD Backup en de 266 documenten vanuit de Finder 100 Pagina-instelling (Archief-menu) inactieve vensters en de 247 menu's 12, 60 110-113, 126 in-/uitschakelen 241-243 programma's 27-28, 98

partities 214 patroon van het bureaublad veranderen 145–147	voorwerpen herstellen uit de 119 Puzzel 134	schijven gereedmaken. <i>Zie</i> schijven initialiseren schijven initialiseren 188–194
pijltoetsen	n	dubbelzijdig 188–190
Apple toetsenbord 175	RAM cache	enkelzijdig 190–192
Apple uitgebreid toetsenbord 177	de MultiFinder en 266	SCSI-vaste schijven 209–213
Macintosh Plus toetsenbord 172	instellen 148	schuifbalken 14, 25-26, 70-73
Plak (Wijzig-menu) 127	Regelpaneel 143–161	schuifpijlen 25, 71
plakken, tekst 35, 76–77	Algemeen 143–149	schuiven van vensters 70-73
poorten, printer- 136	Geluid 160	regel voor regel 71
Print (Archief-menu) 124	Kleur 149–152	venster voor venster 72
printerpoorten 136	Monitoren 153–158	SCSI-vaste schijf 207-215
printers kiezen. Zie Kiezer	Muis 159–160	initialiseren 209-212
Print inhoud (Archief-menu) 115, 126	Opstartapparaat 161	opnieuw initialiseren 213
PrintMonitor 252–257	Toetsenbord 152	Selecteer alles (Wijzig-menu) 128 selecteren 56
problemen 278–289 algemene 279–286	repeteertempo, instellen 152	meerdere symbolen door te slepen 62-
programma's 27-38, 98-109	repeteervertraging, instellen 152	63
beveiligen 92	Return-toets	symbolen door erop te klikken 8–9,
beveiliging ongedaan maken 93	Apple toetsenbord 175	57–59
documenten aanmaken in 98, 99	Apple uitgebreid toetsenbord 177	tekst 34, 75
documenten afdrukken binnen 114	Macintosh Plus toetsenbord 173	Shift-klikken 56, 59
documenten openen binnen 49, 102-	Ruim op (Speciaal-menu) 129–130	Shift-toets
104		Apple toetsenbord 174
dupliceren 87	S	Apple uitgebreid toetsenbord 176
geheugengrootte wijzigen in de	Schetsboek 162–164	Macintosh Plus toetsenbord 172
MultiFinder 261–263	dupliceren 164	slepen 9-10, 56, 61
het commando 'Nieuw' en 99	knipsel toevoegen aan het 162-163	3.5-inch schijven naar de prullenmand
het hiërarchische bestandssysteem	knipsel van document verplaatsen naar	197–198
doorlopen binnen 44–48	het 163–164	symbolen als groep selecteren 62-63
kopiëren 88–90	knipsel verwijderen uit het 163	vensters 17
openen 27–28, 98	schijf, 3.5-inch 3, 185–206	Sluit (Archief-menu) 125
verlaten 243	beveiligen 205	sluiten, vensters 22–23, 69
verplaatsen 82, 88	initialiseren 188–194	sluitvak 14, 17, 23, 69
verwijderen 117	kopiëren 199–205	snelle alternatieven 183
starten 27–28, 98	naar Prullenmand slepen 197–198 opnieuw initialiseren 193–194	Speciaal-menu 129–131 Herstart 131
starten in de MultiFinder 245 programma's verlaten, de MultiFinder en	opstarten 219–236	Leeg prullenmand 130
243	schijfeenheden en de 187	Ruim op 129–130
programmasymbolen, de MultiFinder en	verwijderen 194–198	Wijzig opstart 130, 263–265
grijze 248	schijf, vaste 207–217	Wis schijf 130
programmatuur. Zie programma's;	initialiseren SCSI- 209–212	Zet uit 2, 131
systeemprogrammatuur	opnieuw initialiseren SCSI- 213	speciale toetsen
prullenmand 117–119	opstartschijf 219–236	Apple uitgebreid toetsenbord 177
3.5-inch schijven slepen naar de	schijfeenheden, 3.5-inch schijven en 187	Enkeltoets-bediening 180–181
198–199	Schijf eruit (Archief-menu) 126, 194-196	spool-bestanden 250

starten	toetsenbord-equivalenten 183	verwisselen, opstartschijven 233
oefeningen 3–4	Toetsenbord in het Regelpaneel 152	de MultiFinder en 263-264
programma's 27–28, 98	Toon klembord (Wijzig-menu) 128	verzadiging (van kleuren) 151
programma's in de MultiFinder 245	Totaal geheugen, de MultiFinder en het	Voorkeuren-infovenster 255–256
symbolen 4, 31–32, 84–93. Zie ook	239–240	
programma's; schijven; documenten;		W, X, Y
mappen	U	Wekker 167-168. Zie ook datum; tijd
als groep selecteren door te slepen 62–63	uit-schakelaar, Macintosh II 2	Wijzig-menu 127–128
een nieuwe naam geven 84–86		Herstel 127
openen 18–19, 20–22	V	Knip 127
selecteren door te klikken 8–9	vaste schijf 207-215	Kopieer 127
slepen 9–10	initialiseren SCSI- 209-213	Plak 127
Systeemmap 221–222	opnieuw initialiseren SCSI- 213	Selecteer alles 128
indexvenster 21	opstartschijf 219–236	Toon klembord 128
meer dan één 222	vensters 13, 14–26, 64–73	Wis 126
systeemprogrammatuur, overzicht van	actieve 18–20, 64, 247	Wijzig opstart (dialoogvenster) 241–242,
267–277	afmetingen wijzigen 15	263
systeemvereisten (MultiFinder) 239	inactieve 18–20, 63–64, 247	Wijzig opstart (Speciaal-menu) 130
System-bestanden, afgeslankte 224, 235	index 94–95	de MultiFinder en 241–242, 262–263
bystem bestariden, argestariste 221, 259	in-/uitzoomen 16, 67–68	Wis (Wijzig-menu) 128
	MultiFinder en 246–248	Wis schijf (Speciaal-menu) 130
T	overlappen 18–19	Wis-toets
Tab-toets	schuiven 70-73	Apple toetsenbord 175
Apple toetsenbord 175	sluiten 22–23, 69	Apple uitgebreid toetsenbord 177
Apple uitgebreid toetsenbord 177	verplaatsen 17,66	Macintosh Plus toetsenbord 172
Macintosh Plus toetsenbord 172	verplaatsen	
tekens, alternatieve 178–179	aanwijzer 7	Z
tekst	documenten 82, 88	Zet uit (Speciaal-menu) 2, 131
bewerken 33–36, 74–78	invoegpunt 33, 34	Zoek bestand 135
invoegen 74-75	knipsels uit Schetsboek 163–164	zoekvolgorde tijdens opstarten 232
knippen en plakken 76–77	mappen 88, 97	zones (netwerk) 136 142
kopiëren en plakken 77	programma's 88, 97	zoom-vak 14, 16, 67-68
plakken 35	tekst 76–77	
selecteren 35, 77	vensters 17, 65	
verplaatsen 76–77	via hiërarchische bestandssysteem	
vervangen 78 verwijderen 78	binnen een programma 44-48	
tekstvak 30	versienummer opzoeken 267-268	
tijd, instellen 147. Zie ook Wekker	verticale schuifbalk. Zie schuifbalken	
titelbalk 14, 17	vervangen van tekst 78	
toetsenbord 169–184	verwijderen	
toetsenbord-equivalenten en	documenten 52, 117	
functietips 183–184	knipsels uit Schetsboek 163	
	mannon 52 117	

mappen 52, 117

programma's 117

tekst 78

165-166

Toetsenbord (bureau-accessoire)

